

കേരള നിയമസഭാ നടപടികൾ

പതിനഞ്ചാം കേരള നിയമസഭ

നാലാം സമ്മേളനം

2022 മാർച്ച് 11, വെള്ളി

ഔദ്യോഗിക റിപ്പോർട്ട്

വാല്യം 187 - നമ്പർ 6

കേരള നിയമസഭാ സെക്രട്ടേറിയറ്റ്

തിരുവനന്തപുരം

കേരള നിയമസഭാ നടപടികൾ

പതിനഞ്ചാം കേരള നിയമസഭ

നാലാം സമ്മേളനം

2022 മാർച്ച് 11, വെള്ളി

സ്പീക്കർ

ശ്രീ. എം. ബി. രാജേഷ്

ഡെപ്യൂട്ടി സ്പീക്കർ

ശ്രീ. ചിറ്റയം ഗോപകുമാർ

സെക്രട്ടറി

ശ്രീ. എസ്. വി. ഉണ്ണികൃഷ്ണൻ നായർ

ചീഫ് എഡിറ്റർ

ശ്രീമതി വി. ചെറുപുഷ്പം

എഡിറ്റിംഗ് ബ്രാഞ്ച്

കേരള നിയമസഭാ സെക്രട്ടേറിയറ്റ്

തിരുവനന്തപുരം

മന്ത്രിസഭാംഗങ്ങൾ

- മുഖ്യമന്ത്രി : ശ്രീ. പിണറായി വിജയൻ
- കായികം, വഖഫ്, ഹജ്ജ് തീർത്ഥാടന
- വകുപ്പുമന്ത്രി : ശ്രീ. വി. അബ്ദുറഹിമാൻ
- തറമുഖം, മ്യൂസിയം, പുരാവസ്തു വകുപ്പുമന്ത്രി : ശ്രീ. അഹമ്മദ് ദേവർകോവിൽ
- ഭക്ഷ്യ-പൊതുവിതരണ വകുപ്പുമന്ത്രി : ശ്രീ. ജി. ആർ. അനിൽ
- ഗതാഗത വകുപ്പുമന്ത്രി : ശ്രീ. ആന്റണി രാജു
- ധനകാര്യ വകുപ്പുമന്ത്രി : ശ്രീ. കെ. എൻ. ബാലഗോപാൽ
- ഉന്നത വിദ്യാഭ്യാസ-സാമൂഹ്യനീതി വകുപ്പുമന്ത്രി : ഡോ. ആർ. ബിന്ദു
- മൃഗസംരക്ഷണ-ക്ഷീരവികസന വകുപ്പുമന്ത്രി : ശ്രീമതി ജെ. ചിഞ്ചുറാണി
- തദ്ദേശസ്വയംഭരണം, ഗ്രാമവികസനം,
- എക്സൈസ് വകുപ്പുമന്ത്രി : ശ്രീ. എം. വി. ഗോവിന്ദൻ മാസ്റ്റർ
- വൈദ്യുതി വകുപ്പുമന്ത്രി : ശ്രീ. കെ. കൃഷ്ണൻകുട്ടി
- പൊതുമരാമത്ത്- വിനോദസഞ്ചാര
- വകുപ്പുമന്ത്രി : ശ്രീ. പി. എ. മുഹമ്മദ് റിയാസ്
- കൃഷി വകുപ്പുമന്ത്രി : ശ്രീ. പി. പ്രസാദ്
- പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗ്ഗ, പിന്നാക്ക വിഭാഗ ക്ഷേമവും
- ദേവസ്വവും പാർലമെന്ററികാര്യവും വകുപ്പുമന്ത്രി : ശ്രീ. കെ. രാധാകൃഷ്ണൻ
- റവന്യൂ-ഭവനനിർമ്മാണ വകുപ്പുമന്ത്രി : ശ്രീ. കെ. രാജൻ
- നിയമം, വ്യവസായം, കയർ വകുപ്പുമന്ത്രി : ശ്രീ. പി. രാജീവ്
- ജലവിഭവ വകുപ്പുമന്ത്രി : ശ്രീ. റോഷി അഗസ്റ്റിൻ
- മത്സ്യബന്ധനം, സാംസ്കാരികം, യുവജനക്ഷേമ
- വകുപ്പുമന്ത്രി : ശ്രീ. സജി ചെറിയാൻ
- വനം-വന്യജീവി വകുപ്പുമന്ത്രി : ശ്രീ. എ. കെ. ശശീന്ദ്രൻ
- പൊതുവിദ്യാഭ്യാസ- തൊഴിൽ വകുപ്പുമന്ത്രി : ശ്രീ. വി. ശിവൻകുട്ടി
- സഹകരണ- രജിസ്ട്രേഷൻ വകുപ്പുമന്ത്രി : ശ്രീ. വി. എൻ. വാസവൻ
- ആരോഗ്യ-വനിത-ശിശുവികസന വകുപ്പുമന്ത്രി : ശ്രീമതി വിനോ ജോർജ്ജ്

ഉള്ളടക്കം

പേജ്

I അറിയിപ്പ്

അംഗങ്ങളുടെ ഇരിപ്പിട ക്രമീകരണം

-മി. സ്പീക്കർ

II ക്രമപ്രശ്നം

സാമ്പത്തിക അവലോകനം സമർപ്പിക്കാത്തത് സംബന്ധിച്ച്

-പ്രതിപക്ഷനേതാവ് (ശ്രീ. വി. ഡി. സതീശൻ)

റൂളിംഗ്

III ധനകാര്യം

2022-23 സാമ്പത്തിക വർഷത്തേയ്ക്കുള്ള ബഡ്ജറ്റിന്റെയും വോട്ട് ഓൺ അക്കൗണ്ടിന്റെയും അവതരണം

-ധനകാര്യ വകുപ്പുമന്ത്രി (ശ്രീ. കെ. എൻ. ബാലഗോപാൽ)

IV അനുബന്ധം

ബഡ്ജറ്റ് പ്രസംഗത്തിന്റെ ഇംഗ്ലീഷ് പരിഭാഷ

കേരള നിയമസഭാ നടപടികൾ

പതിനഞ്ചാം കേരള നിയമസഭ

നാലാം സമ്മേളനം

2022 മാർച്ച് 11, വെള്ളി

വാല്യം 187}

ഔദ്യോഗിക റിപ്പോർട്ട്

{നമ്പർ 6

നിയമസഭ 2022 മാർച്ച് മാസം 11-ാം തീയതി വെള്ളിയാഴ്ച രാവിലെ 9.00 മണിക്ക് ബഹുമാനപ്പെട്ട സ്പീക്കർ ശ്രീ. എം. ബി. രാജേഷിന്റെ അധ്യക്ഷതയിൽ നിയമസഭാ ഹാളിൽ യോഗം ചേർന്നു.

I അറിയിപ്പ്

അംഗങ്ങളുടെ ഇരിപ്പിട ക്രമീകരണം

മി. സ്പീക്കർ: ഓർഡർ....ഓർഡർ... 2022 ഫെബ്രുവരി 18-ാം തീയതി ബഹുമാനപ്പെട്ട ഗവർണ്ണറുടെ നയപ്രഖ്യാപന പ്രസംഗത്തോടുകൂടി ആരംഭിച്ച 15-ാം കേരള നിയമസഭയുടെ നാലാം സമ്മേളനം 14 ദിവസത്തെ ഇടവേളയ്ക്കുശേഷം ബഡ്ജറ്റ് അവതരണത്തിനും മറ്റ് അനുബന്ധ കാര്യങ്ങൾക്കുമായി ഇന്ന് പുനരാരംഭിക്കുകയാണ്. ബഹുമാനപ്പെട്ട മന്ത്രിമാരുടെയും അംഗങ്ങളുടെയും ഇരിപ്പിട ക്രമീകരണത്തിൽ വരുത്തിയ മാറ്റങ്ങളോടുകൂടിയാണ് ഇന്ന് സഭ ചേരുന്നത്. കോവിഡ് വ്യാപനത്തെ തുടർന്ന് ഏർപ്പെടുത്തിയ നിയന്ത്രണങ്ങളുടെ ഭാഗമായി ഗണ്യമായ അകലത്തിൽ സീറ്റുകൾ ക്രമീകരിച്ചാണ് കഴിഞ്ഞ രണ്ടുവർഷമായി സഭാസമ്മേളനങ്ങൾ നടന്നുവന്നിരുന്നത്. 2020 മാർച്ച് 13-ാം തീയതിയാണ് ഏറ്റവും ഒടുവിലായി ഇന്നത്തെ രീതിയിലുള്ള സീറ്റ് ക്രമീകരണത്തിൽ സഭ സമ്മേളിച്ചത്. സഭയ്ക്കകത്ത് ഇരിപ്പിട ക്രമീകരണം പഴയ രീതിയിലേയ്ക്ക് മാറ്റിയിട്ടുണ്ടെങ്കിലും കോവിഡുമായി ബന്ധപ്പെട്ട മറ്റെല്ലാ പ്രോട്ടോക്കോളും തുടർന്നും അംഗങ്ങൾ പാലിക്കണമെന്നാണ് ചെയറിന്

നിർദ്ദേശിക്കാനുള്ളത്. സീറ്റ് ക്രമീകരണത്തിന്റെ ഭാഗമായി സഭയ്ക്കു കത്ത് ചെയ്യാനും അംഗങ്ങൾക്കുമിടയിൽ കഴിഞ്ഞ രണ്ടുവർഷക്കാലമായി നിലനിന്നിരുന്ന അകൽച്ചയിൽ ഗണ്യമായ കുറവുവരികയും അംഗങ്ങൾക്ക് കൂടുതൽ അടുത്തടുത്തിരിക്കാൻ കഴിയുകയും ചെയ്യുന്ന സാഹചര്യത്തിൽ സഭാ നടപടികളിലും അതിനനുസരിച്ചുള്ള അടുപ്പവും സൗഹൃദാന്തരീക്ഷവും രൂപപ്പെടുമെന്നാണ് ചെയർ പ്രതീക്ഷിക്കുന്നത്.

II ക്രമപ്രശ്നം

സാമ്പത്തിക അവലോകനം സമർപ്പിക്കാത്തത് സംബന്ധിച്ച്

പ്രതിപക്ഷനേതാവ് (ശ്രീ. വി. ഡി. സതീശൻ): സർ, സംസ്ഥാനത്തിന്റെ പൊതു സാമ്പത്തികസ്ഥിതിയും സാമൂഹ്യ വികസനവും സംബന്ധിച്ച് ശാസ്ത്രീയ അപഗ്രഥനം നടത്തി അതിന്റെ ഇൻഡിക്കേറ്റേഴ്സെല്ലാം കൃത്യമായി മെൻഷൻ ചെയ്ത് ആസൂത്രണ ബോർഡ് തയ്യാറാക്കുന്ന ഒരു പ്രധാനപ്പെട്ട ഡോക്യുമെന്റാണ് ഇക്കണോമിക് റിവ്യൂ. ഇതിനുമുമ്പ് സാധാരണയായി ഇത് നിയമസഭയിൽ അവതരിപ്പിക്കുകയോ അല്ലാത്തപക്ഷം അംഗങ്ങൾക്ക് നേരിട്ട് എത്തിക്കുകയോ ചെയ്യുന്ന ഒരു സംവിധാനമാണുണ്ടായിരുന്നത്. ഇക്കണോമിക് റിവ്യൂവിലെ വിവരങ്ങളെ

അടിസ്ഥാനമാക്കി ബഡ്ജറ്റിനെ വിശകലനം ചെയ്യുമ്പോഴാണ് ബഡ്ജറ്റ് പ്രസംഗത്തിൽ പരാമർശിക്കുന്ന നയസമീപനങ്ങളെയും അതിന്റെ പ്രയോറിറ്റീസിയെയും കുറിച്ച് മുൻകൂട്ടി ധാരണയോടുകൂടി ചർച്ച ചെയ്യാൻ കഴിയാറുള്ളത്. ഇതുസംബന്ധിച്ച് കൗൾ & ശക്ധർ, Practice and Procedure of Parliament-ൽ വളരെ കൃത്യമായി പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട് - "The Economic Survey, which is an indicator of the health of national economy, is laid on the Table one day in advance. This, being an important document is widely circulated." 1996 ജൂലൈ 19-ന് അന്നത്തെ ബഹുമാനപ്പെട്ട സ്പീക്കർ ഒരു റൂളിംഗ് നൽകിയിട്ടുള്ളത് സാമ്പത്തിക അവലോകനം അംഗങ്ങൾക്ക് മുൻകൂട്ടി വിതരണം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള സംവിധാനം വേണമെന്നാണ്. 2003, 2004, 2012 വർഷങ്ങളിൽ തലേദിവസം സഭ സമ്മേളിക്കാത്ത സാഹചര്യത്തിൽ ഇത് മുൻകൂട്ടി വിതരണം ചെയ്തിട്ടുള്ളതാണ്. ഈ നടപടിയിലൂടെ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ പൊതുധനസ്ഥിതി, ബഡ്ജറ്റിലെ നയസമീപനങ്ങൾ, പദ്ധതികളുടെ മുൻഗണന എന്നിവയെക്കുറിച്ച് ആരോഗ്യകരമായൊരു പ്രീ-ബഡ്ജറ്റ് ചർച്ച നടക്കാതെ പോയിയെന്നതാണ് യാഥാർത്ഥ്യം. ഇനിമുതൽ ഇത്തരം സംഭവങ്ങൾ ആവർത്തിക്കപ്പെടാതെ, ബഡ്ജറ്റ്

അവതരണത്തിനുമുമ്പ് ഒരു പ്രീ-ബഡ്ജറ്റ് ചർച്ച കേരള സമൂഹത്തിലുണ്ടാകുന്നതിനും അംഗങ്ങൾക്കതനുസരിച്ച് ബഡ്ജറ്റിനെ നോക്കിക്കാണുന്നതിനുംവേണ്ടി ഇക്കണോമിക് റിവ്യൂ മുൻകൂട്ടിത്തന്നെ ലഭ്യമാക്കണമെന്ന് അങ്ങ് നിർദ്ദേശം നൽകണമെന്ന് ഞാൻ അഭ്യർത്ഥിക്കുകയാണ്.

റൂളിംഗ്

മി. സ്പീക്കർ: സംസ്ഥാനത്തിന്റെ പൊതുവായ സാമ്പത്തിക അവസ്ഥയെ സംബന്ധിച്ച് പഠിച്ച് സംസ്ഥാന ഔസ്യത്രണ ബോർഡ് തയ്യാറാക്കുന്നതാണ് ഓരോ വർഷത്തെയും സാമ്പത്തിക അവലോകനം അഥവാ Economic Review എന്ന രേഖ. എല്ലാ വർഷവും ബഡ്ജറ്റ് സമ്മേളനത്തോടനുബന്ധിച്ചാണ് ഈ രേഖ ധനകാര്യ വകുപ്പുമന്ത്രി സഭയുടെ മേശപ്പുറത്തുവയ്ക്കുന്നത്. നമ്മുടെ രാജ്യത്തിന്റെ ധനസ്ഥിതി സംബന്ധിച്ച ഒരു പഠനരേഖ എന്ന നിലയിൽ സാമ്പത്തിക അവലോകനം കേന്ദ്ര ബഡ്ജറ്റിനു മുമ്പായി മേശപ്പുറത്തു വയ്ക്കുന്നത് പാർലമെന്റിലും ഒരു കീഴ്വഴക്കമാണ്. എന്നാൽ ഭരണഘടന പ്രകാരമോ, സഭാചട്ട പ്രകാരമോ കൃത്യമായ സമയപരിധിക്കുള്ളിൽ സഭയിൽ സമർപ്പിച്ചിരിക്കേണ്ട ഒരു സ്റ്റാറ്റൂട്ടറി രേഖയായിട്ടല്ല ഇതിനെ പരിഗണിക്കപ്പെടുവരുന്നത്. 1994-ന് മുമ്പുവരെ

'സാമ്പത്തിക അവലോകനം' ബഡ്ജറ്റ് രേഖകളോടൊപ്പമാണ് നിയമസഭയുടെ മേശപ്പുറത്തു വെച്ചിരുന്നത്. 1994 മാർച്ച് മാസത്തിലാണ് ആദ്യമായി ബഡ്ജറ്റിന് രണ്ട് ദിവസംമുമ്പ് സാമ്പത്തിക അവലോകനം നിയമസഭയുടെ മേശപ്പുറത്ത് വെച്ചുതുടങ്ങിയത്. എന്നിരുന്നാൽത്തന്നെയും ഇതിനിടയിൽ ഏതാനും വർഷങ്ങളിൽ സാങ്കേതികമായ കാരണങ്ങളാൽ ബഡ്ജറ്റ് അവതരണത്തിന് മുന്നോടിയായി അതിന് സാധിച്ചിരുന്നില്ലെന്നാണ് സഭാരേഖകളിൽനിന്നും മനസ്സിലാക്കുന്നത്. ബഹുമാനപ്പെട്ട പ്രതിപക്ഷനേതാവ് ഇവിടെ സൂചിപ്പിച്ചതുപോലെ കഴിഞ്ഞ 25 വർഷക്കാലത്തിനിടയിൽ 2003, 2004, 2012 എന്നീ വർഷങ്ങളിൽ അതതു വർഷത്തെ സാമ്പത്തിക അവലോകനങ്ങൾ സഭയുടെ മേശപ്പുറത്ത് വയ്ക്കാതെത്തന്നെ അംഗങ്ങൾക്ക് വിതരണം നടത്തിയ കീഴ്വഴക്കവും നമ്മുടെ സഭയിലുണ്ടായിട്ടുള്ളതായി രേഖകളിൽനിന്നും മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഈ വർഷം സഭയുടെ നടപ്പുസമ്മേളനത്തിനിടയ്ക്ക് പതിനാല് ദിവസത്തെ ഇടവേള വരികയും തുടർന്ന് ഇന്ന് ബഡ്ജറ്റ് അവതരണത്തിനായി സഭ വീണ്ടും സമ്മേളിക്കുന്നതുമായ ഒരു സ്ഥിതിവിശേഷം ഉണ്ടായതുകൊണ്ടാണ് 2021-ലെ സാമ്പത്തിക അവലോകനം ബഡ്ജറ്റ് അവതരണത്തിന് മുന്നോടിയായി സഭയുടെ

മേശപ്പുറത്ത് വയ്ക്കാൻ കഴിയാതിരുന്നത് എന്ന കാര്യം നമുക്കെല്ലാവർക്കും അറിയാവുന്നതാണ്. ഇക്കാര്യത്തിൽ ചട്ടവിരുദ്ധമായൊന്നും ഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്ന് വ്യക്തമാണ്. സഭയിൽ നിലനിൽക്കുന്ന കീഴ്വഴക്കങ്ങളിൽ സാമ്പത്തികമായി സംഭവിച്ച ഒരു വ്യതിയാനം മാത്രമാണിത്. എന്നാൽ സാമ്പത്തിക അവലോകനം പോലൊരു സുപ്രധാന രേഖ ഔദ്യോഗികമായി സഭയുടെ മേശപ്പുറത്ത് വയ്ക്കുന്നതിനും അംഗങ്ങൾക്ക് അതിന്റെ കോപ്പികൾ ലഭ്യമാക്കുന്നതിനുമുമ്പ് സഭയ്ക്കു പുറത്ത് പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതിനോട് പൊതുവിൽ ചെയറിന് യോജിപ്പില്ലാതിരുന്നതിനാലാണ് ഈ രേഖ കാലേക്കൂട്ടി ലഭ്യമായിരുന്നെങ്കിൽപ്പോലും ഇന്ന് ഔദ്യോഗികമായി സഭയുടെ മേശപ്പുറത്ത് വച്ചതിനുശേഷം പുറത്ത് പ്രസിദ്ധീകരിക്കാനുള്ള തീരുമാനം ബന്ധപ്പെട്ടവരുമായി കൂടിയാലോചിച്ച് കൈക്കൊണ്ടതെന്നും കൂടി അറിയിക്കട്ടെ.

ഇന്ന് ബഡ്ജറ്റിനോടൊപ്പമാണ് ഈ രേഖ ബഹുമാനപ്പെട്ട അംഗങ്ങൾക്ക് ലഭ്യമാകുന്നതെങ്കിലും നാളെയും അതിനടുത്ത ദിവസവും സഭാസമ്മേളനം ഇല്ലാത്ത സാഹചര്യത്തിൽ ബഡ്ജറ്റിനെ സംബന്ധിച്ച് തികച്ചും മുതൽ നടക്കുന്ന പൊതുചർച്ചയിൽ പങ്കെടുക്കുന്ന അംഗങ്ങൾക്ക് സാമ്പത്തിക അവലോകനത്തിലെ ഉള്ളടക്കം കൂടി വിശദമായി പഠിക്കുവാൻ

വേണ്ടത്ര സമയം ലഭ്യമാകുമെന്നാണ് കാണുന്നത്. എന്നിരുന്നാലും ഭാവിയിൽ ഇതൊരു കീഴ്വഴക്കമായി മാറുന്നതിനോട് ചെയർ ഒട്ടുംതന്നെ യോജിക്കുന്നില്ല. ഈ സാഹചര്യത്തിൽ ബഡ്ജറ്റ് അവതരണത്തിനുമുമ്പായി 2021-ലെ സാമ്പത്തിക അവലോകനം സഭയുടെ മേശപ്പുറത്ത് വയ്ക്കാതിരുന്നതും അതിന്റെ കോപ്പികൾ അംഗങ്ങൾക്ക് നൽകാതിരുന്നതും സംബന്ധിച്ച് ഇവിടെ ഉന്നയിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ക്രമപ്രശ്നം തീർപ്പാക്കിയതായി ചെയർ റൂൾ ചെയ്യുന്നു.

(രാവിലെ 9.07-ന് ബഡ്ജറ്റ് പ്രസംഗം ആരംഭിച്ചു.)

(9.07am)

III ധനകാര്യം

2022-23 സാമ്പത്തിക വർഷത്തേയ്ക്കുള്ള ബഡ്ജറ്റിന്റെയും വോട്ട് ഓൺ അക്കൗണ്ടിന്റെയും അവതരണം

മി. സ്പീക്കർ: ഓർഡർ..... ഓർഡർ..... ബഹുമാനപ്പെട്ട ധനകാര്യ

വകുപ്പുമന്ത്രി ശ്രീ. കെ. എൻ. ബാലഗോപാൽ, അങ്ങേയ്ക്ക് 2021-22 സാമ്പത്തിക വർഷത്തെ ബഡ്ജറ്റിലേയ്ക്കുള്ള ഉപധനാഭ്യർത്ഥനകളുടെ അന്തിമ സ്റ്റേറ്റ്‌മെന്റ്, 2011-12, 2012-13, 2013-14, 2014-15, 2015-16 സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിലെ അധിക ധനാഭ്യർത്ഥനകളുടെ സ്റ്റേറ്റ്‌മെന്റുകൾ,

2022-23, 2023-24, 2024-25 വരെയുള്ള മീഡിയം ടോ ഫിസ്കൽ പോളിസി സ്റ്റേറ്റ്മെന്റും മീഡിയം ടോ ഫിസ്കൽ പ്ലാൻ അടക്കമുള്ള സ്ട്രാറ്റജി സ്റ്റേറ്റ്മെന്റും കേരള അടിസ്ഥാന സൗകര്യ നിക്ഷേപ നിധി ബോർഡിന്റെ 2020-21 സാമ്പത്തിക വർഷത്തെ ആന്വൽ റിപ്പോർട്ടും ആന്വൽ അക്കൗണ്ട്സും ഫിഡിലിറ്റി സർട്ടിഫിക്കറ്റ്, സാമ്പത്തിക അവലോകനം-2021 എന്നിവയും മേശപ്പുറത്തു വയ്ക്കാവുന്നതും 2022-23 സാമ്പത്തികവർഷത്തെ ബഡ്ജറ്റും വോട്ട് ഓൺ അക്കൗണ്ടും അവതരിപ്പിക്കാവുന്നതുമാണ്.

ധനകാര്യ വകുപ്പുമന്ത്രി (ശ്രീ. കെ. എൻ. ബാലഗോപാൽ): സർ,

2021-22 സാമ്പത്തിക വർഷത്തെ ബഡ്ജറ്റിലേയ്ക്കുള്ള ഉപധനാഭ്യർത്ഥനകളുടെ അന്തിമ സ്റ്റേറ്റ്മെന്റ്, 2011-2012, 2012-13, 2013-14, 2014-15, 2015-16 സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിലെ അധിക ധനാഭ്യർത്ഥനകളുടെ സ്റ്റേറ്റ്മെന്റുകൾ, 2022-23, 2023-24, 2024-25 വരെയുള്ള മീഡിയം ടോ ഫിസ്കൽ പോളിസി സ്റ്റേറ്റ്മെന്റും മീഡിയം ടോ ഫിസ്കൽ പ്ലാൻ അടക്കമുള്ള സ്ട്രാറ്റജി സ്റ്റേറ്റ്മെന്റും കേരള അടിസ്ഥാന സൗകര്യ നിക്ഷേപ നിധി ബോർഡിന്റെ 2020-21 സാമ്പത്തിക വർഷത്തെ ആന്വൽ റിപ്പോർട്ടും ആന്വൽ അക്കൗണ്ട്സും ഫിഡിലിറ്റി സർട്ടിഫിക്കറ്റ്, സാമ്പത്തിക അവലോകനം -2021 എന്നിവയും ഞാൻ മേശപ്പുറത്ത് വയ്ക്കുന്നു.

മി. സ്പീക്കർ: ബഹുമാനപ്പെട്ട ധനകാര്യ വകുപ്പുമന്ത്രി, അങ്ങേയ്ക്ക് 2022-23 സാമ്പത്തിക വർഷത്തേയ്ക്കുള്ള ബഡ്ജറ്റും വോട്ട് ഓൺ അക്കൗണ്ടും അവതരിപ്പിക്കാവുന്നതാണ്.

ധനകാര്യ വകുപ്പുമന്ത്രി (ശ്രീ. കെ. എൻ. ബാലഗോപാൽ): സർ, 2022-23 സാമ്പത്തിക വർഷത്തേയ്ക്കുള്ള ബഡ്ജറ്റും വോട്ട് ഓൺ അക്കൗണ്ടും ഞാൻ അവതരിപ്പിക്കുന്നു.

1. 2022-23-ലേയ്ക്കുള്ള ബഡ്ജറ്റ് പ്രസംഗം പ്രതീക്ഷാനിർഭരമായ വൃത്താന്തങ്ങൾ പറഞ്ഞുകൊണ്ട് തുടങ്ങാൻ കഴിയുന്നുവെന്നത് ഏറെ സന്തോഷകരമാണ്.
2. നാം കൊടിയ പ്രതിസന്ധികളുടെ താഴ്വകളെ അതിജീവിച്ചു മുന്നോൻ ആരംഭിച്ചിരിക്കുകയാണ്. അതിജീവനം യാഥാർത്ഥ്യമായിരിക്കുന്നു. ജനജീവിതം സാധാരണ നിലയിലേയ്ക്ക് തിരിച്ചു വന്നിരിക്കുന്നു. വാഹനങ്ങളിലും തെരുവുകളിലും വ്യാപാര സ്ഥാപനങ്ങളിലും വിദ്യാലയങ്ങളിലും ദേവാലയങ്ങളിലും ഭക്ഷണശാലകളിലും പൂരപ്പറമ്പുകളിലും സിനിമാശാലകളിലും ജനജീവിതത്തിന്റെ ആരവം തിരിച്ചെത്തിയിരിക്കുന്നു. ഒറ്റപ്പെടലിന്റെ ദുഃഖത്തിൽ നിന്നും കൂടിച്ചേരലുകളുടെ സന്തോഷത്തിലേയ്ക്കുള്ള ഈ മാറ്റം

സമ്പത്തുൽപ്പാദനത്തിലും നികുതി വരുമാനത്തിലും പ്രതിഫലിക്കും എന്ന കാര്യത്തിൽ സംശയമില്ല. മുൻവർഷങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ച് 2022-23-ൽ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ആഭ്യന്തര ഉൽപ്പാദനവും തൊഴിലവസരങ്ങളും നികുതി വരുമാനവും കൂടുതൽ വേഗത്തിൽ വളരുന്നതാണ് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നത്. ജി.എസ്.ടി. വരുമാനത്തിൽ 2022 ജനുവരി, ഫെബ്രുവരി മാസങ്ങളിൽ ശരാശരി 14.5 ശതമാനം വളർച്ച രേഖപ്പെടുത്തിയെന്ന കാര്യം സഭയെ അറിയിക്കുന്നതിൽ സന്തോഷമുണ്ട്. ഇത് വീണ്ടെടുപ്പുണ്ടാവുന്നു എന്നതിന്റെ സൂചനയാണ്. പ്രതിസന്ധികൾ അവസാനിച്ചു എന്നല്ല പറയുന്നത്. കോവിഡ് മഹാമാരിയുടെ നാലാം തരംഗം ഉണ്ടായേക്കാം; റഷ്യ-യുക്രൈൻ യുദ്ധത്തിന്റെ ഫലമായി വലിയ വിലക്കയറ്റവും സംസ്ഥാനത്തെ ബാധിക്കുന്ന മറ്റ് പ്രതിസന്ധികളും ഉടലെടുത്തേക്കാം. പക്ഷേ പ്രതിസന്ധികൾ വന്നാലും ഒരുമിച്ചു നിന്ന് അവയെ അതിജീവിക്കാൻ കഴിയുമെന്ന ആത്മവിശ്വാസം കേരളം നേടിയെടുത്തിരിക്കുന്നു എന്നതാണ് പ്രധാനം.

3. കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാനത്തിന്റെയും പ്രകൃതി ദുരന്തങ്ങളുടേയും ഭീഷണി ഒന്ന് മാറിവരുമ്പോഴേക്കും യുദ്ധത്തിന്റെയും

വിലക്കയറ്റത്തിന്റെയും ഭീഷണി ലോകമെമ്പാടും മനുഷ്യന്റെ സ്വസ്ഥത തകർക്കുകയാണ്. റഷ്യ-യുക്രൈൻ യുദ്ധം ലോകത്തെ മൂന്നാം ലോക മഹായുദ്ധത്തിന്റെയും സർവ്വവും നശിപ്പിക്കാൻ സാധ്യതയുള്ള ആണവയുദ്ധത്തിന്റെയും വക്കിലെത്തിച്ചു. ഇപ്പോഴും അതിനുള്ള സാധ്യത പൂർണ്ണമായും ഒഴിഞ്ഞു പോയിട്ടില്ല. ഹിരോഷിമയുടെയും നാഗസാക്കിയുടെയും ഓർമ്മ സമാധാനത്തിനായി പ്രയത്നിക്കാൻ നമ്മെ ഓരോരുത്തരെയും ബാധ്യസ്ഥരാക്കുന്നുണ്ട്. 'ഞാൻ ബലത്തിനാളല്ല എന്നു പറഞ്ഞ് മാറി നിൽക്കുകയല്ല ഈ സന്ദർഭത്തിൽ വേണ്ടത്.' നമ്മളോരോരുത്തരും അതിനായി എളിയ സംഭാവന ചെയ്യേണ്ടതുണ്ട്. അങ്ങനെയൊരു നല്ല കാര്യത്തിനു വേണ്ടിയായിക്കൊള്ളട്ടെ 2022-23-ലേക്കുള്ള സംസ്ഥാന ബഡ്ജറ്റിലെ ആദ്യ പ്രഖ്യാപനം. ലോകമെമ്പാടുമുള്ള പ്രഗത്ഭരായ സമാധാന പ്രവർത്തകരേയും ചിന്തകരേയും സംഘടിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് ഓൺലൈൻ ചർച്ചകളും സെമിനാറുകളും സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിനും സമാധാന പ്രസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് ശക്തിപകരുന്നതിനുമായി 2 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു. യാത്രാ നിയന്ത്രണങ്ങൾ നീങ്ങുന്ന മുറയ്ക്ക് പ്രതിനിധികൾ നേരിട്ടു പങ്കെടുക്കുന്ന ആണവ നിരായുധീകരണത്തിനും

സമാധാനത്തിനും വേണ്ടിയുള്ള ഒരു ലോക സമാധാന സമ്മേളനം തന്നെ വിളിച്ചു ചേർക്കാൻ കൊച്ചു കേരളത്തിലെ വിവിധ സ്ഥാപനങ്ങൾ ചേർന്നു മുൻകയ്യെടുക്കും.

4. ആഗോള സാമ്പത്തിക പ്രതിസന്ധിയെക്കുറിച്ചും അതിനു കാരണമായ ആഗോളവൽക്കരണ നയങ്ങളെക്കുറിച്ചും ചില കാര്യങ്ങൾ സൂചിപ്പിക്കേണ്ടതുണ്ട്.

5. മഹാമാരിയുടെ ആവിർഭാവത്തിന് മുമ്പുതന്നെ ആഗോള സമ്പദ്ഘടനയും ഇന്ത്യയും സാമ്പത്തിക മാനദണ്ഡത്തിന്റെ നിഴലിലായിരുന്നു. സാധാരണ ജനങ്ങളുടെ വരുമാനം കവർന്നെടുത്ത് ആർത്തിപിടിച്ച കോർപ്പറേറ്റുകൾ ലാഭം ഉയർത്തുകയും മൂലധനം കുന്നുകൂട്ടുകയും ഉൽപ്പാദനശേഷി വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ ജനങ്ങളുടെ വാങ്ങൽശേഷി ഉയരുന്നില്ല. ഉൽപ്പാദിപ്പിച്ച സാധനങ്ങൾ വാങ്ങാനാളില്ലാതെ കെട്ടിക്കിടക്കുന്ന സ്ഥിതിയാണ് ഈ പ്രതിസന്ധിയുടെ മുഖ്യലക്ഷണം. ഇന്ത്യയിലെ കമ്പനികൾക്ക് സ്ഥാപിതശേഷിയുടെ വളരെ കുറച്ചുമാത്രമേ ഉൽപ്പാദിപ്പിക്കാൻ കഴിയുന്നുള്ളൂ. ഈ പ്രതിസന്ധിയെ മറികടക്കാൻ എടുക്കുന്ന നയങ്ങൾ തൊഴിലാളികളേയും കൃഷിക്കാരേയും മറ്റും കൂടുതൽ പാപ്പരാക്കുകയാണ്.

ഈ സാഹചര്യത്തിലാണ് കൃഷിക്കാരുടേയും തൊഴിലാളികളുടേയും ഐതിഹാസിക ചെറുത്തുനിൽപ്പ് സമരങ്ങൾ ഇന്ത്യയിൽ ഉയർന്നുവന്നത്.

6. കോവിഡ് കാലത്തും കോർപ്പറേറ്റ് പ്രീണനം തുടരാനാണ് ഭരണകൂടങ്ങൾ തയ്യാറായത്. സമ്പദ്ഘടനയിൽ അഭൂതപൂർവ്വമായ മാന്ദ്യവും തകർച്ചയും നേരിട്ട മഹാമാരിക്കാലത്ത് കോർപ്പറേറ്റുകളുടെ ലാഭം റിക്കോർഡ് നിലവാരത്തിലേക്ക് ഉയർന്നു. അസമത്വം പെരുകി. സമ്പന്നരെ കൂടുതൽ സമ്പന്നരാക്കുകയും ദരിദ്രരെ കൂടുതൽ ദരിദ്രരാക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഈ നയങ്ങൾ ഏറ്റവും ക്രൂരമായി നടപ്പിലാക്കപ്പെട്ട രാജ്യങ്ങളിൽ ഒന്ന് ഇന്ത്യയാണ്. അസമത്വത്തിന്റെയും ദാരിദ്ര്യത്തിന്റെയും ലോക റാങ്കിംഗിൽ ഇന്ത്യയുടെ സ്ഥാനം ഏറെ ലജ്ജാകരമായ അവസ്ഥയിലാണ്.

7. മഹാമാരി സമ്പദ്ഘടനയിലും സർക്കാരുകളുടെ ധനസ്ഥിതിയിലും ദീർഘകാലം നിലനിൽക്കുന്ന വിപരീത പ്രത്യാഘാതങ്ങളാണ് സൃഷ്ടിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഇത് 'ലോംഗ് ഇക്കണോമിക് കോവിഡ്' എന്നാണ് അറിയപ്പെടുന്നത്. രണ്ടുവർഷത്തെ ഉൽപ്പാദന വളർച്ച ഏതാണ്ട് എല്ലാ രാജ്യങ്ങൾക്കും നഷ്ടമായി. ഇന്ത്യയുടെ

ആഭ്യന്തരോല്പാദനം കോവിഡിന് മുമ്പുണ്ടായിരുന്ന നിലവാരത്തിലേക്ക് ഇനിയും എത്തിയിട്ടില്ല. സമാനതകളില്ലാത്ത തൊഴിൽ നഷ്ടമാണ് ഈ കാലയളവിൽ ഇന്ത്യയിൽ ഉണ്ടായതെന്ന് കണക്കുകൾ കാണിക്കുന്നു. സംസ്ഥാന സർക്കാർ നിർദ്ദേശപ്രകാരം ഗുലാത്തി ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് നടത്തിയ പഠനം കോവിഡ് കാലത്ത് കേരളത്തിലും വലിയ തോതിൽ തൊഴിൽ നഷ്ടവും വരുമാന നഷ്ടവും ഉണ്ടായതായി കണ്ടെത്തിയിട്ടുണ്ട്.

8. കോവിഡ് കാലത്ത് സമ്പദ്ഘടനയ്ക്കും പൗരന്മാർക്കും ഉണ്ടായ ക്ഷീണവും നഷ്ടവും പരിഹരിക്കാൻ ഭരണകൂടത്തിന്റെ ശക്തമായ ഇടപെടൽ ഉണ്ടായേ മതിയാകൂ. ജനങ്ങളുടെ കയ്യിലേക്ക് പണം എത്തിച്ച് സമ്പദ്ഘടനയിലെ ഡിമാന്റ് വർദ്ധിപ്പിക്കണം. അസമത്വം ലഘൂകരിക്കണം. ചെറുകിട വ്യവസായ വ്യാപാര സംരംഭങ്ങളെ സഹായിക്കണം. പശ്ചാത്തല മേഖലയിൽ വലിയ തോതിൽ പൊതുമുനിഷ്ടപം ഉണ്ടാവണം. പക്ഷേ, ധനകാര്യ യാഥാസ്ഥിതികത്വം തലയ്ക്ക് പിടിച്ച കേന്ദ്രസർക്കാർ അതിനൊന്നും തയ്യാറാവുന്നില്ല. 2022-23-ലേക്കുള്ള കേന്ദ്ര ബഡ്ജറ്റ് എത്ര നിരാശാജനകമായിരുന്നു എന്നത് എല്ലാവരും കണ്ടതാണല്ലോ. അസമത്വം ഇത്രമേൽ വർദ്ധിച്ചിട്ടും വരുമാന നികുതി, കോർപ്പറേറ്റ് നികുതി, സ്വത്ത് നികുതി

എന്നിവ ഉയർത്താൻ കേന്ദ്രസർക്കാർ തയ്യാറാവുന്നില്ല. പെട്രോളിയം ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ മേലുള്ള സർചാർജ്ജ് അടക്കമുള്ള സാധാരണ ജനങ്ങളെ ബാധിക്കുന്ന പരോക്ഷ നികുതികൾ വർദ്ധിപ്പിച്ച് ധനക്കമ്മി കുറയ്ക്കാനാണ് കേന്ദ്രം ശ്രമിക്കുന്നത്. എൽ.ഐ.സി. അടക്കമുള്ള പൊതുമേഖലാ സ്ഥാപനങ്ങളെ വിൽക്കാനും നാഷണൽ മോണിറ്റോറേഷൻ പൈപ്പ് ലൈൻ തുടങ്ങിയ പരിപാടികളിലൂടെ പൊതു ആസ്തികൾ സ്വകാര്യമേഖലയ്ക്ക് കൈമാറാനുമാണ് കേന്ദ്രം ശ്രമിക്കുന്നത്.

9. സാമ്പത്തിക മാന്ദ്യത്തെ അതിജീവിക്കാൻ കേന്ദ്രസർക്കാർ ഇടപെടുന്നില്ല എന്നു മാത്രമല്ല, സംസ്ഥാനങ്ങളെ ഇടപെടുന്നതിൽ നിന്നും വിലക്കുകയുമാണ്. വിഭവങ്ങളെല്ലാം കേന്ദ്രത്തിനും വികസന-ക്ഷേമ ഉത്തരവാദിത്വങ്ങൾ എല്ലാം സംസ്ഥാനങ്ങൾക്കും എന്ന മട്ടിൽ കേന്ദ്ര-സംസ്ഥാന ധനകാര്യ ബന്ധങ്ങൾ മാറിയിരിക്കുന്നു. ചരക്ക് സേവന നികുതി (ജി.എസ്.ടി.) നടപ്പിലായതോടുകൂടി സംസ്ഥാനങ്ങളുടെ നികുതി അധികാരം ഏതാണ്ട് പൂർണ്ണമായും ഇല്ലാതായി. ഈ മാറ്റങ്ങൾ എല്ലാ സംസ്ഥാനങ്ങളേയും ബാധിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും കേരളത്തെ കൂടുതൽ പ്രതികൂലമായി

ബാധിക്കുന്നു എന്നത് ആവർത്തിച്ചുപറയേണ്ട കാര്യമാണ്. ജീവിത ഗുണമേന്മയിൽ നാം കൈവരിച്ച നേട്ടങ്ങൾ എണ്ണിയെണ്ണി പറഞ്ഞ് കേന്ദ്രപുളിയിൽ നിന്നുള്ള നമ്മുടെ നികുതി വിഹിതം കുറയ്ക്കുകയാണ്. കേന്ദ്രവിഹിതം സംബന്ധിച്ച കൂടുതൽ വിശദാംശങ്ങൾ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ധനസ്ഥിതി അവതരിപ്പിക്കുന്ന ഘട്ടത്തിൽ വ്യക്തമാക്കാം.

10. ആഗോളവൽക്കരണ നയങ്ങളെക്കുറിച്ചും കേന്ദ്ര-സംസ്ഥാന ബന്ധങ്ങളെക്കുറിച്ചും വിശദമായി തന്നെ തുടക്കത്തിൽ സൂചിപ്പിച്ചത് മനഃപൂർവ്വമാണ്. സാമ്പത്തിക രംഗത്ത് ഇന്ന് നാം കാണുന്ന മിക്ക പ്രശ്നങ്ങളുടെയും അടിസ്ഥാന കാരണം ഈ നയങ്ങളാണ്. ഈ നയങ്ങളെ ചെറുത്തുകൊണ്ട് മാത്രമേ ജനകീയ ബദൽ വികസിപ്പിച്ചെടുക്കാനാവൂ. ഒന്നാം പിണറായി വിജയൻ സർക്കാർ ചെയ്തതും പുതിയ സർക്കാർ തുടരുന്നതും ഈ സമീപനമാണ്. ആഗോളവൽക്കരണ നയങ്ങൾക്ക് ബദലായി കേരളമാതൃകയെ വളർത്താനാണ് ഞങ്ങൾ ശ്രമിക്കുന്നത്. അസമത്വത്തിന്റെയും ദാരിദ്ര്യത്തിന്റെയും പടുകുഴിയിലേക്ക് ഇന്ത്യയെ തള്ളിയിട്ട് ആഗോളവൽക്കരണ നയങ്ങളുടെ തുടക്കം എങ്ങനെ ആയിരുന്നു എന്നും

ആരൊക്കെയായിരുന്നു അതിന്റെ തലതൊട്ടപ്പന്മാർ എന്നും നമുക്കറിയാം. അന്നു തുടങ്ങിയ ആഗോളവൽക്കരണ നയങ്ങൾ കൂടുതൽ സാമ്രാജ്യത്വ ഭക്തിയോടെ മുന്നോട്ടു കൊണ്ടുപോകുകയാണ് ബി.ജെ.പി. സർക്കാർ ചെയ്യുന്നത്.

വിലക്കയറ്റവും പരിഹാരവും

11. റഷ്യ-യുക്രൈൻ യുദ്ധം മുറുകിയതോടെ വിലകൾക്ക് തീപിടിച്ച അനുഭവമാണ് ലോകത്തിന്റെ വിവിധ കോണുകളിൽ നിന്നും റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെടുന്നത്. 2022-23-ൽ സംസ്ഥാനം വലിയ മുൻഗണന നൽകി നേരിടേണ്ട ദുരന്ത സമാനമായ പ്രശ്നമായി വിലക്കയറ്റം മാറുകയാണ്.

12. എന്നാൽ യുദ്ധം തുടങ്ങുന്നതിനും വളരെ മുൻപുതന്നെ വിലക്കയറ്റത്തിന്റെ ഭീഷണി ലോകമെമ്പാടും ഉയർന്നിരുന്നു. വിലക്കയറ്റത്തെ നേരിടാൻ അമേരിക്കയടക്കമുള്ള വികസിത രാജ്യങ്ങൾ പലിശനിരക്കുകൾ നല്ല തോതിൽ ഉയർത്തുമെന്ന കാര്യം ഏറെക്കുറെ തീർച്ചയാണ്. അമേരിക്കൻ ഫെഡറൽ റിസർവ് ഇത്തരമൊരു മുന്നറിയിപ്പ് നൽകുന്നുണ്ട്. അന്തർദേശീയ നാണയ നിധിയും ഈ മുന്നറിയിപ്പ് ആവർത്തിക്കുന്നുണ്ട്. വികസിത രാജ്യങ്ങൾ പലിശ നിരക്ക് ഉയർത്തിയാൽ ഇന്ത്യയടക്കമുള്ള വികസ്വര

രാജ്യങ്ങളിൽ നിന്നും വിദേശമൂലധനം പുറത്തൊഴുക്കും. ഇത് ഇന്ത്യൻ രൂപയുടെ വിനിമയമൂല്യത്തേയും ഇന്ത്യൻ ഓഹരി വിപണിയേയും പ്രതികൂലമായി ബാധിക്കും. രൂപയുടെ വിനിമയ മൂല്യം ഇപ്പോൾതന്നെ വലിയ സമ്മർദ്ദത്തിലാണ്. രൂപയുടെ വിനിമയ മൂല്യം ഇടിയുന്നത് ക്രൂഡോയിൽ അടക്കമുള്ള ഇറക്കുമതികളുടെ വില വർദ്ധിക്കുന്നതിനും പൊതു വിലക്കയറ്റമായി മാറാനും ഇടയാക്കും.

13. വിലക്കയറ്റത്തെ നേരിടുന്നതിൽ നമ്മുടെ പൊതുവിതരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനക്ഷമത പുകൾപ്പെറ്റാണ്. വിവിധ സർക്കാർ-അർദ്ധസർക്കാർ ഏജൻസികളുടെ സംയുക്ത ഇടപെടലിലൂടെ നിത്യോപയോഗ സാധനങ്ങളുടെ ലഭ്യതയും വിലസ്ഥിരതയും ഉറപ്പുവരുത്തും. മഹാമാരിക്കാലത്ത് പാലിന്റെയും മുട്ടയുടേയും പച്ചക്കറിയുടേയും പഴങ്ങളുടേയും ഉൽപ്പാദനം വർദ്ധിപ്പിച്ച് ഭക്ഷ്യ വിലക്കയറ്റത്തെ ഫലപ്രദമായി നേരിട്ട അനുഭവം നമ്മുടെ മുൻനില്ക്കുന്നു. ആഭ്യന്തര ഉൽപ്പാദനത്തിലും പ്രാദേശിക ഉൽപ്പന്ന സമാഹരണത്തിലും ഊന്നിക്കൊണ്ടുള്ള സമീപനമായിരിക്കും ഇക്കാര്യത്തിൽ കേരളം സ്വീകരിക്കുക. വിലക്കയറ്റ ഭീഷണിയെ അതിജീവിക്കുന്നതിനും

ക്ഷേത്രസുരക്ഷ ഉറപ്പാക്കുന്നതിനുമായി 2022-23-ലെ ബഡ്ജറ്റിൽ 2000 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നുണ്ട്.

14. പെട്രോളിയം ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ വിലയും കടത്തുകൂലിയുമാണ് തലവേദന സൃഷ്ടിക്കാൻ സാധ്യത. വിവിധ സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ തെരഞ്ഞെടുപ്പ് കഴിഞ്ഞ സ്ഥിതിക്ക് വില വർദ്ധിപ്പിക്കാൻ കേന്ദ്രം കമ്പനികളെ അനുവദിക്കും. കഴിഞ്ഞ നിരവധി വർഷങ്ങളായി കേരളം പെട്രോളിയം ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ നികുതി വർദ്ധിപ്പിച്ചിട്ടില്ല. ക്രൂഡിന്റെ വില കുറഞ്ഞുവന്നപ്പോൾ നികുതി വർദ്ധിപ്പിച്ച് ലക്ഷക്കണക്കിന് കോടി ഉറപ്പിക ജനങ്ങളിൽ നിന്നും വസൂലാക്കിയ കേന്ദ്രം നികുതി കുറയ്ക്കണം എന്ന് കേരളം ആവശ്യപ്പെട്ടപ്പോൾ സംസ്ഥാനത്തിനെതിര സമരം സംഘടിപ്പിക്കാനാണ് പ്രതിപക്ഷം തയ്യാറായത്. പക്ഷേ കേരളത്തിന്റെ നിലപാട് ശരിവെച്ചും സ്വാഗതം ചെയ്തും കോൺഗ്രസ്സിന്റെ ദേശീയ നേതൃത്വം മുന്നോട്ടുവന്ന കാര്യം ഈ സന്ദർഭത്തിൽ ഓർമ്മിക്കുകയാണ്.

15. വീണ്ടെടുപ്പിന്റെയും വളർച്ചയുടെയും പാതയിലേക്ക് നീങ്ങുന്ന ഈ സന്ദർഭത്തിൽ പ്രകൃതി ദുരന്തങ്ങളും മഹാമാരിയും മാനവരാശിക്ക് നൽകുന്ന പാഠം വിസ്മരിക്കുന്നത് ഒരു സമൂഹത്തിനും ഭ്രഷണമാകില്ല.

ഒപ്പം, അസമത്വം വളർത്തുകയും സാമ്പത്തിക വളർച്ച മുരടിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ആഗോളവൽക്കരണ നയങ്ങൾക്ക് ബദൽ കണ്ടെത്തുകയും വേണം. ഈ രണ്ടു ലക്ഷ്യങ്ങളും പരസ്പരവിരുദ്ധമല്ല. പരിസ്ഥിതി സംരക്ഷണവും വികസനത്തിലെ സുസ്ഥിരതയും സാമൂഹ്യനീതിയും ഉറപ്പുവരുത്തിക്കൊണ്ട് തന്നെ മെച്ചപ്പെട്ട വളർച്ച കൈവരിക്കാൻ കേരളത്തിന് കഴിയും. നവകേരള നിർമ്മാണം എന്നതുകൊണ്ട് ഉദ്ദേശിക്കുന്നതും അതുതന്നെയാണ്. നവകേരള നിർമ്മാണത്തെ സഹായിക്കുന്ന തരത്തിലാണ് 2022-23-ലേക്കുള്ള ബഡ്ജറ്റ് തയ്യാറാക്കിയിരിക്കുന്നത്. അതു തന്നെയാണ് കേരളത്തിന്റെ പതിനാലാം പഞ്ചവത്സര പദ്ധതിയുടെ കേന്ദ്ര ലക്ഷ്യവും.

കേരളത്തിന്റെ നേട്ടങ്ങൾ

16. വളരെയേറെ പ്രതിസന്ധികൾ നേരിട്ടപ്പോഴും ദേശീയ അന്തർദ്ദേശീയ തലത്തിൽ സംസ്ഥാന സർക്കാർ അംഗീകരിക്കപ്പെടുകയുണ്ടായി. കേരളത്തിന്റെ കോവിഡ് പ്രതിരോധത്തെ അന്താരാഷ്ട്ര മാധ്യമങ്ങൾ പോലും പ്രശംസിച്ചു. നീതി

ആയോഗിന്റെ ആരോഗ്യ സൂചികയുടെ നാലാം പതിപ്പ് പ്രകാരം 2021-ൽ കേരളം മികച്ച പ്രകടനമാണ് കാഴ്ചവെച്ചത്. ഇതിനോടൊപ്പം തന്നെ സുസ്ഥിര വികസന ലക്ഷ്യങ്ങൾ കൈവരിക്കുന്നതിന്റെ കാര്യത്തിലും കേരളം ഒന്നാം സ്ഥാനത്താണ്. വിവിധ സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ വികസന സൂചികകൾ പരിശോധിച്ച് പുറത്തിറങ്ങുന്ന പബ്ലിക് അഫയേഴ്സ് സെന്ററിന്റെ റിപ്പോർട്ട് പ്രകാരവും രാജ്യത്ത് ഏറ്റവും മികച്ച ഭരണ നിർവ്വഹണം കേരളത്തിലാണ്.

17. ഈ സർക്കാർ ഒരു ദീർഘകാല ലക്ഷ്യം മുൻനിർത്തിയാണ് പ്രവർത്തിക്കുന്നത്. അടുത്ത 25 വർഷംകൊണ്ട് കേരളത്തിലെ ജനങ്ങളുടെ ജീവിത നിലവാരം വികസിത മധ്യവരമാന രാഷ്ട്രങ്ങൾക്ക് സമാനമായി ഉയർത്താൻ കഴിയണം. സംസ്ഥാനത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഇത് അസാധ്യമായ ലക്ഷ്യമല്ല. കേരളം പ്രകൃതി കനിഞ്ഞനുഗ്രഹിച്ച നാടാണ്. വികസിത രാജ്യങ്ങളോടുപോലും കിടപിടിക്കുന്ന മനുഷ്യവിഭവശേഷിയും നമുക്കുണ്ട്. ഈ വിഭവശേഷിയോടൊപ്പം അറിവിന്റെ അനന്തമായ സാധ്യതകൾകൂടി ഉപയോഗിക്കാൻ കഴിഞ്ഞാൽ ലക്ഷ്യമിട്ടതിലും നേരത്തേ തന്നെ ഉദ്ദേശിച്ച നേട്ടങ്ങൾ കൈവരിക്കാനാവും.

18. ഇതിനതകന്ന തരത്തിൽ വിജ്ഞാനത്തേയും ഉൽപ്പാദനത്തേയും ബന്ധിപ്പിച്ച് ഒരു പുതിയ വികസന കാഴ്ചപ്പാട് ഈ ബഡ്ജറ്റിലൂടെ അവതരിപ്പിക്കാനാണ് ഞാൻ ശ്രമിക്കുന്നത്.

ഭാഗം - II

19. ഉന്നതവിദ്യാഭ്യാസ മേഖലയിൽ സമൂലമായ മാറ്റങ്ങൾക്കാണ് സർക്കാർ ലക്ഷ്യമിടുന്നത്. ഉന്നത വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങളിലെ ഗവേഷണ കണ്ടെത്തലുകൾ നാടിന്റെ ഉല്പാദന മേഖലയ്ക്ക് ഗുണകരമാകുന്ന തരത്തിൽ ഉപയോഗിക്കപ്പെടണം. അക്കാദമിക് വൃത്തത്തിൽ ചുരുങ്ങി നിൽക്കാതെ പ്രായോഗിക ജീവിതത്തിന് ഗുണപ്പെടുന്ന തരത്തിൽ ഉന്നത വിദ്യാഭ്യാസ മേഖല മാറണം. അതിനായി ട്രാൻസ്ലേഷണൽ ലാബുകളും സംരംഭകത്വം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്ന ഇൻകുബേഷൻ കേന്ദ്രങ്ങളും കൂടുതലാരംഭിക്കണം. വിജ്ഞാന സമ്പദ് വ്യവസ്ഥയെ ശക്തിപ്പെടുത്തുവാനും അതു വഴി സംസ്ഥാനത്തിന്റെ മുഖ്യവർദ്ധിത ഉല്പാദനവും ആഭ്യന്തര വരുമാനവും വർദ്ധിപ്പിക്കുവാനും കഴിയണം.

20. കേരളത്തിലെ സർവ്വകലാശാല കാമ്പസുകളിൽ ട്രാൻസ്ലേഷണൽ റിസർച്ച് സെന്ററുകൾ വികസിപ്പിക്കും. ഈ സെന്ററുകളോട് ചേർന്ന്

സ്റ്റാർട്ട് അപ്പ്, ഇൻകുബേഷൻ സെന്ററുകൾ സജ്ജമാക്കും. ഇതിനായി കേരള, കാലിക്കറ്റ്, എം.ജി, കണ്ണൂർ, കൂസാറ്റ്, ഫിഷറീസ്, മെഡിക്കൽ, ടെക്നിക്കൽ, വെറ്ററിനറി, അഗ്രികൾച്ചർ സർവ്വകലാശാലകൾക്ക് 20 കോടി രൂപവീതം ആകെ 200 കോടി രൂപ കിഫ്ബി പദ്ധതിയിലുൾപ്പെടുത്തി അനുവദിക്കും.

21. സർവ്വകലാശാല കാമ്പസുകളിൽ പുതിയ ഹ്രസ്വകാല കോഴ്സുകളും പി.ജി. കോഴ്സുകളും പ്രോജക്ട് മോഡിൽ ആരംഭിക്കുന്നതിനായി പ്രത്യേക പദ്ധതികൾ അനുവദിക്കും. ആധുനികമായ പുതിയ കോഴ്സുകൾ രൂപകൽപ്പന ചെയ്ത് നിലവിലെ ഡിപ്പാർട്ടുമെന്റുകളുടെ സഹായത്തോടുകൂടി നടപ്പിലാക്കും. 5 വർഷത്തേക്ക് വിഭാവന ചെയ്യുന്ന പദ്ധതിയിൽ ഓരോ യൂണിവേഴ്സിറ്റിയിലും 3 പ്രോജക്ടുകൾ വീതം ഈ വർഷം അനുവദിക്കും. ഇതിനായി 20 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

22. 'ചീഫ് മിനിസ്റ്റേഴ്സ് നവകേരള പോസ്റ്റ് ഡോക്ടറൽ ഫെലോഷിപ്പ്' 150 പേർക്കാണ് ഇത്തവണ നൽകുന്നത്. ഇവരുടെ ഗവേഷണങ്ങൾ നവകേരള സൃഷ്ടിക്ക് സഹായകരമാകുന്നതിനൊപ്പം സർവ്വകലാശാലകളിലും കോളേജുകളിലും അക്കാദമിക് ഗവേഷണ അന്തരീക്ഷത്തെ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനായും ഉപയോഗിക്കും.

23. കേരളത്തിലെ സർവ്വകലാശാലാ കേന്ദ്രങ്ങളിലെ വിദ്യാർത്ഥികൾക്കാവശ്യമായ ഹോസ്റ്റൽ സൗകര്യങ്ങളുടെ അപര്യാപ്ത നിരന്തരമായി ചൂണ്ടിക്കാണിക്കപ്പെടുന്നുണ്ട്. ആൺകുട്ടികളുടെയും പെൺകുട്ടികളുടെയും ഹോസ്റ്റലുകളോടൊപ്പം ഇന്റർനാഷണൽ ഹോസ്റ്റലുകളും നമുക്ക് നിർമ്മിക്കേണ്ടതുണ്ട്. കേരള, മഹാത്മാഗാന്ധി, കൊച്ചിൻ, കാലിക്കറ്റ്, കണ്ണൂർ സർവ്വകലാശാല കാമ്പസുകളിലായി 1500 പുതിയ ഹോസ്റ്റൽ മുറികൾ സമയബന്ധിതമായി നിർമ്മിക്കും. ഇതുകൂടാതെ 250 ഇന്റർനാഷണൽ ഹോസ്റ്റൽ മുറികളും നിർമ്മിക്കുന്നതാണ്. ഇതിനായി 100 കോടി രൂപ കിഫ്ബി വഴി അനുവദിക്കും.

24. സർവ്വകലാശാല ഭരണം, പരീക്ഷാ നടത്തിപ്പ്, അക്കാദമിക് പ്രവർത്തനങ്ങൾ തുടങ്ങിയവ കാലോചിതമായി പരിഷ്കരിക്കുന്നതിനുള്ള കമ്മീഷനുകൾ സർക്കാർ ഇതിനകം തന്നെ രൂപീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. കമ്മീഷൻ റിപ്പോർട്ടുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ക്രിയാത്മക നടപടികൾ സ്വീകരിക്കും.

25. എഞ്ചിനീയറിംഗ് കോളേജുകൾ, പോളിടെക്നിക്കുകൾ, ഐ.ടി.ഐ.കൾ, ആർട്സ് ആൻഡ് സയൻസ് കോളേജുകൾ

എന്നിവയോട് ചേർന്ന് ആധുനിക സാങ്കേതിക സൗകര്യങ്ങളുള്ള ചെറിയ വ്യവസായ യൂണിറ്റുകൾ, സ്റ്റാർട്ടപ്പുകൾ എന്നിവ സജ്ജീകരിക്കാൻ കഴിയും. ഇതുവഴി വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് പഠനത്തോടൊപ്പം സാമ്പത്തിക ഉൽപ്പാദന പ്രക്രിയയിൽ പങ്കാളികളാകാനും പരിശീലനം നേടാനും വരുമാനമുണ്ടാക്കാനും കഴിയും. പൂർവ്വ വിദ്യാർത്ഥികൾ ഉൾപ്പെടെ അഭ്യസ്തവിദ്യരായ ആളുകളെ ഈ സംരംഭങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യാം. ലോകത്തെ പല വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങളിലും സമാനമായ തൊഴിൽ-സംരംഭക കേന്ദ്രങ്ങളുണ്ട്. കേരളത്തിലെ 14 ജില്ലകളിലും ഇത്തരത്തിലുള്ള കേന്ദ്രങ്ങൾ തുടങ്ങാനുള്ള പൈലറ്റ് പദ്ധതി പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു. ഇതിനായി 25 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

വിജ്ഞാന സമ്പദ്ഘടനയും നൈപുണ്യ വികസനവും

26. നോളജ് ഇക്കനോമി മേഖലയിൽ 20 ലക്ഷം തൊഴിലവസരങ്ങൾ നൽകുന്നതിനായി സർക്കാർ നോളജ് ഇക്കനോമി മിഷൻ ആരംഭിച്ചിരുന്നു. സംസ്ഥാനത്ത് ശക്തമായ സ്കിൽ ഇൻഫ്രാസ്ട്രക്ചർ ഇക്കോസിസ്റ്റം സ്ഥാപിക്കുക എന്നതാണ് മിഷന്റെ ലക്ഷ്യം.

27. മിഷന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ കേരളത്തിലെ എല്ലാ ജില്ലകളിലും ഘട്ടംഘട്ടമായി സർക്കാർ ജില്ലാ സ്കിൽ പാർക്കുകൾ സ്ഥാപിക്കും. ഈ പാർക്കുകളിൽ അഞ്ചെണ്ണം ഐ.സി.ടി. അക്കാദമി ഓഫ് കേരളയുടെയും അഞ്ചെണ്ണം അസാപ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡിന്റെയും, ബാക്കിയുള്ളവ KASE-ന്റെയും ചുമതലയിലായിരിക്കും. ഐ.സി.ടി അക്കാദമി IT, ITES കോഴ്സുകളിൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കുമ്പോൾ, ASAP-ഉം KASE-ഉം അവരുടെ വൈദഗ്ദ്ധ്യപ്രവർത്തന മേഖലകളിൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കും.

28. അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസന പദ്ധതികൾക്ക് ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നതിനായി കിഫ്ബിയിൽ നീക്കിവെച്ചിട്ടുള്ള തുക ഉപയോഗിച്ച് ഓരോ പാർക്കിനും ആവശ്യമായ 10-15 ഏക്കർ വരെ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കും.

29. സ്കിൽ പാർക്കിലെ ആകെ സ്ഥലസൗകര്യത്തിന്റെ 50% വൈദഗ്ദ്ധ്യം തെളിയിച്ച പ്രമുഖ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കായി മാറ്റിവെക്കും. പരിചയസമ്പന്നരായ സംരംഭകർക്ക് പ്രവർത്തന സൗകര്യങ്ങൾ നൽകുക എന്നതാണ് ഇതിലൂടെ ലക്ഷ്യമിടുന്നത്.

30. ഭാവി സംരംഭകർക്ക് യൂണിറ്റുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് ആദ്യ അഞ്ച് വർഷത്തേക്ക് സബ്സിഡിയും മറ്റ് സൗകര്യങ്ങളും നൽകും. യൂണിറ്റുകളുടെ പ്രവർത്തനസ്ഥിരത നിലനിർത്തുവാൻ ഇത് സഹായിക്കും.

31. കിഫ്ബി ഇൻഫ്രാസ്ട്രക്ചർ ലാൻഡ് പൂളിൽ നിന്നുള്ള ഫണ്ടിന്റെ തിരിച്ചടവ് 30 വർഷത്തേക്ക് 5% സബ്സിഡി നിരക്കിൽ ആയിരിക്കും. ട്രെയിനികളിൽ നിന്ന് ഈടാക്കുന്ന ഫീസും നൈപുണ്യ ദാതാക്കളിൽ നിന്ന് ഈടാക്കുന്ന വാടകയും മിതമായിരിക്കും എന്ന് ഉറപ്പുവരുത്തും. പട്ടികജാതി-പട്ടികവർഗ്ഗക്കാർ, മത്സ്യത്തൊഴിലാളികൾ, ഭിന്നശേഷിക്കാർ, ട്രാൻസ്ജെൻഡർ എന്നീ വിഭാഗങ്ങളിൽപ്പെട്ടവർക്ക് ഫീസ് സബ്സിഡി നൽകും. മെറിറ്റ് അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള സ്കോളർഷിപ്പ് സ്കീമുകളും പലിശ സബ്സിഡിയും മറ്റെല്ലാ വിദ്യാർത്ഥികൾക്കും ലഭ്യമാക്കും.

32. ഡിസ്കിക്ട് സ്കിൽ പാർക്കുകൾക്കായി കിഫ്ബി വഴി 350 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ സ്കിൽ കോഴ്സുകൾ

33. സംസ്ഥാനത്ത് സ്കിൽ ഇക്കോ സിസ്റ്റം വിപുലപ്പെടുത്തുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി ആർട്സ് & സയൻസ് കോളേജുകൾ, പ്രൊഫഷണൽ കോളേജുകൾ, പോളിടെക്നിക്കുകൾ, ഐ.ടി.ഐ.-കൾ എന്നിവയ്ക്ക് സ്കിൽ കോഴ്സുകൾ ഏറ്റെടുക്കുന്നതിന് സർക്കാർ പ്രോത്സാഹനം നൽകും. വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനത്തോടനുബന്ധിച്ച് ഉല്പാദന കേന്ദ്രങ്ങൾകൂടി വികസിപ്പിക്കുന്നതിന് സഹായകരമായിട്ടാണ് പദ്ധതി വിഭാവന ചെയ്യുന്നത്. ഒരു നിയോജകമണ്ഡലത്തിൽ ഒരു സ്ഥാപനം എന്ന ക്രമത്തിൽ സംസ്ഥാനത്തെ 140 നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളിലും ഈ പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കും. നോളേജ് ഇക്കണോമി മിഷനിൽ പങ്കാളികളായി കെ-ഡിസ്കുമായി സഹകരിച്ച് കോഴ്സുകൾ ഏറ്റെടുക്കുന്ന സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ സജ്ജീകരിക്കാൻ സഹായം നൽകും. ഇതിനായി ഈ വർഷം കിഫ്ബിയിൽ നിന്നും 140 കോടി രൂപ വകയിരുത്തും.

മെഡിക്കൽ ടെക്നോളജി കൺസോർഷ്യം

34. കേരളത്തിൽ ഒരു മെഡിക്കൽ സംരംഭക ഇക്കോ സിസ്റ്റം സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനായി മെഡിക്കൽ സാങ്കേതിക വിദ്യയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട

അനുബന്ധ സ്ഥാപനങ്ങളെയെല്ലാം കൂട്ടിയിണക്കി ഒരു കൺസോർഷ്യം രൂപീകരിക്കും. തിരുവനന്തപുരത്ത് ഒരു മെഡിക്കൽ ടെക് ഇന്നൊവേഷൻ പാർക്ക് സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് കിഫ്ബി വഴി 100 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു. ഇന്നൊവേഷൻ പാർക്കിന്റെ പ്രധാന പ്രവർത്തനം ഇൻകുബേഷനായിരിക്കും.

കേരള ജീനോമിക്സ് ഡാറ്റാ സെന്റർ

35. "യുകെ ബയോബാങ്ക്" പോലെയുള്ള അന്താരാഷ്ട്ര മോഡലുകൾക്ക് അനുസൃതമായി മെഡിക്കൽ, കാർഷിക, കന്നുകാലി മേഖലയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ജീനോമിക് ഡാറ്റാ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനും ക്യുറേറ്റ് ചെയ്യുന്നതിനും പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതിനുമായി ഒരു കേരള ജീനോം ഡാറ്റാ സെന്റർ (കെ.ജി.ഡി.സി) സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് K-DISC ശ്രമങ്ങൾ ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആരോഗ്യ സംരക്ഷണം, നിർണ്ണായകമായ ജനിതക വൈകല്യങ്ങളുടെ പഠനം, പ്രാഥമിക മേഖലയിലെ ഉൽപ്പാദനക്ഷമത മെച്ചപ്പെടുത്തൽ എന്നിവയ്ക്ക് ഇതു ഗുണം ചെയ്യും.

36. ഗവേഷണ സ്ഥാപനങ്ങൾ, ആശുപത്രികൾ, ബയോടെക് കമ്പനികൾ, ബയോ ഇൻഫർമാറ്റിക്സ് ആൻഡ് ഡയഗ്നോസ്റ്റിക് സ്റ്റാർട്ടപ്പുകൾ എന്നിവയ്ക്ക് നിർണ്ണായക അടിത്തറയാകുന്ന തരത്തിൽ

വലിയ അളവിൽ ജീനോമിക് ഡാറ്റ സംഭരിക്കാനും സംസ്കരിക്കാനും കഴിവുള്ള ഒരു ഉയർന്ന ശേഷിയുള്ള ഡാറ്റാ സെന്റർ കേരള സർവ്വകലാശാലയുമായി സഹകരിച്ച് സ്ഥാപിക്കും. പദ്ധതിക്ക് അഞ്ചുവർഷം കൊണ്ട് 500 കോടി രൂപ ചെലവ് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു. ഇതിന്റെ ആദ്യഘട്ടമെന്ന നിലയിൽ 50 കോടി രൂപ ബഡ്ജറ്റിൽ വകയിരുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

മൈക്രോബയോമുകളിലെ മികവിന്റെ കേന്ദ്രം

37. അടുത്തകാലത്തായി അന്താരാഷ്ട്രതലത്തിൽ ഗവേഷണ രംഗത്ത് ഏറ്റവും ശ്രദ്ധ ആകർഷിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു മേഖലയാണ് "മൈക്രോബയോം". മൈക്രോബയോം എന്നത് സൂക്ഷ്മാണുക്കളുടെയും അവയുടെ ജനിതക ഘടകങ്ങളുടെയും ഒരു പ്രത്യേക പരിതഃസ്ഥിതിയിലെ ഇടപെടലുകളുടെ ആകെ തുകയാണ്. മനുഷ്യശരീരം, ചർമ്മം, മണ്ണ് എന്നിവയിലെ സൂക്ഷ്മാണുക്കളെക്കുറിച്ചുള്ള പഠനം ആരോഗ്യ സംരക്ഷണം, കൃഷി, ബയോ ഇൻഫോർമാറ്റിക്സ്, പ്രോബയോട്ടിക്സ് തുടങ്ങിയ മേഖലകളിൽ നടന്നു വരുന്ന പുരോഗതിയെ നല്ല രീതിയിൽ സ്വാധീനിക്കുന്നു. മനുഷ്യൻ, മൃഗം, പരിസ്ഥിതി എന്നിവ തമ്മിലുള്ള പരസ്പരബന്ധം മനസ്സിലാക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു സുപ്രധാന താക്കോലാണ് മൈക്രോ

ബയോമുക്ൾ. കോവിഡ് പകർച്ചവ്യാധിയുടെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ ഇത് കൂടുതൽ പ്രസക്തമാകുന്നു. വർദ്ധിച്ചുവരുന്ന രോഗാവസ്ഥയും വാർദ്ധക്യ പ്രശ്നങ്ങളും പരിഹരിക്കാനും മൈക്രോബയോം ഗവേഷണം ലക്ഷ്യമിടുന്നു. വ്യത്യസ്ത ഗവേഷണ കേന്ദ്രങ്ങളെ ബന്ധിപ്പിച്ച് ഒരു വർഷത്തിനുള്ളിൽ കേരളത്തിൽ മൈക്രോ ബയോമിൽ ഒരു സ്ട്രാറ്റജിക് പ്രോഗ്രാമും സെന്റർ ഓഫ് എക്സലൻസ് (COE)-ഉം രൂപീകരിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ K-DISC-നകീഴിൽ ഇതിനകം ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ കേന്ദ്രത്തിന്റെ പ്രാരംഭ ചെലവുകൾക്കായി 5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

ന്യൂട്രാസ്യൂട്ടിക്കൽസിൽ മികവിന്റെ കേന്ദ്രം

38. രോഗ പ്രതിരോധത്തിനും രോഗ ചികിത്സയ്ക്കും പ്രയോജനകരമാകുന്ന ഭക്ഷണത്തെയോ ഭക്ഷണത്തിന്റെ ഭാഗമായ ഏതെങ്കിലും പദാർത്ഥത്തെയോ ആണ് "ന്യൂട്രാസ്യൂട്ടിക്കൽ" എന്ന് നിർവ്വചിക്കുന്നത്. ആരോഗ്യ പരിപാലനത്തിനും സമൂഹത്തിന്റെ ജീവിത നിലവാരം മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിലും ന്യൂട്രാസ്യൂട്ടിക്കൽസ് പ്രയോജനകരമാണെന്ന് ശാസ്ത്രജ്ഞരും ആരോഗ്യ വിദഗ്ദ്ധരും അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. ലോകമെമ്പാടുമുള്ള ആദിവാസി സമൂഹങ്ങൾ

കൈമാറുന്ന പരമ്പരാഗത അറിവിനേയും പാരമ്പര്യ വൈദ്യശാസ്ത്ര രീതികളേയും പോഷകാഹാര, ഫാർമസ്യൂട്ടിക്കൽ ശാസ്ത്രരംഗങ്ങളുമായി ഈ പുതിയ വിജ്ഞാന മേഖല ബന്ധിപ്പിക്കുന്നു. ഗവേഷണ കേന്ദ്രങ്ങൾ, സ്റ്റാർട്ടപ്പുകൾ, ഈ മേഖലയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന മറ്റ് സ്ഥാപനങ്ങൾ എന്നിവയെ ബന്ധിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു പ്രോഗ്രാമിന് K-DISC സൗകര്യമൊരുക്കും. കേരളത്തിൽ ന്യൂട്രാസ്യൂട്ടിക്കലുകൾക്കായി ഒരു പദ്ധതി ആവിഷ്കരിക്കുന്നതിനായി രൂപരേഖ തയ്യാറാക്കുവാൻ ഒരു വിദഗ്ദ്ധ സംഘത്തെ നിയോഗിക്കും. കേരളത്തിൽ ന്യൂട്രാസ്യൂട്ടിക്കൽസിൽ ഇത്തരമൊരു സെന്റർ ഓഫ് എക്സലൻസ് സ്ഥാപിക്കുന്നത് സംബന്ധിച്ച് വിശദമായ പ്രോജക്ട് റിപ്പോർട്ട് തയ്യാറാക്കുന്നതിന് 25 ലക്ഷം രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

ഗ്രാഫീൻ - നാളെയുടെ അത്ഭുത പദാർത്ഥം

39. മനുഷ്യജീവിതത്തിൽ വിപ്ലവകരമായ മാറ്റം വരുത്താൻ ശേഷിയുള്ള പദാർത്ഥമായി ഗ്രാഫീനെ ശാസ്ത്രലോകം കാണുന്നു. നാളെയുടെ അത്ഭുത പദാർത്ഥം എന്നാണ് ഗ്രാഫീൻ വിശേഷിപ്പിക്കപ്പെടുന്നത്. വജ്രത്തേക്കാൾ 40 ഇരട്ടിയും ഉരുക്കിനേക്കാൾ 200 ഇരട്ടിയും ശക്തിയേറിയതും എന്നാൽ അതീവ നേർത്തതുമായ പദാർത്ഥമാണ്

ഗ്രാഹീൻ. ഒരേസമയം സുതാര്യവും എന്നാൽ വൈദ്യുതിയുടെ ചാലകവുമായ ഗ്രാഹീൻ സവിശേഷമായ ഭൗതിക, താപ, വൈദ്യുത, ഒപ്റ്റിക്കൽ പ്രത്യേകതകളുണ്ട്. അതുകൊണ്ട് തന്നെ ഇലക്ട്രോണിക്സ്, വ്യവസായം, നിർമ്മാണം തുടങ്ങിയ മേഖലകളിലെല്ലാം വലിയ മാറ്റങ്ങൾ കൊണ്ടുവരാൻ ഗ്രാഹീൻ കഴിയും. ലോകമെമ്പാടും ഗ്രാഹീനുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് നിരവധി ഗവേഷണങ്ങൾ നടക്കുകയാണ്. കേരള സർക്കാരും ഇലക്ട്രോണിക്സ് ആൻഡ് ഇൻഫർമേഷൻ ടെക്നോളജി മന്ത്രാലയവും (Meit-y) സംയുക്തമായി സി-മെറ്റീനെയും, ഡിജിറ്റൽ സർവ്വകലാശാലയെയും നിർവ്വഹണ ഏജൻസികളും, ടാറ്റാ സ്റ്റീൽ ലിമിറ്റഡിനെ വ്യാവസായിക പങ്കാളിയുമാക്കി നടപ്പിലാക്കുന്ന പദ്ധതിയാണ് 'ഇന്ത്യ ഇന്നൊവേഷൻ സെന്റർ ഫോർ ഗ്രാഹീൻ'. ഗ്രാഹീൻ സംബന്ധിച്ച് ഗവേഷണ-പരീക്ഷണങ്ങൾ നടത്തുന്ന അറിവിന്റെ കേന്ദ്രമായി ഈ സ്ഥാപനത്തെ വളർത്തിയെടുക്കുന്നതാണ്. ഈ പദ്ധതിക്ക് കേന്ദ്ര മന്ത്രാലയം ഭരണാനുമതി നൽകിയിട്ടുണ്ട്. സംസ്ഥാന സർക്കാർ ഇതിന്റെ ആദ്യ ഗഡുവായി 15 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

ഐ.ടിയും ഡിജിറ്റൽ മേഖലയും

5G ലീഡർഷിപ്പ് പാക്കേജ്

40. അഞ്ചാം തലമുറ (5G) നെറ്റ്‌വർക്കുകൾ എന്നത് ന്യൂ റേഡിയോ (NR) സാങ്കേതികവിദ്യയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന പുതിയ തലമുറ മൊബൈൽ നെറ്റ്‌വർക്കുകളാണ്. ഇത് കുറഞ്ഞ ലേറ്റൻസി, ഉയർന്ന ശേഷി, മൊബൈൽ മേഖലയിൽ കൂടുതൽ കണക്ഷനുകളുള്ള പിന്തുണ എന്നിവ പോലുള്ള മെച്ചപ്പെട്ട സേവനങ്ങളും സൗകര്യങ്ങളും ലഭ്യമാക്കുന്നു. 2022-ലെ കേന്ദ്ര ബഡ്ജറ്റ് പ്രസംഗത്തിൽ, രാജ്യത്ത് 5G നെറ്റ്‌വർക്കുകൾ വ്യാപിപ്പിക്കുന്നതിന് വിവിധതരം പ്രോത്സാഹനങ്ങൾ പ്രഖ്യാപിച്ചിട്ടുണ്ട്. 5ജി സംവിധാനം സംസ്ഥാനത്ത് കൊണ്ടുവരുന്നതിനും സേവനരംഗത്ത് അതിദ്രുതം മുന്നിലെത്തുന്നതിനും വേണ്ടിയുള്ള നടപടികൾ സർക്കാർ സ്വീകരിക്കും. 5G വിപ്ലവത്തിന്റെ മുൻ നിരയിൽ എത്തുവാൻ ഉതകുന്ന സവിശേഷ ഘടകങ്ങൾ സംസ്ഥാനത്തുണ്ട്.

41. ഇന്റർനെറ്റ് മൊബൈൽ വ്യാപനത്തിൽ രാജ്യ തലസ്ഥാനമായ ഡൽഹി കഴിഞ്ഞാൽ ഏറ്റവും മുന്നിലാണ് കേരളം. ഏതാണ്ട് 60% കേരളീയർക്കും സ്റ്റാർട്ട് ഫോണുകളുണ്ട്. സംസ്ഥാനത്തിന്റെ 100% പ്രദേശങ്ങളിലും മൊബൈൽ നെറ്റ്‌വർക്കുകളുടെ സേവനം ലഭ്യമാണ്.

K-FON കമ്മീഷൻ ചെയ്യുന്നതോടെ ഏറ്റവും ഉയർന്ന അതിവേഗ ഫൈബർ ഡാറ്റാ കണക്ടിവിറ്റിയുള്ള സംസ്ഥാനമായും കേരളം മാറും.

42. ആഗോള തലത്തിൽ നടക്കുന്ന 5G വിപ്ലവത്തിൽ രാജ്യത്തെ മുൻ നിര സംസ്ഥാനമായി കേരളത്തെ മാറ്റുവാൻ സർക്കാർ ലക്ഷ്യമിടുന്നു.

5G ടവറുകളെ ബന്ധിപ്പിക്കുന്ന K-FON ബാക്ക്ബോൺ ഇൻഫ്രാസ്ട്രക്ചർ സംസ്ഥാനത്തിന് പ്രയോജനപ്പെടുത്തേണ്ടതുണ്ട്. ഈ ആവശ്യത്തിനായി KFON ഉപയോക്താക്കൾക്കായി ഒരു പ്രത്യേക വിലനിർണ്ണയ മോഡൽ തയ്യാറാക്കുക, ദ്രുത അനുമതികളിലൂടെ ടവർ ഇൻഫ്രാസ്ട്രക്ചർ നിർമ്മാണം സുഗമമാക്കുക, മിതമായ നിരക്കിൽ ആന്തീന വിന്യാസത്തിനായി സർക്കാർ, പൊതുമേഖലാ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ കെട്ടിടങ്ങൾ ഉപയോഗപ്പെടുത്തുക, ഒരു നിശ്ചിത കാലയളവിലേക്ക് വയബിലിറ്റി ഗ്യാപ്പ് ഫണ്ടിംഗ് ഇനത്തിൽ മിതമായ നിരക്കിൽ വൈദ്യുതി ലഭ്യമാക്കുക എന്നിവ ഉൾപ്പെടുന്ന ഒരു പാക്കേജ് തയ്യാറാക്കും.

43. തിരുവനന്തപുരം-കൊല്ലം, എറണാകുളം - കൊരട്ടി, എറണാകുളം - ചേർത്തല, കോഴിക്കോട് - കണ്ണൂർ എന്നിവിടങ്ങളിലെ വിപുലീകൃത ഐ.ടി ഇടനാഴികളിലാണ് 5G ലീഡർഷിപ്പ് പാക്കേജ് ആദ്യം

അവതരിപ്പിക്കുക. 5G - ലീഡർഷിപ്പ് പാക്കേജ് തയ്യാറാക്കുവാൻ വിവര സാങ്കേതിക, ഊർജ്ജ, ധനകാര്യ സെക്രട്ടറിമാരുടെ ഒരു ഉന്നത തല കമ്മിറ്റി രൂപീകരിക്കുന്നതാണ്.

ഐ.ടി. ഇടനാഴികളുടെ വിപുലീകരണം

44. കോവിഡ് മഹാമാരിയെ ഫലപ്രദമായി കൈകാര്യം ചെയ്ത ലോകത്തിലെ ചുരുക്കം ചില പ്രദേശങ്ങളിൽ ഒന്നാണ് കേരളം. വലിയ ഷോപ്പിംഗ് കോംപ്ലക്സുകൾ, വിനോദ മേഖലകൾ, രാത്രി ജീവിത സൗകര്യങ്ങൾ (night life) തുടങ്ങിയവ പരിഗണിക്കുമ്പോൾ കേരളത്തിലെ നഗരങ്ങൾ ഇന്ത്യയിലെ മറ്റ് വലിയ നഗരങ്ങളേക്കാൾ പിന്നിലാണ്. കോവിഡിന് ശേഷമുള്ള ലോകത്ത് ഈ നഗര ഘടകങ്ങൾക്ക് പ്രാധാന്യം കുറയുകയാണ്. മറിച്ച്, ഇന്റർനെറ്റ് കണക്ടിവിറ്റി, വൈദ്യുതിയുടെ ലഭ്യത, സിവിൽ ഇൻഫ്രാസ്ട്രക്ചർ, ഗുണനിലവാരമുള്ള ആരോഗ്യ പരിപാലന സംവിധാനങ്ങളുടെ ലഭ്യത, വൃത്തിയുള്ള അന്തരീക്ഷം തുടങ്ങിയവയാണ് ബിസിനസ് വളർച്ചയുടെ നിർണായക ഘടകങ്ങൾ.

45. മഹാമാരിയുടെ കാലത്ത് നിരന്തരം അഭിവൃദ്ധിയുണ്ടായ ഒന്നാണ് വിവര സാങ്കേതിക മേഖല. അവിടെ തൊഴിലവസരങ്ങളുടെ

അതുതകരമായ വളർച്ചയുണ്ടാകുന്നതും നിരവധി തൊഴിൽ മേഖലകളിൽ ശമ്പളം കുതിച്ചുയരുന്നതും നാം കണ്ടു. ഇത് പരിഗണിച്ച്, നിലവിൽ 4-വരിപ്പാതയായി വികസിപ്പിക്കുന്ന ദേശീയ പാത 66-ന് സമാന്തരമായി നാല് ഐ.ടി. ഇടനാഴികൾ സംസ്ഥാനത്ത് സ്ഥാപിക്കാൻ സർക്കാർ ഉദ്ദേശിക്കുന്നു. ഈ നാല് ഇടനാഴികളും സംസ്ഥാനത്തെ നിലവിലുള്ള ഐ.ടി കേന്ദ്രങ്ങളിൽ നിന്ന് ഉത്ഭവിക്കും. ടെക്നോപാർക്ക് മൂന്നാം ഘട്ടത്തിൽ നിന്ന് കൊല്ലത്തേയ്ക്ക്, എറണാകുളത്ത് നിന്ന് കൊരട്ടിയിലേയ്ക്ക്, എറണാകുളത്ത് നിന്ന് ചേർത്തലയിലേയ്ക്ക്, കോഴിക്കോട് നിന്ന് കണ്ണൂരിലേയ്ക്ക് എന്നിവയാണ് നിർദ്ദിഷ്ട ഇടനാഴികൾ. കണ്ണൂർ വിമാനത്താവളം വികസിപ്പിച്ചതോടുകൂടി ഐ.ടി. വ്യവസായത്തിന് കൂടുതൽ സാധ്യതകളുണ്ടാകും. കണ്ണൂരിൽ പുതിയ ഐ.ടി. പാർക്ക് ആരംഭിക്കും. ഐ.ടി. കോറിഡോർ വിപുലീകരണത്തിന്റെ ഭാഗമായി കൊല്ലത്ത് അഞ്ച് ലക്ഷം ചതുരശ്ര അടി വിസ്തീർണമുള്ള ഐ.ടി സൗകര്യം നിർമ്മിക്കും. ടെക്നോപാർക്ക് ഫേസ് III, എറണാകുളം, കോഴിക്കോട് എന്നിവിടങ്ങളിൽനിന്ന് ആരംഭിച്ച്, NH 66-ൽനിന്ന് സുഗമമായി എത്തിച്ചേരാവുന്ന നിർദ്ദിഷ്ട ഇടനാഴികളിൽ ഉൾപ്പെടുന്ന സ്ഥലങ്ങളിൽ

15-25 ഏക്കർ ഭൂമി പൊന്നം വിലയ്ക്ക് വാങ്ങി സാറ്റലൈറ്റ് ഐ.ടി പാർക്കുകൾ സ്ഥാപിക്കും.

46. ഇങ്ങനെ ഏറ്റെടുക്കുന്ന ഭൂമിയിൽ 50,000 മുതൽ 2 ലക്ഷം ചതുരശ്ര അടി വിസ്തീർണ്ണമുള്ള 20 ചെറിയ പാർക്കുകൾ സ്ഥാപിക്കാനാണ് ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്.

47. K-FON-ന്റെ അതിവേഗ ഒപ്റ്റിക് ഫൈബർ കേബിൾ വഴി ഐ.ടി. ഇടനാഴിയിലൂടെ പാർക്കുകൾ തമ്മിലുള്ള കണക്ടിവിറ്റി ഉറപ്പുവരുത്തും. ഞാൻ നേരത്തെ പ്രഖ്യാപിച്ച 5G ലീഡർഷിപ്പ് പാക്കേജ് വഴി ഒരുക്കുന്ന എല്ലാ സൗകര്യങ്ങളും ഈ നാല് ഇടനാഴികളിൽ ആദ്യം ലഭ്യമാക്കും.

48. അടുത്ത അഞ്ച് വർഷം കൊണ്ട് ഇപ്പോഴുള്ളതിന്റെ ഇരട്ടിയോളം ഐ.ടി ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടേയും സേവനങ്ങളുടേയും കയറ്റുമതി നമുക്ക് സാധ്യമാക്കാൻ കഴിയുമെന്നാണ് പഠനങ്ങൾ പറയുന്നത്. നിലവിലുള്ള ഐ.ടി പാർക്കുകളിൽ 2 ലക്ഷം പുതിയ തൊഴിലവസരങ്ങളെങ്കിലും സൃഷ്ടിക്കപ്പെടും. ഇതിനാവശ്യമായ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ വികസിപ്പിക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി ടെക്നോപാർക്ക്, ടെക്നോസിറ്റി, ഇൻഫോപാർക്ക്, മറ്റ് ഐ.ടി കേന്ദ്രങ്ങൾ എന്നിവ വിപുലീകരിക്കും.

ഇതിനായി പദ്ധതിയിൽ പറയുന്ന തുകയ്ക്കുപുറമെ കിഫ്ബി വഴി 100 കോടി രൂപ അധികമായി അനുവദിക്കും.

49. കൊല്ലം, കണ്ണൂർ ഐ.ടി പാർക്കുകളും മറ്റ് പ്രദേശങ്ങളിലെ പാർക്കുകളും സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള സ്ഥലം ഏറ്റെടുക്കുന്നതിന് കിഫ്ബി ലാൻഡ് അക്വിസിഷൻ പൂളിൽ നിന്ന് 1000 കോടി രൂപ വകയിരുത്തും. ഓരോ പാർക്കിനും വേണ്ടുന്ന ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്ന മുറയ്ക്ക് പാർക്കുകളുടെ നിർമ്മാണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ആരംഭിക്കുന്നതാണ്.

50. ഐ.ടി, ഐ.ടി ഇതര വ്യവസായങ്ങളുടെ ആവശ്യത്തിനായി മതിയായ പരിശീലനം നേടിയവരെ ലഭിക്കുന്നില്ല എന്ന പ്രശ്നം വ്യവസായികൾ ഉന്നയിക്കുന്നുണ്ട്. സ്കിൽ ട്രെയിനിംഗ് സെന്ററുകൾക്കും ഫിനിഷിംഗ് സ്കൂളുകൾക്കും തൊഴിലന്വേഷകർക്കും ആവശ്യമായ ട്രെയിനിംഗ് നൽകുന്നതിൽ പരിമിതികൾ ഉള്ളതായി ചൂണ്ടിക്കാണിക്കപ്പെടുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഇന്റേൺഷിപ്പ് എന്ന നിലയിൽ അഭ്യസ്തവിദ്യരായ ഉദ്യോഗാർത്ഥികൾക്ക് ഐ.ടി. സ്ഥാപനങ്ങളിലും മറ്റ് വ്യവസായ സ്ഥാപനങ്ങളിലും പരമാവധി 6 മാസം ദൈർഘ്യമുള്ള പരിശീലന പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കാനുദ്ദേശിക്കുന്നു. മാസം 5000 രൂപവരെ സർക്കാർ വിഹിതമായി നൽകും. നിയമിക്കുന്ന സ്ഥാപനവും

കുറഞ്ഞത് സർക്കാർ നൽകുന്ന വിഹിതമെങ്കിലും നൽകണം. പരിശീലന കാലയളവിനുശേഷം മികവ് തെളിയിക്കുന്നവരെ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് തന്നെ നിയമിക്കാൻ കഴിയും. മികച്ച ഒരു പരിശീലന പദ്ധതിയായി ഇതിനെ മാറ്റിയെടുക്കാൻ കഴിയും. അയ്യായിരം പേർക്ക് ഈ വർഷം ഇന്റേൺഷിപ്പിനായി സർക്കാർ സഹായം നൽകാനാണ് തീരുമാനിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഇതുകൂടാതെ കമ്പനികൾക്കാവശ്യമുള്ള ട്രെയിനിംഗ് നൽകാൻ കഴിയുന്ന പൊതു സൗകര്യം ടെക്നോപാർക്കിലും ഇൻഫോ പാർക്കിലും നൽകുന്ന ഒരു പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കും. അതോടൊപ്പം അധ്യാപകരുടെയും/ ട്രെയിനർമാരുടെയും ഒരു പൂൾ തയ്യാറാക്കും. സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് ആവശ്യമുള്ള തരം പരിശീലനം നൽകാൻ ഈ സംവിധാനം സഹായിക്കും. ഈ പദ്ധതിക്കായി 20 കോടി രൂപ മാറ്റിവെക്കുന്നു.

വർക്ക് നിയർ ഹോം പദ്ധതി

51. കോവിഡാനന്തരവും വർക്ക് ഫ്രം ഹോം ഉൾപ്പെടെയുള്ള ആശയങ്ങൾ നിലനിൽക്കാനും വലിയ അളവിൽ തുടർന്ന് പോകാനുമാണ് സാധ്യത. ഗ്രാമങ്ങളും ചെറു പട്ടണങ്ങളും കേന്ദ്രീകരിച്ച് ലോകമെമ്പാടുമുള്ള കമ്പനികൾക്കുവേണ്ടി ഓൺലൈനായി

തൊഴിലെടുക്കുക എന്ന സാധ്യത നമുക്ക് ഉപയോഗപ്പെടുത്തേണ്ടതുണ്ട്. വർക്ക് ഫ്രം ഹോം പോലെ വർക്ക് നിയർ ഹോം എന്ന ആശയവും സ്വീകാര്യമാവുകയാണ്. ഐ.ടി അധിഷ്ഠിത സൗകര്യങ്ങളുള്ള തൊഴിൽ കേന്ദ്രങ്ങൾ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ പല ഭാഗങ്ങളിലും തുടങ്ങുന്നതോടെ അഭ്യസ്തവിദ്യരായ വീട്ടമ്മമാർക്കുൾപ്പെടെ തൊഴിലുകളുടെ ഭാഗമാകാൻ കഴിയും. ഈ പദ്ധതിക്കായി 50 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

ഇൻഡസ്ട്രിയൽ ഫെസിലിറ്റേഷൻ പാർക്കുകൾ

52. സംസ്ഥാനത്തിന്റെ വ്യാവസായിക വളർച്ച ഗണ്യമായി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള സർക്കാരിന്റെ നയത്തിന് അനുസൃതമായി, സ്വകാര്യ നിക്ഷേപം ആകർഷിക്കുന്നതിന് നടപടികൾ സ്വീകരിക്കാൻ സർക്കാർ ഉദ്ദേശിക്കുന്നു. സ്വകാര്യ സംരംഭകർക്ക് ആവശ്യമായ സാങ്കേതിക സഹായവും സ്ഥലസൗകര്യവും നൽകുന്നതിന് പൊതുമേഖലാ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ നിയന്ത്രണത്തിലുള്ള ഇൻഡസ്ട്രിയൽ ഫെസിലിറ്റേഷൻ പാർക്കുകൾ സ്ഥാപിക്കാനുള്ള ഒരു പദ്ധതി സർക്കാർ ആവിഷ്കരിക്കുകയാണ്. ഓരോ ഇൻഡസ്ട്രിയൽ ഫെസിലിറ്റേഷൻ പാർക്കിലും (IFP),

25000-50000 ചതുരശ്ര അടി വിസ്തീർണ്ണമുള്ള ഒരു കെട്ടിടവും അടിസ്ഥാന വ്യാവസായിക സൗകര്യങ്ങളുമുണ്ടായിരിക്കും. പൊതുമേഖലാ സ്ഥാപനത്തിന്റെ പ്രവർത്തനത്തെ ബാധിക്കാത്ത രീതിയിൽ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ ഉപയോഗിക്കാൻ ഗുണഭോക്താക്കളെ അനുവദിക്കും. ഇത്തരം ഇൻഡസ്ട്രിയൽ ഫെസിലിറ്റേഷൻ പാർക്കുകൾ നിർമ്മിക്കുന്നതിന് കിഫ്ബി-ക്ക് കീഴിൽ 200 കോടി രൂപ കോർപ്പസ് ഫണ്ടായി വകയിരുത്തും. പദ്ധതിയുടെ പൈലറ്റ് പ്രോജക്ട് കൊല്ലത്ത് സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന യൂണൈറ്റഡ് ഇലക്ട്രിക്കൽ ഇൻഡസ്ട്രീസ് ലിമിറ്റഡ്-ൽ നടപ്പിലാക്കും. മറ്റ് കാര്യങ്ങൾ ഉടൻ തീരുമാനിച്ചു ഈ വർഷംതന്നെ നടപ്പിലാക്കും.

ആയിരം കോടി രൂപ മുതൽമുടക്കിൽ 4 സയൻസ് പാർക്കുകൾ

53. ശാസ്ത്രസാങ്കേതിക മേഖലയിലെ നേട്ടങ്ങൾ ധാരാളം പുതിയ വ്യവസായ സാധ്യതകൾ തുറക്കുന്നു. ഈ സാധ്യതകൾ കാര്യക്ഷമമായി ഉപയോഗിക്കാൻ 1000 കോടി രൂപ മുതൽമുടക്കിൽ നാല് സയൻസ് പാർക്കുകൾ സംസ്ഥാനത്ത് സ്ഥാപിക്കുകയാണ്. തിരുവനന്തപുരം, കൊച്ചി, കണ്ണൂർ എന്നിവിടങ്ങളിലെ അന്താരാഷ്ട്ര വിമാനത്താവളങ്ങളുടെ സമീപം ഇരട്ട ബ്ലോക്കുകളുള്ള സയൻസ് പാർക്കുകൾ സ്ഥാപിക്കും.

ഇതുകൂടാതെ ഒരു ഡിജിറ്റൽ സയൻസ് പാർക്ക്, ഡിജിറ്റൽ സർവ്വകലാശാലയ്ക്ക് സമീപവും സ്ഥാപിക്കും.

54. ഓരോ സയൻസ് പാർക്കും 200 കോടി രൂപ വീതം മുതൽമുടക്കുള്ളതും രണ്ട് ബ്ലോക്കുകളിലായി 10 ലക്ഷം ചതുരശ്ര അടി വിസ്തീർണ്ണമുള്ളതും ആയിരിക്കും. മൂന്ന് വർഷത്തിനുള്ളിൽ പദ്ധതി പൂർത്തീകരിക്കും.

55. ഈ പാർക്കുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്നത് സംസ്ഥാനത്തെ ഐടി പാർക്കുകളിലോ, ഏറ്റെടുക്കൽ ഘട്ടത്തിലുള്ള മറ്റു പാർക്കുകളിലോ ആയിരിക്കും. അത്തരം സ്ഥലസൗകര്യങ്ങൾ ലഭ്യമല്ലെങ്കിൽ, പാർക്കുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനാവശ്യമായ 10 ഏക്കർ സ്ഥലം ഏറ്റെടുക്കും.

56. പാർക്കുകളിൽ വ്യവസായ, ഗവേഷണ, വിദ്യാഭ്യാസ രംഗങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള 100 ഉപയോക്താക്കൾക്ക് പ്രത്യേക താമസ സൗകര്യം ഏർപ്പെടുത്തും.

57. പാർക്കുകളിൽ വിവിധ പ്രായോഗിക ശാസ്ത്ര ഗവേഷണ (applied scientific research) മേഖലകൾക്ക് കേന്ദ്രങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കും. ഐ.ടി. പാർക്കിൽനിന്നും വ്യത്യസ്തമായി വിവിധ ശാസ്ത്ര സാങ്കേതിക

മേഖലകളെ സംബന്ധിച്ചുള്ളതാണ് സയൻസ് പാർക്കുകൾ. അതുകൊണ്ടുതന്നെ ഇത് കൂടുതൽ സാധ്യതകളുള്ള മേഖലയാണ്. മൈക്രോബയോമുകൾ, ജീനോമിക്സ്, പ്ലെയിഡ് മെക്കാനിക്സ് ആൻഡ് എയ്റോഡൈനാമിക്സ്, ഹൈഡ്രജൻ, എമർജിംഗ് ഫ്യൂവൽസ് ആൻഡ് ഫ്യൂവൽ സെല്ലുകൾ, വേസ്റ്റ് ടു റിസോഴ്സ്, ബയോ എനർജി, ബയോമോളിക്യൂൾസ്, ഇലക്ട്രിക്, ഹൈബ്രിഡ് വാഹനങ്ങൾ, നവീകരിക്കാവുന്ന ഊർജ്ജ സാങ്കേതിക വിദ്യകൾ, ഫോട്ടോണിക്സ്, ഒപ്റ്റിക്കൽ സയൻസസ്, ഇമേജിംഗ് സയൻസസ് ആൻഡ് ടെക്നോളജീസ്, അഗ്രിടെക്, സിസ്റ്റംസ് കൺട്രോൾ ആൻഡ് റോബോട്ടിക്സ്, ഐക്ലിബിൾ ആൻഡ് പ്രിൻഡ് ഇലക്ട്രോണിക്സ്, സെൻസർ ടെക്നോളജീസ്, മെഡിക്കൽ ഡിവൈസ് ആൻഡ് ടെക്നോളജീസ്, നരവംശ ശാസ്ത്രം, പുരാവസ്തു ശാസ്ത്രം, മ്യൂസിയം സയൻസസ്, കോഗ്നിറ്റീവ് സയൻസസ് തുടങ്ങിയവയാണ് പ്രായോഗിക ശാസ്ത്ര ഗവേഷണത്തിന്റെ ചില സാധ്യതാ മേഖലകൾ.

- a) ഈ കേന്ദ്രങ്ങളിൽ ഓരോന്നിനും ഏകദേശം ഒരു ലക്ഷം ചതുരശ്ര അടി വിസ്തീർണ്ണമുള്ള ഒരു നില വീതം നൽകും.

b) ഈ പാർക്കുകളെ സജ്ജീകരിക്കുന്നതിന് 200 കോടി രൂപ മുതൽമുടക്കിൽ ഒരു ഉപകരണ സംഭരണ ഫണ്ട് (Equipment Procurement Fund) രൂപീകരിക്കും. ഉപകരണങ്ങൾ വാങ്ങുന്നതിനായി സ്വകാര്യ വ്യവസായിക സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിന്നും കേന്ദ്ര സർക്കാരിൽനിന്നും നിക്ഷേപം തേടും.

c) വ്യവസായ മേഖല, കേരളത്തിലെ സർവ്വകലാശാലകൾ, റിസർച്ച് ഓർഗനൈസേഷനുകൾ എന്നിവയുടെയും ആ മേഖലയിൽ വിദഗ്ദ്ധരായ രണ്ട് ഗവേഷകരുടെയും സഹകരണത്തിലൂടെ പി.പി.പി. മാതൃകയിലായിരിക്കും ഓരോ കേന്ദ്രവും സജ്ജമാക്കുന്നത്. മൊത്തത്തിലുള്ള സൗകര്യങ്ങൾ ക്രമീകരണം ചെയ്യുന്നതിനായി 'കേരള സയൻസ് പാർക്ക്സ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ്' എന്ന പേരിൽ സിയാൽ മാതൃകയിൽ ഒരു ഫെസിലിറ്റി മാനേജ്മെന്റ് കമ്പനി രൂപീകരിക്കും. സയൻസ് പാർക്കിലെ സൗകര്യങ്ങളുടെ ഇൻഫ്രാസ്ട്രക്ചർ മാനേജ്മെന്റ്, ബാഹ്യ സേവനങ്ങൾ നൽകുന്ന നിയുക്ത ഏജൻസികൾ വഴിയായിരിക്കും.

58. ഇരട്ട ബ്ലോക്ക് ടവറുകൾ നിർദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതിനാൽ ഉചിതമായ നിർമ്മാണ സാങ്കേതികവിദ്യകൾ ഉപയോഗിച്ച് ഓരോ

നിലയും ഘട്ടംഘട്ടമായി പൂർത്തിയാക്കാനും പൂർത്തിയാകുമ്പോൾ തന്നെ അവയെ സേവനത്തിലേക്ക് കൊണ്ടുവരാനും കഴിയും.

ആഗോള ശാസ്ത്രോൽസവം (Global Science Festival)

59. കേരള ശാസ്ത്ര സാങ്കേതിക വകുപ്പിന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ തിരുവനന്തപുരത്ത് സംഘടിപ്പിക്കുന്ന ആഗോള ശാസ്ത്രോൽസവത്തിന് 4 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

കൃഷിയും മൂല്യവർദ്ധിത ഉത്പാദനവും

60. സംസ്ഥാനത്തിന്റെ പലഭാഗങ്ങളിലും കാർഷിക വിഭവങ്ങളിൽ നിന്ന് മൂല്യവർദ്ധിത ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുന്ന ജനകീയ മാതൃകകൾ വിജയകരമായി നടന്നുവരുന്നുണ്ട്.

61. തൃശ്ശൂരിലെ അളുഗപ്പനഗർ പഞ്ചായത്തിലെ ആമ്പലൂർ-വട്ടണാത്ര സർവ്വീസ് സഹകരണ ബാങ്കുകളുടെ കൺസോർഷ്യം മഞ്ഞൾ കർഷകരെ സഹായിക്കാനായി നടത്തിയ പ്രവർത്തനങ്ങൾ മാതൃകാപരമാണ്. 2017 ജൂൺ മാസത്തിൽ കുർക്കുമിൻ കൂടുതലുള്ള 16 ടൺ പ്രതിഭ ഇനത്തിൽപ്പെട്ട മഞ്ഞൾവിത്ത് 52 കർഷകർക്ക് നൽകുകയും അവരത് 26 ഏക്കർ സ്ഥലത്ത് കൃഷിയിറക്കുകയും ചെയ്തു. 6 മാസത്തിനുശേഷം 17 ഇരട്ടിയായി (272 ടൺ) മഞ്ഞൾ

വിളവെടുത്തു. മഞ്ഞൾപ്പൊടിയായും മഞ്ഞൾ വിത്തായും അത് വിപണനം ചെയ്തു. ഏക്കർ ഒന്നിന് അറുപതിനായിരം മുതൽ എഴുപത്തയ്യായിരം രൂപ വരെ ആദായം ലഭിക്കുന്ന സംരംഭമായത് മാറി. 'മഞ്ഞൾപ്പൊടി'-യിൽ നിന്നും 'മഞ്ഞൾപ്പൊടി'-യിലേയ്ക്കുള്ള മാറ്റത്തിന്റെ ഈ ജനകീയ മാതൃക മറ്റിടങ്ങളിലേക്കും മറ്റ് ഉല്പന്നങ്ങളിലേക്കും വ്യാപിപ്പിക്കുന്നതിനായി സഹകരണ ബാങ്കുകളേയും തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളേയും കൂട്ടിയിണക്കി പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിക്കും.

62. കേരളത്തിൽ വളരെ സുലഭമായി ലഭിക്കുന്ന ചക്കയിൽ നിന്ന് ആരോഗ്യദായകമായ ഉല്പന്നങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കി 12 കോടി രൂപയോളം വിറ്റുവരവ് നേടിയ ഒരു സ്റ്റാർട്ടപ്പിന്റെ വിജയകഥയും നമ്മുടെ മുന്നിലുണ്ട്. ഇത്തരം സംരംഭകർക്ക് പ്രോത്സാഹനം നൽകാൻ സർക്കാർ പ്രതിജ്ഞാബദ്ധമാണ്. ക്ലിനിക്കൽ ട്രെയ്ൻ സൗകര്യങ്ങൾ, സ്റ്റാൻഡേർഡൈസേഷൻ സർട്ടിഫിക്കറ്റ് തുടങ്ങിയ അനുമതികൾ വളരെ വേഗത്തിൽ സംരംഭകർക്ക് ലഭ്യമാക്കുന്നതിനുള്ള കാര്യക്ഷമമായ നടപടികൾ സ്വീകരിക്കും. ഉദാരമായ വ്യവസ്ഥയിൽ

സബ്സിഡിയും പലിശ ഇളവോടുകൂടി വായ്പയും ഈ മേഖലയ്ക്ക് ലഭ്യമാക്കും.

63. മത്സ്യ മേഖലയിൽ മൂല്യവർദ്ധിത ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുകയും കയറ്റുമതി ചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്ന വിജയകരമായ സംരംഭങ്ങൾ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ പല ഭാഗങ്ങളിലുണ്ട്. ഭക്ഷ്യ, ഭക്ഷ്യതര കാർഷിക വിഭവങ്ങളിൽ നിന്നും വികസിപ്പിക്കുന്ന മൂല്യവർദ്ധിത ഉൽപ്പന്നങ്ങൾക്ക് സർക്കാർ പ്രോത്സാഹനം നൽകും.

64. പഴവർഗ്ഗങ്ങളും മറ്റ് കാർഷിക ഉൽപ്പന്നങ്ങളും ഉപയോഗിച്ച് എഥനോൾ ഉൾപ്പെടെയുള്ള മൂല്യവർദ്ധിത ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുകയും വീര്യം കുറഞ്ഞ മദ്യം ഉൽപ്പാദിപ്പിക്കാനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്യും. പൈലറ്റ് പ്രോജക്ട് എന്ന നിലയിൽ തിരുവനന്തപുരം കിഴങ്ങു ഗവേഷണ കേന്ദ്രത്തിൽ മരച്ചീനിയിൽ നിന്നും എഥനോളും മറ്റ് മൂല്യ വർദ്ധിത ഉൽപ്പന്നങ്ങളും ഉൽപ്പാദിപ്പിക്കാനുള്ള പദ്ധതിക്കായി 2 കോടി രൂപ മാറ്റിവയ്ക്കുന്നു.

65. മൂല്യവർദ്ധിത ഉൽപ്പന്നങ്ങളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കാനായി മിഷൻ മോഡിലുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളുമായി സർക്കാർ മുന്നോട്ടു പോകുകയാണ്.

മൂല്യവർദ്ധിത കാർഷിക മിഷൻ (VAAM)

66. കാർഷിക വിഭവങ്ങളിൽനിന്നും മൂല്യവർദ്ധിത ഉൽപ്പന്നങ്ങളുണ്ടാക്കി സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ആഭ്യന്തര ഉൽപ്പാദനം വർദ്ധിപ്പിക്കുക എന്ന ലക്ഷ്യം സാക്ഷാത്കരിക്കുന്നതിനായി മൂല്യവർദ്ധിത കാർഷിക മിഷൻ (VAAM) രൂപീകരിക്കും. ഇതിന്റെ ഭാഗമായി അഞ്ച് വർക്കിംഗ് ഗ്രൂപ്പുകൾ രൂപീകരിച്ച് പ്രവർത്തന തന്ത്രങ്ങൾ ആവിഷ്കരിക്കും-

- 1) കാർഷിക ഉത്പാദനക്ഷമത, കാർഷിക ഇൻപുട്ടുകൾ,
- 2) അഗ്രി ഇൻഡസ്ട്രീസ് ആൻഡ് ടെക്നോളജി,
- 3) ട്രെയിനിംഗ് സപ്പോർട്ട്,
- 4) മാർക്കറ്റിംഗ്,
- 5) ഫിനാൻസ്. ഈ അഞ്ചു വർക്കിംഗ് ഗ്രൂപ്പുകളും വിപുലമായ പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിക്കുകയും തുടർന്ന് ഒരു സംയോജിത പദ്ധതിക്ക് രൂപം നൽകുകയും ചെയ്യും. മൂല്യവർദ്ധിത കാർഷിക മിഷന്റെ പ്രാരംഭ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

67. മൂല്യവർദ്ധിത കൃഷിയും മൂല്യവർദ്ധിത കാർഷിക ഉൽപ്പന്നങ്ങളും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനും കാർഷിക മേഖലയെ നമ്മുടെ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ഊർജ്ജസ്വലമായ ഒരു സാമ്പത്തിക എഞ്ചിനാക്കി മാറ്റുന്നതിനുമായി സർക്കാർ ആരംഭിക്കുന്ന മൂല്യവർദ്ധിത

കാർഷിക ദൗത്യത്തിന്റെ ഭാഗമായി ഏഴ് ജില്ലകളിലായി കൃഷി വകുപ്പിന് കീഴിൽ ഏഴ് അഗ്രിടെക് ഫെസിലിറ്റി കേന്ദ്രങ്ങൾ കൃഷി വകുപ്പിന്റെ കൈവശമുള്ള 5-10 ഏക്കർ ഭൂമിയിൽ സ്ഥാപിക്കും.

68. ഈ കേന്ദ്രങ്ങളുടെ നടത്തിപ്പ് ഫാർമർ കളക്ടീവുകളെ (എഫ്. പി. ഒ.-കളും കൃഷിക്കാരുടെ പ്രതിനിധികൾ അടങ്ങുന്ന സമിതികളും) ഏൽപ്പിക്കും.

69. കൃഷിക്കാർക്കും കൃഷി സംരംഭങ്ങൾക്കും സേവനങ്ങൾ നോ-ലോസ്-നോ-പ്രോഫിറ്റ് അടിസ്ഥാനത്തിലായിരിക്കും നൽകപ്പെടുക. പ്രത്യേക മൂല്യവർദ്ധിത ഉൽപ്പന്നങ്ങൾക്കുള്ള ബൾക്ക് ട്രെയ്ഡ് പാക്കിംഗ് ഉൾപ്പെടെയുള്ള പാക്കിംഗ് സൗകര്യങ്ങൾ, പരിശോധന, സർട്ടിഫിക്കേഷൻ എന്നിവയ്ക്കുള്ള ഉപകരണങ്ങൾ തുടങ്ങിയവ ഈ കേന്ദ്രങ്ങളിൽ ലഭ്യമാക്കും.

70. കിഫ്ബിയുടെ കീഴിൽ അഗ്രികൾച്ചർ പാർക്കുകൾക്കായി മാറ്റിവയ്ക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള വിഹിതത്തിൽ നിന്ന് ഈ സേവന കേന്ദ്രങ്ങൾക്ക് 175 കോടി രൂപയുടെ ധനസഹായം നൽകും.

എഡ് പ്രോസസ്സിംഗ് പാർക്ക്

71. കാർഷിക വിഭവങ്ങളുടെ സംസ്കരണത്തിനും മൂല്യവർദ്ധനവിനുമുള്ള സൗകര്യങ്ങൾ കൂടുതലായി സൃഷ്ടിക്കണം. അന്തർദേശീയ തലത്തിൽ പോലും ശ്രദ്ധിക്കപ്പെടുന്ന ഒരു വലിയ വിപണി നമുക്ക് സൃഷ്ടിക്കാൻ കഴിയും. കേരളത്തിന്റെ തനതായ വിഭവങ്ങൾ ഉൽപ്പാദിപ്പിക്കാനും വിപണനം ചെയ്യാനും സൗകര്യമുള്ള 10 മിനി ഫുഡ് പാർക്കുകൾ വ്യവസായ വകുപ്പിന് കീഴിൽ ആരംഭിക്കാൻ 100 കോടി രൂപ കിഫ്ബിയിൽ നിന്നും അനുവദിക്കുന്നു.

മാർക്കറ്റിംഗിനായി കമ്പനി

72. മൂല്യവർദ്ധിത ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ മാർക്കറ്റിംഗിനാണ് ഏറ്റവും കൂടുതൽ പ്രാധാന്യം. വിദേശ രാജ്യങ്ങളിലുൾപ്പെടെ വിവിധ മേഖലകളിൽ തൊഴിൽ ചെയ്യുന്നവരെയും വ്യവസായ വാണിജ്യ സംരംഭകരെയും സഹകരിപ്പിച്ച് കാർഷിക മൂല്യവർദ്ധിത ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ വിപണനം മെച്ചപ്പെടുത്താനായി സിയാൽ മാതൃകയിൽ വാണിജ്യാടിസ്ഥാനത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഒരു കമ്പനി രൂപീകരിക്കും. 100 കോടി രൂപ മൂലധനമുള്ള ഒരു മാർക്കറ്റിംഗ് കമ്പനി ആയിരിക്കും ഇത്. ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ ബ്രാൻഡിംഗ്, ഗുണമേന്മ

ഉറപ്പുവരുത്തൽ, മാർക്കറ്റിംഗ് ഉൾപ്പെടെയുള്ള ചുമതലകൾ കമ്പനി നിർവ്വഹിക്കും. ഈ പദ്ധതിക്കായി 20 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

പ്ലാന്റേഷൻ

73. പ്ലാന്റേഷൻ മേഖലയിലെ പ്രതിസന്ധി പരിഹരിക്കാൻ വലിയ ഇടപെടലുകൾ ആവശ്യമാണ്. ആസിയാൻ കരാറിൽ ആവശ്യമായ മാറ്റങ്ങൾ വരുത്തുവാനും ഇറക്കുമതി നിയന്ത്രിക്കുവാനും വേണ്ട നടപടികൾക്കായുള്ള ശ്രമങ്ങൾ നമുക്ക് തുടരണം.

74. പ്ലാന്റേഷൻ നിർവ്വചനത്തിന്റെ പരിധിയിൽ ഉൾപ്പെടുന്ന റബ്ബർ, കാപ്പി, തേയില എന്നിവയ്ക്കൊപ്പം പുതിയ വിളകൾ കൂടി ചേർക്കണം. പഴവർഗ്ഗ കൃഷികളുൾപ്പെടെ പ്ലാന്റേഷന്റെ ഭാഗമാക്കിക്കൊണ്ടുള്ള കാലോചിതമായ ഭേദഗതികൾ നിയമത്തിൽ കൊണ്ടുവരേണ്ടതുണ്ട്. എന്നാൽ ഭൂപരിഷ്കരണ നിയമത്തിന്റെ ലക്ഷ്യങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കുകയും വേണം. ഈ മേഖലയിലെ കർഷകരെ സഹായിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികളുമായി സർക്കാർ മുന്നോട്ടുപോകും. റബ്ബർ സബ്സിഡിക്ക് 500 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

75. റബ്ബർ മേഖല ഗുരുതരമായ പ്രതിസന്ധി നേരിടുന്ന ഈ ഘട്ടത്തിൽ റബ്ബറിന്റെ വിലയും ഉൽപ്പാദനവും ഉപഭോഗവും ഒരേപോലെ

വർദ്ധിപ്പിക്കാനുള്ള നടപടികൾ ആവിഷ്കരിക്കേണ്ടതുണ്ട്. റബ്ബറൈസ്ഡ് റോഡുകൾ കൂടുതലായി നിർമ്മിക്കുന്നതിന് നടപടി സ്വീകരിക്കും. പൊതുമരാമത്ത് വകുപ്പും കിഫ്ബിയും ഏറ്റെടുക്കുന്ന റോഡ് നിർമ്മാണങ്ങളിൽ ടാറിനൊപ്പം റബ്ബർ മിശ്രിതം കൂടി ചേർക്കുന്ന രീതി അവലംബിക്കും. ഈ പദ്ധതിയുടെ പ്രോത്സാഹനത്തിനായി 50 കോടി രൂപ മാറ്റിവയ്ക്കുന്നു.

കാർഷിക യന്ത്രങ്ങളും തൊഴിൽ സംഘങ്ങളും

76. കാർഷിക മേഖലയിലെ തൊഴിലുകൾ പരമ്പരാഗത രീതിയിലും വലിയ ശാരീരിക അധ്വാനത്തോടെയും ചെയ്തുവരുന്ന രീതിയിൽ നിന്നും മാറേണ്ടതുണ്ട്. കേരളത്തിലെ കൃഷി ഭൂമിയുടെ സ്വഭാവവും പ്രത്യേകതകളും അനുസരിച്ചുള്ള ഉപകരണങ്ങളും ചെറുകാർഷിക യന്ത്രങ്ങളും ഉപയോഗിച്ച് കായികാധ്വാനവും ജോലി സമയവും ലഘൂകരിക്കാൻ കഴിയണം. ഇത് കൂടുതൽ യുവജനങ്ങളെ കാർഷിക മേഖലയിലേയ്ക്ക് ആകർഷിക്കും. വിയറ്റ്നാമും, മലേഷ്യയും, തായ്‌ലന്റും, തായ്‌വാനും ശ്രീലങ്കയും അടക്കമുള്ള തെക്കുകിഴക്കനേഷ്യൻ രാജ്യങ്ങളിലെ ചെറു കാർഷിക ഉപകരണങ്ങൾ നമ്മുടെ നാട്ടിലെ കാർഷിക രംഗത്ത് ഉപയോഗിക്കാനുള്ള സാധ്യതകൾ പരിശോധിക്കും.

77. കാർഷിക ഉപകരണങ്ങളും യന്ത്രങ്ങളും വാങ്ങാനായി സ്വയം തൊഴിൽ കാർഷിക ഗ്രൂപ്പുകൾക്ക് ഉദാരമായ വ്യവസ്ഥയിൽ 50 ലക്ഷം രൂപ വരെ വായ്പയായി ലഭ്യമാക്കും. ഇതിൽ 25 ശതമാനമോ 10 ലക്ഷം രൂപയോ ഏതാണോ കുറവ് അത് സബ്സിഡിയായി നൽകാനും കഴിയുന്ന ഒരു പദ്ധതി പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു. ഈ പദ്ധതിക്കായി 20 കോടി രൂപ മാറ്റിവയ്ക്കുന്നു.

78. പുതിയ സാങ്കേതികവിദ്യ ഉപയോഗിച്ച് കൃഷി ലാഭകരമായി ചെയ്യുവരുന്ന ഇന്ത്യയിലും വിദേശത്തുമുള്ള കൃഷിയിടങ്ങൾ സന്ദർശിച്ച് 'Best Practices in Agriculture' മനസ്സിലാക്കാനായി സംസ്ഥാനത്തെ കർഷകർക്ക് അവസരമൊരുക്കുന്ന ഒരു പദ്ധതി ആവിഷ്കരിക്കും. വിവിധ നാടുകളിലെ വിജയകരമായ കൃഷിരീതികൾ അവലംബിക്കുന്നതിലൂടെ നമ്മുടെ വിളവും വരുമാനവും പല മടങ്ങ് വർദ്ധിപ്പിക്കാനാകും. ഈ പദ്ധതിക്കായി 2 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

79. ചെറിയ ട്രാക്ടറുകൾ, ടില്ലറുകൾ തുടങ്ങി കാർഷിക മേഖലയിൽ ഉപയോഗിക്കുന്ന നിരവധി ഉപകരണങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുന്ന ഒരു സ്ഥാപനമാണ് കേരള അഗ്രോ മെഷിനറി കോർപ്പറേഷൻ ലിമിറ്റഡ്

(KAMCO). ലാഭത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഈ സ്ഥാപനത്തിന് പുതിയ സാങ്കേതികവിദ്യകൾ കരസ്ഥമാക്കുന്നതിനും ആധുനിക ഉപകരണങ്ങൾ നിർമ്മിച്ച് വിപണനം ചെയ്യുന്നതിനുമുള്ള മൂലധന നിക്ഷേപമായി 5 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

80. കേരളത്തിലെ തൊഴിലില്ലായ്മ പരിഹരിക്കുന്നതിനും ഉൽപ്പാദനപരമായ പുതിയ തൊഴിൽ മേഖലകൾ കണ്ടെത്തുന്നതിനും വളരെ ആസൂത്രിതമായ പരിശ്രമങ്ങൾ ഉണ്ടാകേണ്ടതുണ്ട്. കോവിഡ് കാലഘട്ടത്തിൽ ലക്ഷക്കണക്കിന് അഭ്യസ്തവിദ്യരായ പ്രവാസികളാണ് നമ്മുടെ സംസ്ഥാനത്തേയ്ക്ക് മടങ്ങിയെത്തിയത്. ഇതിൽ മികച്ച തൊഴിൽ പരിശീലനം ലഭിച്ചവരും ദീർഘകാല തൊഴിൽ പരിചയമുള്ളവരുമുണ്ട്. യുവജനങ്ങളോടൊപ്പം ഇവരേയും കോർത്തിണക്കിയാൽ തൊഴിൽ രംഗത്ത് വിപ്ലവകരമായ മാറ്റമുണ്ടാക്കാൻ സാധിക്കും. ഏതാണ്ട് 25 ലക്ഷത്തോളം ആളുകൾ സംസ്ഥാനത്തിന് പുറത്തുനിന്ന് കേരളത്തിൽ തൊഴിലെടുക്കുന്നുണ്ട് എന്നത് തൊഴിലെടുക്കാനുള്ള സാഹചര്യവും തൊഴിലവസരവും ഇവിടെയുണ്ട് എന്നതിന്റെ തെളിവാണ്.

81. പ്രാദേശിക തലത്തിൽ നിർമ്മാണ മേഖലയിൽ അൻപത് മുതൽ നൂറ് വരെ വ്യക്തികളെ ചേർത്ത് തൊഴിൽ സേനകൾ രൂപീകരിക്കാനും അവർക്ക് ആധുനിക ഉപകരണങ്ങൾ വാങ്ങാൻ വായ്പ നൽകാനുമുള്ള ഒരു പദ്ധതി ആവിഷ്കരിക്കും. നിർമ്മാണ മേഖലയ്ക്ക് ആവശ്യമായ നൂതന യന്ത്രങ്ങൾ വാങ്ങുന്നതിനായി 1 കോടി രൂപ വരെ വായ്പയായി അനുവദിക്കാനും ഇതിൽ 25 ശതമാനമോ 20 ലക്ഷം രൂപയോ ഏതാണോ കുറവ് അത് സബ്സിഡിയായി നൽകാനും കഴിയുന്ന ഒരു പദ്ധതി ആരംഭിക്കും. തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെടുന്ന സ്വയംതൊഴിൽ ഗ്രൂപ്പുകൾക്കാകും ഈ പദ്ധതി വഴി സഹായം ലഭിക്കുന്നത്. തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ വകുപ്പിന്റേയും പ്രാദേശിക സർക്കാരുകളുടേയും നേതൃത്വത്തിൽ നടപ്പിലാക്കുന്ന ഈ പദ്ധതിക്കായി ആദ്യ ഘട്ടത്തിൽ 20 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

പരിസ്ഥിതി സൗഹൃദ കേരളത്തിലേയ്ക്ക്

82. ആഗോള താപനത്തിന്റേയും കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാനത്തിന്റേയും പ്രശ്നങ്ങൾ ഏറ്റവും കൂടുതൽ ബാധിക്കുന്ന പ്രദേശങ്ങളിലൊന്നാണ്

കേരളം. സമുദ്രനിരപ്പിൽ നിന്നും താഴെ നിരവധി പ്രദേശങ്ങൾ നമ്മുടെ നാട്ടിലുണ്ട്.

2050- ഓടെ നെറ്റ് സീറോ കാർബൺ എമിഷൻ

83. ഹരിതഗൃഹ വാതകങ്ങളുടെ ബഹിർഗമനം കുറച്ചുകൊണ്ടുവന്ന് ആഗോളതാപനത്തിന്റെ അളവ് 1.5 ഡിഗ്രി സെൽഷ്യസ് ആയി കുറയ്ക്കുക എന്ന ദീർഘകാല ലക്ഷ്യം കൈവരിക്കാനായി ലോകരാഷ്ട്രങ്ങൾ പാരിസ് ഉടമ്പടി പ്രകാരം ധാരണയിലെത്തിയിട്ടുണ്ട്.

2070-ഓടുകൂടി രാജ്യത്തെ നെറ്റ് കാർബൺ ബഹിർഗമന നിരക്ക് പൂജ്യത്തിലെത്തിക്കാനാണ് കേന്ദ്ര സർക്കാർ ലക്ഷ്യമിടുന്നത്. ആസൂത്രിതമായ പദ്ധതികളിലൂടെയും വിവിധ ദേശീയ അന്തർദേശീയ ഫണ്ടിംഗ് ഏജൻസികളുടേയും മറ്റ് ബന്ധപ്പെട്ട സ്ഥാപനങ്ങളുടേയും കേന്ദ്ര സർക്കാർ വകുപ്പുകളുടേയും എക്സ്പെർട്ട് ഗ്രൂപ്പുകളുടേയും വ്യവസായ സംഘടനകളുടേയും സഹകരണത്തോടെ 2050-ഓടുകൂടി നെറ്റ് കാർബൺ ബഹിർഗമന നിരക്ക് പൂജ്യത്തിലെത്തിക്കുക എന്ന ലക്ഷ്യം കൈവരിച്ച് രാജ്യത്തിനാകെ മാതൃകയാകാനുള്ള നടപടികൾ സംസ്ഥാന സർക്കാർ കൈക്കൊള്ളും.

84. ഇന്ത്യയിലെ ആദ്യത്തെ സോളാർ ഫെറിയായ ആദിത്യ ബഹുമാനപ്പെട്ട മുഖ്യമന്ത്രിയാണ് ഉദ്ഘാടനം ചെയ്ത് നീറ്റിലിറക്കിയത്. കഴിഞ്ഞ 5 വർഷം കൊണ്ട് 43000 കിലോമീറ്റർ ദൂരം സഞ്ചരിക്കാനും 15 ലക്ഷം യാത്രക്കാരെ കമ്മ്യൂട്ട് ചെയ്യാനും ആദിത്യയ്ക്ക് കഴിഞ്ഞു. അതിലൂടെ 1.5 ലക്ഷം ലിറ്റർ ഡീസലും 400-ഓളം ടൺ കാർബൺ ഡൈ ഓക്സൈഡ് ബഹിർഗമനവുമാണ് കുറയ്ക്കാനായത്. അടുത്ത അഞ്ചുവർഷം കൊണ്ട് 50 ശതമാനം ഫെറി ബോട്ടുകൾ സോളാർ ആക്കി മാറ്റുന്നതാണ്.

85. പരിസ്ഥിതി സൗഹൃദ പദ്ധതികൾ ആസൂത്രണം ചെയ്യുന്നതിലും കാര്യക്ഷമമായി നടപ്പിലാക്കുന്നതിലും പ്രാദേശിക സർക്കാരുകൾക്ക് വലിയ പങ്കുണ്ട്. തൃശൂർ ജില്ലയിലെ പെരിഞ്ഞനം ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് ഊർജ്ജ മേഖലയിൽ നടത്തിയ ഇടപെടൽ മാതൃകാപരമാണ്. പഞ്ചായത്തിന്റെ മുൻകയ്യിൽ ആ പ്രദേശത്തെ സഹകരണ ബാങ്കിന്റെയും സോളാർ എനർജി കോർപ്പറേഷൻ ഓഫ് ഇന്ത്യയുടേയും കെ.എസ്.ഇ.ബി. ലിമിറ്റഡിന്റെയും സഹായത്തോടെ വീടുകളിൽ സോളാർ പാനലുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്ന ഇന്ത്യയിലെ ആദ്യ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തായി പെരിഞ്ഞനം മാറി. ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തിന്

യാതൊരു വിധ പണച്ചെലവുമില്ലാത്ത 'പെരിഞ്ഞനോർജ്ജം' എന്ന ഈ പദ്ധതി 2019-ൽ ബഹുമാനപ്പെട്ട മുഖ്യമന്ത്രി ഉദ്ഘാടനം ചെയ്തു. ഇത്തരം മാതൃകകൾ നമ്മുടെ സംസ്ഥാനത്താകെ വ്യാപിപ്പിക്കേണ്ടതുണ്ട്. അതിനായി തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളും സഹകരണ ബാങ്കുകളും കൈകോർക്കണം.

86. കേരളത്തിലെ വീടുകളിൽ സോളാർ പാനലുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനും വൈദ്യുതി ഉത്പാദിപ്പിക്കുന്നതിനുമായി ഉപഭോക്താക്കൾ എടുക്കുന്ന വായ്പകൾക്ക് പലിശ ഇളവ് നൽകും. 500 കോടി രൂപയുടെ വായ്പയ്ക്ക് പലിശ ഇളവ് ചെയ്ത് നൽകുന്നതിനായി 15 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

87. അന്തരീക്ഷ താപം കുറയ്ക്കാനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുന്നതിനോടൊപ്പം ജലാശയങ്ങളിൽ അടിഞ്ഞുകൂടിയ മാലിന്യങ്ങളും നീക്കംചെയ്യേണ്ടതുണ്ട്. പുഴകളുടെയും നദികളുടേയും കായലുകളുടേയും ഡാമുകളുടേയും സംഭരണ ശേഷിയുടെ ഒരു ഭാഗം മണലും മറ്റ് മാലിന്യങ്ങളും അഴുക്കും നിറഞ്ഞിരിക്കുകയാണ്. ഇത് ശുദ്ധീകരിക്കുന്നതോടെ ജലാശയങ്ങളിലും നദികളിലും കൂടുതൽ ജലം ഉൾക്കൊള്ളാനും വെള്ളപ്പൊക്കം തടയാനും കഴിയും.

88. കായലുകളിലും പുഴകളിലും ഡാമുകളിലും അടിഞ്ഞുകൂടിയിട്ടുള്ള മണലും അഴുക്കും നീക്കി ആഴം കൂട്ടാനുള്ള ഒരു പദ്ധതി ഇപ്പോൾ നടപ്പിലാക്കുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ പ്രായോഗിക ബുദ്ധിമുട്ടുകൾമൂലം അത് വേഗത്തിൽ നിർവ്വഹിക്കാൻ കഴിയാത്ത സ്ഥിതിയാണ്. ഇതിനാവശ്യമായ യന്ത്രോപകരണങ്ങൾ വാങ്ങുന്നതിന് തുക അനുവദിക്കും. ബൃഹത്തായ ഒരു ജനകീയ കർമ്മപദ്ധതി തന്നെ ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് നടപ്പിലാക്കും.

89. നവകേരള കർമ്മ പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി സംസ്ഥാനത്തിന്റെ പലയിടങ്ങളിലും ഈ നിലയിലുള്ള ചില പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടന്നുവരുന്നുണ്ട്. വാമനപുരം, പമ്പയാർ തുടങ്ങിയ ശുചീകരണ പദ്ധതികൾ പുരോഗമിക്കുകയാണ്. വാമനപുരം നദീശുചീകരണത്തിന് 2 കോടി രൂപ അനുവദിക്കും. അഷ്ടമുടി, വേമ്പനാട് കായലുകൾ ശുചീകരണത്തിനായി 20 കോടി രൂപ അനുവദിക്കും. ശാസ്താംകോട്ട കായൽ സംരക്ഷണത്തിനും ശുചീകരണത്തിനുമായി 1 കോടി രൂപ അനുവദിക്കും.

90. ഡാമുകളിലെ മണൽവാരലിനായി യന്ത്രങ്ങൾ വാങ്ങാൻ ആദ്യഘട്ടമായി 10 കോടി രൂപ അനുവദിക്കും.

91. ഈ നിലയിൽ മുന്നോട്ട് പോയാൽ 2030-ഓട്ടുകൂടി ജലാശയങ്ങളിൽ അടിഞ്ഞുകൂടുന്ന പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ നിരക്ക് ഇരട്ടിയോളം ആകുമെന്നാണ് ഐക്യരാഷ്ട്ര സംഘടനയുടെ പഠന റിപ്പോർട്ട്. 2040-ഓട്ടുകൂടി സമുദ്ര മേഖലകളിലെ പ്ലാസ്റ്റിക് മലിനീകരണത്തിന്റെ അളവ് ഏകദേശം മൂന്നിരട്ടിയാകും. പ്രതിവർഷം 23 മുതൽ 37 വരെ ദശലക്ഷം മെട്രിക് ടൺ പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യങ്ങൾ സമുദ്രത്തിലേക്ക് ചേരുന്നമെന്നും മുന്നറിയിപ്പ് നൽകുന്നു.

92. കേരളത്തിലെ കായലുകളുടേയും കടലിന്റേയും അടിത്തട്ടിൽ വലിയ രീതിയിൽ പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യങ്ങൾ അടിഞ്ഞുകൂടുന്ന സ്ഥിതിവിശേഷമുണ്ട്. മത്സ്യസമ്പത്തിനെ ഇത് പ്രതികൂലമായി ബാധിക്കുന്നു. ജലാശയങ്ങളിലെ പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യങ്ങൾ നീക്കം ചെയ്യുന്നതിന് വേണ്ടിയുള്ള ശുചിത്വസാഗരം പദ്ധതി കേരളമാകെ വ്യാപിപ്പിക്കും. ഈ പദ്ധതിക്കായി 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

93. നിർമ്മാണ വസ്തുക്കളുടെ അഭാവവും പാരിസ്ഥിതിക പ്രശ്നങ്ങളും നിർമ്മാണ മേഖലയെ ബാധിക്കുന്നുണ്ട്. ഉപയോഗശൂന്യമായ വസ്തുക്കൾ ശാസ്ത്രീയമായി പുനരുപയോഗിക്കുന്നതിലൂടെ വലിയൊരളവിൽ പാരിസ്ഥിതികാഘാതം കുറയ്ക്കാനും അസംസ്കൃത വസ്തുക്കളുടെ ലഭ്യത

ഉറപ്പുവരുത്താനും കഴിയും. ഉപയോഗശൂന്യമായ വസ്തുക്കളെ റോഡ് നിർമ്മാണത്തിൽ പുനരുപയോഗിക്കുന്നതിനു വേണ്ടിയുള്ള ഗവേഷണങ്ങൾ ഹൈവേ റിസർച്ച് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് നടത്തിവരുന്നുണ്ട്. കെട്ടിടനിർമ്മാണ മേഖലയിലും പുനരുപയോഗത്തിന്റെ സാധ്യതകൾ തേടേണ്ടതുണ്ട്. സർവ്വകലാശാലകളും ഗവേഷണ കേന്ദ്രങ്ങളും നിർമ്മാണ മേഖലയിലെ ഏജൻസികളും ഈ മേഖലയിലെ കൂടുതൽ ഗവേഷണങ്ങളും പഠനങ്ങളും ഏറ്റെടുക്കണം. നദികളും കായലുകളും ആഴം കൂട്ടുന്നതിലൂടെ ലഭിക്കുന്ന എക്കലും ചെളിയും ഉപയോഗപ്പെടുത്താനും പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കും.

94. കൂടാതെ തടീക്ക് പകരമായി ശക്തിപ്പെടുത്തിയ പ്രകൃതിജന്യ വസ്തുക്കൾ ഉപയോഗപ്പെടുത്താനുള്ള പഠനങ്ങൾ നടത്തേണ്ടതുണ്ട്. ഈറ, മുള, റബ്ബർ തുടങ്ങിയവ ഉപയോഗിച്ച് ഗുണമേന്മയുള്ള ഫർണിച്ചർ ഉൽപ്പാദിപ്പിക്കാനുള്ള പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിക്കും. കയർ, ചകിരി, തൊണ്ട് എന്നിവ നിർമ്മാണ മേഖലയിൽ ഉപയോഗപ്പെടുത്താൻ കഴിയും. പുനരുപയോഗ സാധ്യതകളെക്കുറിച്ച് പഠിക്കാനും നവീന ഉല്പന്നങ്ങൾ വികസിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ഗവേഷണം നടത്തുന്നതിനുമായി 10 കോടി രൂപ മാറ്റിവയ്ക്കുന്നു.

പരിസ്ഥിതി ബഡ്ജറ്റ്

95. പരിസ്ഥിതി സൗഹൃദ ഹരിത മാനദണ്ഡങ്ങൾ ധനകാര്യ മാനേജ്മെന്റിലടക്കം പാലിക്കുന്നതിൽ കേരളം പ്രതിജ്ഞാ ബദ്ധമാണ്. കാലാവസ്ഥാവ്യതിയാന പ്രതിരോധം സംബന്ധിച്ച് കൂടുതൽ സുതാര്യതയും വിശ്വാസ്യതയും സംസ്ഥാന ബഡ്ജറ്റിലൂടെയും ഉറപ്പുവരുത്താൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നു. 2023-24 സാമ്പത്തിക വർഷം മുതൽ കേരളം 'പരിസ്ഥിതി ബഡ്ജറ്റ്' എന്ന പേരിൽ ബഡ്ജറ്റിനോടൊപ്പം പാരിസ്ഥിതിക ചെലവ് വിവരങ്ങൾ അടങ്ങിയ ഒരു രേഖകൂടി അവതരിപ്പിക്കുന്നതാണ്. ഇതോടെ സുപ്രധാന പാരിസ്ഥിതിക സൗഹൃദ മുന്നേറ്റം നടത്തുന്ന സംസ്ഥാനമായി കേരളം മാറും.

മി. സ്പീക്കർ: കടലാസ് രഹിത നിയമസഭയിലേയ്ക്കുള്ള ഒരു പ്രധാനപ്പെട്ട ചുവടുവെച്ചാണ് ഈ ബഡ്ജറ്റ് എന്നുകൂടി പറയുന്നതിൽ എനിക്ക് സന്തോഷമുണ്ട്. ആദ്യമായി കടലാസ്സിലല്ലാതെ അവതരിപ്പിക്കുന്ന ബഡ്ജറ്റാണ് ഇതെന്നാണ് തോന്നുന്നത്. അതിന് അങ്ങയെ പ്രത്യേകം അഭിനന്ദിക്കുകയാണ്.

ധനകാര്യ വകുപ്പുമന്ത്രി (ശ്രീ. കെ. എൻ. ബാലഗോപാൽ): സർ,

കാർഷിക മേഖല

96. കാർഷിക മേഖലയുടെ വികസനത്തിനായി നിലവിലെ പദ്ധതികളുടെ വിപുലീകരണത്തിന് പുറമേ പുതിയ പദ്ധതികളും ഈ ബഡ്ജറ്റിലൂടെ മുന്നോട്ടുവയ്ക്കുന്നു. കൃഷി വകുപ്പിനുള്ള ആകെ അടങ്കൽ 881.96 കോടി രൂപയാണ്. ഇത് മുൻവർഷത്തെക്കാൾ 48 കോടി രൂപ അധികമാണ്.

ഫാം പ്ലാൻ

97. കൃഷിയിടത്തെ അടിസ്ഥാന യൂണിറ്റായി കണക്കാക്കി ലഭ്യമായ വിഭവശേഷി ശാസ്ത്രീയമായി പരമാവധി ഉപയോഗപ്പെടുത്തി ഉൽപ്പാദനവും വരുമാനവും വർദ്ധിപ്പിക്കുക എന്നതാണ് ഈ സമീപനംകൊണ്ട് ലക്ഷ്യമാക്കുന്നത്. വിളയധിഷ്ഠിത സമീപനത്തിൽ നിന്നും മാറി സംയോജിത ബഹുവിള കൃഷി സമ്പ്രദായത്തിന് പ്രാധാന്യം നൽകും. മൂന്ന് പുതിയ സ്കീമുകളിലൂടെയാണ് ഈ വികസന സമീപനം ലക്ഷ്യ പ്രാപ്തിയിലെത്തിക്കുന്നത്: (i)ഫാം പ്ലാൻ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള ഉൽപ്പാദന പരിപാടികൾ; (ii) ഉൽപ്പാദക

സംഘങ്ങളുടെ വികസനവും സാങ്കേതിക സഹായവും; (iii)

വിതരണ/മൂല്യ ശൃംഖലയുടെ (Supply / Value Chain) വികസനം.

98. ഈ പദ്ധതികൾക്കായി ആകെ 29 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

99. വിളനാശത്തിന്റെ വ്യാപ്തി, കീടബാധയുടെ വിശദാംശങ്ങൾ എന്നിവയുടെ ഏറ്റവും കൃത്യതയാർന്നതും സൂക്ഷ്മവുമായ വിവരശേഖരണം നടത്തുന്നതിനായി സ്റ്റാർട്ടപ്പുകൾക്ക് പ്രോത്സാഹനം നൽകി 'ഡ്രോണുകളുടെ നിർമ്മാണവും ഉപയോഗവും സാധ്യമാക്കുന്ന ഒരു പരിപാടി കൃഷി വകുപ്പ് ഏറ്റെടുത്തിട്ടുണ്ട്.'

ഞങ്ങളും കൃഷിയിലേയ്ക്ക്

100. 'ഞങ്ങളും കൃഷിയിലേയ്ക്ക്' എന്ന വിപുലമായ ഒരു ജനകീയ പ്രചാരണ പരിപാടിക്ക് തുടക്കം കുറിക്കുന്നതിന് കൃഷി വകുപ്പ് ആലോചിക്കുകയാണ്. വിദ്യാർത്ഥികൾ, സ്ത്രീകൾ, തൊഴിലാളികൾ, പ്രൊഫഷണലുകൾ, സെലിബ്രിറ്റികൾ തുടങ്ങി സമൂഹത്തിലെ എല്ലാവരുമടങ്ങുന്ന ഒരു കാമ്പെയിൻ പരിപാടിയിായി ഇത് മുമ്പോട്ട് കൊണ്ടുപോകാനുള്ള 'ഞങ്ങളും കൃഷിയിലേയ്ക്ക്' എന്ന പദ്ധതി വിജയിപ്പിക്കാനായി സർക്കാർ ശ്രമിക്കുന്നതാണ്.

101. സർക്കാർ നൽകിയ അകമഴിഞ്ഞ പ്രോത്സാഹനത്തിന്റെ ഫലമായി കേരളത്തിൽ കഴിഞ്ഞ അഞ്ച് വർഷത്തിനിടെ നെൽകൃഷി ഗണ്യമായി വർദ്ധിക്കുകയുണ്ടായി. കോവിഡ് കാലത്ത് സുഭിക്ഷ കേരളം പദ്ധതിയിലൂടെ ആയിരക്കണക്കിന് ഏക്കർ തരിശുനിലങ്ങളിലാണ് പുതുതായി കൃഷിയിറക്കിയത്. സുസ്ഥിര നെൽകൃഷി വികസനത്തിന് ഉല്പാദനോപാധികൾക്കുള്ള സഹായം ഹെക്ടറിന് 5500 രൂപ നിരക്കിൽ നൽകുന്നതിനും നെൽവയൽ ഉടമസ്ഥർക്ക് ഹെക്ടറിന് 3000 രൂപ നിരക്കിൽ റോയൽറ്റി നൽകുന്നതിനുമായി 60 കോടി രൂപ വകയിരുത്തിയിരിക്കുന്നു. ഇതുശ്ചൈവം നെൽകൃഷി വികസനത്തിനായി 76 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

102. നെല്ലിന്റെ താങ്ങുവില 28.20 രൂപയായി ഉയർത്തുന്നു. ഇതിനായി 50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

103. കോഴ് നിലങ്ങളിലെ ജലവിഭവം കാര്യക്ഷമമായ രീതിയിൽ കൈകാര്യം ചെയ്യുകൊണ്ട് വെള്ളപ്പൊക്കത്തിൽ നിന്ന് കോഴ് മേഖലയെ സംരക്ഷിക്കുവാനും നെല്ലുല്പാദനം വർദ്ധിപ്പിക്കുവാനുമായി 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

104. വിഷരഹിതമായ പച്ചക്കറികളുടെ ഉല്പാദനം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും പച്ചക്കറി ഉൽപാദനത്തിൽ സ്വയംപര്യാപ്തത കൈവരിക്കുകയും വേണം. ഈ മേഖലയിൽ ഭാഗഭാക്കായിട്ടുള്ള മുഴുവൻ സ്ഥാപനങ്ങളേയും ഉൾപ്പെടുത്തി മിഷൻ മാതൃകയിൽ പച്ചക്കറി വികസന പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കുന്നതാണ്.

105. പച്ചക്കറി കൃഷി പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിന് VFPCCK-യ്ക്കുള്ള അടങ്കൽ 14 കോടി രൂപയിൽ നിന്ന് 25 കോടി രൂപയായി ഉയർത്തും.

106. കർഷകരുടെ ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ വിൽക്കാൻ ഇക്കോ ഷോപ്പുകളുടെ പുതിയ ശൃംഖല സ്ഥാപിക്കും.

107. മലയോര മേഖലകളിൽ ഉൽപ്പാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന പഴവർഗ്ഗങ്ങളും പച്ചക്കറികളും കേടുകൂടാതെ ഉപഭോക്താക്കളിൽ എത്തിക്കുന്നതിനുള്ള കോൾഡ് ചെയിൻ സൗകര്യം ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനായി 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

108. നാളികേര വികസനത്തിന് 73.90 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. 2022, ജൂൺ - ജൂലൈ കാലയളവിൽ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടേയും ദേശീയ തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിയുടെയും സഹായത്തോടുകൂടി കേര രക്ഷാവാരം ആചരിക്കുന്നതായിരിക്കും.

109. തദ്ദേശീയ ഫലങ്ങൾക്കുപുറമെ റംബുട്ടാൻ, ലിച്ചി, അവക്കാഡോ, മാംഗോസ്റ്റീൻ തുടങ്ങിയ പഴങ്ങളുടെ കൃഷി കൂടുതൽ വ്യാപിപ്പിക്കുന്നതിന് ലക്ഷ്യമിടുന്നു. പഴവർഗ്ഗങ്ങളുടെ ഉൽപാദനവും, ഉൽപാദനക്ഷമതയും വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും സഹായം ലഭ്യമാക്കുന്നതാണ്. പദ്ധതിക്കായി 18.92 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

110. കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാനത്തിന്റെ സ്വാധീനം കണക്കിലെടുത്ത് ശാസ്ത്രീയമായ രീതിയിൽ കാർബൺ തുല്യതാ കാർഷിക രീതികൾക്ക് പ്രോത്സാഹനം നൽകും. 2022-23 സാമ്പത്തിക വർഷത്തിൽ ഇതിനായി 6 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

കൃഷിശ്രീ കേന്ദ്രങ്ങൾ

111. കാർഷിക സേവന കേന്ദ്രങ്ങളും കാർഷിക കർമ്മസേനകളും കസ്റ്റം ഹയറിംഗ് സെന്ററുകളും ശക്തിപ്പെടുത്തി ഏകജാലക വിതരണ സംവിധാനം വികസിപ്പിക്കുകയാണ് ഈ പദ്ധതിയുടെ ലക്ഷ്യം. ഈ മൂന്ന് സംവിധാനങ്ങളെയും സംയോജിപ്പിച്ച് 'കൃഷിശ്രീ കേന്ദ്രങ്ങൾ' എന്ന പേരിൽ കാർഷിക മേഖലയിൽ സ്വയം സഹായ ഗ്രൂപ്പുകൾ

രൂപീകരിക്കും. 2022-23 സാമ്പത്തിക വർഷത്തിൽ ഈ പദ്ധതിക്കായി 19.81 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

112. കാർഷിക മേഖലയിലെ യന്ത്രവൽക്കരണത്തിനും കാർഷിക അഭിവൃദ്ധിക്കും തൊഴിലധിഷ്ഠിത കോഴ്സുകളിൽ പഠിക്കുന്ന വിദ്യാർത്ഥികളുടെ പങ്കുകൂടി ഉറപ്പു വരുത്തേണ്ടതുണ്ട്. ഇതിന്റെ ആദ്യഘട്ടം എന്ന നിലയിൽ അവസാന വർഷ വി.എച്ച്.എസ്.ഇ അഗ്രികൾച്ചർ-ഓർഗാനിക് ഫാമിംഗ് കോഴ്സ് വിദ്യാർത്ഥികൾക്കും, ഈ കോഴ്സ് പൂർത്തീകരിച്ചവർക്കും 2500 രൂപ പ്രതിമാസ ഇൻസെന്റീവോടു കൂടി 6 മാസ പ്രായോഗിക പരിശീലന പരിപാടി നടപ്പിലാക്കുന്നതിനായി 2.8 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

113. കർഷകർക്കും വിളകൾക്കുമുള്ള ഇൻഷുറൻസ് പരിരക്ഷയ്ക്കുള്ള വിഹിതം 30 കോടിയിലായി ഉയർത്തുന്നു. കൂടാതെ പ്രകൃതിക്ഷോഭത്തിലും മറ്റും വിള നാശം സംഭവിച്ചാലുള്ള അടിയന്തര സഹായം നൽകുന്നതിനായി 7.5 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

ജലസേചനം

114. ജലസേചന വകുപ്പിനുള്ള ആകെ അടങ്കൽ 552.45 കോടി രൂപയാണ്. കാരാപ്പുഴ, ബാണാസുരസാഗർ, ഇടമലയാർ പ്രോജക്ടുകൾ 2025-ഓട്ടുകൂടി കമ്മീഷൻ ചെയ്യുന്നതിന് സമയക്രമം അടിസ്ഥാനമാക്കി പ്രവൃത്തി പൂർത്തിയാക്കാൻ തുക വകയിരുത്തുന്നു. പഴശ്ശി പ്രോജക്ടിന്റെ പദ്ധതി വിഹിതം 5 കോടി രൂപയിൽ നിന്ന് 10 കോടി രൂപയാക്കി ഉയർത്തി വേഗത്തിൽ പണി പൂർത്തിയാക്കും. CADA കനാലുകളുടെ അറ്റകുറ്റപ്പണികൾക്ക് 8 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

115. തീരപ്രദേശങ്ങളെ മണ്ണൊലിപ്പിൽ നിന്നും കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാനത്തിൽ നിന്നും സംരക്ഷിക്കുന്നതിനായുള്ള പുതിയ പദ്ധതിക്ക് 100 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. 2022-23-ൽ ഈ EAP പദ്ധതിയുടെ മൊത്തം ചെലവ് 333 കോടി രൂപയാകും.

116. മലയോര മേഖലകളിൽ ശാസ്ത്രീയമായ മണ്ണ് ജലസംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങളിലൂടെ സത്തുലിതാവസ്ഥ വീണ്ടെടുക്കുന്നതിനായി 4 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

117. സൂക്ഷ്മ ജലസേചന പദ്ധതികൾക്കായി 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

118. കേന്ദ്ര ജല കമ്മീഷന്റെ തത്പത്തിലുള്ള അംഗീകാരത്തോടെ ആരംഭിച്ചിട്ടുള്ള 'ഡാം സുരക്ഷയും പുനരുദ്ധാരണവും' പദ്ധതിയുടെ രണ്ടാംഘട്ടത്തിൽ 15 ഡാമുകളെ പുനരുദ്ധാരണത്തിനായി തെരഞ്ഞെടുത്തിട്ടുണ്ട്. ഈ പദ്ധതി പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 2022-23-ൽ 30 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.
119. വർഷകാലത്ത് പരിസര പ്രദേശങ്ങളെ വെള്ളപ്പൊക്കത്തിൽ നിന്നും സംരക്ഷിക്കുന്നതിനായി അധികജലം തോട്ടപ്പള്ളി സ്പിൽവേയിലൂടെ കടലിലേയ്ക്ക് ഒഴുക്കി വിടേണ്ടതുണ്ട്. തോട്ടപ്പള്ളിയുടെ സമീപത്തുള്ള പമ്പാ നദീതീരങ്ങളിലെ വെള്ളപ്പൊക്ക നിയന്ത്രണ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.
120. ഇടുക്കിയിൽ ജലസേചന മ്യൂസിയം സ്ഥാപിക്കാൻ 1 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

മൃഗസംരക്ഷണം

121. മൃഗസംരക്ഷണ വകുപ്പിന്റെ ആകെ അടങ്കൽ 392.64 കോടി രൂപയാണ്. ഇത് മുൻ വർഷത്തേക്കാൾ 91.33 കോടി രൂപ അധികമാണ്.

122. മൃഗസംരക്ഷണ മേഖലയുടെ ഗുണനിലവാരമുയർത്തുവാൻ ത്രിതല ആരോഗ്യ പരിരക്ഷാ സംവിധാനമാണ് വിഭാവന ചെയ്യുന്നത്. ജില്ലാ മൃഗചികിത്സാ കേന്ദ്രങ്ങളും കുടപ്പനക്കുന്നിലെ മൾട്ടി സ്പെഷ്യാലിറ്റി വെറ്ററിനറി ആശുപത്രിയും ജില്ലാതല റഫറൽ യൂണിറ്റുകളായി പ്രവർത്തിക്കും. വെറ്ററിനറി പോളിക്ലിനിക് താലൂക്ക്തല യൂണിറ്റായും വെറ്ററിനറി ആശുപത്രി/വെറ്ററിനറി ഡിസ്പെൻസറി പഞ്ചായത്തുതലത്തിലും പ്രവർത്തിക്കും. ഇതിനായി 34 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

123. രാത്രികാലത്തും അടിയന്തര വെറ്ററിനറി സേവനങ്ങൾ കർഷകരുടെ വീടുപടിഞ്ഞാൽ എത്തിക്കാൻ ലക്ഷ്യമിടുന്ന പദ്ധതിക്കായി 9.80 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

പൗൾടി വികസനം

124. സംസ്ഥാനത്തെ കോഴിമുട്ടയുടെയും മാംസത്തിന്റെയും ഉൽപ്പാദനത്തിലും ഉപഭോഗത്തിലും സ്വയം പര്യാപ്തത കൈവരിക്കാൻ പൗൾടി വികസന കോർപ്പറേഷൻ 7.50 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

125. കേരള സഹകരണ ക്ഷീര വിപണന ഫെഡറേഷൻ നടപ്പ് വർഷം 40.22 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു. ഇതിൽ 32.72 കോടി രൂപ

വിനിയോഗിച്ച് മലപ്പുറം ജില്ലയിലെ മുർക്കനാട് ആർ.ഐ.ഡി.എഫ്. സ്കീമിന്റെ സഹായത്തോടെ പാൽപ്പൊടി ഉൽപ്പാദന കേന്ദ്രം പൂർത്തീകരിക്കും.

മത്സ്യ ബന്ധനം

126. മത്സ്യബന്ധന മേഖലയ്ക്കായി വിവിധ പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് 240.60 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇത് കഴിഞ്ഞ വർഷത്തേക്കാൾ 37 കോടി രൂപ അധികമാണ്.

കടൽ സുരക്ഷ

127. സമുദ്ര സുരക്ഷ വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും രക്ഷാപ്രവർത്തനങ്ങൾ കൂടുതൽ കാര്യക്ഷമമാക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടത് അത്യാവശ്യമാണ്. ആധുനിക വിവര വിനിമയ ഉപകരണങ്ങൾ വാങ്ങുന്നതിലേയ്ക്കായി 75% തുക ഗ്രാന്റായി അനുവദിക്കും. ഇവയുൾപ്പെടെ സമുദ്ര സുരക്ഷയ്ക്കായി 5.50 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

1. മത്സ്യബന്ധനത്തൊഴിലാളികൾക്ക് സാമൂഹിക സുരക്ഷ ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിനും ഉൾനാടൻ മത്സ്യക്കൃഷി പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനുമുള്ള വിഹിതം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു.

2. പുനർഗേഹം പദ്ധതിക്കായി 16 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

കൂടാതെ, മത്സ്യത്തൊഴിലാളികൾക്കുള്ള അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾക്കും മാനവ വികസനത്തിനുമായി 72 കോടി രൂപയും അനുവദിക്കുന്നു.

3. കേരള അക്വാ വെഞ്ചേഴ്സ് ഇന്റർനാഷണൽ ലിമിറ്റഡിന് (KAVIL) മത്സ്യവിത്ത് സർട്ടിഫിക്കേഷൻ 50 ലക്ഷം രൂപ അനുവദിക്കുന്നു. അലങ്കാര മത്സ്യകൃഷി പ്രോത്സാഹനത്തിനുള്ള വിഹിതം 5 കോടി രൂപയായി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു.

128. അക്വാകൾച്ചർ എക്സ്പോർഷൻ പ്രവർത്തനങ്ങൾ സംഘടിപ്പിക്കുക, സാങ്കേതിക നിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകുക, മത്സ്യ കർഷകർക്കിടയിൽ IEC-മാനവശേഷി വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കുക, പ്രദർശന കൃഷി അവാർഡുകൾ ഏർപ്പെടുത്തുക എന്നിങ്ങനെ വിവിധ പരിപാടികൾ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിനാണ് അക്വാകൾച്ചർ എക്സ്പോർഷൻ സർവ്വീസസ് എന്ന പദ്ധതിയിലൂടെ ലക്ഷ്യമിടുന്നത്. ഇന്റേൺഷിപ്പ് വ്യവസ്ഥയിൽ നിയമിക്കുന്ന പ്രോജക്ട് കോ-ഓർഡിനേറ്റർമാർക്ക് പ്രതിമാസം 30000 രൂപ സ്റ്റൈപ്പന്റ് നൽകും. ഈ പദ്ധതിക്കായി 7.11 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

സഹകരണം

129. സഹകരണ വകുപ്പിന്റെ ആകെ അടങ്കൽ 196.23 കോടി രൂപയാണ്.

1) കാർഷിക രംഗത്ത് സംഭരണം, വിപണനം, മൂല്യവർധന എന്നിവയിൽ സഹകരണ സംഘങ്ങൾ കൂടുതൽ ഊർജ്ജിതമായി ഇടപെടേണ്ടതുണ്ട്. 22.5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തിക്കൊണ്ട് 'Co-operative Initiative in Technology-driven Agriculture' എന്ന പുതിയ പദ്ധതി അവതരിപ്പിക്കുന്നു. ആധുനിക സൗകര്യങ്ങളോടുകൂടിയ സംഭരണം, നിലവാരമനുസരിച്ച് തരം തിരിക്കൽ, ശീതീകരണയിൽ സൂക്ഷിക്കൽ, e-NAM-വുമായ ബന്ധിപ്പിക്കൽ, കർഷക ഉല്പാദക സംഘങ്ങളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കൽ, മൂല്യവർധന തുടങ്ങിയ സൗകര്യങ്ങളുള്ള വിപണി ഒരു പഞ്ചായത്തിൽ ഒന്ന് എന്ന കണക്കിൽ സ്ഥാപിക്കുകയാണ് ലക്ഷ്യം.

2) മുൻ ബഡ്ജറ്റിൽ പ്രഖ്യാപിച്ചിരുന്ന, പ്രാഥമിക സഹകരണ സംഘങ്ങൾക്ക് നബാർഡിൽ നിന്നും കേരള ബാങ്ക് മുഖേന പശ്ചാത്തല സൗകര്യ പുനർ വായ്പ ലഭ്യമാക്കുന്ന Co-operatives'

Initiative for Agriculture Infrastructure in Kerala (CAIK)

പദ്ധതി തുടരുന്നതാണ്.

3) സംസ്ഥാനത്തെ എല്ലാ പ്രാഥമിക കാർഷിക വായ്പാ സംഘങ്ങൾക്കും (PACS) ഒരു ഏകീകൃത സോഫ്റ്റ് വെയർ പ്രയോഗത്തിൽകൊണ്ടുവരാൻ ഫണ്ട് വകയിരുത്തുന്നു.

4) SC/ST സഹകരണ സംഘങ്ങളുടെ ആധുനികവൽക്കരണത്തിന് 14 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

5) കാർഷിക സബ്സിഡി വിതരണം ചെയ്യുന്ന രീതിയിൽ മാറ്റംവരുത്താൻ പദ്ധതിയിടുന്നു. സബ്സിഡി നേരിട്ട് പണമായി നൽകുമ്പോൾ പലപ്പോഴും അർഹതയില്ലാത്തവരിലേക്ക് അതെത്തുന്നതായി കണ്ടുവരുന്നു. ഇതിന് പകരമായി എല്ലാ ഗ്രാമങ്ങളിലും കൃഷി സാമഗ്രികൾ കർഷകർക്ക് നിശ്ചിത സബ്സിഡി നിരക്കിൽ വിൽക്കുന്ന അംഗീകൃത പി.എ.സി.എസ്. സംവിധാനം നടപ്പാക്കും. ഈ പദ്ധതിക്കായി 77.2 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

130. സഹകരണ വകുപ്പിന് കീഴിൽ 5 യുവജന സഹകരണ സംഘങ്ങൾക്ക് രൂപം നൽകുന്നു. ഈ സംഘങ്ങൾക്ക് ഇവന്റ്

മാനേജ്മെന്റ്, ഭക്ഷ്യവിതരണം എന്നിവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് സ്റ്റാർട്ടപ്പ് ആരംഭിക്കുന്നതിലേക്കായി 2 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

വനവും വന്യജീവി സംരക്ഷണവും

131. വനവും വന്യജീവി സംരക്ഷണവും വകുപ്പിനായി 2022-23 സാമ്പത്തിക വർഷത്തിൽ 281.31 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇത് മുൻ വർഷത്തേക്കാൾ 30.11 കോടി രൂപ അധികമാണ്.

132. വനാതിർത്തികളുടെയും വനപരിധിയിലുള്ള പ്രദേശങ്ങളുടെയും സർവ്വേ, അതിർത്തി തിരിച്ചൽ, വനവൽക്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ, വനാതിർത്തിയിൽ താമസിക്കുന്ന സമൂഹത്തെ വനസംരക്ഷണത്തിൽ പങ്കാളികളാക്കൽ തുടങ്ങി വിവിധങ്ങളായ പദ്ധതികൾക്കായി 26 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

133. ഇക്കോ ടൂറിസം കേന്ദ്രങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനത്തിനും പരിപാലനത്തിനുമായി 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

134. കൃഷി നാശം, വനാതിർത്തികളിൽ മനുഷ്യർക്കും കന്നുകാലികൾക്കും വന്യമൃഗങ്ങൾമൂലമുണ്ടാകുന്ന ജീവഹാനി എന്നിവ പ്രധാന പ്രശ്നങ്ങളാണ്. മനുഷ്യ-വന്യ മൃഗ സംഘർഷ മേഖലകളിലെ

പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് ദീർഘകാല പരിഹാര പദ്ധതികൾ രൂപപ്പെടുത്തുന്നതിനായി 25 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇതിൽ 7 കോടി രൂപ വകയിരുത്തിയിരിക്കുന്നത് വന്യമൃഗങ്ങളുടെ ആക്രമണത്തിൽ ജീവഹാനി സംഭവിക്കുന്നവർക്കും പരിക്കേൽക്കുന്നവർക്കും നഷ്ട പരിഹാരം നൽകുന്നതിനാണ്.

ഗ്രാമ വികസനം

135. ഗ്രാമ വികസന മേഖലയ്ക്കകെ അടങ്കൽ 6096.30 കോടി രൂപയാണ്. ഇത് മുൻ വർഷത്തേക്കാൾ 130 കോടി രൂപ അധികമാണ്.

136. കുടുംബശ്രീയുടെ വിവിധ പദ്ധതികൾക്കായി ഈ വർഷം 260 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇതിൽപ്പെടുന്ന പ്രധാനപ്പെട്ടവ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

1. വിവിധ തൊഴിൽ ദായക പദ്ധതികളിലൂടെ 2 ലക്ഷം പേർക്ക് തൊഴിൽ
2. നൈപുണ്യ കേരളം പദ്ധതിയിലൂടെ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുമായി സഹകരിച്ച് വിവിധ തൊഴിലധിഷ്ഠിത നൈപുണ്യ പരിശീലനങ്ങളിലൂടെ അടുത്ത 5 വർഷം കൊണ്ട് 8 ലക്ഷം യുവതീയുവാക്കൾക്ക് തൊഴിൽ.

3. അട്ടപ്പാടി, തിരുനെല്ല്വേലി, മറയൂർ തുടങ്ങി പ്രത്യേക പരിഗണന നൽകേണ്ട ആദിവാസി മേഖലകളിലെ 500 യുവതീ-യുവാക്കൾക്ക് സൗജന്യ തൊഴിലധിഷ്ഠിത നൈപുണ്യ വികസന പദ്ധതികളിലൂടെ തൊഴിൽ.
4. കുടുംബശ്രീ ഉത്പന്നങ്ങൾക്ക് വിപണി കണ്ടെത്തുന്നതിനായി സുസ്ഥിരമായ ഉത്പന്ന-വിതരണ ശൃംഖല രൂപീകരിക്കും. ആദ്യഘട്ടത്തിൽ തിരുവനന്തപുരം, കൊച്ചി കോർപ്പറേഷൻ പരിധികളിലാണ് പദ്ധതി ആരംഭിക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്.
5. 14 ബ്ലോക്കുകളിൽ മൈക്രോ എന്റർപ്രൈസസ് റിസോഴ്സ് സെന്ററുകളും 3 (MERC) റീജിയണൽ ഫെസിലിറ്റി മാനേജ്മെന്റ് സെന്ററുകളും ആരംഭിക്കും.
6. ട്രാൻസ് ജെൻഡർ വ്യക്തികളുടെ പ്രശ്നങ്ങൾ പരിഹരിക്കുന്നതിനും അവരുടെ ക്ഷേമത്തിനുമായി ജില്ലാതലത്തിൽ ഒരു ഇടം സൃഷ്ടിക്കുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെ 14 ജില്ലകളിലും ജില്ലാതല ട്രാൻസ് ജെൻഡർ ഫോറം രൂപീകരിക്കുന്നതാണ്.
7. അയൽക്കൂട്ട അംഗങ്ങളെയും ഓക്സിലറി ഗ്രൂപ്പ് അംഗങ്ങളെയും പൊതുസമൂഹത്തിന്റെ പ്രതിനിധികളെയും ഉൾപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട്

വിവിധ തലങ്ങളിലുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ 'സ്ത്രീപക്ഷ നവകേരളം' പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി നടപ്പിലാക്കും.

8. തുല്യനീതിയിൽ അധിഷ്ഠിതമായ ഒരു സമൂഹം സൃഷ്ടിക്കുക എന്ന ഉദ്ദേശ്യത്തോടെ സ്കൂൾ, കോളേജുകൾ കേന്ദ്രീകരിച്ച് ജെൻഡർ ക്ലബ്ബുകൾ ആരംഭിക്കും.

9. മദ്യാസക്തിക്ക് അടിമപ്പെട്ടവരെ ജീവിതത്തിലേക്ക് തിരികെ കൊണ്ടുവരാനും അവരുടെ കുടുംബത്തിന് മാനസിക-സാമൂഹിക-സാമ്പത്തിക പിന്തുണ ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിനുമായുള്ള ബോധന എന്ന കൂട്ടായ്മ സംഘടിപ്പിക്കും.

137. യുവതലമുറയെ കുടുംബശ്രീയുടെ ഭാഗമാക്കാനും ഇവരെ പൊതുധാരയിൽ കൊണ്ടുവരുന്നതിനും സാമൂഹിക സാമ്പത്തിക സ്ത്രീ ശാക്തീകരണ വിഷയങ്ങളെക്കുറിച്ച് അവബോധം സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനും വിവിധ തൊഴിൽ സാധ്യതകളെക്കുറിച്ചുള്ള അറിവുകൾ നൽകുന്നതിനുള്ള പൊതുവേദി സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനുമായി കുടുംബശ്രീ ഓക്ലീലറി ഗ്രൂപ്പുകൾ രൂപീകരിക്കാനും ആയതിലൂടെ 306790 യുവതികളെ അംഗങ്ങളാക്കാനും കുടുംബശ്രീക്ക് സാധിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഓക്ലീലറി ഗ്രൂപ്പുകളിലെ അംഗങ്ങൾക്ക് ഉപജീവന മാർഗ്ഗം കണ്ടെത്തി

പ്രാദേശിക സാമ്പത്തിക വികസനത്തിനും ദാരിദ്ര്യ നിർമ്മാർജ്ജനത്തിനുമായി കുറഞ്ഞ പലിശ നിരക്കിൽ 500 കോടി രൂപയുടെ വായ്പ ലഭ്യമാക്കും. ഇതിന്റെ പലിശയിളവ് നൽകുന്നതിനായി 18 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

കേരള ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ലോക്കൽ അഡ്മിനിസ്ട്രേഷൻ (കില)

138. 2020-21-ൽ ആരംഭിച്ച വികേന്ദ്രീകരണ സർവ്വേ പൂർത്തിയാക്കുന്നതുൾപ്പെടെയുള്ള പദ്ധതികൾക്കായി കിലയ്ക്ക് 33 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു. കിലയെ ഒരു പരിസ്ഥിതി സൗഹൃദ സൗരോർജ്ജ കാമ്പസായി മാറ്റുന്നതാണ്.

139. മഹാത്മാ ഗാന്ധി ദേശീയ ഗ്രാമീണ തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിയിലൂടെ കഴിഞ്ഞ വർഷം 10.23 കോടി തൊഴിൽ ദിനങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കാൻ കഴിഞ്ഞു. 2022-23 സാമ്പത്തിക വർഷം 12 കോടി തൊഴിൽ ദിനങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രത്യേക യജ്ഞം നടത്തുന്നതാണ്. മറ്റ് ഘടകങ്ങളുൾപ്പെടെ ഇതിനായി 3827.69 കോടി രൂപ കേന്ദ്ര വിഹിതം പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.

140. എന്നാൽ 2022-23- ലെ കേന്ദ്ര ബഡ്ജറ്റിൽ മഹാത്മാ ഗാന്ധി ദേശീയ ഗ്രാമീണ തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിക്കുള്ള വിഹിതം കാൽ ലക്ഷം

കോടി രൂപ വെട്ടി കുറച്ചിരിക്കുകയാണ്. ഇത് അങ്ങേയറ്റം ആശങ്കാജനകമാണ്. തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിക്ക് സമയബന്ധിതമായി പണം അനുവദിക്കാത്ത കേന്ദ്ര സർക്കാർ നിലപാട് ഈ പദ്ധതിയെ ദുർബ്ബലപ്പെടുത്തുമെന്ന ആശങ്ക നിലനിൽക്കുകയാണ്.

നബാർഡ് - ആർ.ഐ.ഡി.എഫ്. പ്രോജക്ടുകൾ

141. 1995-96 മുതൽ ആരംഭിച്ച നബാർഡ്- ആർ.ഐ.ഡി.എഫ് പ്രോജക്ടുകൾ നിലവിൽ വിവിധ വകുപ്പുകളിലായി ചെറുകിട പദ്ധതികളായി നടപ്പാക്കിവരുന്ന രീതിയാണ് പിന്തുടർന്ന് വരുന്നത്. പലപ്പോഴും ഇത്തരം ചെറുകിട പദ്ധതികൾ നടപ്പാക്കാൻ വളരെയധികം കാലതാമസം നേരിടുന്നുണ്ട്. നബാർഡ്- ആർ.ഐ.ഡി.എഫ്. ഫണ്ട് ലഭിച്ച പല സ്ഥാപനങ്ങളും സമയബന്ധിതമായി അത് തിരിച്ചടക്കാൻ വിമുഖത കാണിക്കുന്നതും പതിവാണ്. നബാർഡ്- ആർ.ഐ.ഡി.എഫ്. പദ്ധതിയിൽ ചെറുകിട പദ്ധതികൾക്ക് പകരം ഓരോ മേഖലയിലും വാണിജ്യപരമായി വിജയസാധ്യതയുള്ളതും വരുമാനം ഉറപ്പു വരുത്തുന്നതുമായ 100 കോടിയോ അതിന് മുകളിലോ അടങ്കൽ വരുന്ന മെഗാ പ്രോജക്ടുകൾ നടപ്പാക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നു.

ഗ്രാമീൺ ബാങ്ക്

142. കേരള ഗ്രാമീൺ ബാങ്കിൽ സംസ്ഥാന സർക്കാരിന്റെ ഓഹരി 15 ശതമാനമാണ്. കേന്ദ്ര ഗവൺമെന്റിന് 50% ഓഹരിയും സ്റ്റോൺസർ ബാങ്ക് എന്ന നിലയിൽ കാനറാ ബാങ്കിന് 35% ഓഹരിയുമാണുള്ളത്. ബാങ്കിന്റെ Capital to Risk weighted Ratio (CRAR) അനുപാതം റിസർവ് ബാങ്ക് മാനദണ്ഡപ്രകാരം 9% ആയി നിലനിർത്തുന്നതിനായി 611.69 കോടി രൂപയുടെ റീക്യാപിറ്റലൈസേഷൻ (അധിക മൂലധന നിക്ഷേപം) നടത്തേണ്ടതുണ്ട്. ആയതിലേക്ക് സംസ്ഥാന ഗവൺമെന്റിന്റെ അധികവിഹിതമായി 91.75 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

143. പൊതുമേഖലാ സ്ഥാപനങ്ങളെ വിറ്റഴിക്കുക എന്ന കേന്ദ്ര നയത്തിൽ നിന്നും വ്യത്യസ്തമാണ് കേരളത്തിന്റെ സമീപനം. കേരള സർക്കാരിന്റെ മുൻകയ്യിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന ലോകത്തിന് തന്നെ മാതൃകയായ പദ്ധതിയാണ് CIAL (Cochin International Airport Limited). സിയാലിന്റെ പ്രവർത്തന മൂലധനം വർദ്ധിപ്പിക്കാനായി ഡയറക്ടർ ബോർഡ് തീരുമാനിച്ചിട്ടുണ്ട്. കേരള ഗവൺമെന്റിന്റെ

അവകാശ മൂലധനം സിയാലിൽ ഉറപ്പു വരുത്താനായി 200 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

പ്രാദേശിക വികസനത്തിനായുള്ള പ്രത്യേക പദ്ധതികൾ

രണ്ടാം കുട്ടനാട് പാക്കേജ്

144. രണ്ടാം കുട്ടനാട് വികസന പാക്കേജിലുൾപ്പെടുത്തി കുട്ടനാട്ടിലെ വെള്ളപ്പൊക്ക നിയന്ത്രണത്തിനും അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കുമായി 140 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

145. രാമങ്കരി, എടത്ത്, ചമ്പക്കുളം, നീലംപേരൂർ, കൈനകരി എന്നീ പഞ്ചായത്തുകളിലുൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള വിവിധ പാടശേഖരങ്ങളിലെ അടിസ്ഥാന സൗകര്യവികസന പ്രവർത്തനങ്ങളും ആർ.ഐ.ഡി.എഫ്. പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി നടപ്പാക്കുന്നതാണ്.

146. ലോവർകുട്ടനാട് മേഖലകളിലെ കാർഷികോൽപാദന വിപുലീകരണം ലക്ഷ്യമിട്ട് കനാലുകളുടെ ആഴം കൂട്ടൽ, പുറം ബണ്ടുകളുടെ നിർമ്മാണം, സംരക്ഷണ ഭിത്തി നിർമ്മാണം, എഞ്ചിൻ തറ, എഞ്ചിൻ ഷെഡ് എന്നിവ വിവിധ പാടശേഖരങ്ങളിൽ നിർമ്മിക്കാനുള്ള ഒരു പുതിയ പദ്ധതി പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു. 2022-23 വർഷത്തേക്ക് ഇതിലേയ്ക്കായി 20 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

147. കട്ടനാട്ടിലെ പാടശേഖരങ്ങളിലെ വിളനാശം പരമാവധി കുറച്ച് നെല്ലുല്പാദനം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനായി 54 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

148. ആലപ്പുഴ, കോട്ടയം ജില്ലകളിൽ വെള്ളപ്പൊക്ക ഭീഷണി ഒഴിവാക്കുന്നതിലേയ്ക്കുള്ള പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കാൻ 33 കോടി രൂപ നീക്കി വയ്ക്കുന്നു.

149. ഇടുക്കി, വയനാട്, കാസർഗോഡ് പാക്കേജുകൾക്കായി 75 കോടി രൂപ വീതം വകയിരുത്തുന്നു.

ശബരിമല മാസ്റ്റർ പ്ലാൻ

150. പ്രകൃതി സംരക്ഷണം ഉറപ്പുവരുത്തിയും പ്രദേശവാസികളുടെ ജീവനോപാധികൾ സംരക്ഷിച്ചുമാണ് ശബരിമല മാസ്റ്റർ പ്ലാനിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി വിവിധ പദ്ധതികൾ നടപ്പാക്കുന്നത്. ശബരിമല മാസ്റ്റർ പ്ലാനിലെ പദ്ധതി പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 30 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

ഊർജ്ജം

151. ഊർജ്ജ മേഖലയുടെ ഈ വർഷത്തെ പദ്ധതി അടങ്കൽ 1152.93 കോടി രൂപ ആയിരിക്കും. ഇതിൽ 44.44 കോടി രൂപ അനൈർട്ടിന് വകയിരുത്തുന്നു.

152. വനമേഖലകളിലെ വൈദ്യുതീകരിക്കാത്ത ഉൾനാടൻ ആദിവാസി
ഊരുകളിൽ 300 കിലോവാട്ട് ശേഷിയുള്ള മൈക്രോ ഗ്രിഡുകൾ
സ്ഥാപിക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നു. ഇതിനായി 3 കോടി രൂപ
വകയിരുത്തുന്നു.

153. വഴിയോര കച്ചവടക്കാർക്ക് വെളിച്ചത്തിനും
വൈദ്യുതോപകരണങ്ങൾ പ്രവർത്തിപ്പിക്കുന്നതിനുമായി ബാറ്ററി
സഹിതം സോളാർ സംവിധാനങ്ങൾ സ്ഥാപിച്ച സോളാർ പൂഷ്
കാർട്ടുകൾ ലഭ്യമാക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നു. ഓരോ പൂഷ് കാർട്ടിന്റെയും
സോളാർ പി.വി. ക്യാസെറ്റി 500 മുതൽ 600 വാട്ട് വരെയാണ്.
ഇത്തരം 100 വാഹനങ്ങളുടെ ഡെമോൺസ്ട്രേഷൻ പ്രോജക്ടുകൾ
ലക്ഷ്യമിടുന്നു.

154. ആഴക്കടൽ മത്സ്യബന്ധനത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന മത്സ്യബന്ധന
ബോട്ടുകൾക്ക് ഇന്ധനം ലഭിക്കുന്നതിനും ബാക്ക് അപ്പ് പവർ
ലഭിക്കുന്നതിനുമായി പൈലറ്റ് അടിസ്ഥാനത്തിൽ 1 കിലോ വാട്ട്
സോളാർ-സ്പോൾ വിൻഡ് ഹൈബ്രിഡ് പവർ സംവിധാനം
ഏർപ്പെടുത്തും. പദ്ധതിയുടെ വിജയകരമായ പ്രദർശനത്തിന്റെയും
വിലയിരുത്തലിന്റെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ പരിപാടി വിപുലീകരിക്കും.

155. നൂതനമായ ഊർജ്ജ വിഭവങ്ങളുടെ സാധ്യതകൾ ഉപയോഗപ്പെടുത്തി പൈലറ്റ് മോഡിൽ 3 മെഗാവാട്ട് ഡെമോൺസ്ട്രേഷൻ പ്രോജക്ട് നടപ്പിലാക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നു. കെ.എസ്.ഇ.ബി.എൽ, ഇ.എം.സി ഡെവലപ്പർമാർ എന്നിവ സ്പോൺസർ ചെയ്യുന്ന രീതിയിൽ സംയുക്ത സംരംഭമായാണ് പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കുക. ഇതിനായി 4.5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

156. കേരളത്തിൽ ആദ്യമായി 25 കിലോവാട്ട് കപ്പാസിറ്റിയുള്ള ഹൈഡ്രോ കൈനറ്റിക് ടർബൈൻ പ്രോജക്ട് ചിറ്റൂർ ഇറിഗേഷൻ പദ്ധതിയിലെ മൂലത്തറ ലെഫ്റ്റ് ബാങ്ക് കനാലിൽ സ്ഥാപിക്കുന്നതാണ്. എനർജി മാനേജ്മെന്റ് സെന്ററും കെ.എസ്.ഇ.ബി. ലിമിറ്റഡും തമ്മിലുള്ള സംയുക്ത സംരംഭമായ ഈ പദ്ധതിയുടെ ശേഷി ഭാവിയിൽ 3 മെഗാ വാട്ടായി ഉയർത്തുന്നതാണ്. ഇതുൾപ്പെടെയുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി എനർജി മാനേജ്മെന്റ് സെന്ററിന് 9.14 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

157. സൗരോർജ്ജമുൾപ്പെടെയുള്ള ഗാർഹികമായ പാരമ്പര്യേതര ഹരിത-ഊർജ്ജ ഉല്പാദനം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനായി വയബിലിറ്റി ഗ്യാപ് ഫണ്ടിംഗ് കൊണ്ടുവരുന്നു. ഇതിനായി 32 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

വ്യവസായ മേഖല

158. വ്യവസായ മേഖല നമ്മുടെ വികസനത്തിന്റെ നട്ടെല്ലാണ്.

വ്യവസായ മേഖലയുടെ ആകെ ബഡ്ജറ്റ് വിഹിതം മുൻ വർഷത്തെ 1058.38 കോടി രൂപയിൽ നിന്നും 1226.66 കോടി രൂപയായി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു.

159. കേരളത്തെ ഒരു പരിസ്ഥിതി സൗഹൃദവും ഉൽപാദനക്ഷമവും

വ്യവസായിക നിക്ഷേപങ്ങൾക്ക് അനുകൂലവുമായ ഇടമാക്കി മാറ്റേണ്ടതുണ്ട്. അതുവഴി പുതിയ തൊഴിലവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുവാനും സംസ്ഥാനത്തിന്റെ സുസ്ഥിര സാമ്പത്തിക വളർച്ച ഉറപ്പാക്കുവാനുമാണ് ലക്ഷ്യമിടുന്നത്. വ്യവസായത്തിനുവേണ്ട പശ്ചാത്തല വികസനം, മൂലധന ലഭ്യത, സംരംഭകത്വം, ആധുനിക സാങ്കേതിക വിദ്യയുടെ ഉപയോഗം എന്നിവയ്ക്കാണ് ഈ വർഷത്തെ പ്രധാന ഊന്നൽ.

160. "ഉത്തരവാദിത്വ വ്യവസായം - ഉത്തരവാദിത്വ നിക്ഷേപം"

എന്നതാണ് വ്യവസായിക വികസനത്തിന്റെ ആപ്തവാക്യം.

161. മെഡിക്കൽ ഉല്പന്നങ്ങൾ, മൂല്യമേറിയ ഇലക്ട്രോണിക്

ഉപകരണങ്ങൾ, കൃഷി മൂല്യവർദ്ധിത ഉല്പാദനം, പരിസ്ഥിതി സൗഹൃദ

"Green Mobility Tech" എന്നിവയ്ക്ക് ഊന്നൽ നൽകും.

162. വ്യവസായിക ഉൽപാദനത്തിന് അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളായ ഊർജ്ജം, ജല ലഭ്യത, മാലിന്യ സംസ്കരണം, അഗ്നി സുരക്ഷ എന്നിവ ഉറപ്പുവരുത്തണം. ഇത്തരം സൗകര്യങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ഫ്ലാറ്റ് മാതൃകയിലുള്ള കെട്ടിടങ്ങളാണ് ബഹുനില എസ്റ്റേറ്റുകൾ. ഇതിനായി 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

163. തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് പി.പി.പി. മാതൃകയിൽ വ്യവസായ പാർക്ക് വികസിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള വയബിലിറ്റി ഗ്യാപ് ഫണ്ടിന് ഊന്നൽ നൽകും. ഇത്തരത്തിലെ 25 പാർക്കുകളുടെ വികസനത്തിനായി 5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

സംരംഭകത്വം

164. കോവിഡ് കാരണം കോട്ടം സംഭവിച്ച സമ്പദ് വ്യവസ്ഥയെ കരകയറ്റാനും ഉൽപ്പാദനവും തൊഴിലും വർദ്ധിപ്പിക്കാനും അതുവഴി സംസ്ഥാനത്തിന്റെ പൊതുവരുമാനം കൂട്ടാനുമായി സ്വയം സംരംഭകത്വം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഇതിനായി വിവിധ പരിപാടികൾ മുന്നോട്ട് വയ്ക്കുന്നു. അതിൽ പ്രധാനമായി രണ്ട് പുതിയ ഹബ്ബുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതാണ്.

I. ഒരു ഇലക്ട്രോണിക് ഹാർഡ്‌വെയർ ടെക്നോളജീസ് ഹബ്ബ് സ്ഥാപിക്കുന്നതിനായി 28 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

II. കെ-ഡിസ്ക്, കെ.ഇ.എൽ.ഇ.എം.എൽ., കെൽട്രോൺ, കെൽ, ഓട്ടോകാസ്റ്റ്, കെ.എ.എൽ എന്നീ സ്ഥാപനങ്ങളുമായി സഹകരിച്ചുകൊണ്ട് ഇലക്ട്രിക് വാഹന ഭാഗങ്ങളും മറ്റും വികസിപ്പിച്ചെടുക്കുന്ന ഗ്രീൻ മൊബിലിറ്റി ടെക്നോളജീസ് ഹബ്ബ് സ്ഥാപിക്കുന്നതാണ്.

165. 2022-23 വർഷം സംരംഭക വർഷമായി ആചരിക്കും. 'എന്റെ സംരംഭം നാടിന്റെ അഭിമാനം' എന്നതായിരിക്കും പ്രധാന മുദ്രാവാക്യം.

166. വിവിധ വകുപ്പുകളുടെ യോജിച്ച പ്രവർത്തനത്തിലൂടെ പുതിയ ഒരു ലക്ഷം സംരംഭങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കും. അതിലൂടെ ഏകദേശം 3 മുതൽ 5 ലക്ഷം വരെ തൊഴിലവസരങ്ങൾ നൽകാനാകും. ഇതിനായി 120 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

167. ഒരു കുടുംബം ഒരു സംരംഭം എന്ന പദ്ധതിക്കായി 7 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

168. ഇന്നൊവേഷൻ ആക്സിലറേഷൻ പ്രോഗ്രാമിനായി 7 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

169. ചെറുകിട ഭക്ഷ്യ സംസ്കരണ യൂണിറ്റുകൾക്ക് വിവിധങ്ങളായ സഹായങ്ങൾ നൽകുന്നതിന് 20 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

170. സൂക്ഷ്മ യൂണിറ്റുകൾ ചെറുകിട യൂണിറ്റായും ചെറുകിട യൂണിറ്റുകൾ ഇടത്തരം യൂണിറ്റുകളായും ഉയർത്തുന്നതിനുള്ള ധനസഹായമായി 11.40 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

171. സംസ്ഥാനത്ത് നാനോ സംരംഭങ്ങൾ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഇത്തരം സംരംഭകരുടെ വായ്പാധിഷ്ഠിത പ്രോജക്ടുകൾക്ക് മാർജിൻ മണി ഗ്രാന്റ് നൽകാൻ പദ്ധതിയിടുന്നു. 10 ലക്ഷം രൂപ വരെ പ്രവർത്തന മൂലധനമുള്ള പദ്ധതികൾക്കാണ് മാർജിൻ മണി അനുവദിക്കുന്നത്. പദ്ധതിയിൽ അംഗവൈകല്യമുള്ളവർ, വിമുക്തഭടന്മാർ, പട്ടികജാതി/പട്ടികവർഗ്ഗ വിഭാഗം എന്നിവർക്ക് മുൻഗണന നൽകും.

172. നാനോ യൂണിറ്റുകൾക്ക് 2.25 കോടി രൂപ മാർജിൻ മണി ഗ്രാന്റായും 1 കോടി രൂപ പലിശ സഹായമായും വകയിരുത്തുന്നു.

173. കയറ്റുമതി പ്രോത്സാഹന സഹായമായി 2.30 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

174. സംസ്ഥാനത്ത് കൂടുതൽ തൊഴിൽ പാർക്കുകൾ ആരംഭിക്കേണ്ടത് തൊഴിലവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിന് അനിവാര്യമാണ്. സർക്കാർ നേതൃത്വത്തിലുള്ള വ്യവസായ പാർക്കുകൾ കൊണ്ടുമാത്രം നിലവിലെ ആവശ്യങ്ങൾ തൃപ്തിപ്പെടുത്താൻ കഴിയുകയില്ല. ഇതിനൊരു പരിഹാരമാർഗ്ഗമായി സ്വകാര്യ വ്യവസായ പാർക്കുകൾ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നു. ഇവരെ സഹായിക്കാനുള്ള വയബിലിറ്റിക്കും മറ്റ് സഹായത്തിനുമായി ഈ വർഷം 20 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.
175. പ്രാദേശിക വിപണികൾക്ക് പശ്ചാത്തല സൗകര്യം ഒരുക്കാൻ 7 കോടി രൂപ നീക്കി വയ്ക്കുന്നു.
176. സ്റ്റാർട്ടപ്പുകളുടെ നിർമ്മാണ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 6.5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.
177. സംസ്ഥാന സഹായത്തോടെയുള്ള ക്ലസ്റ്റർ വികസന പരിപാടികൾക്കായി 4.4 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.
178. ടെക്സ്റ്റ് ഫൈഡിന്റെ പുനരുജ്ജീവന പദ്ധതിക്കായി 15 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

പരമ്പരാഗത വ്യവസായം

179. കോവിഡ് പ്രതിസന്ധിമൂലം സർക്കാർ വരുമാനം ഗണ്യമായി കുറഞ്ഞ സാഹചര്യത്തിലും നമ്മുടെ പരമ്പരാഗത മേഖലയ്ക്ക് മുതിയ പരിഗണന നൽകുന്നതിന് സർക്കാർ പ്രതിജ്ഞാബദ്ധമാണ്.

180. ചെറുകിട-ഇടത്തരം കശുവണ്ടി ഫാക്ടറികൾ ജീവനോപാധികൾ നഷ്ടപ്പെട്ട അവസ്ഥയിലാണ്. ഇവയ്ക്ക് പ്രവർത്തന മൂലധനവും ആധുനികവത്കരണത്തിനുള്ള മൂലധന സഹായവും, പലിശ സഹായവും നൽകേണ്ടതുണ്ട്. ഇത്തരം യൂണിറ്റുകളുടെ പുനരുദ്ധാരണത്തിനായി 7 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

181. കേരള സ്റ്റേറ്റ് കാഷ്യ ഡെവലപ്മെന്റ് കോർപ്പറേഷന് 6 കോടി രൂപയും കാപെക്സിന് 4 കോടി രൂപയും, കേരള സ്റ്റേറ്റ് ഏജൻസി ഫോർ എക്സ്പാൻഷൻ ഓഫ് കാഷ്യ കൾട്ടിവേഷന് 7.15 കോടി രൂപയും കേരള കാഷ്യ ബോർഡിന് 40.85 കോടി രൂപയും ഉൾപ്പെടെ ആകെ 58 കോടി രൂപ നടപ്പ് സാമ്പത്തിക വർഷം വകയിരുത്തുന്നു. നൂതനമായ അൾട്രാ-ഹൈഡ്രൻസിറ്റി കശുമാവ് നടീൽ രീതി അവലംബിച്ച് പൈലറ്റ് പ്രോജക്ട് നടപ്പിലാക്കാനുള്ള പുതിയ പദ്ധതിക്ക് 7 ലക്ഷം രൂപ അനുവദിക്കും.

182. കശുവണ്ടി വ്യവസായത്തെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനായി ബാങ്ക് ലോണുകൾക്ക് പലിശയിളവ് നൽകാനും തൊഴിൽ നൽകുന്നതിനനുസരിച്ച് മറ്റ് പ്രോത്സാഹന പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിനുമായി 30 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു. സ്വകാര്യ കശുവണ്ടി വ്യവസായ മേഖല പൂർണ്ണതോതിൽ പ്രവർത്തന സജ്ജമാകുന്നതിന് ഈ പദ്ധതികൾ സഹായകരമാകും.

183. കഴിഞ്ഞ ബഡ്ജറ്റിൽ 112 കോടി രൂപയാണ് കയർ വ്യവസായ മേഖലയ്ക്ക് വകയിരുത്തിയിരുന്നത്. ഇത് 117 കോടി രൂപയായി ഉയർത്തുന്നു.

184. ഫൈബർ ഉൽപ്പന്നങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള വിലമത്തുവരത്തെ അതിജീവിച്ച് ഗുണനിലവാരമുള്ളതും വൈവിധ്യമാർന്നതുമായ ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ നിർമ്മിച്ച് ആഗോളതലത്തിലുള്ള ഡിമാൻഡ് നിറവേറ്റാൻ കഴിയുന്ന തരത്തിൽ കയർ മേഖലയെ പ്രാപ്തമാക്കും. ഈ ലക്ഷ്യം നിറവേറ്റുന്നതിനായി സംസ്ഥാനത്തെ കയർ മേഖലയിലെ പൊതുമേഖലാ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് 10 കോടി രൂപയും, സഹകരണ മേഖലയ്ക്ക് 12 കോടി രൂപയും, സംരംഭകർക്കായി 20 കോടി രൂപയും ഉൾപ്പെടെ ആകെ 42 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

- 185. കയർ മേഖലയിലെ സാങ്കേതിക ഗവേഷണ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി നടപ്പ് വർഷം 8 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.
- 186. കയർ മേഖലയിൽ ഒരു വിപണനകേന്ദ്രം ആരംഭിക്കുന്നതിന് ആവശ്യമായ മാർക്കറ്റിംഗ്, പ്രചരണം, വ്യാപാര പ്രദർശനങ്ങൾ എന്നിവയ്ക്കുള്ള സഹായമായി 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.
- 187. കയർ ഉൽപ്പന്നങ്ങൾക്ക് ആവശ്യമായ അസംസ്കൃത വസ്തുക്കൾ നേരിട്ട് ശേഖരിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടി സ്വീകരിക്കും. കയർ നാരുകൾ, നൂല്, കയർ ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ എന്നിവയുടെ വിലസ്ഥിരത ഉറപ്പു വരുത്തുന്നതിനുള്ള വില സ്ഥിരതാ ഫണ്ടിനായി 38 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

വാദി-ഗ്രാമ വ്യവസായം

- 188. കേരളത്തിലെ വാദിയുടെ ആകെ വിൽപ്പനയുടെ 30 ശതമാനവും വാദി പട്ടാണ്. എന്നാൽ വാദി പട്ടിന്റെ ഉത്പാദനം സംസ്ഥാനത്ത് പരിമിതമാണ്. വാദി സിൽക്ക് നെയ്ത്ത് യൂണിറ്റുകൾ ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനായി പദ്ധതി തയ്യാറാക്കും.
- 189. വാദി വ്യവസായത്തിന്റെ സമഗ്ര വികസനത്തിനായി നടപ്പ് സാമ്പത്തിക വർഷം 16.10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

കൈത്തറി - യന്ത്രത്തറി മേഖല

190. കൈത്തറി-യന്ത്രത്തറി മേഖലയിൽ സാങ്കേതിക വിദ്യാ നവീകരണവും അതുവഴി മൂല്യവർദ്ധിത ഉൽപാദനവും വലിയ നിലയിൽ സാധ്യമാക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ വിപണനത്തെ സഹായിക്കുന്നതിനായി മാർക്കറ്റിംഗ് ഇൻസെന്റീവ് നൽകാൻ ലക്ഷ്യമിടുന്നു. ഈ ലക്ഷ്യങ്ങൾ മുൻനിർത്തി കൈത്തറി മേഖലയ്ക്ക് 40.56 കോടി രൂപയും യന്ത്രത്തറി മേഖലയ്ക്ക് 16.17 കോടി രൂപയും വകയിരുത്തുന്നു. കൈത്തറി സ്കൂൾ യൂണിഫോം പദ്ധതിക്ക് അനുവദിക്കുന്ന 140 കോടി രൂപ ഇതിനു പുറമേയുള്ളതാണ്.

കേരള സ്റ്റേറ്റ് ഇൻഡസ്ട്രിയൽ ഡെവലപ്മെന്റ് കോർപ്പറേഷൻ (KSIDC)

191. KSIDC-ക്ക് നടപ്പ് സാമ്പത്തികവർഷം 113 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഈ തുകയിൽ ചുവടെ പറയുന്ന പദ്ധതികൾ കൂടി ഉൾപ്പെടുന്നതാണ്.

1. ഈസ് ഓഫ് ഡ്യൂയിംഗ് ബിസിനസ് സംരംഭങ്ങൾക്കും ഓൺലൈൻ ക്ലിയറൻസ് സംവിധാന പദ്ധതികൾക്കുമായി 14 കോടി രൂപ.

2. മെഡിക്കൽ ഡിവൈസ് പാർക്ക് പദ്ധതിയുടെ നിലവിലെ പ്രവർത്തികൾ പൂർത്തീകരിക്കുന്നതിന് 25 കോടി രൂപ.

3. ഇൻകുബേഷൻ, ടെക് ബിസിനസ് ഇൻകുബേറ്റർ എന്നിവയ്ക്ക് ആവശ്യമായ ഭൗതിക സൗകര്യങ്ങൾ ഒരുക്കുന്നതിനും മറ്റുമായി 5 കോടി രൂപ.

192. മുഖ്യമന്ത്രിയുടെ പ്രത്യേക സഹായ പദ്ധതിയുടെ കീഴിൽ ഈ സാമ്പത്തിക വർഷത്തിൽ സംസ്ഥാനത്ത് കുറഞ്ഞത് 100 സ്റ്റാർട്ടപ്പുകൾക്കും MSME-കൾക്കുമായി ഒരു അപേക്ഷകന് 2 കോടി രൂപ വീതം KSIDC മുഖേന സാമ്പത്തിക സഹായം ലഭ്യമാക്കുമെന്ന് പ്രഖ്യാപിച്ചിട്ടുണ്ട്. പ്രസ്തുത പദ്ധതിക്ക് 3 ശതമാനം പലിശയിളവ് നൽകുന്നതിനായി നടപ്പ് വർഷം 6 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

193. കാസർഗോഡ് KSIDC-യുടെ കീഴിലുള്ള 1.99 ഏക്കർ സ്ഥലത്ത് പുതുതായി വ്യവസായം ആരംഭിക്കുന്നതിനായി KSIDC-ക്ക് 2.5 കോടി രൂപ അനുവദിക്കും.

194. കോഴിക്കോട് ജില്ലാ വ്യവസായ കേന്ദ്രത്തിന് സമീപം വ്യവസായ യൂണിറ്റുകൾക്കും സ്റ്റാർട്ടപ്പുകൾക്കും ഇൻകുബേറ്ററുകൾക്കുമായി 2.5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

195. തിരുവനന്തപുരം തോന്നയ്ക്കലിൽ സ്ഥാപിക്കുന്ന ലൈഫ് സയൻസ് പാർക്കിന്റെ ആകെ പദ്ധതി ചെലവ് 374 കോടി രൂപയാണ്. ഇതിൽ ബയോടെക് ഇൻകുബേഷൻ സെന്റർ സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് 12 കോടി രൂപയുടെ ധനസഹായത്തിന് ഭാരത സർക്കാരിന്റെ ബയോടെക്നോളജി വകുപ്പ് അംഗീകാരം നൽകിയിട്ടുണ്ട്.

കേരള ഇൻഡസ്ട്രിയൽ ഇൻഫ്രാസ്ട്രക്ചർ ഡെവലപ്മെന്റ് കോർപ്പറേഷൻ (KINFRA)

196. 2022-23 സാമ്പത്തിക വർഷത്തിൽ വിവിധ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി KINFRA-യ്ക്ക് 332.53 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

197. കൊച്ചി-പാലക്കാട് ഹൈടെക് വ്യവസായ ഇടനാഴിയിൽ ഗിഫ്റ്റ് സിറ്റി, വ്യവസായ ഇടനാഴി എന്നീ രണ്ട് വ്യവസായ ശൃംഖലകളിലായി പതിനായിരം കോടി രൂപയുടെ നിക്ഷേപം പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു. 22,000 പേർക്ക് നേരിട്ടും 80,000 പേർക്ക് പരോക്ഷമായും തൊഴിൽ ലഭ്യമാകുമെന്നാണ് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നത്. ഈ പദ്ധതിക്കാവശ്യമായ 2000 ഏക്കർ ഭൂമിയിൽ 1000 ഏക്കർ സംസ്ഥാന പ്ലാൻ വിഹിതം ഉപയോഗിച്ചും 1000 ഏക്കർ KIIFB-യുടെ ധനസഹായം ഉപയോഗിച്ചുമാണ് ഏറ്റെടുക്കുന്നത്.

പൊതുമേഖലാ യൂണിറ്റുകൾ

198. പൊതുമേഖലാ യൂണിറ്റുകളുടെ പുനരുജ്ജീവനത്തിന് അഞ്ചിന പരിപാടികൾ മുന്നോട്ടുവയ്ക്കുന്നു.

I. ഒറ്റത്തവണ മൂലധന സഹായത്തോടെ പുനരുജ്ജീവിപ്പിക്കേണ്ട ടെക്സ്റ്റൈൽ മേഖല ഉൾപ്പെടെയുള്ള പൊതുമേഖലാ സ്ഥാപനങ്ങളെ വ്യവസായ വകുപ്പ് 'റിയാബ്' മുഖേന കണ്ടെത്തിയിട്ടുണ്ട്. 2017-18 മുതൽ 2021-22 വരെയുള്ള വർഷങ്ങളിൽ ആരംഭിച്ചതും നിലവിൽ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതുമായ പദ്ധതികളുടെ പൂർത്തീകരണത്തിനായി നടപ്പുവർഷം 262.01 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

II. തിരുവനന്തപുരം ട്രാവൻകൂർ ടൈറ്റാനിയം ഫാക്ടറി പുറംതള്ളുന്ന മലിന ജലത്തിൽ നിന്നും മൂല്യവർദ്ധിത ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുന്ന സാങ്കേതിക വിദ്യ വികസിപ്പിച്ചെടുക്കുന്നതിനായി 23 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

III. പവർ ഇലക്ട്രോണിക്സ്, പ്രതിരോധ ഇലക്ട്രോണിക്സ് സംവിധാനങ്ങൾ, ഇന്റലിജന്റ് ട്രാഫിക് മാനേജ്മെന്റ് സിസ്റ്റം എന്നീ പുതിയ പദ്ധതികൾക്കായി കെൽട്രോണിക്സ് 15 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

IV. ന്യൂസ് പ്രിന്റ് ഉല്പാദനം പുനരാരംഭിക്കുന്നതിനും മേൽത്തരം പേപ്പർ ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുന്നതുൾപ്പെടെയുള്ള

വൈവിധ്യവൽക്കരണത്തിനുമായി കേരള പേപ്പർ പ്രോഡക്ട്സ് ലിമിറ്റഡിന് 20 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

V. സംസ്ഥാന വ്യവസായ വകുപ്പിന് കീഴിലുള്ള മികച്ച പൊതുമേഖലാ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും വ്യവസായ മേഖലയെ സംബന്ധിച്ച മികച്ച മാധ്യമ റിപ്പോർട്ടിംഗിനും അവാർഡുകൾ ഏർപ്പെടുത്തും.

199. പൊതുമേഖലാ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കുള്ള അവാർഡിനായി 60 ലക്ഷം രൂപയും വ്യക്തിഗത അവാർഡിനായി 20 ലക്ഷം രൂപയും വകയിരുത്തുന്നു.

വിവര സാങ്കേതികവിദ്യ

200. 2022-23 വർഷം വിവര സാങ്കേതിക മേഖലയ്ക്കായി 559 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു. ഇത് മുൻ വർഷത്തേക്കാൾ 34 കോടി രൂപ അധികമാണ്. ഇതിൽ കെ.എസ്.ഐ.റ്റി.ഐ.എൽ.-നുള്ള നബാർഡ് സഹായമായ 31.08 കോടി രൂപയും ഉൾപ്പെടുന്നുണ്ട്.

- 201. കേരള സ്റ്റേറ്റ് ഐ.ടി മിഷൻ ഇ-ഗവേണൻസ് പ്രോജക്ടുകൾ നടപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള വിവര സാങ്കേതിക അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ ഒരുക്കുന്നതിനായി 131.62 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.
- 202. 55,000 ചതുരശ്ര അടിയിൽ നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള ഇ-ഗവേണൻസ് കേന്ദ്രത്തിന്റെ അവശേഷിക്കുന്ന പ്രവർത്തികൾക്കായി നടപ്പ് വർഷം 3.75 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.
- 203. കേരള സ്റ്റേറ്റ് ഇൻഫർമേഷൻ ടെക്നോളജി മിഷൻ നടപ്പുവർഷം ഇനി പറയുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 127.47 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.
- 204. സംസ്ഥാനത്ത് നിലവിലുള്ള രണ്ട് ഡാറ്റാ സെന്ററുകളുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 53 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.
- 205. ഗവൺമെന്റ് ടു ഗവൺമെന്റ്, ഗവൺമെന്റ് ടു സിറ്റിസൺ സേവനങ്ങൾ ഒരു സുരക്ഷിത ഇൻട്രാനെറ്റിലൂടെ സാധ്യമാക്കുന്ന കേരള സ്റ്റേറ്റ് വൈഡ് ഏരിയ നെറ്റ് വർക്ക് (KSWAN)-ന് വേണ്ടി നടപ്പ് വർഷം 17 കോടി രൂപ നീക്കി വയ്ക്കുന്നു.
- 206. സർക്കാർ സേവനങ്ങൾ വേഗത്തിൽ പൊതുജനങ്ങളിലേക്ക് എത്തിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി, സംസ്ഥാനത്തുടനീളം 2000 വൈ-ഫൈ ഹോട്ട് സ്പോട്ടുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതാണ്. കെ-ഫൈ നെറ്റ്വർക്കിലൂടെ

കൂടുതൽ സേവനങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കുക, വൈ-ഫൈ കവരേജ് വർദ്ധിപ്പിക്കുക, തീരദേശ മത്സ്യ ബന്ധന ഗ്രാമങ്ങളിലും പിന്നാക്ക ആദിവാസി മേഖലകളിലും വൈ-ഫൈ ഹോട്ട്സ്പോട്ടുകൾ സ്ഥാപിക്കുക മുതലായവയാണ് പദ്ധതിയുടെ പ്രധാന ലക്ഷ്യങ്ങൾ. നിലവിൽ സംസ്ഥാനത്തുടനീളം 2023 വൈ-ഫൈ ഹോട്ട്സ്പോട്ടുകൾ സ്ഥാപിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതുവഴി 44000 ഗുണഭോക്താക്കൾക്ക് പ്രതിദിനം 8 ടെറാ ബൈറ്റ് ഡാറ്റാ ഉപയോഗിക്കാനാകും. പദ്ധതിക്കായി നടപ്പ് വർഷം 16 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

207. സർക്കാർ വകുപ്പുകളിൽ വിവിധ ഇ-ഗവേണൻസ് പദ്ധതികൾ രൂപീകരിക്കുന്നതിനും നടപ്പിലാക്കുന്നതിനും പരിപാലിക്കുന്നതിനുമായി ജീവനക്കാർക്ക് വിപുലവും സവിശേഷവുമായ ഐ.റ്റി, ഇ-ഗവേണൻസ് പരിശീലനം നൽകുന്നതിനും ഇ-ഗവേണൻസ് സംരംഭങ്ങൾ മുന്നോട്ട് കൊണ്ടുപോകുന്നതിനുമായി വകുപ്പുകളിൽ വെർച്വൽ ഐ.റ്റി. കേഡർ ടീമുകൾ രൂപീകരിക്കും. പദ്ധതിക്കായി 44 ലക്ഷം രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

208. നൂതന ഗവേഷണവും സംരംഭകത്വവും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക, ഡിജിറ്റൽ സാങ്കേതികവിദ്യ വഴി വ്യവസായ, വിദ്യാഭ്യാസ

മേഖലകളുടെ സഹകരണം ശക്തിപ്പെടുത്തുക എന്നീ ലക്ഷ്യങ്ങളോടെയാണ് ഡിജിറ്റൽ സർവ്വകലാശാല സ്ഥാപിച്ചത്. ഡിജിറ്റൽ സർവ്വകലാശാലയ്ക്ക് 26 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇതിൽ കേരളത്തിൽ പതിനൊന്ന് പുതിയ മികവിന്റെ കേന്ദ്രങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുന്നതിനായുള്ള 22 കോടി രൂപയും ഉൾപ്പെടുന്നു.

ഐ.ടി. പാർക്കുകൾ

209. ടെക്നോപാർക്കിന്റെ സമഗ്ര വികസനത്തിനായി 26.6 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

210. ഇൻഫോപാർക്കിന് ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കലിനും അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനത്തിനും മാർക്കറ്റിംഗിനുമായി 35.75 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

211. സൈബർ പാർക്കിന്റെ വിവിധ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 12.83 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

212. കെ.എസ്.ഐ.റ്റി.ഐ.എൽ.-ന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 201.09 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

213. എയ്റോസ്പേസ്, പ്രതിരോധം എന്നിവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെയും സേവനങ്ങളുടെയും ഒരു മികവിന്റെ കേന്ദ്രം

സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനായി പള്ളിപ്പുറം ടെക്നോസിറ്റിയിൽ 20 ഏക്കർ സ്ഥലം സർക്കാർ കെ.എസ്.ഐ.ടി.ഐ.എൽ.-ന് അനുവദിച്ചിട്ടുണ്ട്. പദ്ധതിക്കായി 50.59 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

214. സംസ്ഥാനത്തെ പൗരന്മാർക്കും 30,000-ത്തോളം സർക്കാർ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും അതിവേഗ ഇന്റർനെറ്റ് സംവിധാനം ലഭ്യമാക്കാനും സാമ്പത്തികമായി പിന്നോക്കം നിൽക്കുന്നവർക്ക് സൗജന്യ ഇന്റർനെറ്റ് സേവനം നൽകുവാനും ലക്ഷ്യമിട്ടുള്ള പദ്ധതിയാണ് കെ-ഫോൺ. പദ്ധതിയുടെ ആദ്യ ഘട്ടം 2022 ജൂൺ 30-ന് പൂർത്തിയാകും. 1532 കോടി രൂപയാണ് പദ്ധതിയുടെ ആകെ ചെലവ്. ഇതിൽ 823 കോടി രൂപ കിഫ്ബി വിഹിതമാണ്. ബാക്കി തുക സംസ്ഥാന സർക്കാരും, കെ.എസ്.ഇ.ബി.എൽ.-ഉം ചേർന്ന് വഹിക്കുന്നതാണ്. 2022-23 വർഷം സംസ്ഥാന സർക്കാരിന്റെ ആനുപാതിക വിഹിതമായി 125 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

കേരളാ സ്റ്റാർട്ടപ്പ് മിഷൻ

215. 2022-23-ൽ സ്റ്റാർട്ടപ്പ് മിഷന് 90.52 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇതിൽ 20 കോടി രൂപ കൊച്ചി ടെക്നോളജി ഇന്നൊവേഷൻ

സോണിനും 70.52 കോടി രൂപ യുവ സംരംഭകത്വ വികസന പദ്ധതിക്കും നീക്കി വയ്ക്കുന്നു.

216. നീതി ആയോഗിന്റെ കണക്കുകൾ പ്രകാരം രാജ്യത്തെ സ്റ്റാർട്ടപ്പുകളുടെ പ്രകടനത്തിൽ കേരളം ഒന്നാം സ്ഥാനത്താണ്. ഐ.റ്റി. അധിഷ്ഠിത സ്റ്റാർട്ടപ്പുകളാണ് സംസ്ഥാനത്ത് കൂടുതലുള്ളത്. ഉൽപ്പാദന രംഗത്ത് സ്റ്റാർട്ടപ്പുകളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുവാൻ സർക്കാർ ലക്ഷ്യമിടുന്നു.

217. വിവിധ മേഖലകളിൽ കേരളമാർജ്ജിച്ചിട്ടുള്ള ശക്തിയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മേഖല തിരിച്ച് ഗ്രീൻഷൂവിൽ 250 കോടി രൂപയുടെ പരിധി നിശ്ചയിച്ചുകൊണ്ട് സ്റ്റാർട്ടപ്പുകൾക്ക് സംരംഭക മൂലധന ഫണ്ട് സ്വരൂപിക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നു.

സ്റ്റാർട്ടപ്പ് ഉൽപ്പന്നങ്ങൾക്ക് സർക്കാർ വിപണി

218. സ്റ്റാർട്ടപ്പ് മിഷനെ ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി സർക്കാർ വകുപ്പുകളിലെ വാങ്ങലുകളിൽ സ്റ്റാർട്ടപ്പുകൾക്ക് മുൻഗണന നൽകും. ഇതിനാവശ്യമായ ഭേദഗതികൾ സ്റ്റോർ പർച്ചേസ് മാനുവലിൽ വരുത്തുന്നത് പരിഗണിക്കും. സ്റ്റാർട്ടപ്പ് ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ

വാങ്ങുന്നതിനായി സ്റ്റോർ പർച്ചേസ് ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റിന്റെ കീഴിൽ ഒരു വെബ് പോർട്ടൽ വികസിപ്പിക്കും.

മേഖലാധിഷ്ഠിത ഫണ്ട് ഓഫ് ഫണ്ട് രൂപീകരണം

219. നിലവിലെ ഫണ്ട് ഓഫ് ഫണ്ട് സംവിധാനം വ്യത്യസ്ത മേഖലകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വിപുലീകരിക്കും. കൃഷി, ഭക്ഷ്യസംസ്കരണം, ആരോഗ്യം, ഹാർഡ്‌വെയർ ഉൽപ്പാദനം, സ്പെസ് ടെക്നോളജി എന്നീ രീതിയിൽ പ്രത്യേകമായ ഫണ്ട് ഓഫ് ഫണ്ട് രൂപീകരിക്കുന്നതിനായി നടപ്പുവർഷം 20 കോടി രൂപ മാറ്റിവയ്ക്കും.

സ്റ്റാർട്ടപ്പുകൾക്ക് പ്രവർത്തനമൂലധന സഹായം

220. സ്റ്റാർട്ടപ്പുകളുടെ പ്രവർത്തന മൂലധന ആവശ്യങ്ങൾക്കായി പുതിയ പദ്ധതി ആവിഷ്കരിക്കും. കെ.എഫ്.സി, കെ.എസ്.എഫ്.ഇ, കേരള ബാങ്ക് എന്നിവയുടെ സഹകരണത്തിൽ ലളിതമായ വ്യവസ്ഥകളോടെ തുക അനുവദിക്കും.

ഗതാഗത മേഖല

221. ഗതാഗത മേഖലയുടെ ആകെ ബഡ്ജറ്റ് വിഹിതം മുൻവർഷത്തെ 1444.25 കോടി രൂപയിൽനിന്നും 1788.67 കോടി രൂപയായി ഉയർത്തുന്നു. തുറമുഖങ്ങൾ, ലൈറ്റ്‌ഹൗസുകൾ, ഷിപ്പിംഗ് മേഖല

എന്നിവയ്ക്കായി 80.13 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇതിൽ 69.03 കോടി രൂപ തുറമുഖ വകുപ്പിന്റെ വിഹിതമായിരിക്കും.

തീരദേശ ഷിപ്പിംഗ് വികസനം

222. റോഡ് മാർഗ്ഗമുള്ള ചരക്ക് നീക്കത്തിന്റെ 20% തീരദേശ ഷിപ്പിംഗിലേക്ക് വഴി തിരിച്ചുവിടുന്നതിനായി സംസ്ഥാന സർക്കാർ ആവിഷ്കരിച്ച് നടപ്പിലാക്കുന്ന സുപ്രധാന പദ്ധതിയാണ് തീരദേശ ഷിപ്പിംഗ്. തീരദേശ യാത്രാ ഗതാഗത പദ്ധതിക്കായുള്ള ബഡ്ജറ്റ് വിഹിതം 10 കോടി രൂപയായി ഉയർത്തുന്നു.

223. അഴീക്കൽ, ബേപ്പൂർ, കൊല്ലം, വിഴിഞ്ഞം, പൊന്നാനി തുടങ്ങിയ തെരഞ്ഞെടുത്ത തുറമുഖങ്ങളിൽ സുസ്ഥിര ചരക്ക് നീക്കത്തിനും യാത്രാ ഗതാഗതത്തിനുമുള്ള അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ വികസിപ്പിക്കുന്നതിനായി 41.51 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

224. വിഴിഞ്ഞം കാർഗോ തുറമുഖം, തങ്കശ്ശേരി തുറമുഖം എന്നിവയുടെ വികസനത്തിനായി 10 കോടി രൂപ വീതം വകയിരുത്തുന്നു.

225. തീരദേശ യാത്രാ ടെർമിനലോടുകൂടി ആലപ്പുഴ തുറമുഖത്തെ ഒരു സമുദ്ര വിനോദസഞ്ചാര കേന്ദ്രമായി ഉയർത്തുന്നതിനായി 2.5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

226. പ്രതിവർഷം നടക്കുന്ന ചരക്ക് നീക്കത്തിന്റെയും യാത്രക്കാരുടെ എണ്ണത്തിന്റെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ കേരളത്തിലെ ഏറ്റവും വലിയ രണ്ടാമത്തെ തുറമുഖമാണ് ബേപ്പൂർ തുറമുഖം. കോവിലകത്ത് ഗോഡൗൺ നിർമ്മാണം, ചാനൽ, ബേസിൻ എന്നിവയുടെ ഡ്രൈഡ്ജിംഗ്, 200 മീറ്റർ വാർഫ് നിർമ്മാണം എന്നിവയ്ക്കായി 15 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

പൊതുമരാമത്ത്

തിരുവനന്തപുരം ഔട്ടർ റിംഗ് റോഡ്

227. എൻ.എച്ച്-66-ൽ പാരിപ്പള്ളിക്ക് സമീപം നാവായിക്കുളത്തു നിന്നുമാരംഭിച്ച് വിഴിഞ്ഞം ബൈപ്പാസിലവസാനിക്കുന്ന തിരുവനന്തപുരം ഔട്ടർ റിംഗ് റോഡ് തിരുവനന്തപുരം നഗരത്തിലേക്ക് വരുന്ന ഏകദേശം എല്ലാ പ്രധാന റോഡുകളേയും ബന്ധിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് കടന്നുപോകുന്നു. തേക്കടയിൽ നിന്നും മംഗലപുരത്തേയ്ക്കുള്ള ലിങ്ക് റോഡുൾപ്പെടെ 78.880 കി.മീ നീളമുള്ള ഈ റോഡ് ഇപ്പോൾ നാലുവരിപ്പാതയായും ആവശ്യം വന്നാൽ ഭാവിയിൽ ആറ് വരിപ്പാതയായും വികസിപ്പിക്കാവുന്ന തരത്തിലാണ് രൂപകൽപ്പന ചെയ്തിരിക്കുന്നത്. ഭാരത് മാല പര്യോജന പദ്ധതിയിലുൾപ്പെടുത്തി

ഇതിന് നാഷണൽ ഹൈവേ അതോറിറ്റി ഓഫ് ഇന്ത്യ അംഗീകാരം നൽകിയിട്ടുണ്ട്. 4500 കോടി രൂപ ആകെ ചെലവ് കണക്കാക്കുന്ന ഈ പദ്ധതിക്കായി ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നതിന്റെ പകുതി ചെലവ് സംസ്ഥാനമാണ് വഹിക്കുന്നത്. ഇത് ഏകദേശം 1000 കോടി രൂപയാണ്. കിഫ്ബി മുഖേന ഈ തുക നൽകുന്നതാണ്. നിർമ്മാണം അധികം താമസിയാതെ ആരംഭിക്കുന്നതാണ്.

റോഡുകളും പാലങ്ങളും

228. റോഡുകൾക്കും പാലങ്ങൾക്കുമായി ആകെ 1207.23 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. പ്രധാന ജില്ലാ റോഡുകളുടെ വികസനത്തിനും പരിപാലനത്തിനുമായി 62.5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

229. സർക്കാർ ഉടമസ്ഥതയിലുള്ള ഓവർസീസ് കേരളൈറ്റ്സ് ഇൻവെസ്റ്റ്മെന്റ് & ഹോൾഡിംഗ് ലിമിറ്റഡ് എന്ന കമ്പനിയുടെ ആദ്യ സംരംഭമായി സംസ്ഥാന-ദേശീയപാതയ്ക്ക് സമീപം അന്താരാഷ്ട്ര നിലവാരത്തിൽ റെസ്റ്റ് സ്റ്റോപ്പ് പദ്ധതി വിഭാവന ചെയ്തിരിക്കുന്നു. സ്റ്റേഷനുകൾ, വാഹന പരിപാലന കേന്ദ്രങ്ങൾ, ക്ലിനിക്കുകൾ എന്നിവ ഈ പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. ഇതിനായി 2022-23 വർഷത്തിൽ 2 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

230. പുതിയ സാങ്കേതികവിദ്യകൾ സ്വീകരിക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി തരിയാക്കിയ പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യങ്ങൾ റോഡ് നിർമ്മാണത്തിനായി ഉപയോഗിച്ചുവരുന്നു. കഴിഞ്ഞ മൂന്നുവർഷത്തിനുള്ളിൽ 421 ടൺ പ്ലാസ്റ്റിക് കലർത്തി 298 കി.മീ റോഡും റബ്ബർ കലർന്ന ബിറ്റുമിൻ ഉപയോഗിച്ച് 1700 കി.മീ റോഡും നിർമ്മിച്ചു കഴിഞ്ഞു. മാത്രവുമല്ല കയർ ഭൂവസ്ത്രം ഉപയോഗിച്ച് മണ്ണറപ്പിച്ച് 19.1 കി.മീ റോഡും നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇത്തരം നവീന സാങ്കേതിക വിദ്യകൾ റോഡ് നിർമ്മാണത്തിൽ തുടർന്നും പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്നതാണ്.

231. ദീർഘകാല ലക്ഷ്യം മുന്നിൽ കണ്ടുകൊണ്ട് ഔട്ട്പുട്ട് ആൻഡ് പെർഫോമൻസ് ബേസ്ഡ് റോഡ് മെയിന്റനൻസ് കോൺട്രാക്ട് (OPBRMC) നടപ്പിലാക്കുന്നതാണ്. ഇത്തരം കരാറുകൾ കുറഞ്ഞത് 7 വർഷത്തെ മെയിന്റനൻസും ഉറപ്പു വരുത്തുന്നു. അതുപോലെ തന്നെ പരിപാലന കാലയളവിനുശേഷം റോഡുകളിലുണ്ടാകുന്ന കുണ്ടും കുഴികളും കാലതാമസമില്ലാതെ നന്നാക്കുന്നതിലേക്ക് റണ്ണിംഗ് കോൺട്രാക്ട് സംവിധാനവും നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു.

232. പൊതുമരാമത്ത് വകുപ്പിൽ ഇ-ഗവേണൻസിന്റെ ഭാഗമായി പദ്ധതി നിർവ്വഹണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട എല്ലാ കാര്യങ്ങളും 'പ്രൈസ്

സോഫ്റ്റ്‌വെയർ' മുഖേനയാണ് നിലവിൽ നിർവ്വഹിക്കുന്നത്. ഇത് വകുപ്പിന്റെ കാര്യക്ഷമത വർദ്ധിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. പദ്ധതികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഫയൽ നീക്കങ്ങൾകൂടി പ്രൈംസ് സോഫ്റ്റ്‌വെയറിലേക്ക് കൊണ്ടുവരാനുദ്ദേശിക്കുന്നു. ഇതുവഴി ഫയൽ നീക്കം കൂടുതൽ സുതാര്യമാവുകയും കാലതാമസം ഒഴിവാക്കുകയും ചെയ്യും. കൂടാതെ പൊതുമാതൃക വകുപ്പിൽ പദ്ധതികളുടെ അവലോകനത്തിനും ശരിയായ മാനേജ്മെന്റിനും വേണ്ടി ഒരു പ്രോജക്ട് മോണിറ്ററിംഗ് സോഫ്റ്റ്‌വെയർ വികസിപ്പിക്കുന്നതുമാണ്.

233. കെട്ടിട നിർമ്മാണത്തിനായി പ്രീ-ഫാബ് ടെക്നോളജി ഉൾപ്പെടെ കാലാനുസൃതമായ പുതിയ സാങ്കേതികവിദ്യകൾ ഉപയോഗിക്കും. കെട്ടിട നിർമ്മാണരംഗത്ത് കേരളത്തിന്റെ ഭൂപ്രകൃതിയും കാലാവസ്ഥയും കണക്കിലെടുത്ത് ആർക്കിടെക്ചറൽ രീതികൾ മെച്ചപ്പെടുത്തും.

234. സർക്കാർ വകുപ്പുകൾ നടത്തുന്ന എല്ലാ പ്രധാനപ്പെട്ട നിർമ്മാണ പ്രവൃത്തികളുടെയും ഗുണനിലവാരവും സുരക്ഷയും ഉറപ്പുവരുത്തേണ്ടത് അത്യാവശ്യമാണ്. പദ്ധതികളുടെ ഡിസൈൻ, സാങ്കേതികാനുമതി, നിർമ്മാണം, പൂർത്തീകരണം എന്നീ ഘട്ടങ്ങളിൽ സ്വതന്ത്ര

ഏജൻസികളെ ഉപയോഗപ്പെടുത്തി ടെക്നിക്കൽ ഇവാല്യൂവേഷൻ നടത്തുന്നതിന് ലക്ഷ്യമിടുന്നു.

235. പ്രളയം ബാധിച്ച പാലങ്ങളുടെ പുനർ നിർമ്മാണം 92.88 കോടി രൂപ ചെലവിൽ നടപ്പിലാക്കും. നിർമ്മാണച്ചെലവുകളിലെ അന്യായമായ വർദ്ധന, അമിതമായ നിരക്കിൽ തയ്യാറാക്കപ്പെടുന്ന എസ്റ്റിമേറ്റുകൾ എന്നിവ സംബന്ധിച്ച് പരാതികൾ ഉയർന്നുവരുന്നത് പരിശോധിക്കും.

236. സംസ്ഥാനത്തെ ഏറ്റവും ഗതാഗതക്കുരുക്കുള്ള 20 ജംഗ്ഷനുകൾ കണ്ടെത്തും. അതിനുള്ള സ്റ്റഡി നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. ഈ ജംഗ്ഷനുകൾക്കായി വിശദമായ പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കി നടപ്പിലാക്കും. പദ്ധതികളുടെ സ്ഥലമെടുപ്പ് ചെലവിനും പദ്ധതി ചെലവിനും കിഫ്ബിയിൽ നിന്ന് ധനസഹായം നൽകുന്നതാണ്. ഇതിനായി ഈ വർഷം 200 കോടി രൂപ വകയിരുത്തും.

237. പ്രധാന നഗര-ഗ്രാമ കേന്ദ്രങ്ങളിലെ ട്രാഫിക് ചോക്ക് പോയിന്റുകൾ തിരിച്ചറിയുന്നതിന് ആവശ്യമായ ട്രാഫിക് സർവ്വേകൾ നടത്തും. ബൈപ്പാസ്സുകൾ ആവശ്യമായ പ്രധാന റോഡുകൾ നിർമ്മിക്കാൻ ഇത് സഹായിക്കും. ആറ് ബൈപ്പാസ്സുകൾ നിർമ്മിക്കുന്നതിനും

അതിനാവശ്യമായ സ്ഥലമെടുപ്പിനുമായി ഈ വർഷം 200 കോടി രൂപ കിഫ്ബിയിൽ വകയിരുത്തും.

ദേശീയപാതാ വികസനം

238. കേരളത്തിൽ ആകെയുള്ള 1782 കിലോമീറ്റർ ദേശീയപാതയിൽ 1624 കിലോമീറ്റർ ദൂരവും നാഷണൽ ഹൈവേ അതോറിറ്റി ഓഫ് ഇന്ത്യയുടെ നിയന്ത്രണത്തിലാണ്. ഇതിൽ 25912 കോടി രൂപ ചെലവ് വരുന്ന 361 കിലോമീറ്റർ റോഡ് നിർമ്മാണം നടന്നു വരികയാണ്. 23114 കോടി രൂപയുടെ 188.69 കിലോമീറ്റർ റോഡ് നിർമ്മാണത്തിന് അനുമതി ലഭിച്ചുകഴിഞ്ഞു. 2022-23-ൽ 66,635 കോടി രൂപയുടെ 904 കിലോമീറ്റർ റോഡ് നിർമ്മാണത്തിന് അനുമതി ലഭിക്കുമെന്നാണ് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നത്. ഇതുൾപ്പെടെ 1.31 ലക്ഷം കോടി രൂപയുടെ വിവിധ റോഡ് നിർമ്മാണ പ്രവർത്തനങ്ങളാണ് ദേശീയ പാത അതോറിറ്റിയുടെ കീഴിൽ പൂർത്തിയായി വരുന്നത്. ഈ പ്രവൃത്തികളിൽ ദേശീയപാത അതോറിറ്റിയുടെ നേരിട്ടുള്ള നിയന്ത്രണത്തിലുള്ള റോഡുകളുടെ സ്ഥലമേറ്റെടുക്കലിന്റെ 25 ശതമാനം തുകയും മറ്റ് റോഡുകളുടെ സ്ഥലമേറ്റെടുക്കലിന്റെ 50 ശതമാനം തുകയും സംസ്ഥാന സർക്കാരാണ് വഹിക്കുന്നത്.

239. തിരുവനന്തപുരം-അങ്കമാലി എം.സി. റോഡിന്റെയും കൊല്ലം-
ചെങ്കോട്ട റോഡിന്റെയും വികസനത്തിനായി കിഫ്ബി വഴി 1500
കോടി രൂപ അനുവദിക്കും.

കെ.എസ്.ആർ.ടി.സി.

240. വരുമാനം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും അനാവശ്യ ചെലവുകൾ
കുറയ്ക്കുന്നതിനുമുള്ള കാര്യക്ഷമമായ നടപടികൾ കൈക്കൊണ്ട്
കെ.എസ്.ആർ.ടി.സി.-യെ ലാഭത്തിലേയ്ക്കെത്തിക്കുക
എന്നതാണ് സർക്കാരിന് മുന്നിലുള്ള വെല്ലുവിളി.
കോവിഡിനുശേഷം കടുത്ത പ്രതിസന്ധിയിലായ
സ്ഥാപനത്തിന് നടപ്പ് സാമ്പത്തിക വർഷം ഇതുവരെ
സഹായമായി 1822 കോടി രൂപ സർക്കാർ നൽകി.
സഹായധനം ഈ വർഷം അവസാനമാകുമ്പോൾ 2000
കോടി രൂപയ്ക്ക് മുകളിലെത്തും. കോവിഡിനുശേഷം
പൂർണ്ണതോതിൽ ഗതാഗതം പുനഃസ്ഥാപിക്കപ്പെടുന്ന
ഘട്ടത്തിൽ കെ.എസ്.ആർ.ടി.സി.സി.-യുടെ
പ്രവർത്തനനഷ്ടം കുറച്ചു കൊണ്ടുവരാനുള്ള ഊർജ്ജിതമായ

നടപടികളുണ്ടാകും.

കെ.എസ്.ആർ.ടി.സി.-യുടെ

പുനരുജ്ജീവനത്തിനായി 1000 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

241. കെ.എസ്.ആർ.ടി.സി.-യുടെ വിവിധ ഡിപ്പോകൾ നവീകരിക്കുന്നതിനും പൊതുജനങ്ങൾക്കും ജീവനക്കാർക്കുമുള്ള സൗകര്യങ്ങൾ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനുമായി 30 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

242. കെ.എസ്.ആർ.ടി.സി.-യിലെ GPRS സംവിധാനം, ആസ്തി, ഫ്ലീറ്റ് മാനേജ്മെന്റ് മൊഡ്യൂളുകൾ, ഇന്റലിജന്റ് ട്രാൻസ്പോർട്ട് മാനേജ്മെന്റ് സിസ്റ്റം, CCTV സ്ഥാപിക്കൽ എന്നിവയ്ക്കായി 20 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

243. ടിക്കറ്റേതര വരുമാനം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി 'കെ.എസ്.ആർ.ടി.സി. യാത്രാ ഫ്യൂവൽസ്' എന്ന പേരിൽ പൊതുമേഖലാ എണ്ണകമ്പനികളുമായി ചേർന്ന് പൊതുജനങ്ങൾക്ക് ഇന്ധനം നിറയ്ക്കാവുന്ന 50 പുതിയ പെട്രോൾ, ഡീസൽ പമ്പുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതാണ്.

244. പരിസ്ഥിതി സൗഹൃദമായ ഗതാഗത സംവിധാനം ഒരുക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി കെ.എസ്.ആർ.ടി.സി.-യുടെ ഹൈസ്പീഡ് ഡീസൽ

ബസ്സുകൾ സി.എൻ.ജി./ എൽ.എൻ.ജി./ഇലക്ട്രിക്കൽ വിഭാഗത്തിലേക്ക് മാറ്റുന്നതിനായി 50 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

245. ചെക്ക് പോസ്റ്റുകളുടെ അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനത്തിനും നവീകരണത്തിനുമായുള്ള 5 കോടി രൂപ ഉൾപ്പെടെ മോട്ടോർ വാഹന വകുപ്പിന് 2022-23 സാമ്പത്തിക വർഷത്തേക്ക് 44 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

ഇ-മൊബിലിറ്റി പ്രൊമോഷൻ ഫണ്ട്

246. സംസ്ഥാനത്തെ തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട സ്ഥലങ്ങളിൽ വാഹനം ഒന്നിന് 25000 രൂപ മുതൽ 30000 രൂപ വരെ ഇൻസെന്റീവ് ഇനത്തിൽ നൽകി 10000 ഇ-ഓട്ടോകൾ പുറത്തിറക്കാൻ സഹായം നൽകും. നിലവിലുള്ള ഐ.സി. ഓട്ടോ എഞ്ചിനുകൾ ഇ-ഓട്ടോയിലേക്ക് മാറ്റുന്നതിലേയ്ക്കായി വാഹനമൊന്നിന് 15000/- രൂപ റെട്രോ ഫിറ്റ്മെന്റ് സബ്സിഡിയായി നൽകും. പദ്ധതിയുടെ ഗുണഭോക്താക്കളിൽ 50% വനിതകളായിരിക്കും. ഇതിനായി 15.55 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

247. എല്ലാ പൊതു ഗതാഗത വാഹനങ്ങളേയും ലൊക്കേഷൻ ട്രാക്കിംഗ് സംവിധാനങ്ങൾ/എമർജൻസി ബട്ടൺ എന്നിവ വഴി 24 മണിക്കൂറും നിരീക്ഷണത്തിലാക്കും. നിർഭയ ചട്ടക്കൂടിന് കീഴിൽ സ്ത്രീകളുടേയും

പെൺകുട്ടികളുടേയും സുരക്ഷ മുൻ നിർത്തി നടപ്പിലാക്കുന്ന 'നിർഭയ
വെഹിക്കിൾ ലൊക്കേഷൻ ട്രാക്കിംഗ് പ്ലാറ്റ്ഫോം' പദ്ധതിക്ക് 4 കോടി
രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

ഉൾനാടൻ ജലഗതാഗത വകുപ്പ്

248. ഉൾനാടൻ ജലഗതാഗത മേഖലയിലെ വികസന
പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി സംസ്ഥാന ജലഗതാഗത വകുപ്പിന് 29.79
കോടി രൂപയും കേരള ഷിപ്പിംഗ് & ഇൻലാൻഡ് നാവിഗേഷൻ
കോർപ്പറേഷന് 8.31 കോടി രൂപയും കോസ്റ്റൽ ഷിപ്പിംഗ് &
ഇൻലാൻഡ് നാവിഗേഷൻ വകുപ്പിന് 103.56 കോടി രൂപയും
ഉൾപ്പെടെ ആകെ 141.66 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

249. കടത്ത് സംവിധാനം വിപുലീകരിക്കുന്നതിനും പാസഞ്ചർ-കം-ടൂറിസ്റ്റ്
നൗകകൾ, സോളാർ ബോട്ടുകൾ, സുരക്ഷിതമായ
സൗകര്യങ്ങളോടുകൂടിയ പുതിയ യാത്രായാനങ്ങൾ എന്നിവ
വാങ്ങുന്നതിനുമായി 24 കോടി രൂപ സംസ്ഥാന ജലഗതാഗത വകുപ്പിന്
വകയിരുത്തുന്നു.

250. ഉൾനാടൻ കനാൽ പദ്ധതിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക്
76.55 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

251. കൊച്ചി ജല മെട്രോ പദ്ധതി കൊച്ചി മെട്രോ റെയിൽ കോർപ്പറേഷൻ വഴി നടപ്പിലാക്കുന്നു. ആകെ 682.01 കോടി രൂപ പദ്ധതി ചെലവ് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു. കൊച്ചിയിലെ 16 റൂട്ടുകളിലെ 38 ജെട്ടികൾ ഉൾപ്പെടെ 76 കി.മീ ജലപാതയുടെ വികസനമാണ് പദ്ധതി വഴി ലക്ഷ്യമിടുന്നത്. ഇതിനായി 150 കോടി രൂപ ലഭ്യമാക്കുന്നതാണ്.
252. കൊച്ചി നഗരത്തിലെ യാത്രാ സൗകര്യം വർദ്ധിപ്പിക്കാനായി പുതിയ റോ-റോ സംവിധാനത്തിനായി 10 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

K- റെയിൽ പദ്ധതി

253. 63,941 കോടി രൂപ പ്രതീക്ഷിത ചെലവിൽ തിരുവനന്തപുരം മുതൽ കാസർഗോഡ് വരെ 529.4 കി.മീ നീളത്തിൽ അർദ്ധ അതിവേഗ റെയിൽവേ പാതയായ 'സിൽവർ ലൈൻ', കേന്ദ്ര റെയിൽവേ മന്ത്രാലയത്തിന്റെയും സംസ്ഥാന സർക്കാരിന്റെയും പൊതു ഓഹരി പങ്കാളിത്തത്തോടെയും ഉഭയകക്ഷി വായ്പയിലൂടെയും നടപ്പിലാക്കുന്നതിനുള്ള പ്രാരംഭ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടന്നുവരികയാണ്. സംസ്ഥാനത്ത് വലിയ വികസനക്കുതിപ്പുണ്ടാക്കുന്ന ഈ പദ്ധതിക്ക് അനുമതി എത്രയും പെട്ടെന്ന് കേന്ദ്രസർക്കാർ നൽകുമെന്നാണ്

പ്രതീക്ഷിക്കുന്നത്. ഇന്ന് നിലവിലുള്ള ഏറ്റവും പരിസ്ഥിതി സൗഹൃദ യാത്രാസംവിധാനമാണ് ഇലക്ട്രിക് റെയിൽവേ.

254. പദ്ധതിക്കായി 2022-23 സാമ്പത്തിക വർഷത്തേയ്ക്കുള്ള ചെലവുകൾ യഥാർത്ഥ ചെലവിനനുസൃതമായി മേജർ ഇൻഫ്രാസ്ട്രക്ചർ ഡെവലപ്മെന്റ് പ്രോജക്റ്റുകൾ (MIDP) എന്ന ശീർഷകത്തിലെ വിഹിതത്തിൽ നിന്ന് വിനിയോഗിക്കുന്നതാണ്. ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കലിനുവേണ്ടി 2000 കോടി രൂപ കിഫ്ബിയിൽ നിന്നും അനുവദിക്കും. അതിനാവശ്യമായ തീരുമാനമെടുത്തിട്ടുണ്ട്.

255. 2022-23 കാലയളവിൽ നടപ്പിലാക്കേണ്ട മറ്റ് ഗതാഗത സംവിധാനങ്ങൾക്കായി 200.58 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

ഇടുക്കി, വയനാട്, കാസർഗോഡ് എയർ സ്റ്റീപ്പ്

256. പ്രാരംഭ ഘട്ടത്തിലുള്ള ഈ പദ്ധതി സംബന്ധിച്ച് സാങ്കേതിക - സാമ്പത്തിക പഠനങ്ങൾ നടത്തേണ്ടതുണ്ട്. പദ്ധതിക്ക് കേന്ദ്ര സർക്കാരിന്റെ 'ഉഡാൻ' പദ്ധതി പ്രകാരമുള്ള സഹായവും പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു. പദ്ധതിയുടെ പ്രാരംഭ പ്രവൃത്തികൾക്കും ഡി.പി.ആർ

തയ്യാറാക്കുന്നതിനും ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കലിനുമായി 4.51 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

ശബരിമല ഗ്രീൻഫീൽഡ് എയർപോർട്ട്

257. ശബരിമല ഗ്രീൻഫീൽഡ് എയർപോർട്ട് പദ്ധതിക്കും സാങ്കേതിക സാമ്പത്തിക പഠനങ്ങളും പാരിസ്ഥിതിക ആഘാത പഠനങ്ങളും നടത്തേണ്ടതുണ്ട്. സാധ്യതാപഠനത്തിനും ഡി.പി.ആർ. തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള മറ്റ് പ്രാരംഭ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കുമായി 2 കോടി രൂപ ബഡ്ജറ്റിൽ വകയിരുത്തുന്നു.

ടൂറിസം മേഖലകളിൽ എയർ സ്ട്രിപ്പുകൾ

258. സംസ്ഥാനത്തെ വിവിധ ടൂറിസ്റ്റ് സ്പോട്ടുകളിലേക്ക് വ്യോമ മാർഗ്ഗം യാത്രചെയ്യുന്ന വിനോദസഞ്ചാരികളുടെ സൗകര്യർത്ഥം 20 മുതൽ 40 വരെ സീറ്റുകളുള്ള വിമാനങ്ങൾ, ഹെലികോപ്റ്ററുകൾ, ഡ്രോൺ അധിഷ്ഠിത ഗതാഗതം എന്നിവയ്ക്കായി എയർ സ്ട്രിപ്പുകളുടെ ഒരു ശൃംഖല സ്ഥാപിക്കാൻ ശ്രമങ്ങൾ ആരംഭിക്കും.

259. ടെർമിനൽ കെട്ടിടത്തോടുകൂടിയ ഓരോ എയർ സ്ട്രിപ്പിനും ഏകദേശം 125 കോടി രൂപയാണ് ചെലവ് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നത്. ടെർമിനലിലെയും എയർ സ്ട്രിപ്പിലെയും നിക്ഷേപം കിഫ്ബി ഫണ്ടിൽ നിന്ന് കണ്ടെത്തും.

പി.പി.പി. മാതൃകയിലായിരിക്കും നെറ്റ്വർക്കിന്റെ പ്രവർത്തനം. പദ്ധതി പ്രാവർത്തികമാക്കുവാൻ അനുയോജ്യമായ നിക്ഷേപകരെ കണ്ടെത്തുന്നതിന്, ഒരു EOI പ്രസിദ്ധീകരിക്കും. പ്രീ-എഞ്ചിനീയറിംഗ് ഫീസിബിലിറ്റി റിപ്പോർട്ട് തയ്യാറാക്കാൻ അഞ്ച് കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

വിനോദസഞ്ചാരം

260. കോവിഡ് മഹാമാരി ടൂറിസം മേഖലയിൽ വലിയ തോതിലുള്ള തകർച്ചയാണ് ഉണ്ടാക്കിയത്. ടൂറിസം വീണ്ടും സജ്ജീവമാക്കാനും അടിസ്ഥാനസൗകര്യങ്ങൾ ശക്തിപ്പെടുത്താനുമുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചുവരികയാണ്. ടൂറിസം മേഖലയിലെ ചെറുകിട ഇടത്തരം പദ്ധതികൾക്കായി പലിശ കുറഞ്ഞ ലോണുകളും റിവോൾവിംഗ് ഫണ്ടും ഏർപ്പെടുത്തി. കഴിഞ്ഞ ബഡ്ജറ്റിൽ പ്രഖ്യാപിച്ച ബയോഡൈവേഴ്സിറ്റി ടൂറിസം സർക്യൂട്ട്, ലിറ്റററി സർക്യൂട്ട് എന്നിവ നടപ്പിലാക്കാനുള്ള പദ്ധതികൾ തുടർന്നുവരികയാണ്.

261. വിനോദ സഞ്ചാര ഹബ്ബുകൾ, ഡെസ്റ്റിനേഷൻ ചലഞ്ച് പോലെയുള്ള പദ്ധതികൾ ആസൂത്രണം ചെയ്ത് നടപ്പാക്കുന്നതിന് 362.15 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു. ഇത് മുൻ വർഷത്തേതിനേക്കാൾ 42 കോടി രൂപ

അധികമാണ്. പരിസ്ഥിതി സൗഹൃദവും സ്വയം പര്യാപ്തവുമായ 25 ടൂറിസം ഹബ്ബുകൾ 5 വർഷത്തിനുള്ളിൽ സംസ്ഥാനത്ത് സജ്ജമാക്കും.

262. വിനോദസഞ്ചാര മേഖലയുടെ വിപണന തന്ത്രങ്ങൾ രൂപപ്പെടുത്തുന്നതിനും മറ്റ് പ്രചാരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കുമായി 81 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

263. ടൂറിസം മേഖലയിലെ പരിശീലന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 29.3 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

264. ഒരു പഞ്ചായത്ത്-ഒരു ഡെസ്റ്റിനേഷൻ പദ്ധതി, ടൂറിസം മേഖലയിലേക്ക് സ്വകാര്യ സംരംഭകരെ ആകർഷിക്കാനുള്ള വയബിലിറ്റി ഗ്യാപ് ഫണ്ടിംഗ്, നിലവിലെ ഡെസ്റ്റിനേഷനുകളുടെയും ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെയും നവീകരണവും പുനരുജ്ജീവനവും തുടങ്ങിയ പദ്ധതികൾക്കായി 132.14 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

265. ടൂറിസം മേഖലയുടെ പുനരുജ്ജീവനത്തിനും വികസനത്തിനുമായി 1000 കോടി രൂപയുടെ വായ്പകൾ ലഭ്യമാക്കുന്നതിനുള്ള പദ്ധതി തയ്യാറാക്കും. പലിശയിളവ് നൽകുന്നതിനായി 20 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

ചാമ്പ്യൻസ് ബോട്ട് ലീഗ്

266. കേരളത്തിന്റെ തനത് ടൂറിസം ആകർഷണമായ വള്ളംകളി വീണ്ടും സജീവമാകുകയാണ്. വള്ളം കളിയെ ലോകോത്തര കായിക ഇനമായി പരിവർത്തനം ചെയ്യുന്നതിനായി ഇന്ത്യൻ പ്രീമിയർ ലീഗിന്റെ മാതൃകയിൽ വിഭാവനം ചെയ്ത ചാമ്പ്യൻസ് ബോട്ട് ലീഗ് 12 സ്ഥലങ്ങളിൽ നടത്തുന്നതിനായി 15 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.
267. പുതിയ ടൂറിസ്റ്റുകളെ ആകർഷിക്കാനായി കാരവൻ ടൂറിസം പോലെയുള്ള പദ്ധതികൾ ആരംഭിച്ചുകഴിഞ്ഞു. കാരവൻ പാർക്കുകൾ ആരംഭിക്കാനും അവിടെ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ ഒരുക്കാനും 5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.
268. തീർത്ഥാടന ടൂറിസം സർക്യൂട്ടുകൾ ശക്തിപ്പെടുത്തും. ശബരിമല, അച്ചൻകോവിൽ ആര്യകാവ്, കുളത്തുപ്പുഴ, കൊട്ടാരക്കര, പന്തളം, ചെങ്ങന്നൂർ, എരുമേലി സർക്യൂട്ടിനാവശ്യമായ വിപുലമായ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കും.
269. കരയും കാടും കായലും നമ്മുടെ ടൂറിസം പദ്ധതികളിൽ സജീവമായി ഉൾപ്പെടുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ ബീച്ച് ടൂറിസത്തിനപ്പുറം സമുദ്രയാത്രകൾ

കൂടി നമ്മുടെ ടൂറിസം പദ്ധതികളിൽ പ്രാധാന്യത്തോടെ ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടതുണ്ട്.

270. കോവളം, കൊല്ലം, കൊച്ചി, ബേപ്പൂർ, മംഗലാപുരം, ഗോവ എന്നീ പ്രദേശങ്ങളെ കോർത്തിണക്കി ക്രൂയിസ് ടൂറിസം ആരംഭിക്കുന്നത് ടൂറിസം മേഖലയ്ക്ക് വലിയ ഉണർവുണ്ടാക്കും. ഈ പദ്ധതിക്കായി 5 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

പരിസ്ഥിതി

271. നടപ്പുവർഷം പരിസ്ഥിതി മേഖലയിലെ വിവിധ പദ്ധതികൾക്കായി 27.45 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

272. കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാനത്തിന്റെ ഭാഗമായി വീടുകൾ താഴ്ന്നുപോകുന്ന മൺഭ്രാന്തരത്തിൽ മാത്രം വീട് നിർമ്മാണ പദ്ധതിക്കായി 2 കോടി രൂപ, കട്ടനാട് മേഖലയിലെ പ്രത്യേക വീട് നിർമ്മാണ രീതികൾ എന്ന പൈലറ്റ് പദ്ധതിക്കായി 2 കോടി രൂപ, കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാന പഠനത്തിനും ഇടപെടലുകൾക്കുമായുള്ള പദ്ധതികൾക്കായി 5 കോടി രൂപ എന്നിവയുൾപ്പെടെയുള്ള പദ്ധതികളാണ് നടപ്പിലാക്കുക.

273. കേരളത്തിന്റെ ജൈവ വൈവിധ്യത്തെ സംരക്ഷിക്കുകയും സുസ്ഥിരമായി ഉപയോഗപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുന്ന പദ്ധതിക്കായി 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

274. കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാനവും ആഗോളതാപനവും വളരെയധികം ബാധിക്കുന്ന കേരളത്തിൽ ഇതുസംബന്ധിച്ച് അവബോധമുണ്ടാക്കുന്നതിനും പരിസ്ഥിതി സൗഹൃദ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കുമായി വിപുലമായ പരിപാടികൾ നടപ്പിലാക്കും. ശാസ്ത്രീയ സേവനങ്ങൾക്കും ഗവേഷണങ്ങൾക്കുമുള്ള ആകെ അടങ്കൽ 220.77 കോടി രൂപയാണ്.

പൊതുവിതരണം

275. പൊതുവിതരണ മേഖലയ്ക്ക് 2022-23- ൽ ആകെ 2063.64 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇതിൽ 75.41 കോടി രൂപയുടെ പദ്ധതി വിഹിതവും ഉൾപ്പെടുന്നു.

സഞ്ചരിക്കുന്ന റേഷൻ കടകൾ

276. കേരളത്തിലെ എല്ലാ നിയമസഭാ നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളിലേയും പ്രധാന കേന്ദ്രങ്ങളിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന റേഷൻകടകൾ ആരംഭിക്കുന്നതാണ്. പട്ടിക വിഭാഗങ്ങളിൽപ്പെട്ടവരും

മത്സ്യത്തൊഴിലാളികളും തിങ്ങിപ്പാർക്കുന്ന ഇടങ്ങളിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന റേഷൻ കടകൾ മുഖേന റേഷൻ സാധനങ്ങൾ വാതിൽപ്പടി വിതരണം നടത്തുന്നതാണ്.

വിദ്യാഭ്യാസം

277. വിദ്യാഭ്യാസമേഖലയ്ക്കായി 2022-23 വർഷത്തേയ്ക്കുള്ള സംസ്ഥാനത്തിന്റെ പദ്ധതി അടങ്കൽ 2546.07 കോടി രൂപയാണ്. ഇതിൽ 1016.74 കോടി രൂപ സ്കൂൾ വിദ്യാഭ്യാസത്തിനും 452.67 കോടി രൂപ ഉന്നത വിദ്യാഭ്യാസത്തിനും 245.63 കോടി രൂപ സാങ്കേതിക വിദ്യാഭ്യാസത്തിനാണ്. കൂടാതെ കേന്ദ്രാവിഷ്കൃത പദ്ധതികളിൽ നിന്നും 831 കോടി രൂപയും പ്രതീക്ഷിക്കുന്നുണ്ട്.

278. 'പൊതുവിദ്യാഭ്യാസ സംരക്ഷണ യജ്ഞം' പദ്ധതി ആരംഭിച്ചതിനെ തുടർന്ന് കഴിഞ്ഞ ആറ് വർഷത്തിനിടെ 10.48 ലക്ഷം കുട്ടികളാണ് പൊതുവിദ്യാലയങ്ങളിലേക്ക് പുതുതായി കടന്നുവന്നത്. 2022-23-ൽ പൊതുവിദ്യാലയങ്ങളിലെ അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനത്തിനായി 70 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

279. ഭിന്നശേഷി സൗഹൃദമായി വിദ്യാലയ അന്തരീക്ഷം ഒരുക്കുന്നതിനായി 15 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

280. കേരള എഡ്യൂക്കേഷണൽ ഹിസ്റ്ററി മ്യൂസിയം-കം-ട്രെയിനിംഗ് സെന്ററിനായി 2 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

281. സൂൾ ഉച്ചഭക്ഷണ പദ്ധതിക്കുള്ള 2022-23-ലെ സംസ്ഥാന വിഹിതമായി 342.64 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇതിൽ കേന്ദ്ര സഹായത്തിനനുപാതികമായ സംസ്ഥാന വിഹിതമായ 150 കോടി രൂപയും പാൽ, മുട്ട എന്നിവ വിതരണം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള അധിക ചെലവായി സംസ്ഥാനം നീക്കി വെച്ചിട്ടുള്ള 192.64 കോടി രൂപയും ഉൾപ്പെടുന്നു.

ഉന്നത വിദ്യാഭ്യാസം

282. സംസ്ഥാനത്തെ എല്ലാ കോളേജുകളിലും മറ്റ് അനുബന്ധ സ്ഥാപനങ്ങളിലും സോളാർ മേൽക്കൂര സ്ഥാപിക്കുകയും പരിപാലിക്കുകയും ചെയ്യുക, മാലിന്യ സംസ്കരണം, ഒഴിഞ്ഞു കിടക്കുന്ന സ്ഥലങ്ങളിൽ പച്ചക്കറി/പുഷ്പ കൃഷി പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക എന്നിവയാണ് 'ഹരിത കാമ്പസ്' പദ്ധതി കൊണ്ടുദ്ദേശിക്കുന്നത്. ഈ പദ്ധതിക്കായി 5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

283. കോളേജ് വിദ്യാഭ്യാസ വകുപ്പിന് കീഴിലുള്ള സർക്കാർ കോളേജുകൾ, ഹോസ്റ്റലുകൾ, കെട്ടിടങ്ങൾ, ചുറ്റുമതിൽ, കളി

സ്ഥലങ്ങൾ മുതലായവയുടെ പരിപാലനം, കോളേജുകളുടെ പൈതൃക മൂല്യം സംരക്ഷിക്കൽ എന്നിവയ്ക്കായി 14 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

284. കഴുക്കൂട്ടത്തും കളമശ്ശേരിയിലുമുള്ള അസാപ് സ്കിൽ പാർക്കുകളിൽ ഓഗ്മെന്റഡ് റിയാലിറ്റി/വിർച്വൽ റിയാലിറ്റി ലാബുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതാണ്. ഈ പദ്ധതിക്കായി 35 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

രാഷ്ട്രീയ ഉച്ചതർ ശിക്ഷാ അഭിയാൻ (RUSA)

285. വിവിധ വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങളിലെ 18 മുതൽ 23 വരെ പ്രായമുള്ളവരുടെ മൊത്ത പ്രവേശന അനുപാതം അടുത്ത 5 വർഷം കൊണ്ട് നിലവിലുള്ള 19.4%-ൽ നിന്ന് 32% ആയി ഉയർത്തുന്നതിനും പ്രവേശനം, തുല്യത, മികവ് എന്നിവയിലൂടെ അധ്യാപകരുടെയും വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും പ്രകടനം മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനും പരീക്ഷാ പരിഷ്കരണങ്ങൾ നടപ്പാക്കുന്നതിനുമുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ RUSA പദ്ധതിയിലൂടെ ലക്ഷ്യമിടുന്നു. ഇതിന് സംസ്ഥാന വിഹിതമായി 50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

286. സ്കൂളുകളുടേയും കോളേജുകളുടേയും വികസന പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ പൂർവ്വ വിദ്യാർത്ഥികളുടെ സഹകരണം ഉണ്ടാകുന്നുണ്ട്. ഇത് കൂടുതൽ

ശക്തിപ്പെടുത്തേണ്ടതുണ്ട്. അതിനായി ഫോർമർ സ്റ്റുഡന്റ് വീക്ക് (അലൂമി വീക്ക്) എന്ന പരിപാടി എല്ലാ വർഷവും ഡിസംബർ മാസം സംഘടിപ്പിക്കാനുള്ള നടപടികൾ ആസൂത്രണം ചെയ്യും. ഭാവിയിൽ വലിയ തോതിലുള്ള സഹായം ലഭിക്കുന്നതിനുള്ള പദ്ധതിയായി അത് മാറ്റിയെടുക്കാൻ സാധിക്കും.

287. 2020-ൽ സ്ഥാപിതമായ ശ്രീനാരായണ ഗുരു ഓപ്പൺ സർവ്വകലാശാലയിലെ പഠനവസ്തുക്കളുടെ തയ്യാറാക്കൽ, അക്കാഡമിക് ബ്ലോക്കിന്റെ നവീകരണം, സൈബർ സെന്റർ, പ്രാദേശിക കേന്ദ്രങ്ങൾ, പഠന കേന്ദ്രങ്ങൾ എന്നിവയുടെ സ്ഥാപനം തുടങ്ങിയ പ്രധാന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 7 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. സർവ്വകലാശാലയുടെ ആസ്ഥാന മന്ദിരനിർമ്മാണം 2022-23-ൽ ആരംഭിക്കും.

288. ശ്രീനാരായണഗുരു ഓപ്പൺ സർവ്വകലാശാല, കേരള സാങ്കേതിക സർവ്വകലാശാല, മലയാളം സർവ്വകലാശാല എന്നിവയുടെ ആസ്ഥാന മന്ദിര നിർമ്മാണത്തിന് MIDP-യിൽ തുക വകയിരുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

289. കോട്ടയത്തെ സെന്റർ ഫോർ പ്രൊഫഷണൽ ആൻഡ് അഡ്വാൻസ്ഡ് സ്റ്റഡീസ് (CPAS)-ന് ഡ്രഗ് ടെസ്റ്റിംഗ് ലബോറട്ടറി നിർമ്മിക്കുന്നതിനായി 3 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

ലാറ്റിനമേരിക്കൻ പഠനകേന്ദ്രം

290. കേരളത്തിന്റെ സാമൂഹ്യ രാഷ്ട്രീയ സാംസ്കാരിക കാർഷിക മേഖലകളിലെല്ലാം ലാറ്റിനമേരിക്കയുടെ സ്വാധീനമുണ്ട്. പോർച്ചുഗീസുകാർ കേരളത്തിലേക്ക് വന്ന കാലം മുതൽ ലാറ്റിനമേരിക്കൻ വിളകൾ ഇവിടെ കൃഷി ചെയ്തുവരുന്നു. ഭൂമിശാസ്ത്രപരമായ സമാനതകൾ ഇരു പ്രദേശങ്ങൾക്കും ഉള്ളതുകൊണ്ട് തന്നെ ലാറ്റിനമേരിക്കൻ വിളകളും കൃഷികളും കേരളത്തിനും അനുയോജ്യമാണ്. കേരളത്തിന്റെയും ലാറ്റിനമേരിക്കയുടെയും സാധ്യതകളെ പരസ്പരം പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്ന പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിക്കേണ്ടതായിട്ടുണ്ട്.

291. കേരള സർവ്വകലാശാലയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന സെന്റർ ഫോർ ലാറ്റിനമേരിക്കൻ സ്റ്റഡീസിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ ഇത്തരം താരതമ്യ പഠനങ്ങളും ഗവേഷണങ്ങളും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കും. സ്റ്റുഡന്റ് എക്സ്ചേഞ്ച് പ്രോഗ്രാം ഉൾപ്പെടെയുള്ള പദ്ധതികളിലൂടെ ലാറ്റിനമേരിക്കയുമായുള്ള

ബന്ധം ശക്തിപ്പെടുത്തേണ്ടതുണ്ട്. ലാറ്റിനമേരിക്കൻ സെന്ററിന്റെ പഠന ഗവേഷണ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും തുടർ പദ്ധതികൾക്കുമായി 2 കോടി രൂപ ബഡ്ജറ്റിൽ വകയിരുത്തുന്നു.

സാങ്കേതിക വിദ്യാഭ്യാസം

292. ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ഹ്യൂമൺ റിസോഴ്സ് ഡെവലപ്മെന്റിന് കീഴിലുള്ള വിവിധ വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും പിന്നറായിയിലെ ഐ.എച്ച്.ആർ.ഡി. കോളേജിനുമായി 22.80 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. അക്കാദമിക് എക്സ്പ്ലോറേഷൻ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും ഇൻകുബേഷൻ യൂണിറ്റുകൾക്കുമായി 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

293. എഞ്ചിനീയറിംഗ് കോളേജുകളുടെ വികസനത്തിനായി 37.60 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

294. പോളിടെക്നിക് കോളേജുകളുടെ വികസനത്തിന് 42 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഈ തുകയിൽ സിവിൽ എഞ്ചിനീയറിംഗ് കോഴ്സുകളുള്ള ഗവൺമെന്റ് പോളിടെക്നിക് കോളേജുകളിൽ മെറ്റീരിയൽ സൈൻസ് ആൻഡ് സർട്ടിഫിക്കേഷൻ സെന്റർ സ്ഥാപിക്കാനുള്ള വിഹിതവും ഉൾപ്പെടുന്നു.

കേരളാ ഡെവലപ്മെന്റ് ആൻഡ് ഇന്നൊവേഷൻ സ്ട്രാറ്റജിക് കൗൺസിൽ (K-DISC)

295. വിദ്യാഭ്യാസ നൈപുണ്യ വികസനം തുടർച്ചയായി മെച്ചപ്പെടുത്തുകയും നവീകരിക്കുകയും ചെയ്യുകയെന്ന വിശാല ലക്ഷ്യത്തോടുകൂടി പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഏജൻസിയാണ് K-DISC. K-DISC-ന് കീഴിലുള്ള വിവിധ പദ്ധതികൾക്കായി 200 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

കലയും സംസ്കാരവും

296. കലയുടെയും സംസ്കാരത്തിന്റെയും വികസനത്തിനായുള്ള അടങ്കൽ 175.09 കോടി രൂപയാണ്.

297. പുരാവസ്തു വകുപ്പിന്റെ കീഴിലുള്ള വിവിധ പ്രവൃത്തികൾക്കായി 19.6 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

298. കേരള സംസ്ഥാന പുരാതന വകുപ്പിനായി നടപ്പുവർഷം 16.85 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇതിൽ കാര്യവട്ടം കാമ്പസിലെ അന്തർദേശീയ പുരാതന ഹെറിറ്റേജ് കേന്ദ്രത്തിനുള്ള 6.5 കോടി രൂപയും താളിയോല മ്യൂസിയം സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുവേണ്ടിയുള്ള 3 കോടി രൂപയും ഉൾപ്പെടുന്നു.

മ്യൂസിയവും മൃഗശാലയും

299. തിരുവനന്തപുരത്തെ മ്യൂസിയം, ഗാലറി, സുവോളജിക്കൽ പാർക്ക്, കോഴിക്കോട്ടെ ആർട്ട് ഗാലറി, കൃഷ്ണമേനോൻ മ്യൂസിയം എന്നിവയുടെ വിവിധ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 28.6 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

300. പുരാതന, പുരാവസ്തു, മ്യൂസിയം വകുപ്പുകളുടെ കീഴിൽ നിരവധി മ്യൂസിയങ്ങളുണ്ടെങ്കിലും കേരളപ്പിറവി മുതലുള്ള സംസ്ഥാനത്തിന്റെ കലാപരവും സാംസ്കാരികവുമായ വളർച്ചയും വികാസവും അടയാളപ്പെടുത്തുകയും സൂക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഒരു മ്യൂസിയം കേരളത്തിൽ നിലവിലില്ല എന്ന പരാതി വിവിധ കോണുകളിൽ നിന്നും ഉയർന്നുവന്നിട്ടുണ്ട്. ഇത് പരിഗണിച്ച് വിനോദം, വിദ്യാഭ്യാസം, ഗവേഷണം എന്നിവയ്ക്ക് മുൻഗണന നൽകിക്കൊണ്ട് കേരളാ സ്റ്റേറ്റ് മ്യൂസിയം കേരളത്തിന്റെ സാംസ്കാരിക തലസ്ഥാനമായ തൃശൂരിൽ സ്ഥാപിക്കുന്നതാണ്. ഇതിന്റെ പ്രാരംഭ ചെലവുകൾക്കായി 30 ലക്ഷം രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

301. കേരള സംസ്ഥാന ചലച്ചിത്ര വികസന കോർപ്പറേഷന് നടപ്പ് സാമ്പത്തിക വർഷം 16 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

302. മലയാള ചലച്ചിത്ര മേഖലയുടെ വളർച്ചയും വികാസവും സംബന്ധിച്ച സമഗ്രമായ അറിവുകൾ നൽകാനുതകുന്ന ഒരു 'മലയാള സിനിമ മ്യൂസിയം' സ്ഥാപിക്കും. അന്താരാഷ്ട്ര ചലച്ചിത്രോത്സവം ഉൾപ്പെടെയുള്ള ചലച്ചിത്ര അക്കാഡമിയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും പദ്ധതികൾക്കുമായി 12 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

303. കേരളത്തിലെ അംഗീകൃത സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിന്നും ബിരുദം നേടി ഫെലോഷിപ്പിനർഹരാകുന്ന യുവകലാകാരന്മാർക്ക് പ്രതിമാസം 10,000 രൂപ വീതം നൽകുന്നതാണ്. കൂടാതെ 5000 രൂപ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണസ്ഥാപനങ്ങളും നൽകുന്നതായിരിക്കും. ഇതിനായി സാംസ്കാരിക വകുപ്പിന് 13 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇതിൽ 4.55 കോടി രൂപ സ്ത്രീകൾക്കുള്ള പദ്ധതികൾക്കായി മാറ്റി വെച്ചിരിക്കുന്നു.

304. സമ്പന്നമായ സാംസ്കാരിക പാരമ്പര്യമുള്ളതും പരമ്പരാഗത കരകൗശല വസ്തുക്കളുടെ നിർമ്മാണത്തിന്റെ പേരിൽ പ്രശസ്തമായതുമായ ഏതാനും ഗ്രാമങ്ങളെ സാംസ്കാരിക പൈതൃക ഗ്രാമങ്ങളായി പ്രഖ്യാപിക്കുന്നതാണ്. പൈതൃക ഗ്രാമങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിലൂടെ കേരളത്തിന്റെ പരമ്പരാഗതമായ കലാ, കരകൗശല വിദ്യകൾ സംരക്ഷിക്കാനും

അറിവുകൾ അടുത്ത തലമുറയ്ക്ക് കൈമാറാനും കഴിയുന്നതാണ്. സാംസ്കാരിക പൈതൃക ഗ്രാമങ്ങൾക്കായി രണ്ട് കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

പി.കൃഷ്ണപിള്ള സ്മാരകം

305. നവോത്ഥാന നായകനും സ്വാതന്ത്ര്യസമര സേനാനിയും കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുടെ അനിഷേധ്യനായ നേതാവുമായിരുന്നു സഖാവ് പി.കൃഷ്ണപിള്ള. ഗുരുവായൂർ സത്യാഗ്രഹത്തിന്റെ മുന്നണി പോരാളികളിൽ പ്രമുഖനായിരുന്ന സഖാവ് പി. കൃഷ്ണപിള്ളയുടെ ജന്മസ്ഥലമായ വൈക്കത്ത് 'പി.കൃഷ്ണപിള്ള നവോത്ഥാന പഠന കേന്ദ്രം' നിർമ്മിക്കാൻ 2 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

കൊട്ടാരക്കര തമ്പുരാൻ കഥകളി പഠന കേന്ദ്രം

306. കേരളത്തിന്റെ അഭിമാന കലാരൂപമായ കഥകളിയുടെ ഉപജ്ഞാതാവ് കൊട്ടാരക്കര തമ്പുരാനാണ്. കഥകളിയുടെ ജന്മദേശമായ കൊട്ടാരക്കരയിൽ കൊട്ടാരക്കര തമ്പുരാന്റെ നാമധേയത്തിൽ ഒരു കഥകളി പഠന കേന്ദ്രം സ്ഥാപിക്കും. കൊട്ടാരക്കര തമ്പുരാൻ കഥകളി പഠന കേന്ദ്രത്തിന് 2 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

ചെറുശ്ശേരി സ്മാരകം

307. മലയാളത്തിലെ പ്രാചീന കവിത്രയങ്ങളിൽ പ്രമുഖനാണ് ചെറുശ്ശേരി നമ്പൂതിരി. ശുദ്ധമലയാളത്തിൽ രചിക്കപ്പെട്ട ആദ്യത്തെ ബൃഹത്തകാവ്യമായി കണക്കാക്കുന്നത് ചെറുശ്ശേരി രചിച്ച 'കൃഷ്ണഗാഥ'യെയാണ്. ചെറുശ്ശേരിയുടെ നാമധേയത്തിൽ ഒരു സാംസ്കാരിക കേന്ദ്രം കണ്ണൂരിലെ ചിറയ്ക്കലിൽ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനായി 2 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

308. വിശുദ്ധ ചാവറ അപ്പന്റെ സ്മരണാർത്ഥം മാനാനന്തുള്ള ചാവറ സാംസ്കാരിക ഗവേഷണ കേന്ദ്രത്തിന് 1 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

309. ഭാഷാ പിതാവിന്റെ സ്മാരകം സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന തിരൂർ തുഞ്ചൻ പഠനകേന്ദ്രം ഗവേഷണ കേന്ദ്രം വിപുലീകരിക്കുന്നതിനായി 1 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

310. മലയാളത്തിന്റെ പ്രിയങ്കരനായ സംഗീതജ്ഞൻ എം. എസ്. വിശ്വനാഥൻ പാലക്കാട് ഉചിതമായ സ്മാരകം പണികഴിപ്പിക്കുന്നതിന് 1 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

പണ്ഡിറ്റ് കറുപ്പൻ സ്റ്റാരകം

311. കേരളത്തിന്റെ നവോത്ഥാന ചരിത്രത്തിൽ സവിശേഷമായ സ്ഥാനമുള്ള പണ്ഡിറ്റ് കറുപ്പൻ സംസ്കൃത പണ്ഡിതൻ, കവി, അദ്ധ്യാപകൻ, സാമൂഹിക പരിഷ്കർത്താവ്, കൊച്ചി നിയമസഭാംഗം എന്നീ നിലകളിൽ ശോഭിച്ച ഉജ്ജ്വല വ്യക്തിത്വമായിരുന്നു. ചേരാനല്ലൂർ അൽ ഫാറൂഖ്യ സ്കൂളിന് എതിർവശത്തുള്ള അകത്തട്ട് പുരയിടത്തിൽ ശ്രീ പണ്ഡിറ്റ് കറുപ്പന്റെ പ്രതിമ ഉൾപ്പെടെയുള്ള ഒരു സ്കൂതി മണ്ഡപം നിർമ്മിക്കുന്നതിനായി 30 ലക്ഷം രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

കായികവും യുവജനകാര്യവും

312. സംസ്ഥാന ജി.ഡി.പി.-യുടെ 1% കായിക മേഖലയിൽ നിന്നാണ് ലഭിക്കുന്നത്. കായിക വിനോദങ്ങളിൽ ഏർപ്പെടുന്നവരും കായിക പ്രേമികളുമായ ലക്ഷക്കണക്കിന് ജനങ്ങളുള്ള കേരളത്തിൽ ഇത് 3 മുതൽ 4 വരെ ശതമാനത്തിലേക്ക് വർദ്ധിപ്പിക്കാൻ നമുക്ക് കഴിയണം. സ്വകാര്യ മേഖലയുടെകൂടി പങ്കാളിത്തത്തോടെ കായിക ഉപകരണങ്ങളുടെ ഉൽപ്പാദനം ശക്തിപ്പെടുത്താനുള്ള നടപടി സർക്കാരിന്റെ ഭാഗത്തുനിന്നുമുണ്ടാകും. ഈ മേഖലയിൽ സംരംഭകത്വം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കും.

313. കായിക-യുവജനകാര്യ വകുപ്പുകൾക്കായി നടപ്പുവർഷം 130.75 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. നിലവിൽ ഇ-സ്പോർട്സ് വലിയ തോതിൽ പ്രചാരം ആർജ്ജിച്ചു വരുന്ന സാഹചര്യത്തിൽ യുവജനങ്ങൾക്ക് ഈ മേഖലയിൽ പരിശീലനം നൽകുന്നതിന് സ്പോർട്സ് കേരള ഫൗണ്ടേഷൻ മുഖേന പരിശീലന കേന്ദ്രങ്ങൾ ആരംഭിക്കും. ഇതിനു പുറമേ 'ഹെൽത്തി കിഡ്സ്' ആയോധന മത്സരങ്ങൾ, ഫുട്ബോൾ, ബാസ്കറ്റ് ബോൾ, അത്ലറ്റിക്സ് എന്നിവയ്ക്കുള്ള ഗ്രാസ്റൂട്ട് പരിശീലന പദ്ധതികൾക്കും പുതിയ സ്പോർട്സ് പോളിസി നടപ്പിലാക്കുന്നതിനുമായി ആകെ 6.50 കോടി രൂപ നീക്കി വയ്ക്കുന്നു.

ഗ്രാമീണ കളിസ്ഥലങ്ങൾ

314. ഓരോ പഞ്ചായത്തിലും കളിസ്ഥലം എന്ന ലക്ഷ്യത്തിനായി സ്പോർട്സ് കേരള ഫൗണ്ടേഷൻ നിർവ്വഹണ ഏജൻസിയായി നടപ്പിലാക്കുന്ന ഗ്രാമീണ കളി സ്ഥല പദ്ധതിയുടെ ചെലവിന്റെ പകുതി MLA-മാരുടെ ആസ്തി വികസന ഫണ്ട്/തദ്ദേശ സ്ഥാപന ഫണ്ട്/പൊതു സ്വകാര്യ പങ്കാളിത്തം (PPP) എന്നിവ മുഖേനയാണ് കണ്ടെത്തുന്നത്. സ്കൂളുകളിലെ കളി സ്ഥലങ്ങളും ഈ പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതാണ്.

ഇതിന്റെ പ്രാരംഭ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 4 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

315. സർക്കാർ ഉടമസ്ഥതയിലുള്ള സ്റ്റേഡിയങ്ങൾ കേന്ദ്രീകരിച്ച് സ്വകാര്യ മേഖലയുടെ സഹകരണത്തോടെ കായിക അക്കാദമികൾ രൂപീകരിക്കുക, സ്വകാര്യ കായിക അക്കാദമികളുടെ വികസനത്തിനായി സർക്കാർ ധനസഹായം ഉറപ്പാക്കുക എന്നീ ദ്വിമുഖ പരിപാടിക്കായി മൊത്തം 2.50 കോടി രൂപ ചെലവഴിക്കുന്നതാണ്.

316. തിരുവനന്തപുരം മേനംകുളത്ത് ജി.വി.രാജ സെന്റർ ഓഫ് എക്സലൻസും മൂന്നാറിലെ ഹൈ ആൾട്ടിറ്റൂഡ് ട്രെയിനിംഗ് സെന്ററിൽ അന്തർദേശീയ സ്പോർട്സ് കോംപ്ലക്സ് സ്ഥാപിക്കുന്നതാണ്.

317. യുവജനക്ഷേമ ബോർഡിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 19 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

318. കോവിഡ്-19 ചികിത്സയ്ക്കുള്ള ഫസ്റ്റ് ലൈൻ ടീറ്റ്മെന്റ് സെന്ററുകൾ സജ്ജമാക്കിയിരുന്ന സ്റ്റേഡിയങ്ങൾ അറ്റകുറ്റപ്പണികൾ നടത്തി ഉപയോഗയോഗ്യമാക്കാനുള്ള ചെലവുകൾക്കായി 2 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

പൊതുജനാരോഗ്യം

319. കേരളത്തിന്റെ പൊതുജനാരോഗ്യസംവിധാനം പുകൾപെറ്റതാണ്.

കോവിഡ് മഹാമാരിയെ നേരിടുന്നതിൽ അസാധാരണമായ മികവാണ് കേരളം പ്രകടിപ്പിച്ചത്. പതിനായിരക്കണക്കിന് ആരോഗ്യ പ്രവർത്തകർ അവിശ്രമം പണിയെടുത്താണ് ആരോഗ്യ അടിയന്തരാവസ്ഥയെ പ്രതിരോധിച്ചത്. കോവിഡ് നേരിടുന്നതിൽ ആരോഗ്യമേഖല വഹിച്ച ഉജ്ജ്വലമായ പങ്ക് കഴിഞ്ഞ ബഡ്ജറ്റിൽ വിശദമായി പ്രതിപാദിച്ചിരുന്നു. പൊതുജനാരോഗ്യ മേഖലയിലെ മുഴുവൻ അംഗങ്ങളേയും ഒരിക്കൽക്കൂടി സംസ്ഥാനത്തെ മുഴുവൻ ജനങ്ങൾക്കുവേണ്ടി അഭിവാദ്യം ചെയ്യുന്നു.

320. 2022-23 സാമ്പത്തിക വർഷത്തിൽ വൈദ്യശാസ്ത്ര, പൊതുജനാരോഗ്യ മേഖലകൾക്കായി 2629.33 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇത് മുൻ വർഷത്തേക്കാൾ 288 കോടി രൂപ അധികമാണ്. കേന്ദ്രാവിഷ്കൃത പദ്ധതികളിൽ നിന്നും 742.20 കോടി രൂപയും പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു. നാഷണൽ ഹെൽത്ത് മിഷനുവേണ്ടി 484.8 കോടി രൂപയും നാഷണൽ ആയുർ മിഷനുവേണ്ടി 10 കോടി രൂപയും സംസ്ഥാന വിഹിതമായി വകയിരുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് അഡ്വാൻസ്ഡ് വൈറോളജി

321. വൈറസ് രോഗങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള ഗവേഷണത്തിനും രോഗ നിർണ്ണയത്തിനും നിയന്ത്രണങ്ങൾക്കുംവേണ്ടി 202 കോടി രൂപ ചെലവിൽ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ലോകോത്തര നിലവാരത്തിലുള്ള സ്ഥാപനമാണ് തോന്നയ്ക്കലിലെ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് അഡ്വാൻസ്ഡ് വൈറോളജി. ഇവിടത്തെ നൂതന ലബോറട്ടറി സംവിധാനങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്താനും ന്യൂക്ലിക് ആസിഡ് അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള വാക്സിനുകൾ വികസിപ്പിക്കൽ, മോണോ ക്ലോണൽ ആന്റിബോഡി വികസിപ്പിക്കൽ മുതലായ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 50 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

കാൻസർ പ്രതിരോധം

322. കേരളത്തിൽ പ്രതിവർഷം ഏകദേശം 70,000 പേർ പുതുതായി കാൻസർ രോഗബാധിതരാകുന്നുവെന്നാണ് കണക്കുകൾ. 2012-19 കാലഘട്ടത്തിലെ കണക്കുകൾ പരിശോധിച്ചാൽ സ്തനാർബുദം 42 ശതമാനവും തൈറോയിഡ് കാൻസർ 22 ശതമാനവും വർദ്ധിച്ചതായി കാണാം.

323. തദ്ദേശ സർക്കാരുകളുടെ സഹകരണത്തോടെ ആരോഗ്യ വകുപ്പ് 3 ജില്ലകളിൽ ജില്ലാ കാൻസർ നിയന്ത്രണ പരിപാടി വിജയകരമായി നടത്തിയതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ 2022-23-ൽ കേരളത്തിൽ സാമൂഹ്യ പങ്കാളിത്തത്തോടെ 'സ്റ്റേറ്റ് കാൻസർ കൺട്രോൾ സ്ട്രാറ്റജി' എന്ന പരിപാടി അവതരിപ്പിക്കുന്നതാണ്. ഇതിലൂടെ കാൻസർ പ്രതിരോധം സംബന്ധിച്ച് സമൂഹത്തിന് ശാസ്ത്രീയമായ അവബോധം നൽകുന്നതിനും സർക്കാർ ആശുപത്രികളിൽ കൂടുതൽ കാൻസർ ചികിത്സാ സൗകര്യങ്ങൾ ഒരുക്കുന്നതിനും ലക്ഷ്യമിടുന്നു. കൂടാതെ 'കാൻസർ കെയർ സൂട്ട്' എന്നപേരിൽ കാൻസർ രോഗികളുടെയും Bone Marrow Donor-മാരുടേയും വിവരങ്ങളും മറ്റ് സമഗ്ര കാൻസർ നിയന്ത്രണ തന്ത്രങ്ങളും ഉൾപ്പെടുത്തിയ ഒരു സോഫ്റ്റ്‌വെയർ ഇ-ഹെൽത്ത് സംവിധാനം മുഖേന വികസിപ്പിക്കുന്നതാണ്.

324. അർബുദ രോഗബാധ വർദ്ധിച്ചുവരുന്ന ഈ പശ്ചാത്തലത്തിൽ തിരുവനന്തപുരം RCC ഉൾപ്പെടെയുള്ള വിവിധ കാൻസർ ചികിത്സാ കേന്ദ്രങ്ങൾ മുഖേന കാര്യക്ഷമമായ കാൻസർ പ്രതിരോധ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തി വരുന്നു.

റീജിയണൽ കാൻസർ സെന്റർ, തിരുവനന്തപുരം

325. നടപ്പുവർഷം 81 കോടി രൂപയാണ് തിരുവനന്തപുരം റീജിയണൽ കാൻസർ സെന്ററിനുവേണ്ടി വകയിരുത്തുന്നത്. റീജിയണൽ കാൻസർ സെന്ററിനെ സംസ്ഥാന കാൻസർ സെന്ററായി ഉയർത്തുന്നത് ഉൾപ്പെടെയുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുന്നതാണ്.

കൊച്ചി കാൻസർ റിസർച്ച് സെന്റർ

326. കാൻസർ നിയന്ത്രണ പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി കൊച്ചി കാൻസർ റിസർച്ച് സെന്ററിനെ മധ്യകേരളത്തിലെ ഒരു അപ്പെക്സ് കാൻസർ സെന്ററായി വികസിപ്പിക്കുന്നതാണ്. 360 കിടക്കകളുള്ള കൊച്ചി കാൻസർ റിസർച്ച് സെന്റർ കെട്ടിടത്തിന്റെ ഒന്നാംഘട്ടം 2022-23-ൽ പൂർത്തീകരിക്കും. കൊച്ചി കാൻസർ റിസർച്ച് സെന്ററിന് 2022-23 സാമ്പത്തിക വർഷം 14.5 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

മലബാർ കാൻസർ സെന്റർ

327. കിഫ്ബിയിൽ നിന്ന് 427.39 കോടി രൂപ ചെലവഴിച്ച് മലബാർ കാൻസർ സെന്ററിന്റെ രണ്ടാം ഘട്ട വികസനവും സ്ഥാപനത്തെ പോസ്റ്റ് ഗ്രാഡുവേറ്റ് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ഓങ്കോളജി/സയൻസസ് ആൻഡ് റിസർച്ച് ആയി ഉയർത്തുന്നതിനു വേണ്ടിയുള്ള കെട്ടിട

നിർമ്മാണമുൾപ്പെടെ അനുബന്ധ പ്രവൃത്തികളും പുരോഗമിച്ചു വരികയാണ്. മലബാർ കാൻസർ സെന്ററിന് 2022-23 സാമ്പത്തിക വർഷം 28 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

സാന്ത്വന പരിചരണം

328. സാന്ത്വന പരിചരണ രംഗത്ത് (പാലിയേറ്റീവ് കെയർ) ശ്രദ്ധേയമായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ സംസ്ഥാനത്ത് നടന്നുവരുന്നുണ്ട്. സന്നദ്ധ സംഘടനകളും രാഷ്ട്രീയ പാർട്ടികളുമൊക്കെ സജീവമായി പാലിയേറ്റീവ് രംഗത്ത് ഇടപെടുന്നത് അഭിനന്ദനാർഹമാണ്.

329. പാലിയേറ്റീവ് പ്രവർത്തകർക്ക് കൂടുതൽ മെച്ചപ്പെട്ട പരിശീലനം നൽകേണ്ടതുണ്ട്. ഇതിലേയ്ക്കുള്ള നൂതന കോഴ്സുകൾ ആരംഭിക്കാനും കൂടുതൽ ആളുകളെ പാലിയേറ്റീവ് പ്രവർത്തനങ്ങളിലേയ്ക്ക് ആകർഷിക്കാനുമുള്ള പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കും.

330. പാലിയേറ്റീവ് രംഗത്തെ വിവിധ സന്നദ്ധ സംഘടനകളെയും സ്ഥാപനങ്ങളെയും കോർത്തിണക്കി സമഗ്രമായ പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിക്കും. അതിനായി 5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

331. പി.എം.ജെ.എ.വൈ. പദ്ധതിയുടെ സംസ്ഥാന വിഹിതമായും കേന്ദ്രസർക്കാർ പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടാത്തതും സംസ്ഥാന

പദ്ധതിയായ കാരുണ്യ ആരോഗ്യ സുരക്ഷാ പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുന്നതുമായ കുടുംബങ്ങൾക്കുള്ള സഹായമായും 500 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഈ പദ്ധതിയിലൂടെ ആരോഗ്യ ഇൻഷുറൻസിന്റെ പ്രീമിയം തുക പൂർണ്ണമായും സർക്കാർ വഹിക്കുന്ന CHIS സ്കീമിൽ ഉൾപ്പെട്ട 19.56 ലക്ഷം കുടുംബങ്ങൾ അടക്കം ആകെ 41.59 ലക്ഷം കുടുംബങ്ങൾക്ക് പ്രയോജനം ലഭിക്കും.

332. സംസ്ഥാനത്തെ മെഡിക്കൽ കോളേജുകളുടെയും തിരുവനന്തപുരത്തെ റീജിയണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ഓഫ്താൽമോളജിയുടെയും വികസനത്തിനായി 250.7 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

കേരള ഡിജിറ്റൽ ഹെൽത്ത് മിഷൻ

ഇ-ഹെൽത്ത് പ്രോഗ്രാം

333. ആരോഗ്യ രംഗത്ത് ഡിജിറ്റൽ സാങ്കേതിക വിദ്യ ഉപയോഗിക്കുന്നതിൽ മുൻ നിരയിലാണ് കേരളം. വിവര വിനിമയ സാങ്കേതികവിദ്യ ആരോഗ്യ മേഖലയിൽ പ്രയോജനപ്പെടുത്തുക എന്നതാണ് ഈ കേരള ഡിജിറ്റൽ ഹെൽത്ത് മിഷൻ എന്ന പുതിയ പദ്ധതിയിലൂടെ ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്. 'One Citizen - One Electronic

Health Record' എന്നതാണ് ഈ മിഷന്റെ പ്രധാന ലക്ഷ്യം. ഇതിനായി സ്റ്റാർട്ടപ്പുകളുടെ സാങ്കേതിക സഹകരണവും തേടുന്നതാണ്. 2022-23-ൽ ഈ പദ്ധതിക്കായി 30 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. കോവിഡാനന്തര പഠനങ്ങൾക്കും ഉചിതമായ ചികിത്സാരീതിയുടെ വികസനത്തിനുമായി 5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

പ്രാദേശിക സർക്കാരുകൾ

334. അധികാര വികേന്ദ്രീകരണത്തിന്റെ ഭാഗമായി ആവിഷ്കരിച്ച ജനകീയാസൂത്രണ പദ്ധതി കാൽ നൂറ്റാണ്ട് വിജയകരമായി പിന്നിട്ടിരിക്കുന്നു. ലോകം മുഴുവൻ ശ്രദ്ധിക്കപ്പെട്ട ഈ പദ്ധതിയുടെ മാതൃകകൾ രാജ്യമാകെ സ്വീകരിച്ചിരിക്കുകയാണ്. രണ്ട് മഹാപ്രളയങ്ങൾ, കോവിഡ് മഹാമാരി എന്നിവ ഉൾപ്പെടെയുള്ള ദുരന്തങ്ങളെ ജനകീയ കൂട്ടായ്മയിലൂടെ അതിജീവിക്കുന്നതിൽ കേരളത്തിലെ പ്രാദേശിക സർക്കാരുകൾ വഹിച്ച പങ്ക് നിസ്തൂലമാണ്. പതിനാലാം പഞ്ചവത്സര പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി പ്രാദേശിക സർക്കാരുകളുടെ ശേഷിയും കാര്യക്ഷമതയും പുതിയൊരു തലത്തിലേയ്ക്ക് ഉയർത്തുന്നതിന് സർക്കാർ ലക്ഷ്യമിടുന്നു. 2022-23 സാമ്പത്തിക വർഷം പതിനഞ്ചാം കേന്ദ്ര ധനകാര്യ കമ്മീഷൻ

അനുവദിച്ചിട്ടുള്ള ഗ്രാന്റുൾപ്പെടെ ആകെ 12903 കോടി രൂപ പ്രാദേശിക സർക്കാരുകൾക്ക് വകയിരുത്തുന്നു. ഇതിൽ വാർഷിക പദ്ധതിയിൽ നിന്നുള്ള വികസന ഫണ്ട് വിഹിതമായ 8048 കോടി രൂപയും ജനറൽ പർപ്പസ് ഫണ്ട് ഇനത്തിലുള്ള 1850 കോടി രൂപയും മെയിന്റനൻസ് ഫണ്ട് ഇനത്തിലുള്ള 3005 കോടി രൂപയും ഉൾപ്പെടുന്നു.

അതിദാരിദ്ര്യ ലഘൂകരണം

335. ഇന്ത്യയിൽ തന്നെ ആദ്യമായാണ് ഒരു സംസ്ഥാന സർക്കാർ അതിദാരിദ്ര്യം ഇല്ലാതാക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു പദ്ധതി പ്രഖ്യാപിക്കുന്നത്. നിരാലംബരായ അതി ദരിദ്രരെ കണ്ടെത്തി പരിരക്ഷിക്കുന്നതിനുള്ള ഈ പദ്ധതിയിൽ സംസ്ഥാനത്തെ 64352 കുടുംബങ്ങൾ ഗുണഭോക്താക്കളാണ്. അതിദാരിദ്ര്യത്തിൽ കഴിയുന്ന ഈ കുടുംബങ്ങളുടെ അതിജീവനത്തിനും ഉപജീവനത്തിനുമുള്ള കുടുംബാധിഷ്ഠിത മൈക്രോ പ്ലാനുകൾ ആവിഷ്കരിച്ച് നടപ്പാക്കുന്നതാണ്. പ്രാദേശിക സർക്കാരുകളുടെ വികസന ഫണ്ട് വിഹിതം കൂടി ഉപയോഗിച്ചാണ് പദ്ധതി നടപ്പാക്കുന്നത്. പ്രാരംഭ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് സംസ്ഥാന സർക്കാർ വിഹിതമായി 100 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

LIFE മിഷൻ സമ്പൂർണ്ണ ഭവന-പദ്ധതി

336. കേരള സർക്കാർ പ്രഖ്യാപിച്ച നവ കേരള കർമ്മപദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെട്ട നാല് മിഷനുകളിൽ ഒന്നാണ് ലൈഫ്. ഇതുവരെ 2,76,465 വീടുകൾ ലൈഫ് മിഷൻ വഴി പൂർത്തീകരിച്ചു കഴിഞ്ഞു. മികച്ച സൗകര്യങ്ങളുള്ള ഭവനങ്ങളാണ് പദ്ധതിയിലൂടെ നിർമ്മിച്ചു നൽകുന്നത്. ഹഡ്കോയുടെ വായ്പ കൂടി ഉപയോഗപ്പെടുത്തി 2022-23 സാമ്പത്തിക വർഷം 1,06,000 വ്യക്തിഗത ഭവനങ്ങളും 2950 ഫ്ലാറ്റുകളും നിർമ്മിക്കുന്നതിന് ലക്ഷ്യമിടുന്നു. പി.എം.എ.വൈ. പദ്ധതിയുടെ കേന്ദ്രവിഹിതമായ 327 കോടി രൂപ ഉൾപ്പെടെ ലൈഫ് ഭവന പദ്ധതിക്കുള്ള ആകെ വിഹിതം 1871.82 കോടി രൂപയാണ്.

337. സംസ്ഥാനത്തെ നഗരങ്ങൾ നേരിടുന്ന പ്രധാന വെല്ലുവിളികളായ മാലിന്യ സംസ്കരണവും ശുചിത്വവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രശ്നങ്ങളും ശാശ്വതമായി പരിഹരിക്കുക എന്ന ലക്ഷ്യം മുൻനിർത്തി ലോകബാങ്ക് സഹായത്തോടെ ആവിഷ്കരിച്ചിട്ടുള്ളതാണ് കേരള സോളിഡ് വേസ്റ്റ് മാനേജ്മെന്റ് പദ്ധതി. മാനവ വിഭവശേഷിയും സാങ്കേതിക വിദ്യകളും ഉപദേശ നിർദ്ദേശങ്ങളും നൽകി മാലിന്യ സംസ്കരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ചുമതലകൾ നിർവ്വഹിക്കാൻ നഗരസഭകളെ പ്രാപ്തമാക്കാൻ

ഈ പദ്ധതിയിലൂടെ കഴിയും. അഞ്ചു വർഷം കൊണ്ട് നടപ്പാക്കുന്നതിന് ഉദ്ദേശിക്കുന്ന ഈ പദ്ധതിയുടെ അടങ്കൽ തുക 2100 കോടി രൂപയാണ്. 2022-23 -ലെ വിഹിതമായി 100 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

റീബിൽഡ് കേരള ഇൻഷുറേറ്റീവ്

338. ലോകബാങ്കിന്റെയും ഐക്യരാഷ്ട്ര സഭയുടെയും സഹായത്തോടെ കേരളത്തെ പുനർ നിർമ്മിക്കുന്നതിനായി റീബിൽഡ് കേരള ഇൻഷുറേറ്റീവ് എന്ന സമഗ്ര പദ്ധതി ആസൂത്രണം ചെയ്ത് നടപ്പാക്കി വരുന്നു. റീബിൽഡ് കേരള ഇൻഷുറേറ്റീവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് 2021 ഡിസംബർ 18 വരെ 13 വകുപ്പുകളിലായി 7824 കോടി രൂപയുടെ ഭരണാനുമതി പുറപ്പെടുവിക്കുകയും അതിൽ 12 വകുപ്പുകൾക്കായി 1185 കോടി രൂപ വിതരണം ചെയ്യുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഈ പദ്ധതിക്കായി 1600 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

339. റീബിൽഡ് കേരള ഇൻഷുറേറ്റീവ് വഴി നടപ്പിലാക്കുവാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്ന പ്രധാന പദ്ധതികൾ

- കേരളത്തിലെ 1550 വില്ലേജുകളിൽ ഡിജിറ്റൽ റീസർവ്വെ നടന്നു വരുന്നു. ആയതിലൂടെ ഒരു ഏകജാലക സംവിധാനത്തിൻ കീഴിൽ ഭൂമിയെ

സംബന്ധിച്ച സമഗ്രമായ വിശദാംശങ്ങൾ തയ്യാറാക്കി സൂക്ഷിക്കുകയും അതിൽ നിന്ന് ഗുണഭോക്താക്കൾക്ക് ആവശ്യമായ വിവരങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കുകയും ചെയ്യും.

➤ പ്രകൃതി ദുരന്തങ്ങളും മറ്റും ഉണ്ടാകുമ്പോൾ ഡി.ബി.റ്റി. വഴി ഗുണഭോക്താക്കൾക്ക് തുക വിതരണം ചെയ്യുന്നതിനായി ഏകീകൃതമായ ഒരു രജിസ്റ്റർ തയ്യാറാക്കി സൂക്ഷിക്കും.

➤ പ്രളയത്തിൽ തകർന്ന 1260 കിലോമീറ്ററിലധികം റോഡുകൾ പുനർ നിർമ്മിച്ച് ഒരു മെച്ചപ്പെട്ട റോഡ് ശൃംഖല നടപ്പിലാക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. ഇതിൽ 31 സംസ്ഥാന പാതകളും ജില്ലാപാതകളും 6 പാലങ്ങളും ഉൾപ്പെടുന്നു.

➤ പ്രളയദുരന്തം ബാധിച്ച 2 ലക്ഷം പേർക്ക് ധനസഹായം അനുവദിച്ചു. കൂടാതെ 1.60 ലക്ഷം പേർക്ക് ഉപജീവനമാർഗ്ഗം ലഭ്യമാക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ പുരോഗമിക്കുകയാണ്.

➤ നവീനമായ മാർഗ്ഗങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ച് അജൈവ മാലിന്യങ്ങൾ സംസ്കരിക്കുന്നതിന് തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് പൂർണ്ണ പിന്തുണ നൽകും.

- 6 ജില്ലകളിലെ പ്രളയത്തിൽ തകർന്ന 29 അംഗനവാടികളുടെ പുനരുദ്ധാരണം നടന്നുവരികയാണ്. ഇതുവഴി അംഗനവാടികളുടെ ഗുണഭോക്താക്കളായ 6 വയസ്സിൽ താഴെയുള്ള കുട്ടികൾക്കും, ഗർഭിണികൾക്കും മൂലയൂട്ടുന്ന അമ്മമാർക്കും കൗമാരക്കാരായ പെൺകുട്ടികൾക്കും പ്രയോജനം ലഭിക്കുന്നതാണ്.
- ദുരന്ത നിവാരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ വേഗത്തിൽ നടത്തുന്നതിനായി കേരളത്തിലെ നദികൾ, റോഡുകൾ, ആശുപത്രികൾ, കുളങ്ങൾ, ക്യാറികൾ, സ്കൂളുകൾ തുടങ്ങിയ പ്രധാന സ്ഥലങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ഒരു "മാപ് പ്ലാറ്റ്ഫോം" 'മാപ്പത്തോൺ' എന്ന പേരിൽ നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു.
- കർഷകരുടെ ഉപജീവനമാർഗ്ഗം പരിപോഷിപ്പിക്കുന്നതിനായി 14000 ഇന്റഗ്രേറ്റഡ് ഫാമിംഗ് യൂണിറ്റുകൾ സ്ഥാപിക്കും.
- വെള്ളത്തിന്റെ ലഭ്യതയെയും ജലസ്രോതസ്സുകളെയും കുറിച്ചുള്ള മുഴുവൻ വിവരങ്ങളും അടങ്ങുന്ന ഡിജിറ്റൽ പ്ലാറ്റ്ഫോം 'കേരള വാട്ടർ റിസോഴ്സ് ഇൻഫർമേഷൻ സിസ്റ്റം' എന്ന പേരിൽ വികസിപ്പിച്ചുവരികയാണ്. ജല ഓഡിറ്റ്, ജലസംരക്ഷണം, പ്രളയനിയന്ത്രണം മുതലായ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് സഹായകരമാകുന്ന രീതിയിലാണ് ഇത് തയ്യാറാക്കുന്നത്.

340. വിഴിഞ്ഞം ആഴക്കടൽ അന്തർദേശീയ ട്രാൻസ്ഷിപ്പ്മെന്റ് ടെർമിനൽ, കൊച്ചി മെട്രോ റയിൽ സിസ്റ്റം, കണ്ണൂർ വിമാനത്താവളം, 35-ാമത് ദേശീയ ഗെയിംസിനുള്ള ആമ്പിറ്റി സ്കീം, കൊച്ചി സംയോജിത ജല ഗതാഗത സംവിധാനം, ജൂഡീഷ്യറികളുടെ പശ്ചാത്തല വികസനം, കേരള റെയിൽ വികസന കോർപ്പറേഷൻ ഏറ്റെടുത്ത സിൽവർ ലൈൻ ഉൾപ്പെടെയുള്ള പദ്ധതികൾ, കൊല്ലം, ആലപ്പുഴ ബൈപാസുകൾ തുടങ്ങി സംസ്ഥാനത്തെ പ്രധാനപ്പെട്ട 10 അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസന പദ്ധതികൾക്കായി ആകെ 507 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

കുടിവെള്ള വിതരണവും മലിനജല നിർമ്മാർജ്ജനവും

341. സംസ്ഥാനത്ത് കുടിവെള്ള വിതരണത്തിനും മലിന ജല നിർമ്മാർജ്ജനത്തിനുമായുള്ള സംവിധാനങ്ങൾക്കായി ആകെ 1405.71 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

342. ജലജീവൻ മിഷൻ നടപ്പിലാക്കുന്നതിനായി കേരള വാട്ടർ അതോറിറ്റിക്കും ജലനിധിക്കും കൂടി സംസ്ഥാന വിഹിതമായി 500 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഈ പദ്ധതിക്കായി 500 കോടി രൂപ കേന്ദ്ര വിഹിതമായും പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.

343. കേരള വാട്ടർ അതോറിറ്റിയുടെയും ജലനിധിയുടെയും മറ്റ് പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിനായി 405.71 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

344. എറണാകുളം നഗരത്തിലെ വെള്ളക്കെട്ട് ഒഴിവാക്കുന്നതിനുള്ള ഓപ്പറേഷൻ ബ്രെക്ക്ത്രൂ പദ്ധതിക്ക് 10 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

വർക്കിംഗ് വിമൻസ് ഹോസ്റ്റൽ

345. കണ്ണൂർ ജില്ലയിലെ മട്ടന്നൂരിലെ റവന്യൂ ഭൂമിയിൽ 3 നിലകളിലായി 115 കിടക്കകളുള്ള വർക്കിംഗ് വിമൻസ് ഹോസ്റ്റൽ നിർമ്മിക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നു. ഇതിനായി 2.25 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

നഗര വികസനം

346. നഗര വികസന മേഖലയ്ക്കായി ആകെ 1795.26 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

347. തദ്ദേശ സർക്കാരുകളുടെ പുനഃസംഘടനയുടെ ഭാഗമായി 2015-ൽ 28 പുതിയ മുനിസിപ്പാലിറ്റികൾ രൂപീകരിക്കുകയുണ്ടായി. പുതിയ മുനിസിപ്പാലിറ്റികളുടെ ഓഫീസ് കെട്ടിട നിർമ്മാണത്തിന് 8 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

അയ്യങ്കാളി നഗര തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതി

348. ദേശീയതലത്തിലും മറ്റ് സംസ്ഥാനങ്ങൾക്കും മാതൃകയാക്കാൻ കഴിയുന്ന കേരളത്തിന്റെ ഒരു തനത് പദ്ധതിയാണിത്. നഗര സമൂഹത്തിലെ തൊഴിലില്ലായ്മയും തൊഴിൽ ദിനങ്ങളുടെ കുറവും പരിഹരിക്കുന്നതിന് ഈ പദ്ധതി സഹായിക്കും. അവിദഗ്ദ്ധ തൊഴിൽ ചെയ്യാൻ തയ്യാറുള്ള ഓരോ ഭവനത്തിലെയും പ്രായപൂർത്തിയായവർക്ക് കുറഞ്ഞത് 100 ദിവസത്തെ തൊഴിൽ ഈ പദ്ധതിയിലൂടെ ഉറപ്പാക്കുന്നു. മഹാത്മാ ഗാന്ധി ദേശീയ ഗ്രാമീണ തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിയുടെ മാതൃകയിൽ രൂപീകരിച്ചിട്ടുള്ള ഈ പദ്ധതിക്ക് കീഴിൽ 50% ഗുണഭോക്താക്കൾ വനിതകൾ ആയിരിക്കും. വർഷം 50 ലക്ഷം തൊഴിൽ ദിനങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്ന ഈ പദ്ധതിക്കായി 125 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

സ്റ്റാർട്ട് സിറ്റി മിഷൻ

349. കേന്ദ്ര-സംസ്ഥാന സർക്കാരുകളുടെ ഉല്പൃ അനുപാതത്തിലുള്ള സ്റ്റാർട്ട് സിറ്റി മിഷൻ പദ്ധതിയുടെ ഒന്നാം ഘട്ടത്തിൽ കൊച്ചി നഗരത്തേയും മൂന്നാം ഘട്ടത്തിൽ തിരുവനന്തപുരത്തേയും

തെരഞ്ഞെടുത്തിട്ടുണ്ട്. പദ്ധതിക്കായി 292 കോടി രൂപ കേന്ദ്രവിഹിതം പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.

കൊച്ചി, കോഴിക്കോട് എന്നീ നഗരങ്ങളിലെ വിവിധ റോഡുകളുടെ വികസന പദ്ധതികൾക്കായി ഡി.പി.ആർ. തയ്യാറാക്കുന്നതിന് 5 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

ഇൻഫർമേഷനും പബ്ലിസിറ്റിയും

350. മാധ്യമ അക്കാഡമിക്കായി 7.40 കോടി രൂപയും മാധ്യമ പ്രവർത്തകരുടെ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനായുള്ള പ്രസ് ഫെസിലിറ്റീസ് പദ്ധതിക്കായി 70 ലക്ഷം രൂപയും തിരുവനന്തപുരം ടാഗോർ തീയേറ്ററിന്റെ നവീകരണത്തിനായി 2.60 കോടി രൂപയും ഉൾപ്പെടെ വിവര പൊതുജന സമ്പർക്ക വകുപ്പിന്റെ പദ്ധതികൾക്കായി 40.43 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

തൊഴിലും തൊഴിലാളി ക്ഷേമവും

351. തൊഴിലാളി ക്ഷേമത്തിനും തൊഴിലാളി താൽപ്പര്യങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനും സംസ്ഥാനത്തിന് പ്രതിബദ്ധതയുണ്ട്. തൊഴിലും

തൊഴിലാളി ക്ഷേമ മേഖലയിലെ വിവിധ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കുമായി ബഡ്ജറ്റിൽ ആകെ 482.16 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

352. പരമ്പരാഗത മേഖലയിലെ തൊഴിലാളികൾക്ക് വിവിധ വകുപ്പുകളും ക്ഷേമനിധി ബോർഡുകളും മുഖേനയുള്ള പദ്ധതികളിലൂടെ വരുമാന പിന്തുണ ഉറപ്പ് വരുത്തുന്നുണ്ട്. പരമ്പരാഗത മേഖലകളിലെ തൊഴിലിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവരിൽ 75% സ്ത്രീകളാണ്. ഈ മേഖലയിലെ വിവിധ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും പദ്ധതിയുടെ വിലയിരുത്തലിനുമായി 86 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

353. പ്ലാന്റേഷൻ മേഖലയിലെ ലയം/പാഡികൾ എന്നീ വാസ സ്ഥലങ്ങളിൽ അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനം നടപ്പാക്കും. ഇതിനായി 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

354. നഗര പ്രദേശങ്ങളിൽ ജോലി ചെയ്യുന്ന സ്ത്രീകൾക്ക് സ്റ്റുഡിയോ അപ്പാർട്ട്മെന്റ് പദ്ധതിക്കായി 2 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

പ്രവാസികാര്യ വകുപ്പ്

355. ലോകമെമ്പാടുമുള്ള വിദേശ മലയാളികളുടെ ക്ഷേമത്തിനായി രൂപീകരിച്ചിട്ടുള്ള പ്രവാസികാര്യ വകുപ്പ് നേരിട്ടും അതിന്റെ കീഴിലുള്ള പൊതുമേഖലാ സ്ഥാപനമായ 'നോർക്കാ റൂട്ട്സ്' വഴിയും വിവിധ

പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കിവരുന്നു. 2022-23 സാമ്പത്തിക വർഷം പ്രവാസികാര്യ വകുപ്പിനായി ആകെ 147.51 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

356. പ്രവാസി മലയാളികൾക്കായി പുതുതായി രൂപകല്പന ചെയ്തിട്ടുള്ള 'പ്രവാസികളുടെ ഏകോപന പുനസംയോജന പദ്ധതി' -ക്കായി 50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

357. രണ്ടോ അതിലധികമോ വർഷം വിദേശത്ത് ജോലി ചെയ്ത ശേഷം മടങ്ങിയെത്തിയ പ്രവാസി മലയാളികൾക്കായുള്ള സമയബന്ധിതമായ ഒരു ധനസഹായ പദ്ധതിയാണ് സാന്ത്വന പദ്ധതി. നടപ്പ് വർഷം ഈ പദ്ധതിക്കായി 33 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

358. നോൺ റസിഡന്റ് കേരളൈറ്റ്സ് വെൽഫെയർ ഫണ്ട് ബോർഡിന് 9 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

യുക്രൈൻ പ്രതിസന്ധി

359. റഷ്യ-യുക്രൈൻ സംഘർഷത്തിനിടയിൽ യുക്രൈനിലെ വിവിധ സ്ഥലങ്ങളിൽ കുടുങ്ങിപ്പോയ വിദ്യാർത്ഥികളുൾപ്പെടെയുള്ളവരെ നോർക്ക മുഖേന സുരക്ഷിതമായി നാട്ടിൽ എത്തിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതിന്റെ ഭാഗമായി 3123 വ്യക്തികളെ 15 ചാർട്ടേർഡ് വിമാനങ്ങളുൾപ്പെടെ വിവിധ

വിമാനങ്ങൾ വഴി സുരക്ഷിതമായി നാട്ടിലെത്തിച്ചിട്ടുണ്ട്. സർട്ടിഫിക്കറ്റുകളും മറ്റ് വിലപ്പെട്ട രേഖകളും കൈമോശം വന്നവർക്ക് അത് വിണ്ടെടുക്കാനും പഠനം തുടരാനും കഴിയണം. അതിനുള്ള സഹായം സംസ്ഥാന സർക്കാർ നൽകുന്നതാണ്. റഷ്യ-യുക്രൈൻ സംഘർഷത്തിന്റെ ഭാഗമായി നാട്ടിലേയ്ക്ക് തിരികെവന്ന വിദ്യാർത്ഥികളുടെ തുടർപഠനം സാധ്യമാക്കാൻ കേന്ദ്ര സർക്കാരിന്റെ പ്രത്യേക ഇടപെടൽ ആവശ്യമുണ്ട്. ഈ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏകോപിപ്പിക്കുവാൻ നോർക്കയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ പ്രത്യേക സെൽ പ്രവർത്തിക്കും. ഇതിന്റെ ആവശ്യങ്ങൾക്കായി 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

360. വിദേശങ്ങളിൽ പഠിക്കുന്ന മലയാളി വിദ്യാർത്ഥികളുടെ ഡാറ്റാ ബാങ്ക് നോർക്ക വകുപ്പ് ഉടൻ തയ്യാറാക്കും.

കേരള അതിഥി മൊബൈൽ ആപ്പ്

361. കേരളത്തിൽ തൊഴിൽ ചെയ്യാനെത്തുന്ന അതിഥി തൊഴിലാളികൾ വെബ് പോർട്ടൽ വഴിയോ മൊബൈൽ ആപ്പ് മുഖേനയോ രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത് പ്രത്യേകമായ തിരിച്ചറിയൽ നമ്പർ നേടേണ്ടതുണ്ട്. കേരള

അതിഥി മൊബൈൽ ആപ്പ് പദ്ധതിക്കായി 40 ലക്ഷം രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

വ്യാവസായിക പരിശീലന വകുപ്പിന്റെ നൈപുണ്യ വികസന പരിപാടി (KASE)

362. വ്യാവസായിക പരിശീലന വകുപ്പിന്റെ നൈപുണ്യ വികസന പരിപാടിയുടെ (KASE) വിവിധങ്ങളായ പദ്ധതികൾക്കായി 37 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

363. ഐ.റ്റി.ഐ.-കളെ ആധുനികവൽക്കരിക്കുന്നതിനായി 30.5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

പട്ടികജാതി വികസനം

364. പട്ടികജാതിക്കാർക്കു വേണ്ടി ഭൂമി, പാർപ്പിടം, മറ്റ് വികസന പദ്ധതികൾ എന്നിവയ്ക്കായി ആകെ 1935.38 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഭൂരഹിതരായിട്ടുള്ള കുടുംബങ്ങൾക്ക് വീട് നിർമ്മിക്കുന്നതിനുള്ള ഭൂമി വാങ്ങുന്നതിന് 180 കോടി രൂപയും, ഭാഗികമായി നിർമ്മിച്ച വീടുകളുടെ പൂർത്തീകരണത്തിനും ജീർണ്ണാവസ്ഥയിലായ വീടുകളുടെ പുനരുദ്ധാരണത്തിനും പഠന മുറി നിർമ്മാണത്തിനുമായി 205 കോടി രൂപയും

പട്ടികജാതിക്കാർക്കിടയിലെ ദുർബ്ബല വിഭാഗങ്ങളുടെ വികസന പരിപാടികൾക്കായി 50 കോടി രൂപയും അനുവദിച്ചിട്ടുണ്ട്.

365. ഒരു ലക്ഷം രൂപ വരെ വാർഷിക വരുമാനമുള്ള പട്ടികജാതി വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ട പെൺകുട്ടികളുടെ മാതാപിതാക്കൾക്ക് വിവാഹ ധനസഹായമായി 1,25,000 രൂപ വരെ നൽകുന്നതാണ്. ഇതിനായി 83.39 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

366. പട്ടികജാതി വിദ്യാർത്ഥികൾക്കുള്ള വിദ്യാഭ്യാസ സഹായം, മോഡൽ റെസിഡൻഷ്യൽ സ്കൂളിനും ഹോസ്റ്റലിനും കെട്ടിട നിർമ്മാണത്തിനുള്ള ഭൂമി വാങ്ങൽ മുതലായവയ്ക്കുമായി ആകെ 325.61 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇതിൽ പാലക്കാട് ഗവ.മെഡിക്കൽ കോളേജിന്റെ നിർമ്മാണത്തിനും അനുബന്ധ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കുമായുള്ള 70 കോടി രൂപയും ഉൾപ്പെടുന്നു.

പ്രീ-മെട്രിക് , പോസ്റ്റ്-മെട്രിക് ഹോസ്റ്റൽ മെസ്സ് അലവൻസ്

367. സംസ്ഥാനത്തെ പട്ടികജാതി വികസന വകുപ്പിനു കീഴിലുള്ള പ്രീമെട്രിക് ഹോസ്റ്റലുകൾ, പോസ്റ്റ് മെട്രിക് ഹോസ്റ്റലുകൾ, മോഡൽ റെസിഡൻഷ്യൽ സ്കൂളുകൾ, അയ്യങ്കാളി മെമ്മോറിയൽ മോഡൽ റെസിഡൻഷ്യൽ സ്റ്റോർട്സ് സ്കൂളുകൾ എന്നിവിടങ്ങളിലെ

വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് സർക്കാർ അനുവദിക്കുന്ന മെസ്സ് അലവൻസ് വർദ്ധിപ്പിക്കുകയാണ്. പ്രീമെട്രിക് ഹോസ്റ്റലുകളിലെയും പ്രീമെട്രിക് മോഡൽ റെസിഡൻഷ്യൽ സ്കൂളുകളിലെയും കുട്ടികൾക്ക് അനുവദിക്കുന്ന പ്രതിമാസ മെസ്സ് അലവൻസ് 2500-ൽ നിന്ന് 3125 രൂപയായും പോസ്റ്റ് മെട്രിക് ഹോസ്റ്റലുകളിലെയും പോസ്റ്റ് മെട്രിക് മോഡൽ റെസിഡൻഷ്യൽ സ്കൂളുകളിലെയും പ്രതിമാസ മെസ്സ് അലവൻസ് 2875-ൽ നിന്ന് 3575 രൂപയായും അയ്യങ്കാളി മെമ്മോറിയൽ മോഡൽ റെസിഡൻഷ്യൽ സ്റ്റോർട്സ് സ്കൂളുകളിലെ പ്രതിദിന മെസ്സ് അലവൻസ് 200 രൂപയിൽ നിന്ന് 250 രൂപയായും വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു.

368. പട്ടികജാതി വിഭാഗത്തിലെ യുവാക്കൾക്ക് പരിശീലനം, തൊഴിൽ, മാനവശേഷി വികസനം എന്നിവയ്ക്കായി 49 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. നൈപുണ്യ വികസനം, തൊഴിൽ എന്നിവയ്ക്കുള്ള പദ്ധതികൾ കേരള നോളേജ് ഇക്കോണമി മിഷനുമായി ഏകോപിപ്പിച്ച് കെ-ഡിസ്ക് (K-DISC) മുഖാന്തരം നടപ്പിലാക്കും.

സാങ്കേതിക വിദഗ്ദ്ധർക്ക് ഹ്രസ്വകാല നിയമനവും പരിശീലനവും

369. പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗ്ഗ വികസന വകുപ്പുകളും, പ്രത്യേക ഘടക പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി തദ്ദേശസ്വയംഭരണ വകുപ്പും സംയുക്തമായി

എഞ്ചിനീയറിംഗ് വൈദഗ്ധ്യം ആവശ്യമുള്ള പദ്ധതികളുടെ നിർമ്മാണങ്ങൾക്ക് മേൽനോട്ടം വഹിച്ച് സമയോചിത ഇടപെടലുകൾ നടത്തുന്നതിനായി സിവിൽ എഞ്ചിനീയറിംഗിൽ ബിരുദം/ഡിപ്ലോമ/ഐ.ടി.ഐ യോഗ്യതയുള്ള പട്ടികജാതി/ പട്ടികവർഗ്ഗ വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ട 35 വയസ്സ് കവിയാത്തവരെ അക്രഡിറ്റഡ് എഞ്ചിനീയർ/ഓവർസിയർമാരായി രണ്ട് വർഷത്തേക്ക് കരാർ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ബ്ലോക്ക്/മുനിസിപ്പാലിറ്റി/കോർപ്പറേഷനുകളിൽ നിയമിക്കുന്ന പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കും. പ്രതിമാസം 18,000/-രൂപ നിരക്കിൽ പട്ടികജാതി വികസന വകുപ്പിൽ 300 പേരേയും പട്ടികവർഗ്ഗ വികസന വകുപ്പിൽ 200 പേരേയുമാണ് നിയമിക്കുന്നത്. രണ്ട് വർഷത്തിനുശേഷം ഇവർക്കു പകരം പുതിയ ആളുകളെ നിയമിക്കും. പഠനം കഴിഞ്ഞ പട്ടികജാതി/പട്ടികവർഗ്ഗ വിഭാഗക്കാർക്ക് പരിശീലനവും തൊഴിൽ പരിചയവും സർക്കാർ സംവിധാനത്തിൽ പ്രവർത്തിച്ചതിന്റെ പരിചയ സർട്ടിഫിക്കറ്റും ലഭിക്കുന്നതോടെ മികച്ച ജോലി സാധ്യതയുണ്ടാകും.

പട്ടികവർഗ്ഗ വികസനം

370. പട്ടികവർഗ്ഗ വിഭാഗത്തിന്റെ ക്ഷേമപ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി ആകെ 735.86 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇത് മുൻ വർഷത്തേക്കാൾ 57.28 കോടി രൂപ അധികമാണ്.

371. ഗോത്രവർഗ്ഗ ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ പ്രദർശനത്തിനും വിപണന സൗകര്യങ്ങൾക്കുമായി എറണാകുളത്ത് ഫോർഷോറിൽ ഒരു ഗോത്രവർഗ്ഗ സാംസ്കാരിക ഹബ്ബ് പട്ടിക വർഗ്ഗ വികസന വകുപ്പ് ഇതിനകം തന്നെ ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. പ്രകടന കലകളുടെയും പരിശീലനത്തിന്റെയും കേന്ദ്രമായി ഈ ഹബ്ബ് പ്രവർത്തിക്കും. ഇതുൾപ്പെടെ വിവര വിദ്യാഭ്യാസ വിനിമയ പദ്ധതികൾക്കായി 2.2 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

372. പട്ടികവർഗ്ഗ വിഭാഗത്തിലെ പെൺകുട്ടികൾക്ക് വിവാഹ ധനസഹായമായി 1.5 ലക്ഷം രൂപ വീതം നൽകും. അച്ഛനമ്മമാർ മരണപ്പെട്ട പെൺകുട്ടികൾക്കുള്ള വിവാഹ ധനസഹായം 2 ലക്ഷം രൂപ വീതമാണ്. ഈ പദ്ധതിക്കായി 2022-23 സാമ്പത്തിക വർഷത്തിൽ 4.13 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

കേരള ട്രൈബൽ പ്ലസ്

373. പട്ടികവർഗ്ഗ കുടുംബങ്ങൾക്ക് അധിക തൊഴിൽ നൽകുന്നതിനായി മഹാത്മാ ഗാന്ധി ദേശീയ ഗ്രാമീണ തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിയുടെ കീഴിൽ 'കേരള ട്രൈബൽ പ്ലസ്' എന്ന പേരിൽ ഒരു പദ്ധതി പട്ടിക വർഗ്ഗ വികസന വകുപ്പ് നടപ്പിലാക്കിവരുന്നു. ദേശീയ ഗ്രാമീണ തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിയിലൂടെ നൽകപ്പെടുന്ന 100 ദിവസത്തെ തൊഴിലിന് പുറമേ 100 ദിവസത്തെ അധിക തൊഴിൽകൂടി പട്ടികവർഗ്ഗ കുടുംബങ്ങൾക്ക് ഈ പദ്ധതിയിലൂടെ ലഭ്യമാക്കും. ദേശീയ തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിക്ക് കീഴിൽ കൂടുതൽ ആദിവാസി കുടുംബങ്ങൾക്ക് അംഗത്വം നൽകുന്നതിനായി പട്ടികവർഗ്ഗക്കാർ കൂടുതലുള്ള ജില്ലകളായ വയനാട്, പാലക്കാട്, ഇടുക്കി, കാസർഗോഡ്, കണ്ണൂർ തുടങ്ങിയ ജില്ലകളിൽ പട്ടികവർഗ്ഗ വികസന വകുപ്പും MGNREGA മിഷനും ചേർന്ന് സ്പെഷ്യൽ ഡ്രൈവ് നടത്തും. ഈ പദ്ധതിക്കായി 35 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

ഇടമലക്കുടി സമഗ്ര വികസന പാക്കേജ്

374. സംസ്ഥാനത്തെ ആദ്യ പട്ടികവർഗ്ഗ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തായ ഇടമലക്കുടി അഭിമുഖീകരിക്കുന്ന വികസന പ്രശ്നങ്ങൾ പരിഹരിക്കുന്നതിനും വികസന ലക്ഷ്യങ്ങൾ കൈവരിക്കുന്നതിനുമായി ഇടമലക്കുടി സമഗ്ര വികസന പാക്കേജ് എന്ന പേരിൽ ഒരു പ്രത്യേക ലക്ഷ്യ പരിപാടി വിഭാവന ചെയ്യുന്നു. 2022-23 വർഷത്തിൽ ഭവനം, വൈദ്യുതി, റോഡ്, ഉപജീവനമാർഗ്ഗം തുടങ്ങിയ അടിസ്ഥാന ആവശ്യങ്ങൾ സാക്ഷാത്കരിക്കുന്നതിനും നിലവിലുള്ള സംയോജിത ഇടമലക്കുടി വികസന പദ്ധതിയിൽ വിഭാവന ചെയ്യുന്ന വിവിധ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ വിപുലീകരണത്തിനുമായി ഈ പദ്ധതിക്ക് 15 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

375. ലൈഫ് മിഷൻ ആരംഭിക്കുന്നതിനുമുമ്പ് പട്ടികവർഗ്ഗ വകുപ്പ് ഏറ്റെടുത്തതും നിർമ്മാണം പൂർത്തീകരിക്കാത്തതുമായ വീടുകളുടെ പൂർത്തീകരണത്തിനും പഴയ വീടുകളുടെ കേടുപാടുകൾ പരിഹരിക്കുന്നതിനുമായി 2022-23 സാമ്പത്തിക വർഷം ആകെ 57.20 കോടി രൂപ നീക്കി വയ്ക്കുന്നു.

376. അരിവാൾ രോഗികളുടെ കുടുംബങ്ങൾക്ക് ജീവിത വരുമാനം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രവൃത്തികൾക്കായി ഒറ്റത്തവണ ധനസഹായമായി 2 ലക്ഷം രൂപ വീതം അനുവദിക്കും. പദ്ധതിക്കായി 3.78 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

377. ഗർഭിണികൾക്കും മൂലയൂട്ടുന്ന അമ്മമാർക്കും പ്രതിമാസം 2000 രൂപ നിരക്കിൽ 18 മാസക്കാലം സാമ്പത്തിക സഹായം നൽകുന്ന ജനനി ജന്മരക്ഷാ പദ്ധതിക്കായി 2022-23 സാമ്പത്തിക വർഷം 16.5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

378. പരമ്പരാഗത ഗോത്ര വൈദ്യന്മാർക്ക് ധനസഹായമായി 10,000/- രൂപ നൽകുന്ന 'ഗോത്ര വൈദ്യന്മാർക്ക് ധനസഹായം' പദ്ധതിയിലെ ഗുണഭോക്താക്കളെ കിർത്താർഡ്സ്-ന്റെ സഹായത്തോടെ തെരഞ്ഞെടുക്കുന്നതാണ്. പദ്ധതിക്കായി 50 ലക്ഷം രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

379. അട്ടപ്പാടി മേഖലയിലെ സ്ത്രീകളും കുട്ടികളും നേരിടുന്ന പോഷകാഹാരക്കുറവ് പരിഹരിക്കുന്നതിന് പ്രത്യേക ശ്രദ്ധ നൽകും. ഗോത്ര മേഖലയിലെ സ്ത്രീകൾക്കും കുട്ടികൾക്കുമുള്ള ഭക്ഷ്യ സുരക്ഷാ പദ്ധതിക്കായി നടപ്പ് വർഷം 25 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

380. കോഴിക്കോട്ടുള്ള ഗോത്രവർഗ്ഗ മ്യൂസിയത്തിന്റെ പുനർനിർമ്മാണത്തിനും നവീകരണത്തിനും 'ആദി കലാകേന്ദ്രത്തിന്റെ' ആധുനികവൽക്കരണത്തിനും ആദിവാസി സ്വാതന്ത്ര്യ സമരസേനാനികളെ സംബന്ധിച്ചുള്ള ഒരു മ്യൂസിയത്തിന്റെ നിർമ്മാണത്തിനുമായി കിർത്താഡ്സ് മുഖേന നടപ്പാക്കുന്ന പദ്ധതിക്ക് സംസ്ഥാന വിഹിതമായി 53.33 ലക്ഷം രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

മറ്റ് പിന്നോക്ക വിഭാഗക്കാരുടെ ക്ഷേമം

381. മറ്റ് പിന്നോക്ക വിഭാഗങ്ങൾക്കുള്ള ആകെ അടങ്കൽ 183.84 കോടി രൂപയാണ്.

382. മാതാവിനെയോ പിതാവിനെയോ അല്ലെങ്കിൽ ഇരുവരെയുമോ നഷ്ടപ്പെട്ട മറ്റ് പിന്നോക്ക വിഭാഗങ്ങളിൽപ്പെട്ട വിദ്യാർത്ഥിനികൾക്കുള്ള പ്രത്യേക സ്കോളർഷിപ്പ് പദ്ധതിക്കായി 2022-23 കാലയളവിൽ 1 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

383. സംസ്ഥാന പിന്നോക്ക വിഭാഗ വികസന കോർപ്പറേഷന്റെ മൂലധന വിഹിതമായി 16 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. കേരളത്തിലെ 65 വയസിൽ താഴെയുള്ള മറ്റ് പിന്നോക്ക വിഭാഗങ്ങളിൽപ്പെട്ട തെരുവ്

കച്ചവടക്കാർക്ക് 4% പലിശ നിരക്കിൽ പരമാവധി 50000 രൂപ വരെ വായ്പ ലഭ്യമാക്കുന്നതാണ്.

384. പട്ടിക വിഭാഗത്തിൽനിന്നും മറ്റ് ശുപാർശിത വിഭാഗങ്ങളിൽ നിന്നും ക്രിസ്തുമതം സ്വീകരിച്ചവർക്കായി ഭവനനിർമ്മാണം, ഭവന പുനരുദ്ധാരണം, വിവാഹ ധനസഹായം, മെഡിക്കൽ-എഞ്ചിനീയറിംഗ് പ്രവേശന പരീക്ഷാ പരിശീലനം തുടങ്ങി വിവിധങ്ങളായ പദ്ധതികൾ നടപ്പാക്കുന്നതിനായി കേരള സംസ്ഥാന പരിവർത്തിത ക്രൈസ്തവ ശുപാർശിത വിഭാഗ വികസന കോർപ്പറേഷൻ 5.70 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

385. മറ്റ് അർഹരായ സമുദായത്തിൽപ്പെട്ട (ഒ.ഇ.സി) വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് പ്രീ-മെട്രിക്, പോസ്റ്റ്-മെട്രിക് വിദ്യാഭ്യാസ ധനസഹായത്തിനായി 50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

386. പിന്നോക്ക വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ട വിദ്യാർത്ഥികൾക്കായുള്ള വിദേശ സ്കോളർഷിപ്പ് പദ്ധതിക്കായി 2.30 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

387. SSLC, +2 പരീക്ഷകളിൽ A+ ഗ്രേഡും ബിരുദത്തിന് 80%-ഉം ബിരുദാനന്തര ബിരുദത്തിന് 75%-ഉം മാർക്ക് നേടുന്ന ന്യൂനപക്ഷ വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ട ദാരിദ്ര്യരേഖയ്ക്ക് താഴെയുള്ള മിടുക്കരായ

വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് 10000 രൂപ മുതൽ 15000 രൂപ വരെ പ്രൊഫ. ജോസഫ് മുണ്ടശ്ശേരി സ്കോളർഷിപ്പ് നൽകുന്നതാണ്. ഇതുൾപ്പെടെയുള്ള വിവിധ സ്കോളർഷിപ്പുകൾ നൽകുന്നതിനായി 6.52 കോടി രൂപ നീക്കി വയ്ക്കുന്നു.

388. ത്രിവൽസര ഡിപ്ലോമാ കോഴ്സുകൾ പഠിക്കുന്ന ദാരിദ്ര്യരേഖയ്ക്ക് താഴെ വരുന്ന ന്യൂനപക്ഷ വിഭാഗങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് ഡോ. എ. പി. ജെ. അബ്ദുൽ കലാം സ്കോളർഷിപ്പ് നൽകുന്നതിനായി 82 ലക്ഷം രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

389. കേരള സംസ്ഥാന മുന്നോക്ക സമുദായ ക്ഷേമ കോർപ്പറേഷൻ വിവിധങ്ങളായ പദ്ധതികൾ നടപ്പാക്കുന്നതിലേക്ക് 38.05 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇതിൽ 5 കോടി രൂപ കോർപ്പറേഷന്റെ മൂലധനത്തിലേക്കുള്ള സർക്കാർ സഹായമാണ്.

390. 'സാമൂഹ്യ സുരക്ഷയും ക്ഷേമവും' എന്ന മേഖലയിൽ വിവിധ വകുപ്പുകൾക്കും ഏജൻസികൾക്കുമായി ആകെ 679.92 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

391. തിരുവനന്തപുരത്തെ നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് സ്പീച്ച് ആൻഡ് ഹിയറിംഗ്-ന് ന്യൂറോ ഡെവലപ്മെന്റ് സയൻസ് പ്രോഗ്രാം,

അക്കാദമിക പരിപാടികൾ, ഉന്നതവിദ്യാഭ്യാസ ഫൗണ്ടേഷൻ പ്രോഗ്രാം തുടങ്ങിയ പദ്ധതികൾക്കായി 18.93 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

392. സമഗ്ര എൻഡോസ്മെന്റ് പാക്കേജിനായി 17 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇതിൽ 80%-ഉം വനിതാ ഗുണഭോക്താക്കൾക്ക് പ്രയോജനപ്പെടുന്നതാണ്.

ട്രാൻസ് ജെൻഡർ

393. ട്രാൻസ് ജെൻഡർമാരുടെ ക്ഷേമവും ആരോഗ്യവും തൊഴിലും ഉറപ്പുവരുത്താനുള്ള പദ്ധതികൾ ഇപ്പോൾത്തന്നെ സംസ്ഥാനത്തുണ്ട്. എന്നാൽ ട്രാൻസ് ജെൻഡറുകൾക്ക് തൊഴിൽ ചെയ്യാൻ കഴിയാത്ത സാഹചര്യവും ചിലയിടങ്ങളിൽ നിലവിലുണ്ട്. ട്രാൻസ് ജെൻഡറുകൾക്ക് തൊഴിലവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കാനും സാമൂഹ്യ പരിരക്ഷ നൽകാനുമുള്ള കൂടുതൽ പദ്ധതികൾ കാര്യക്ഷമമായി നടപ്പിലാക്കും. ട്രാൻസ് ജെൻഡർമാർക്ക് വേണ്ടിയുള്ള മഴവില്ലി പദ്ധതിക്ക് 5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

മുതിർന്ന പൗരന്മാരുടെ സംരക്ഷണം

394. സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ജനസംഖ്യയിലെ മുതിർന്ന പൗരന്മാരുടെ അനുപാതം ഓരോ വർഷവും വർദ്ധിക്കുകയാണ്. 2021-ൽ ഇത് 16.5% ആയി ഉയരമെന്നാണ് സെൻസസ് അനുമാനം. മുതിർന്ന പൗരന്മാരുടെ ആരോഗ്യകരമായ ജീവിതവും സംരക്ഷണവും ഉറപ്പുവരുത്തേണ്ടത് അനിവാര്യമാണ്. പലപ്പോഴും അവർ പൊതുജീവിതത്തിൽ നിന്നും മാറ്റിനിർത്തപ്പെടുന്ന സാഹചര്യം പലയിടങ്ങളിലുമുണ്ട്. പലവിധ കഴിവുകളുള്ള ഇവരെ വീടിനുള്ളിലേയ്ക്ക് ഒതുക്കാതെ പൊതുരംഗത്തും വിവിധ മേഖലകളിലും സജീവമാക്കുന്നതിനുവേണ്ടി പദ്ധതികളും ആവിഷ്കരിക്കണം. ആരോഗ്യ പ്രശ്നങ്ങളുള്ള വയോജനങ്ങളെ സഹായിക്കുന്നതിനായി നിലവിലുള്ള വയോമിത്രം പദ്ധതിക്കുപുറമേ പുതിയ പദ്ധതികൾ കൂടി ആവിഷ്കരിക്കും. അന്താരാഷ്ട്ര നിലവാരത്തിലുള്ള വയോജന സൗഹൃദ പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കാനാണ് സർക്കാർ ലക്ഷ്യമിടുന്നത്. വയോജന പരിപാലനത്തിനുള്ള വിവിധ കോഴ്സുകളും പരിശീലന പദ്ധതികളും ആരംഭിക്കും. മുതിർന്ന പൗരന്മാരുടെ ക്ഷേമത്തിനും സംരക്ഷണത്തിനും വേണ്ടിയിട്ടുള്ള പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിക്കുന്നതിനായി 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

395. നടപ്പുവർഷം വയോമിത്രം പദ്ധതിക്ക് 27.50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

396. വയോജനങ്ങൾക്കായി 'പ്രത്യേക വയോജന ക്ലിനിക്കുകൾ' ആരംഭിക്കുന്നതിനായി 50 ലക്ഷം രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

വനിതാ-ശിശു വികസനം

397. സ്ത്രീകൾക്കും പെൺകുട്ടികൾക്കും എതിരെയുള്ള അതിക്രമങ്ങൾ ഒഴിവാക്കുകയാണ് 'നിർഭയ' പ്രവർത്തനങ്ങൾകൊണ്ട് ലക്ഷ്യമിടുന്നത്. ഈ പദ്ധതിക്കായി 9 കോടി രൂപയും ലിംഗ അവബോധത്തിന് 1 കോടി രൂപയും വനിതാശാക്തീകരണത്തിന് 14 കോടി രൂപയും ഉൾപ്പെടെ 24 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

398. ലിംഗ സമത്വത്തെക്കുറിച്ച് പഠിക്കുന്നതിനും ഗവേഷണം നടത്തുന്നതിനുമായി സംസ്ഥാന സർക്കാരും അക്കാദമിക് സമൂഹവും പൊതു സമൂഹവും ഒന്നിക്കുന്ന ഒരു വേദി എന്ന നിലയിൽ വിഭാവന ചെയ്തിരിക്കുന്ന ജെൻഡർ പാർക്കിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

ജെൻഡർ ബഡ്ജറ്റ്

399. 2022-23-ൽ ജെൻഡർ ബഡ്ജറ്റിനായുള്ള അടങ്കൽ 4665.20 കോടി രൂപയായി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു. ഇത് സംസ്ഥാനത്തെ ആകെ പദ്ധതി വിഹിതത്തിന്റെ 20.90 ശതമാനമാണ്. നിലവിലുള്ള സ്ത്രീകൾ തുടരുന്നതിന് പുറമെ സ്ത്രീകൾക്കും കുട്ടികൾക്കും ട്രാൻസ്ജെൻഡർ വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ടവർക്കും സാമൂഹിക സുരക്ഷ ഉറപ്പുവരുത്താൻ ഉതകുന്ന പുതിയ 16 സ്ത്രീകൾ ആരംഭിക്കുന്നതാണ്. ലിംഗ സമത്വത്തിന് വേണ്ടിയുള്ള സാംസ്കാരിക ഉദ്യമമായ 'സമം', നിർഭയ പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയുള്ള 'വെഹിക്കിൾ ട്രാക്കിംഗ് ഫ്ലാറ്റ്ഫോം' സ്ത്രീകൾക്കും ട്രാൻസ്ജെൻഡർ വിഭാഗക്കാർക്കുംവേണ്ടിയുള്ള കലാ സാംസ്കാരിക പരിപാടി, എം.എസ്.എം.ഇ.-കൾക്കുള്ള പ്രത്യേക പാക്കേജ് എന്നിവ ഇവയിൽ ചിലതാണ്. സ്ത്രീകൾക്ക് മെച്ചപ്പെട്ട ലിംഗ സൗഹൃദസൗകര്യങ്ങളും സുരക്ഷിതമായ ഭവനവുമാണ് 2022-23-ൽ ജെൻഡർ ബഡ്ജറ്റിന്റെ പ്രധാന ലക്ഷ്യം.

അങ്കണവാടി മെന്റലിൽ പാലും, മുട്ടയും ഉൾപ്പെടുത്തൽ

400. കേരളത്തിലെ കുട്ടികളുടെ പോഷക ആഹാര നിലവാരം മെച്ചപ്പെടുത്താനും വിശപ്പ് രഹിത ബാല്യം എന്ന സുസ്ഥിര വികസന

ലക്ഷ്യം കൈവരിക്കുന്നതിനുമായി അങ്കണവാടി മെമ്പറിൽ ആഴ്ചയിൽ രണ്ട് ദിവസം പാലും രണ്ട് ദിവസം മുട്ടയും ഉൾപ്പെടുത്തുവാൻ തീരുമാനിച്ചിട്ടുണ്ട്. പദ്ധതിക്കായി 61.5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

401. സംയോജിത ശിശു വികസന പദ്ധതിക്കായി 188 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

402. കോവിഡ്-19 മഹാമാരിമൂലം മാതാപിതാക്കളിൽ ഒരാളെയോ അല്ലെങ്കിൽ ഇരുവരെയുമോ നഷ്ടപ്പെട്ട കുട്ടികളെ സഹായിക്കുന്നതിന് സംസ്ഥാന സർക്കാർ സമഗ്രമായ പുനരധിവാസ പാക്കേജ് പ്രഖ്യാപിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ പാക്കേജ് പ്രകാരം മൂന്ന് കാര്യങ്ങളാണ് ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്.

1. കുട്ടിയുടെ പേരിൽ 3 ലക്ഷം രൂപ നിക്ഷേപിക്കും.
2. ഓരോ കുട്ടിക്കും 18 വയസ്സു തികയുന്നതു വരെ പ്രതിമാസം 2000 രൂപ അനുവദിക്കും.
3. മറ്റ് അടിയന്തിര സഹായങ്ങൾ

403. ഈ പുതിയ പദ്ധതിക്കായി 2022-23 ബഡ്ജറ്റിൽ 2 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

ചിൽഡ്രൻസ് ഹോം

404. ഇടുക്കി ജില്ലയിൽ ഒരു ചിൽഡ്രൻസ് ഹോം ആരംഭിക്കും. ഇതിനായി 1.30 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

ജില്ലാ പ്ലാനിംഗ് ഓഫീസുകൾക്ക് കെട്ടിടം

405. ജില്ലാ പ്ലാനിംഗ് ഓഫീസുകൾക്കും ഡി.പി.സി. കെട്ടിടങ്ങൾക്കും ആവശ്യമായ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ ഒരുക്കുന്നതിനായി 15.42 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

കിഫ്ബി

406. മൂലധന നിക്ഷേപം ഉയർത്തി സാമ്പത്തിക വളർച്ച ത്വരിതപ്പെടുത്തുക എന്ന ലക്ഷ്യം കൈവരിക്കാനുള്ള സംവിധാനമെന്ന നിലയിലാണ് കേരളം കിഫ്ബിയെ ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്. 50000 കോടി രൂപയുടെ അടിസ്ഥാന സൗകര്യവികസന പദ്ധതികൾക്ക് കിഫ്ബി വഴി പണം നൽകി നടപ്പാക്കുമെന്ന് മുൻ സർക്കാർ പ്രഖ്യാപിച്ചിരുന്നു. റോഡുകൾ, പാലങ്ങൾ, ഐ.ടി, വിദ്യാഭ്യാസം, ആരോഗ്യം, കുടിവെള്ളവിതരണം, ജലസേചനം, ഗതാഗതം, ടൂറിസം, കായികം, വിദ്യാഭ്യാസം, ഊർജ്ജം തുടങ്ങിയ വിവിധ മേഖലകളിലെ പദ്ധതികൾക്ക് കിഫ്ബി ഇതിനകം അംഗീകാരം നൽകിയിട്ടുണ്ട്.

അങ്ങനെ 50,762.05 കോടി രൂപയുടെ 955 അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസന പദ്ധതികളും 20,000 കോടി രൂപയുടെ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ പൂർ ഉൾപ്പെടെ ഏഴ് പദ്ധതികളും അനുവദിച്ചു. കിഫ്ബി ഫണ്ടിംഗ് വഴി ഇതുവരെ 70,762.05 കോടി രൂപയുടെ 962 പദ്ധതികൾ അനുവദിച്ചിട്ടുണ്ട്.

407. അംഗീകാരം നൽകിയ പദ്ധതികളിലേയ്ക്കായി നാളിതുവരെ 17,052.89 കോടി രൂപ ചെലവഴിച്ചിട്ടുണ്ട്. കോവിഡ് 19-ന്റെ ആദ്യ തരംഗത്തിൽ നിന്ന് വ്യത്യസ്തമായി, രണ്ടാം തരംഗത്തിലും ഉയർന്ന തീവ്രതയുള്ള മൂന്നാം തരംഗത്തിലും കിഫ്ബി ധനസഹായത്തോടെയുള്ള പദ്ധതികളുടെ നിർമ്മാണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ തടസ്സമില്ലാതെ തുടരുന്നു. ഇത് സംസ്ഥാനത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക പ്രകടനം മെച്ചപ്പെടുത്തി എന്നതിൽ സംശയമില്ല.

408. കഴിഞ്ഞ സർക്കാരിന്റെ ബഡ്ജറ്റ് പ്രസംഗങ്ങളിൽ പ്രഖ്യാപിച്ച തീരസംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ഭൂരിഭാഗവും കിഫ്ബി ഫണ്ട് ഉപയോഗിച്ച് പൂർത്തിയാക്കി വരികയാണ്. കഴിഞ്ഞ ബഡ്ജറ്റ് പ്രസംഗത്തിൽ പ്രഖ്യാപിച്ച ചെല്ലാനത്തെ തകർന്ന കടൽഭിത്തിയുടെയും പുലിമുട്ടിന്റെയും നവീകരണവും

പുനർനിർമ്മാണവും എൻ.സി.സി.ആർ (NCCR)-ന്റെയും എൻ.ഐ.ഒ.റ്റി (NIOT)-യുടെയും സാങ്കേതിക പിന്തുണയോടെ കിഫ്ബി ഫണ്ട് ഉപയോഗിച്ച് ആരംഭിച്ചു കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. എം.എൽ.എ. ഫണ്ടും കിഫ്ബിയിൽ നിന്നുള്ള ധനസഹായവും ഉപയോഗിച്ച് എല്ലാ അസംബ്ലി നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളിലും ഒരു ഐസൊലേഷൻ വാർഡ് നിർമ്മിക്കുമെന്ന് കഴിഞ്ഞ ബഡ്ജറ്റിൽ പ്രഖ്യാപിച്ചിരുന്നതും യാഥാർത്ഥ്യമാവുകയാണ്. പലതും ഇപ്പോൾ നിർമ്മാണത്തിന്റെ ഘട്ടങ്ങളിലാണ്. 2134.50 കോടി രൂപ ചെലവിൽ കേരളത്തിലെ ആനക്കാംപൊയിൽ-കല്ലടി-മേപ്പാടി ടണൽ റോഡ് പദ്ധതിക്ക് കിഫ്ബി അംഗീകാരം നൽകി. കൊങ്കൺ റെയിൽ കോർപ്പറേഷൻ ലിമിറ്റഡായിരിക്കും നിർവ്വഹണ ഏജൻസി.

409. കൊച്ചി-ബംഗളൂരു വ്യവസായ ഇടനാഴിയുടെ (കെ.ബി.ഐ.സി.) വികസനത്തിന്റെ ഭാഗമായി കിഫ്ബി ഫണ്ട് ഉപയോഗിച്ച് കിൻഫ്ര പാലക്കാട് 1351 ഏക്കറിൽ ഇൻഡസ്ട്രിയൽ മാനഫാക്ചറിംഗ് ക്ലസ്റ്റർ (എൽ.എം.സി) ഏറ്റെടുക്കാൻ തുടങ്ങി. കെ.ബി.ഐ.സി.-യുടെ ഭാഗമായി ഗ്ലോബൽ ഇൻഡസ്ട്രിയൽ ഫിനാൻസ് ട്രേഡ് (ഗിഫ്) സിറ്റി എന്ന പേരിൽ ഒരു പ്രോജക്ട് വികസിപ്പിച്ചെടുക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നു.

ഗിഫ്റ്റ് സിറ്റി ഒരു നോൺ-മാനുഫാക്ചറിംഗ് ക്ലസ്റ്ററായും അങ്കമാലിയിലെ ഒരു ബിസിനസ് കേന്ദ്രമായും വികസിപ്പിക്കും. പദ്ധതിക്കായി 144.9759 ഹെക്ടർ (358.24 എക്കർ) ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നതിന് പലിശയോടുകൂടിയ വായ്പ നൽകാൻ കിഫ്ബി സമ്മതിച്ചിട്ടുണ്ട്.

410. കാസർഗോഡ് ജില്ലയിലെ തലപ്പാടി മുതൽ തിരുവനന്തപുരത്തെ കാരോട് വരെയുള്ള എൻ.എച്ച് 66-ന്റെ 600 കിലോമീറ്റർ ദൈർഘ്യമുള്ള ആറുവരിപ്പാത യാഥാർത്ഥ്യമാകുന്നത് ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ ചെലവിന്റെ 25 ശതമാനം കിഫ്ബി പങ്കിട്ടതിനാലാണ്. ഇതിനായി കിഫ്ബി 6769.01 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുകയും 5311 കോടി രൂപ എൻ.എച്ച്.എ.ഐ. (NHAI)-യ്ക്ക് നൽകുകയും ചെയ്തു.

കേരള ഭാഗ്യക്കുറി

411. ഭാഗ്യക്കുറി മേഖലയിലെ എഴുത്തുലോട്ടറി പോലുള്ള അനധികൃത ഭാഗ്യക്കുറികൾക്കെതിരെ നടപടി സ്വീകരിക്കുന്നതിന് പ്രത്യേക സെൽ രൂപീകരിക്കുന്നതാണ്.

412. ഭാഗ്യക്കുറികളിലൂടെ വലിയ തുക സമ്മാനമായി ലഭിക്കുന്ന വ്യക്തികൾക്ക് ഈ തുകയുടെ വിനിയോഗം സംബന്ധിച്ച് വകുപ്പിന്റെ

നേതൃത്വത്തിൽ സാമ്പത്തിക വിദഗ്ദ്ധരുമായി ചേർന്ന് ധനകാര്യ മാനേജ്മെന്റിൽ പരിശീലനം നൽകുന്നതാണ്.

413. ഭാഗ്യക്കുറി വകുപ്പിൽ ഉപയോഗിക്കുന്ന സോഫ്റ്റ്‌വെയറിന്റെ രണ്ടാം വേർഷൻ അപ്ഡേഷൻ സമയബന്ധിതമായി പൂർത്തീകരിക്കുന്ന തോടൊപ്പം Sales Tracking System നടപ്പിലാക്കും.

414. ഭാഗ്യക്കുറി ടിക്കറ്റിൽ നിലവിലുള്ളതിനേക്കാൾ കൂടുതൽ മെച്ചപ്പെട്ട സുരക്ഷാ സംവിധാനങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുത്തും.

415. കോവിഡിനെ തുടർന്ന് നിർത്തി വച്ചിരുന്ന ലോട്ടറികൾ പൂർണ്ണമായും പുനഃസമാപിക്കും. കോവിഡിന് മുമ്പുണ്ടായിരുന്ന സ്ഥിതിയിലേക്ക് ലോട്ടറികളുടെ ഘടനയും പ്രവർത്തനങ്ങളും എത്തിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടി സ്വീകരിക്കും.

ഷേറി

416. ധനകാര്യ ഇടപാടുകളുടെ അധിക സുരക്ഷ ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിനായി ഐ.എഫ്.എം.എസ്. (IFMS) ആപ്ലിക്കേഷനുകൾ ഷേറി നെറ്റ്‌വർക്കിൽ മാത്രം ലഭ്യമാകുന്ന തരത്തിൽ നിയന്ത്രണം ഏർപ്പെടുത്തും. ജീവനക്കാരുടെ പെൻ നമ്പർ, ഒ.ടി.പി. എന്നിവ ഉപയോഗിച്ച് മാത്രം സിസ്റ്റത്തിൽ പ്രവേശിക്കുവാൻ കഴിയുന്ന

തരത്തിൽ സ്പാർക്കുമായി ബന്ധിപ്പിക്കും. ജീവനക്കാർ ഓഫീസിൽ ഹാജരാകുകയാണെങ്കിൽ മാത്രം ഒ.ടി.പി. ജനറേറ്റ് ചെയ്ത ഇടപാടുകൾ നടത്തുവാൻ കഴിയുന്ന തരത്തിൽ വളരെ കൃത്യമായ ബയോമെട്രിക് സംവിധാനങ്ങൾ കൊണ്ടുവരും. ഐ.പി. അധിഷ്ഠിത സുരക്ഷ, ലോഗിൻ ചെയ്യുവാൻ കഴിയാത്ത തരത്തിൽ അവധിദിന നിയന്ത്രണം, ഹാജർ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള ഇടപാട് നിയന്ത്രണം, സേവനത്തിൽ നിന്ന് വിരമിക്കുമ്പോഴും സ്ഥലം മാറ്റം ലഭിക്കുന്നതിനനുസൃതമായും ട്രഷറി സിസ്റ്റം ഉപയോഗിക്കുവാൻ കഴിയാത്ത തരത്തിൽ ഓട്ടോ ഡീ-ആക്ടിവേഷൻ എന്ന അധിക സുരക്ഷാ നിയന്ത്രണങ്ങൾ ഇടങ്ങിയവ ഏർപ്പെടുത്തുന്നതാണ്.

417. ട്രഷറി ഇടപാടുകളുടെ പൂർണ്ണ സുരക്ഷ ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിനായി 1-04-2022 മുതൽ ആധാർ അധിഷ്ഠിത ബയോമെട്രിക് ഓതന്റിക്കേഷൻ (AEBAS) ഏർപ്പെടുത്തുന്നതാണ്.

ഇ-വാലറ്റ് സംവിധാനം

418. അടുത്ത സാമ്പത്തിക വർഷത്തിൽ TSB Online പോർട്ടലിനെ ഇ-ട്രഷറിയുമായി ബന്ധിപ്പിച്ച് ഇടപാടുകാർക്ക് സാധ്യമാകുന്ന തരത്തിൽ

ഒരു ഇ-വാലറ്റ് സംവിധാനം നടപ്പിലാക്കും. അതുവഴി Utility Payments സാധ്യമാക്കും.

പെൻഷൻ അഭാലത്ത് - വാതിൽപ്പടി സേവനം

419. മുതിർന്ന പൗരന്മാർക്ക് മസ്റ്ററിംഗിനായി ട്രഷറികൾ സന്ദർശിക്കേണ്ടിവരുന്നതുമൂലമുണ്ടാകുന്ന പ്രയാസങ്ങൾ ഒഴിവാക്കുന്നതിനും വാതിൽപ്പടി സേവനം ട്രഷറി വകുപ്പിൽ നടപ്പാക്കുന്നതിന്റെ ആദ്യപടിയായും 80 വയസ്സ് കഴിഞ്ഞ പെൻഷൻകാരുടെ ലൈഫ് മസ്റ്ററിംഗ് വീട്ടുപടിക്കൽ എത്തി ചെയ്യാനുള്ള നടപടി ആരംഭിക്കുന്നതാണ്.

കെ.എസ്.എഫ്.ഇ.

420. കെ.എസ്.എഫ്.ഇ. വിഭാവന ചെയ്തിട്ടുള്ള 'വിഷൻ 2025' പ്രകാരം 2025-ഓടെ ശാഖകളുടെ എണ്ണം 1000 ആയും ഇടപാടുകാരുടെ എണ്ണം ഒരു കോടിയായും വിറ്റുവരവ് ഒരു ലക്ഷം കോടി രൂപയായും ഉയർത്താനാണ് ലക്ഷ്യമിടുന്നത്. ഇതിന്റെ ഭാഗമായി 2022-23-ൽ മൂന്ന് മേഖല ഓഫീസുകളും 50 പുതിയ ശാഖകളും 15 മൈക്രോ ശാഖകളും ആരംഭിക്കും. പൊതുജനങ്ങളുടെ എല്ലാ ആവശ്യങ്ങൾക്കും സമീപിക്കാവുന്ന ഒരു ലോൺ ഹബ്ബായി കെ.എസ്.എഫ്.ഇ.-യെ

ഉയർത്തുന്നതിനുള്ള പരിഷ്കാരങ്ങളും പുതിയ വായ്പാ പദ്ധതികളും ആരംഭിക്കും.

കേരള ഫിനാൻഷ്യൽ കോർപ്പറേഷൻ

421. കഴിഞ്ഞ അഞ്ച് വർഷക്കാലത്തെ കാര്യക്ഷമമായ പ്രവർത്തന ഫലമായി രാജ്യത്ത് ഏറ്റവും മികച്ച രീതിയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന സംസ്ഥാന ധനകാര്യ സ്ഥാപനമായി കേരള ഫിനാൻഷ്യൽ കോർപ്പറേഷൻ മാറുകയുണ്ടായി. സ്ഥാപനത്തിന്റെ നിർജ്ജീവ ആസ്തികൾ 2015-16-ലെ 10.75 ശതമാനത്തിൽ നിന്നും 3.58 ശതമാനമാക്കി കുറയ്ക്കാൻ കഴിഞ്ഞു. 2015-16-ൽ 838.36 കോടി രൂപയായിരുന്ന വായ്പാ വിതരണം 2021-22-ൽ 1040 കോടി രൂപയിലധികമായി. മാത്രവുമല്ല, വായ്പാ തിരിച്ചടവ് 2015-16-ലെ 758.26 കോടി രൂപയിൽ നിന്നും 2021-22-ൽ 2150 കോടി രൂപയിലധികമായി ഉയരുകയും ചെയ്തു.

422. കേരളാ ഫിനാൻഷ്യൽ കോർപ്പറേഷന്റെ മൊത്ത വായ്പാ ആസ്തി അടുത്ത രണ്ട് വർഷത്തിനകം 10,000 കോടി രൂപയായി വർദ്ധിപ്പിക്കാനാണ് ലക്ഷ്യമിടുന്നത്. കെ.എഫ്.സി.-ക്ക് 16 ബ്രാഞ്ചുകളാണ് നിലവിലുള്ളത്. കേരളാ ഫിനാൻഷ്യൽ

കോർപ്പറേഷന്റെ സാന്നിധ്യം കേരളത്തിന്റെ മറ്റു പ്രദേശങ്ങളിലേയ്ക്കും എത്തേണ്ടതായുണ്ട്. ഈ ആവശ്യത്തിലേയ്ക്കായി കോർപ്പറേഷന്റെ ബ്രാഞ്ചുകളുടെ എണ്ണം ഘട്ടംഘട്ടമായി വർദ്ധിപ്പിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഈ വർഷം കേരളത്തിലെ വിവിധ സ്ഥലങ്ങളിൽ കെ.എഫ്.സി.-യുടെ അഞ്ച് പുതിയ ബ്രാഞ്ചുകൾ ആരംഭിക്കുന്നതാണ്.

സ്റ്റാർട്ടപ്പ് കേരള

423. സ്റ്റാർട്ടപ്പ് സംരംഭങ്ങളുടെ ആശയ രൂപീകരണം, ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ നിർമ്മാണം, ഉൽപ്പന്ന പരീക്ഷണം, വാണിജ്യവൽക്കരണം, വിപുലീകരണം തുടങ്ങി എല്ലാ വളർച്ചാഘട്ടങ്ങളിലും സഹായം നൽകത്തക്കരീതിയിൽ കേരളാ ഫിനാൻഷ്യൽ കോർപ്പറേഷന്റെ സ്റ്റാർട്ടപ്പ് കേരള പദ്ധതിയെ പുനരാവിഷ്കരിക്കും. സ്റ്റാർട്ടപ്പ് ഗ്യാരണ്ടി ഫണ്ടിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി കൊളാറ്ററൽ സെക്യൂരിറ്റി ഇല്ലാതെ പർച്ചേയ്സ് ഓർഡറുകൾ, വെഞ്ചർ ഡെബ്റ്റ്, ഉൾപ്പെടെ ലളിതമായ വ്യവസ്ഥയിൽ 10 കോടി രൂപ വരെ വായ്പ അനുവദിക്കത്തക്ക രീതിയിലാണ് ഈ പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്. കെ.എഫ്.സി. 250 കോടി രൂപ സ്റ്റാർട്ടപ്പ് സംരംഭങ്ങൾക്കായി വകയിരുത്തുന്നതാണ്.

മുഖ്യമന്ത്രിയുടെ സംരംഭകത്വ വികസന പദ്ധതി (CMEDP)

424. സംരംഭകരെ കൂടാതെ ഓരോ സ്ഥാപനത്തിൽനിന്നും 10 പേർക്ക് പ്രത്യക്ഷമായും 10 പേർക്ക് പരോക്ഷമായും തൊഴിൽ നൽകത്തക്ക രീതിയിൽ ഒരു വർഷം 500 ചെറുകിട ഇടത്തരം സംരംഭങ്ങൾ ആരംഭിക്കുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെ സർക്കാർ നടപ്പിലാക്കിയ പദ്ധതിയാണ് മുഖ്യമന്ത്രിയുടെ സംരംഭകത്വ വികസന പദ്ധതി. 5% പലിശനിരക്കിൽ 1 കോടി രൂപവരെ ഒരോ സംരംഭത്തിനും വായ്പ ലഭിക്കത്തക്ക രീതിയിലാണ് പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കിയിട്ടുള്ളത്. ഈ പദ്ധതിയുടെ വായ്പ പരിധി 2 കോടി രൂപയായി വർദ്ധിപ്പിച്ച് ഈ വർഷം 500 കോടി രൂപ വായ്പ നൽകത്തക്ക രീതിയിൽ പദ്ധതിയെ പുനരാവിഷ്കരിക്കുന്നതാണ്. ഈ പദ്ധതിക്ക് പലിശയിളവ് നൽകുന്നതിനായി 18 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

കേരളാ MSME ബിൽ ഡിസ്കൗണ്ടിംഗ് പ്ലാറ്റ്ഫോം (KMBDP).

425. പൊതുമേഖലാ സ്ഥാപനങ്ങൾ ചെറുകിട ഇടത്തര സംരംഭമേഖലയിലെ നിരവധി സംരംഭങ്ങളുടെ ബില്ലുകൾ ഡിസ്കൗണ്ട് ചെയ്യുന്നതിനായി പുതയൊരു സ്കീം കെ.എഫ്.സി നടപ്പിലാക്കും. ബില്ലുകൾ ലളിതമായ വ്യവസ്ഥയിലും കുറഞ്ഞപലിശ നിരക്കിലും

ഡിസ്കൗണ്ട് ചെയ്ത് നൽകത്തക്കരീതിയിലാണ് പദ്ധതി ആവിഷ്കരിക്കുന്നത്. കെ.എഫ്.സി MSME ബിൽ ഡിസ്കൗണ്ടിംഗ് പദ്ധതിക്കായി 1000 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നതാണ്.

ചെറുകിട-ഇടത്തരം വ്യവസായ സംരംഭങ്ങൾക്ക് പ്രവർത്തന മൂലധന വായ്പ

426. ചെറുകിട-ഇടത്തരം വ്യവസായ സംരംഭങ്ങൾ അഭിമുഖീകരിക്കുന്ന പ്രധാന പ്രശ്നമാണ് പ്രവർത്തനമൂലധനത്തിന്റെ അഭാവം. കേരളാ ഫിനാൻഷ്യൽ കോർപ്പറേഷൻ ചെറുകിട-ഇടത്തരം വ്യവസായ സംരംഭങ്ങൾക്കായി വെർച്വൽ പ്രവർത്തനമൂലധന വായ്പാ പദ്ധതി ആരംഭിക്കുന്നതാണ്. ഉദ്യം രജിസ്ട്രേഷനുള്ള ചെറുകിട-ഇടത്തരം മൊത്ത കച്ചവടക്കാരെയും പ്രവർത്തനമൂലധന വായ്പാ പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തും. കെ.എഫ്.സി. MSME പ്രവർത്തനമൂലധന വായ്പയ്ക്കായി 500 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

കാർഷിക മേഖലയ്ക്കുള്ള വായ്പ

427. കാർഷിക വ്യവസായങ്ങൾ, അഗ്രി-സ്റ്റാർട്ടപ്പുകൾ, സംസ്കരണം, വിപണനം, കാർഷിക ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ വ്യാപാരം, ഭക്ഷ്യസംസ്കരണ യൂണിറ്റുകൾ, വെയർഹൗസ്, ഗോഡൗൺ, കോൾഡ് സ്റ്റോറേജ്

എന്നിവ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിന് 5% പലിശ നിരക്കിൽ 10 കോടി രൂപ വരെ വായ്പ നൽകാൻ കെ.എഫ്.സി. ഒരു പ്രത്യേക പദ്ധതി ആവിഷ്കരിക്കും. ഈ പദ്ധതിക്കായി കെ.എഫ്.സി. 250 കോടി രൂപ മാറ്റിവയ്ക്കും. ഇതിന് പലിശയിളവ് നൽകുന്നതിനായി 3 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

കേരള സംസ്ഥാന ഓഡിറ്റ് വകുപ്പ്

428. കേരള സംസ്ഥാന ഓഡിറ്റ് വകുപ്പ് ലോക്കൽ ഫണ്ട് വിനിയോഗത്തെക്കുറിച്ച് സമഗ്ര വിവരങ്ങൾ ബന്ധപ്പെട്ട തദ്ദേശ ഭരണാധികാരികൾക്ക് യഥാസമയം നൽകുന്നതിനായി 'Comprehensive data Analysis & Reporting Management System' എന്ന പേരിൽ ഒരു ഡിജിറ്റൽ പ്ലാറ്റ്ഫോം വികസിപ്പിക്കുന്നതാണ്.

429. ഓഡിറ്റുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രവർത്തനങ്ങൾ മുഴുവനായും ഓട്ടോമേഷൻ ചെയ്യുന്നതിനായി നിലവിലുള്ള Audit Information Management System (AIMS)-നെ നവീകരിക്കുന്നതാണ്.

ഐ.എം.ജി

430. ഐ.എം.ജി.-യുടെ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ഒന്നാണ് സ്റ്റേറ്റ് ട്രെയിനിംഗ് പോളിസി (STP). പോളിസിയുടെ ഭാഗമായി വർഷംതോറും ആയിരത്തിനടുത്ത് പരിശീലന പരിപാടികൾ നടത്തുന്നുണ്ട്. പദ്ധതിക്കായി 19.8 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

കേരള പബ്ലിക് സർവ്വീസ് കമ്മീഷൻ

431. കേരള പബ്ലിക് സർവ്വീസ് കമ്മീഷൻ മുഴുവൻ ജില്ലാ ഓഫീസുകൾക്കും സ്വന്തം കെട്ടിടം നിർമ്മിക്കാൻ തീരുമാനിച്ചിട്ടുണ്ട്. പി.എസ്.സി.-യുടെ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനായി 6 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. പി.എസ്.സി.-യുടെ റീജണൽ ഓഫീസുകളുടെ നിർമ്മാണത്തിനായി 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

പോലീസ്

432. പോലീസ് വകുപ്പ് ആധുനികവൽക്കരിക്കുന്നതിനായി വിവര സാങ്കേതികവിദ്യയിൽ അധിഷ്ഠിതമായ നൂതന പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് തുടക്കം കുറിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതുവഴി ഫീൽഡ് തല സേനാംഗങ്ങളുടെ കാര്യശേഷി വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും വകുപ്പ് നൽകുന്ന സേവനങ്ങളുടെ ഗുണനിലവാരം മെച്ചപ്പെടുത്തുകയുമാണ്

ലക്ഷ്യമിടുന്നത്. പോലീസ് വകുപ്പിന്റെ വിവിധ പദ്ധതികൾക്കായി 149.47 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

പോക്സോ കോടതി സ്ഥാപിക്കൽ

433. പോക്സോ നിയമപ്രകാരം രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത കേസുകൾ തീർപ്പാക്കുന്നതിനായി നിലവിലുള്ള 28 കോടതികൾക്ക് പുറമെ 28 പുതിയ അതിവേഗ സ്പെഷ്യൽ കോടതികൾ കൂടി നടപ്പ് വർഷം ആരംഭിക്കുവാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നു. ഇതിലേക്ക് 8.5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

അഗ്നി രക്ഷാ വകുപ്പ്

434. അഗ്നിരക്ഷാ സേനയുടെ ആധുനികവൽക്കരണത്തിനായി 77 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു. ഇതിൽ 72.5 കോടി രൂപയും വിവിധ ഉപകരണങ്ങൾ വാങ്ങുന്നതിനായാണ് വകയിരുത്തിയിട്ടുള്ളത്.

ജയിലുകളുടെ നവീകരണം

435. സംസ്ഥാനത്തെ ജയിലുകളുടെ നവീകരണത്തിനും അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ ഒരുക്കുന്നതിനുമായി 13 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

തടവുകാരുടെ ക്ഷേമം

436. സെൻട്രൽ ജയിലുകൾ, തുറന്ന ജയിലുകൾ, ജില്ലാ ജയിലുകൾ തുടങ്ങി എല്ലാ ജയിലുകളിലേയും തടവുകാരുടെ മാനസാന്തരത്തിനും പുനരധിവാസത്തിനും ഉതകുന്ന രീതിയിൽ തൊഴിലധിഷ്ഠിത പരിശീലന പരിപാടികളും മറ്റ് ക്ഷേമപ്രവർത്തനങ്ങളും സംഘടിപ്പിക്കുന്നതാണ്. ഇതിനായി 8 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. തൊഴിലധിഷ്ഠിത പരിശീലനം, സെമിനാറുകൾ, റിഫ്രഷർ കോഴ്സുകൾ മുതലായവ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതാണ്.

എക്സൈസ്

437.

1. കാർഷിക മേഖലയെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി വൈനം മറ്റ് ചെറു-ലഹരി പാനീയങ്ങളും പഴങ്ങളിൽ നിന്നും മറ്റ് ധാന്യേതര കാർഷിക വിഭവങ്ങളിൽ നിന്നും ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്നതിന് ചെറുകിട നിർമ്മാണ യൂണിറ്റുകളുടെയുള്ളവയെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കും.

2. അബ്കാരി കുടിശ്ശികകൾ ഈടാക്കുന്നതിന് ആനസ്റ്റി സ്കീം നടപ്പിലാക്കും. കോടതി വ്യവഹാരങ്ങൾ

പിൻവലിക്കുന്നവർക്ക് പലിശയും പിഴപ്പലിശയും ഒഴിവാക്കി നൽകുന്നത് പരിഗണിക്കുന്നതാണ്. ആംനെസ്റ്റി പദ്ധതി പുനരവതരിപ്പിക്കുന്നതിലൂടെ അബ്കാരി കേസുകൾ തീർപ്പാക്കി കുടിശ്ശിക കാര്യക്ഷമമായി പിരിച്ചെടുക്കാനുള്ള നടപടി സ്വീകരിക്കും. ഒറ്റത്തവണ തീർപ്പാക്കൽ ആംനെസ്റ്റി പദ്ധതി പ്രത്യേക വ്യവസ്ഥകൾ പ്രകാരമാകും നടപ്പിലാക്കുക.

3. ഓരോ ജില്ലയിലും ഒരു കൗൺസിലിംഗ് കേന്ദ്രവും രണ്ട് ഡീ- അഡിക്ഷൻ കേന്ദ്രങ്ങളും തുടങ്ങുന്നതാണ്. കൂടാതെ മയക്കുമരുന്നിന് അടിമകളായവർക്ക് വേണ്ടി പുനരധിവാസ കേന്ദ്രങ്ങളും ആരംഭിക്കും.

4. മയക്കുമരുന്നിനെതിരെയുള്ള ബോധവൽക്കരണത്തിന്റെ ഭാഗമായി വിദ്യാർത്ഥികളെ കായിക പ്രവർത്തനങ്ങളിലും മറ്റും കൂടുതൽ ആകൃഷ്ടരാക്കുന്നതിന് ലക്ഷ്യം വച്ചുകൊണ്ടുള്ള 'ഉണർവ് ' പദ്ധതി എല്ലാ ജില്ലകളിലും വ്യാപിപ്പിക്കും.

5. തിരുവല്ലയിലെയും ചിറ്റൂരിലെയും പഴയ പഞ്ചസാര മില്ലുകൾ പുനരുദ്ധരിച്ച് പൊതുമേഖലയിൽ തന്നെ നിലനിർത്തി നവീനങ്ങളായ വിവിധ ഉല്പന്നങ്ങൾ നിർമ്മിക്കാൻ

ലക്ഷ്യമിടുന്നു. ഇതിലൂടെ കൂടുതൽ തൊഴിലവസരങ്ങളും സൃഷ്ടിക്കപ്പെടുന്നതാണ്.

438. എക്സൈസ് വകുപ്പിന്റെ നവീകരണത്തിന്റെ ഭാഗമായി വയർലൈസ് സംവിധാനം സ്ഥാപിക്കൽ, പുതിയ വാഹനം വാങ്ങൽ, കൈത്തോക്ക് വാങ്ങൽ, എക്സൈസ് റേഞ്ച് ഓഫീസുകളുടെയും കോംപ്ലക്സുകളുടെയും നിർമ്മാണം മുതലായവയ്ക്കായി 10.5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

വിമുക്തി - ഡി അഡിക്ഷൻ സെന്റർ

439. മദ്യവും മയക്കുമരുന്നുമുൾപ്പെടെയുള്ള ലഹരിവസ്തുക്കൾ സമൂഹത്തിൽ സൃഷ്ടിക്കുന്ന വിപത്തുകൾക്കെതിരായ പ്രതിരോധ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഊർജ്ജിതമാക്കാനായി രൂപം നൽകിയ ലഹരി വിരുദ്ധ പ്രചാരണ പരിപാടിയായ വിമുക്തിക്ക് 8.18 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

റവന്യൂ വകുപ്പ്

സ്റ്റാർട്ട് റവന്യൂ ഓഫീസുകൾ

440. പൗരൻമാർക്ക് അതിവേഗം സേവനങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കുന്നതിന് ഉതകുന്ന വിധം ജില്ലാ കളക്ടറേറ്റുകൾ, റവന്യൂ ഡിവിഷണൽ

ഓഫീസുകൾ/സബ് കളക്ടർ ഓഫീസുകൾ, താലൂക്ക് ഓഫീസുകൾ, വില്ലേജ് ഓഫീസുകൾ എന്നിവിടങ്ങളിൽ ആധുനിക സജ്ജീകരണങ്ങളോടുകൂടിയ സ്റ്റാർട്ട് കെട്ടിടങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുന്നതിനായി 48 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

441. റവന്യൂ വകുപ്പ് കമ്പ്യൂട്ടർവൽക്കരിക്കുന്നതിനായി 23 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

സംസ്ഥാന ചരക്ക് സേവന നികുതി വകുപ്പ്

442. മാറിയ നികുതി നിയമങ്ങളുടെയും സാങ്കേതിക രംഗത്തുണ്ടായിട്ടുള്ള നവീകരണത്തിന്റെയും ഭാഗമായി നികുതിയുടെ രംഗത്ത് ആധുനികവൽക്കരണം നടപ്പാക്കുന്നതിനായി വകുപ്പ് ശക്തമായ നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചുവരുന്നു. ഇത് സാധ്യമാക്കുന്നതിനായി മോഡൽ 2 GSTN സൊല്യൂഷൻ പോലുള്ള വിവര സാങ്കേതിക രംഗത്തെ സാധ്യതകൾ പ്രയോജനപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ വകുപ്പ് നടപ്പിലാക്കാനുദ്ദേശിക്കുന്ന 'ടാക്സ് പേയേഴ്സ് പ്രൊഫൈൽ കാർഡ്' എന്ന സംരംഭത്തിലൂടെ നികുതിദായകർക്ക് കൃത്യമായി നികുതി നൽകുന്നതിനും അതുവഴി 'നികുതി ചോർച്ച' ഒഴിവാക്കാനും

സഹായകരമാകും. വകുപ്പിനെ സാങ്കേതികമായി ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനായി 100% ഡിജിറ്റൈസേഷൻ നടപ്പാക്കും.

443. സംസ്ഥാന ചരക്ക് സേവന നികുതി വകുപ്പിന് വിവര സാങ്കേതികവിദ്യ സൗകര്യങ്ങൾ വിപുലീകരിക്കുന്നതിനായി 2.92 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

444. കണ്ണൂരിൽ സ്റ്റേറ്റ് GST കോംപ്ലക്സ് നിർമ്മിക്കുന്നതിനായി നടപ്പുവർഷം 3.5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

445. പൊതുജനങ്ങൾക്കും സർക്കാരിനും ഒരുപോലെ ഗുണകരമാകുന്ന രീതിയിൽ സംസ്ഥാന ചരക്ക് സേവന നികുതി വകുപ്പ് പുനഃസംഘടിപ്പിക്കും. പൊതുജനങ്ങൾക്ക് വകുപ്പിൽനിന്നും മെച്ചപ്പെട്ട നിലവാരത്തിലുള്ള സേവനം ലഭ്യമാക്കും. പുനഃസംഘടനയിലൂടെ നികുതി നിർവ്വഹണത്തിലും നികുതി പിരിവിലുമുള്ള കാര്യക്ഷമതയിൽ വലിയ രീതിയിൽ വർദ്ധനവുണ്ടാകുമെന്ന് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു. ഇതിനുവേണ്ട അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളായ കെട്ടിടങ്ങൾ, വാഹനങ്ങൾ, വിവര സാങ്കേതികതയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ തുടങ്ങിയവ വകുപ്പിന് ലഭ്യമാക്കും.

ലക്കി ബിൽ ന്യൂം

446. ലക്കി ബിൽ സ്കീം എന്ന പേരിൽ ഒരു മൊബൈൽ ആപ്ലിക്കേഷൻ പുറത്തിറക്കും. ഈ ആപ്ലിക്കേഷനിലൂടെ പൊതുജനങ്ങൾക്ക് ജി.എസ്.ടി. ഇൻവോയ്സുകൾ അപ്-ലോഡ് ചെയ്യാവുന്നതും ഇപ്രകാരം ഇൻവോയ്സുകൾ അപ്-ലോഡ് ചെയ്യുന്നവരിൽനിന്നും തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെടുന്നവർക്ക് ആകർഷകമായ സമ്മാനങ്ങൾ നൽകുന്നതുമാണ്. ഈ മൊബൈൽ ആപ്ലിക്കേഷൻ മുഖേന സംസ്ഥാന ചരക്കു സേവന നികുതി വകുപ്പിന് നികുതിദായകരുടെ റിട്ടേൺ ഫയലിംഗ് സ്റ്റാറ്റസ് സംബന്ധിച്ച വിവരങ്ങൾ പരിശോധിക്കാൻ സാധിക്കുന്നതാണ്. ഇത് നികുതി നിയമങ്ങൾ കൃത്യമായി പാലിക്കപ്പെടുന്നതിന് സഹായിക്കും. ലക്കി ബിൽ സ്കീം പദ്ധതിക്കായി 5 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

ഭാഗം - IV
നികുതി നിർദ്ദേശങ്ങൾ

റവന്യൂ

447. ഭൂരേഖകൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിലെ കേന്ദ്ര ഘടകമായ അടിസ്ഥാന ഭൂനികുതി പരിഷ്കരിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളിലും മുനിസിപ്പാലിറ്റികളിലും കോർപ്പറേഷനുകളിലും 40.47 ആറിനുമുകളിൽ പുതിയ സ്റ്റാബ് ഏർപ്പെടുത്തി അടിസ്ഥാന ഭൂനികുതി പരിഷ്കരിക്കും.

എല്ലാ സ്റ്റാമ്പുകളിലേയും അടിസ്ഥാന ഭൂമിയിൽ നിരക്കുകൾ കൃത്യതയും സൂക്ഷ്മതയും ഉറപ്പുവരുത്തി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതാണ്. ഇത് ഏകദേശം 80 കോടി രൂപയുടെ അധിക വരുമാനം ഉണ്ടാക്കുമെന്നാണ് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നത്. 339 കോടി രൂപ ചെലവിൽ ഡിജിറ്റൽ ഭൂസർവ്വേ പദ്ധതി ഉൾപ്പെടെ ലാൻഡ് റെക്കോർഡ് മാനേജ്മെന്റിൽ അത്യാധുനിക സാങ്കേതിക മാറ്റങ്ങൾ കൊണ്ടുവരുന്നതിനുള്ള പദ്ധതികളും ഒന്നാം ഘട്ടമായി സർക്കാർ നടപ്പിലാക്കുന്നുണ്ട്.

448. ഭൂമിയുടെ ന്യായവില നമ്മുടെ സംസ്ഥാനത്തെ പല പ്രദേശങ്ങളിലും നിലവിലുള്ള വിപണി മൂല്യവുമായി പൊരുത്തപ്പെടുന്നില്ല. ദേശീയ പാതാ വികസനം, മെട്രോ റെയിൽ പദ്ധതി, കോർ റോഡ് ശൃംഖല വിപുലീകരണം തുടങ്ങിയ ബൃഹത്തായ അടിസ്ഥാന സൗകര്യ പദ്ധതികൾ സർക്കാർ ഏറ്റെടുത്തിട്ടുണ്ട്. ഇതിന്റെ ഫലമായി സമീപ പ്രദേശങ്ങളിൽ വിപണി മൂല്യം പലമടങ്ങ് വർദ്ധിച്ചു. ന്യായവിലയിലെ അപാകതകൾ പരിഹരിക്കുന്നതിന്, ഇത് പരിശോധിക്കുന്നതിനും ന്യായവില അടിസ്ഥാന യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളെ പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്നുവെന്ന് ഉറപ്പുവരുത്തുവാനും സർക്കാർ ഒരു ഉന്നതതല സമിതി രൂപീകരിക്കും.

449. എല്ലാ വിഭാഗങ്ങളിലും നിലവിലുള്ള ന്യായവിലയിൽ 10% ഒറ്റത്തവണ വർദ്ധനവ് നടപ്പിലാക്കും. 200 കോടിയോളം രൂപയുടെ അധിക വരുമാനം ഇതുവഴി ലഭിക്കുമെന്നാണ് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നത്.

സംസ്ഥാന ചരക്കു സേവന നികുതി വകുപ്പ്

450. മുൻ നിയമങ്ങൾ പ്രകാരമുള്ള കുടിശ്ശിക തീർപ്പാക്കുന്നതിനായി 2020-ൽ പ്രഖ്യാപിച്ച സമഗ്രമായ ആംനസ്റ്റി പദ്ധതി 2021-ലും തുടർന്നിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. പൊതു വില്പന നികുതി, കേന്ദ്ര വില്പന നികുതി, മൂല്യവർദ്ധിത നികുതി, സർചാർജ്ജ് നിയമം, ആഡംബര നികുതി, കാർഷികാദായ നികുതി എന്നീ നിയമങ്ങൾ പ്രകാരമുള്ള നികുതി കുടിശ്ശികകൾക്ക് ഈ പദ്ധതി ബാധകമായിരുന്നു.

മുൻ നിയമങ്ങൾ പ്രകാരമുള്ള അസസ്മെന്റുകൾ തുടരുന്നതിനാൽ പുതിയ നികുതി കുടിശ്ശികകൾ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. ഈ പദ്ധതി, താഴെ പറയുന്ന രണ്ടു മാറ്റങ്ങളോടെ മുമ്പുണ്ടായിരുന്ന മറ്റ് നിബന്ധനകൾ നിലനിർത്തി ഈ വർഷവും തുടരുന്നതാണ്.

- ഈ പദ്ധതി പ്രകാരം കുടിശ്ശിക തീർപ്പാക്കുന്നതിനായി 2022 ഓഗസ്റ്റ് 31-ന് മുൻപായി ഓപ്ഷൻ സമർപ്പിക്കുകയും 2022 ഡിസംബർ 31-ന് മുൻപായി കുടിശ്ശിക അടച്ചു തീർക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

- 2021-22 സാമ്പത്തിക വർഷത്തിലെ കേരള പൊതു വില്പന നികുതി കുടിശ്ശികകളും ഈ പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതാണ്.

451. സർക്കാർ നയത്തിന്റെ ഭാഗമായി അടച്ചുപൂട്ടുകയും പിന്നീട് ലൈസൻസ് ലഭിക്കുകയും ചെയ്ത ബാർ ഹോട്ടലുകൾക്ക് സോഫ്റ്റ്‌വെയറിന്റെ പ്രശ്നങ്ങളും തുടർന്ന് കോവിഡ് സൃഷ്ടിച്ച പ്രതിസന്ധികളുംമൂലം റിട്ടേണുകൾ യഥാസമയം സമർപ്പിക്കാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. കഴിഞ്ഞ ബഡ്ജറ്റുകളിൽ ഇത്തരത്തിലുള്ള ബാർ ഹോട്ടലുകൾക്ക് കോമ്പൗണ്ടിംഗ് രീതിയിൽ 2020 ഡിസംബർ 31 വരെ കുടിശ്ശിക തീർപ്പാക്കുവാൻ അനുവദിച്ചിരുന്നു. കോവിഡ് സംബന്ധമായ പ്രതിസന്ധികൾ ഈ അടുത്തകാലം വരെ തുടർന്നതിനാൽ ഓപ്ഷൻ നൽകുന്നതിനുള്ള തീയതി 2022 മാർച്ച് 31 വരെ നീട്ടി നൽകുന്നു. കുടിശ്ശിക 2022 ഏപ്രിൽ 30-നു മുൻപായി അടച്ചു തീർക്കേണ്ടതാണ്.

452. മുഖ്യമന്ത്രി ഉണ്ടായിട്ടില്ലാത്ത രീതിയിൽ 2018-ൽ ഉണ്ടായ പ്രളയത്തെ തുടർന്ന് 01-08-2019 മുതൽ രണ്ടു വർഷത്തേക്ക് പ്രളയ സെസ്സ് നടപ്പിലാക്കിയിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. കേരള പ്രളയ സെസ്സ് നിയമപ്രകാരം പ്രളയ സെസ്സ് ആയി അടച്ച തുകയ്ക്ക് റീഫണ്ടിനു

അർഹതയില്ലാത്തതിനാൽ അബദ്ധത്തിൽ കൂടുതൽ തുക പ്രളയ സെസ്സ് റിട്ടേൺ മുഖേന അടച്ചവർക്ക് നിലവിൽ റീ-ഫണ്ട് ലഭിക്കാത്ത സ്ഥിതിയാണ്. ഈ പ്രശ്നം പരിഹരിക്കുന്നതിനാവശ്യമായ ഭേദഗതികൾ വരുത്തും.

453. ജി.എസ്.ടി. കൗൺസിലിന്റെ ശുപാർശയോടെ 2022-ലെ കേന്ദ്ര ഫിനാൻസ് ബില്ലിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള കേന്ദ്ര ചരക്കു സേവന നികുതി നിയമത്തിന് വരുത്തിയിട്ടുള്ള ഭേദഗതികൾക്കു സമാനമായ ഭേദഗതികൾ സംസ്ഥാന ചരക്കു സേവന നികുതി നിയമത്തിലും ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതാണ്.

മോട്ടോർ വാഹന വകുപ്പ്

454. 2 ലക്ഷം രൂപ വരെ വിലയുള്ള മോട്ടോർ സൈക്കിളുകളുടെ ഒറ്റത്തവണ മോട്ടോർ വാഹന നികുതി 1% വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതാണ്. ഇതുവഴി പ്രതിവർഷം 60 കോടിയോളം രൂപയുടെ വരുമാനം പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.

455. **ഹരിത നികുതി:** പഴയ വാഹനങ്ങൾ മൂലമുണ്ടാകുന്ന മലിനീകരണ പ്രശ്നങ്ങൾ പരിഹരിക്കാൻ കേന്ദ്രസർക്കാർ സ്ക്രാപ്പിംഗ് നയം ആവിഷ്കരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഡീസൽ വാഹനങ്ങളുടെ ഉപയോഗം

നിരസാഹപ്പെടുത്തുകയും വൈദ്യുത വാഹനങ്ങളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതുണ്ട്. പഴയ വാഹനങ്ങൾക്ക് (15 വർഷത്തിന് മുകളിലുള്ളവ) ഹരിത നികുതി 50% വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു. കൂടാതെ, മോട്ടോർ സൈക്കിളുകൾ ഒഴികെയുള്ള ഇനിപ്പറയുന്ന വിഭാഗങ്ങളിലുള്ള ഡീസൽ വാഹനങ്ങൾക്കും ഹരിത നികുതി ചുമത്തും. മുച്ചക്ര വാഹനങ്ങൾ, സ്വകാര്യ മോട്ടോർ വാഹനങ്ങൾ, ഇടത്തരം മോട്ടോർ വാഹനങ്ങൾ, ഹെവി മോട്ടോർ വാഹനങ്ങൾ, മറ്റ് ഡീസൽ വാഹനങ്ങൾ. ഏകദേശം 10 കോടിയോളം രൂപയുടെ അധിക വരുമാനം ഇതുവഴി ലഭിക്കുമെന്നാണ് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നത്.

456. മോട്ടോർ വാഹന നികുതി കുടിശ്ശിക അടയ്ക്കുന്നതിനുള്ള ഒറ്റത്തവണ തീർപ്പാക്കൽ പദ്ധതി ഈ വർഷവും തുടരും. രണ്ടു കോടിയോളം രൂപയുടെ അധിക വരുമാനം ഇതുവഴി ലഭിക്കുമെന്നാണ് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നത്.

457. കാരവൻ ടൂറിസം പദ്ധതിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ടൂറിസം വകുപ്പ് വാടകയ്ക്ക് എടുക്കുന്നതും കരാറിൽ ഏർപ്പെട്ടിട്ടുള്ളവയുമായ കാരവനുകളുടെ ത്രൈമാസ നികുതി KMVT നിയമം 1976-ലെ ഷെഡ്യൂളിൽ പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്ന നിരക്കിൽ ഭേദഗതി വരുത്തി

നിബന്ധനകൾക്ക് വിധേയമായി സ്ലയർ മീറ്ററിന് 1000 രൂപയിൽനിന്ന് 500 രൂപയായി കുറയ്ക്കുന്നു. ആയതിന് കരാർ തീയതി മുതൽ പ്രാബല്യം ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതാണ്.

രജിസ്ട്രേഷൻ

458. 2018-19 ബഡ്ജറ്റ് പ്രസംഗത്തിൽ 31-3-2017 വരെ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ട അണ്ടർവാല്യുവേഷൻ കേസുകൾ തീർപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള കോമ്പൗണ്ടിംഗ് പദ്ധതി സർക്കാർ പ്രഖ്യാപിച്ചിരുന്നു. വിവിധ ഉത്തരവുകളാൽ കാലാവധി ദീർഘിപ്പിച്ചുനൽകിയ ഈ പദ്ധതിക്ക് നിലവിൽ 2022 മാർച്ച് 31 വരെ പ്രാബല്യമുണ്ട്. പ്രസ്തുത പദ്ധതിയിലൂടെ 1.20 ലക്ഷം കേസുകളിൽനിന്ന് 51.18 കോടി രൂപ ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ 31-03-2017 വരെ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ട 2.10 ലക്ഷം കേസുകൾ തീർപ്പാക്കാതെ അവശേഷിക്കുന്നുണ്ട്. കെട്ടിക്കിടക്കുന്ന കേസുകൾ തീർപ്പാക്കുന്നതിനായി കോമ്പൗണ്ടിംഗ് പദ്ധതി അടുത്ത സാമ്പത്തിക വർഷത്തേയ്ക്കും നീട്ടുകയാണ്. 50 കോടിയോളം രൂപയുടെ അധിക വരുമാനം ഇതുവഴി ലഭിക്കുമെന്നാണ് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നത്.

ഗ്യാരണ്ടി സീലിംഗ് നിയമ ഭേദഗതി:

459. നിലവിലെ ഗ്യാരണ്ടി പരിധി നിശ്ചയിച്ചത് 2018-ലെ ഭേദഗതിയിലൂടെയാണ്. ഇക്കണോമിക്സ് ആൻഡ് സ്റ്റാറ്റിസ്റ്റിക്സ് വകുപ്പ് കണക്കാക്കിയ പ്രകാരം അതാത് സാമ്പത്തിക വർഷത്തിലെ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ജി.എസ്.ഡി.പി.-യുടെ 5% ആണ് സർക്കാർ ഗ്യാരന്റിയുടെ നിലവിലെ പരിധി. സർക്കാർ ഈ പരിധി ഇനി പറയുന്ന പ്രകാരം ഭേദഗതി ചെയ്യുന്നതാണ്. 'ഏത് വർഷത്തിലേയും ഏപ്രിൽ ആദ്യ തീയതിയിലെ മൊത്തം സർക്കാർ ഗ്യാരണ്ടി, മുൻ വർഷത്തെ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ വാർഷിക സാമ്പത്തിക സ്റ്റേറ്റ്‌മെന്റ് പ്രകാരമുള്ള മൊത്തം റവന്യൂ വരുമാനത്തിന്റെ 100 ശതമാനമോ ജി.എസ്.ഡി.പി.-യുടെ 10 ശതമാനമോ ഇതിൽ ഏതാണോ കുറവ് അതായിരിക്കും.'

ധനസ്ഥിതി

460. കേന്ദ്ര ഗവൺമെന്റിന്റെ സാമ്പത്തിക നയങ്ങൾ സംസ്ഥാന സർക്കാരുകളെ കടുത്ത സാമ്പത്തിക പ്രതിസന്ധിയിലേയ്ക്ക് തള്ളിവിടുകയാണ്. അർഹമായ സാമ്പത്തിക വിഹിതം നിഷേധിച്ചും പരോക്ഷ നികുതികൾ വർദ്ധിപ്പിച്ചും ഡിവിസിബിൾ പൂളിൽ നിന്നും

ലഭിക്കേണ്ടതിന്റെ ശതമാനം വെട്ടിക്കുറച്ചും സംസ്ഥാനങ്ങൾക്കുമേൽ ഭാരം അടിച്ചേൽപ്പിക്കുകയാണ്. കേരളത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം കേന്ദ്രത്തിൽ നിന്നുള്ള ധനവിഹിതത്തിൽ വലിയ കുറവ് ഉണ്ടാകുകയാണ്. സംസ്ഥാനങ്ങളുടെ അവകാശങ്ങളെ കവർന്നെടുക്കുന്ന കേന്ദ്ര നയത്തിനെതിരേ ഇതര സംസ്ഥാനങ്ങളെ ഒന്നിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് അതിശക്തമായ പ്രതിരോധം തീർക്കാൻ കേരളം മുൻകയ്യെടുക്കും.

461. സംസ്ഥാനത്തിന്റെ റവന്യൂ വരുമാനത്തിന്റെ പ്രധാന സ്രോതസ്സാണ് കേന്ദ്രത്തിൽ നിന്നുള്ള നികുതി വിഹിതവും മറ്റ് കേന്ദ്രാവിഷ്കൃത പദ്ധതികളിലൂടെയുള്ള വിഭവ കൈമാറ്റവും. കഴിഞ്ഞ കുറച്ച് വർഷങ്ങളായി കേന്ദ്രത്തിൽ നിന്നും കേരളത്തിന് ലഭിക്കേണ്ട വിഹിതത്തിൽ കുറവ് വരികയാണെന്ന് ഞാൻ നേരത്തേ സൂചിപ്പിച്ചല്ലോ. പല തരത്തിലാണ് നികുതി വിഹിതത്തിലെ കുറവ് പ്രതിഫലിക്കുന്നത്.

(i) വൻകിട കോർപ്പറേറ്റുകളെ സഹായിക്കുന്ന തരത്തിലുള്ള നികുതിയിളവുകൾ ഒരുവശത്ത് നൽകുകയും മറുവശത്ത് സംസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് വീതിച്ച് നൽകേണ്ടാത്ത സെസ്സ്, സർചാർജ്ജ് ഇനത്തിൽ വലിയ തോതിൽ കേന്ദ്രം വിഭവ സമാഹരണം നടത്തുകയും

ചെയ്യുന്നു. ഇതുക്കാരണം സംസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് അർഹമായ വിഹിതം ലഭിക്കാതിരിക്കുന്നു.

(ii) കേന്ദ്രത്തിൽനിന്നും സംസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് വീതിച്ചുനൽകേണ്ട നികുതി വിഭവങ്ങളുടെ അനുപാതത്തിലും കുറവ് വരുന്നു. പതിനാലാം ധനകാര്യ കമ്മീഷൻ 42 ശതമാനമാണ് ശിപാർശ ചെയ്തിരുന്നതെങ്കിൽ നിലവിലെ പതിനഞ്ചാം ധനകാര്യ കമ്മീഷൻ ഇതിൽ കുറവ് വരുത്തി 41 ശതമാനമാക്കി മാറ്റി.

(iii) ഇതുകൂടാതെ ഡിവിസിബിൾ പൂളിൽനിന്നും കേരളത്തിന് ലഭിക്കുന്ന വിഹിതവും കാലാകാലങ്ങളായി കുറഞ്ഞ് വരുന്നു. പത്താം ധനകാര്യ കമ്മീഷന്റെ സമയത്ത് 3.875 ശതമാനമായിരുന്ന കേരളത്തിന്റെ വിഹിതം ക്രമേണ കുറഞ്ഞ് പതിനാലാം ധനകാര്യ കമ്മീഷന്റെ സമയത്ത് 2.5 ശതമാനമായി മാറുകയും ഇപ്പോൾ അത് വെറും 1.925 ശതമാനമായി കുറയുകയും ചെയ്തു.

462. ജി.എസ്.ടി നഷ്ടപരിഹാര ഇനത്തിൽ 2022 ജൂണിനുശേഷം ഏകദേശം 11,000 കോടി രൂപയുടെ കുറവാണ് കേരളത്തിന് ഉണ്ടാകാൻ പോകുന്നത്. ജി.എസ്.ടി. നഷ്ടപരിഹാരം നൽകുന്ന സംവിധാനം കേന്ദ്രസർക്കാർ അവസാനിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിക്കുകയാണ്.

463. കേന്ദ്രാവിഷ്കൃത പദ്ധതികളുടെ കാര്യത്തിലും സമാനമായ സാഹചര്യമാണ് നിലനിൽക്കുന്നത്. കേന്ദ്രാവിഷ്കൃത പദ്ധതികളുടെ ഭാഗമായി കേരളത്തിന് ലഭിക്കുന്നത് വെറും 1% വിഹിതം മാത്രമാണ്. കേരളത്തിലെ സാമൂഹ്യ സാമ്പത്തിക നേട്ടങ്ങളും പ്രത്യേകതകളും കണക്കിലെടുത്ത് പ്രത്യേക പാക്കേജുകളായോ കേരളത്തിന്റെ ആവശ്യാനുസരണമുള്ള പ്രോജക്ടുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലോ കേന്ദ്രവിഹിതം വർദ്ധിപ്പിക്കാനുള്ള രാഷ്ട്രീയ സമ്മർദ്ദം ദേശീയ തലത്തിൽ കൊണ്ടുവരേണ്ടതുണ്ട്.

464. ചുരുക്കത്തിൽ സംസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് വിഭവങ്ങൾ നൽകുന്നതിൽ കേന്ദ്ര സർക്കാർ തലത്തിൽ വന്ന നയം മാറ്റമാണ് പ്രധാനമായും കേരളത്തെ സാമ്പത്തിക ബുദ്ധിമുട്ടിലേയ്ക്ക് തള്ളിവിടുന്നത്.

465. മഹാമാരി ജനജീവിതത്തെ മാത്രമല്ല സർക്കാരുകളുടെ ധനഃസ്ഥിതിയെയും ബാധിച്ചു. ലോകമെമ്പാടും സർക്കാറുകൾ വരുമാനം കുറയുന്നതിന്റെയും ചെലവുകൾ അധികരിക്കുന്നതിന്റെയും പൊതുക്കടം കൂടുന്നതിന്റെയും പ്രശ്നങ്ങൾ നേരിട്ടു. കേരളത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഈ ധനകാര്യ വൈഷമ്യം കുറച്ചുകൂടി തീവ്രമായി അനുഭവപ്പെടുകയുണ്ടായി. പ്രതിസന്ധികൾ വരുമ്പോൾ

ചെലവ് ചുരുക്കി ഒഴിഞ്ഞുമാറുന്ന സമീപനമല്ല കേരളത്തിലെ സർക്കാർ സ്വീകരിച്ചത്. പ്രശ്നങ്ങൾ പരിഹരിക്കാൻ കൂടുതൽ സജീവമായി ഇടപെടുന്ന സമീപനമാണ് കൈക്കൊണ്ടത്.

466. ചികിത്സ സൗജന്യമാക്കിയും സാമൂഹ്യ അടുക്കള സ്ഥാപിച്ചും ഭക്ഷ്യ കിറ്റ് വിതരണം ചെയ്തും ക്ഷേമ പെൻഷനുകൾ വർദ്ധിപ്പിച്ചും തൊഴിലാളികൾക്ക് സംരക്ഷണം നൽകിയും പൊതു മൂലധനനിക്ഷേപം വർദ്ധിപ്പിച്ചും പ്രത്യേക പാക്കേജുകൾവഴി ധനലഭ്യത ഉറപ്പ് വരുത്തിയും കാലഘട്ടത്തിന്റെ വെല്ലുവിളി ഏറ്റെടുക്കുകയാണ് ചെയ്തത്. ബി.പി.എൽ വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ട പ്രധാന വരുമാനക്കാർ കോവിഡ് മൂലം മരണപ്പെടുകയാണെങ്കിൽ അത്തരം കുടുംബങ്ങൾക്ക് 36 മാസത്തേക്ക് പ്രതിമാസം 5000 രൂപ ധനസഹായം ഏർപ്പെടുത്തി. തികച്ചും ജനകീയമായി ധനകാര്യ ഭരണം കൈകാര്യം ചെയ്ത ഈ രീതി സ്വീകരിച്ചിരുന്നില്ലായെങ്കിൽ റവന്യൂ കമ്മിയും ധനകമ്മിയുംനേരത്തേ ലക്ഷ്യമിട്ട പരിധിയിൽ നിൽക്കുമായിരുന്നു.

ഉപസംഹാരം

467. പ്രതിസന്ധി നിറഞ്ഞ കാലത്തും ഉത്തരവാദിത്വങ്ങൾ ഇച്ഛാശക്തിയോടെ നിർവ്വഹിക്കുന്ന സർക്കാരാണ് കേരളത്തിലേത്.

വികസന ക്ഷേമ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് യാതൊരു കുറവും വരുത്താതെ സംസ്ഥാനത്തെ മുന്നോട്ടുകൊണ്ടുപോവുകയാണ് ശ്രീ. പിണറായി വിജയന്റെ നേതൃത്വത്തിലുള്ള എൽ.ഡി.എഫ്. സർക്കാർ. നിപ്പയും കോവിഡും പ്രളയവും സൃഷ്ടിച്ച പ്രതിസന്ധികളേയും അസാധാരണമായ വരുമാന നഷ്ടത്തെയും സുധീരമായി നേരിടാൻ നമുക്ക് കഴിഞ്ഞു. ഒരു ദിവസം പോലും ട്രഷറി അടച്ചിടാതെ നമുക്ക് മുന്നോട്ട് പോകാൻ കഴിഞ്ഞു. പ്രത്യേക പരിഗണന നൽകി എല്ലാ വിഭാഗങ്ങളേയും സംരക്ഷിക്കാൻ സർക്കാർ ശ്രദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഉത്തരവാദിത്വങ്ങളിൽ നിന്നും ഒഴിഞ്ഞുമാറിയുള്ള ചെലവ് ചുരുക്കൽ നയമല്ല, പകരം എല്ലാവരേയും ചേർത്ത് പിടിക്കുന്ന സമീപനമാണ് നമ്മുടെ ബദൽ എന്ന് തെളിയിച്ച കാലത്തിനാണ് നാം സാക്ഷ്യം വഹിച്ചത്. എന്നാൽ കേന്ദ്രസർക്കാർ രാജ്യത്തിന്റെ ജനാധിപത്യ ഘടനയേയും ഫെഡറൽ മൂല്യങ്ങളേയും തകർത്ത് സംസ്ഥാനങ്ങളുടെ അധികാരവും വിഭവങ്ങളും കവർന്നെടുക്കുന്ന ഈ കാലഘട്ടത്തിൽ ഇതിനെതിരെ എല്ലാ അഭിപ്രായ വ്യത്യാസങ്ങളും മാറ്റിവെച്ച് നമ്മളാകെ ഒന്നിക്കേണ്ടതുണ്ട്.

468. രാഷ്ട്രീയമായി പല വിഷയങ്ങളിലും ഭിന്നാഭിപ്രായങ്ങളുള്ളവരാണ് നമ്മൾ. അതൊന്നും സംസ്ഥാന താൽപര്യം സംരക്ഷിക്കുന്നതിന്

വിഘാതമാകാൻ പാടില്ല. ഭരണപക്ഷവും പ്രതിപക്ഷവുമുൾപ്പെടെ എല്ലാ രാഷ്ട്രീയ കക്ഷികളും നമ്മുടെ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ പൊതുതാൽപര്യം സംരക്ഷിക്കാനായി ഒന്നിച്ചു നിൽക്കും എന്നുതന്നെയാണ് എന്റെ പ്രതീക്ഷ.

469. പുതിയ മേഖലകളുടെയും സാങ്കേതികവിദ്യകളുടെയും സാധ്യതകൾ ഉപയോഗപ്പെടുത്തി സമ്പദ് വ്യവസ്ഥയെ ശക്തിപ്പെടുത്താനും കേരളത്തെ കൂടുതൽ പുരോഗതിയിലേക്ക് നയിക്കുവാനും നമുക്ക് കഴിയും. ഈ ലക്ഷ്യത്തിലേക്ക് നമുക്ക് ഒറ്റക്കെട്ടായി മുന്നേറാം. ഈ പരിശ്രമത്തിൽ നാം വിജയിക്കുകതന്നെ ചെയ്യും.

470. ഇനി ഞാൻ 2021-22 വർഷത്തെ പുതുക്കിയ എസ്റ്റിമേറ്റുകളുടെയും 2022-23 വർഷത്തെ ബഡ്ജറ്റ് എസ്റ്റിമേറ്റുകളുടെയും സംക്ഷിപ്ത രൂപം അവതരിപ്പിക്കട്ടെ.

2021-22 ലെ പുതുക്കിയ ബഡ്ജറ്റ് എസ്റ്റിമേറ്റ്

(രൂപ കോടിയിൽ)

റവന്യൂ വരവ്	117888.16
റവന്യൂ ചെലവ്	149803.21
റവന്യൂ കമ്മി*	(-)23176.05
മൂലധന ചെലവ് (തനി)	(-)12183.51
വായ്പകളും മുൻകൂറുകളും (തനി)	(-)2296.91
പൊതുകടം (തനി)*	26633.31

പൊതുകണക്ക് (തനി)	10980.00
ആകെ കമ്മി	(-)43.16
വർഷാരംഭ റൊക്ക ബാക്കി	(-)206.42
വർഷാന്ത്യ റൊക്ക ബാക്കി	(-)249.58

*ജി.എസ്.ടി നഷ്ടപരിഹാര ഇനത്തിൽ കേന്ദ്ര സർക്കാരിൽ നിന്നും 2021-22 (പുതുക്കിയ ബഡ്ജറ്റ് എസ്റ്റിമേറ്റ്)- ൽ വായ്പയായി ലഭ്യമായ 8739 കോടി രൂപയുടെ തിരിച്ചടവ് സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ബാധ്യതയല്ല. അതിനാൽ ഈ തുകയെ ധനസൂചികകളുടെ കണക്ക് കൂട്ടലിനായി റവന്യൂ ഗ്രാന്റായി പരിഗണിക്കാവുന്നതാണ്.

2022-23 ലെ ബഡ്ജറ്റ് എസ്റ്റിമേറ്റ്

(രൂപ കോടിയിൽ)

റവന്യൂ വരവ്	134097.80
റവന്യൂ ചെലവ്	157065.89
റവന്യൂ കമ്മി	(-)22968.09
മൂലധന ചെലവ് (തനി)	(-)14841.16
വായ്പകളും മുൻകൂറുകളും (തനി)	(-)1307.36
പൊതുകടം (തനി)	27856.03
പൊതുകണക്ക് (തനി)	11230.00
ആകെ കമ്മി	(-)30.58
വർഷാരംഭ റൊക്ക ബാക്കി	(-)249.58
വർഷാന്ത്യ റൊക്ക ബാക്കി	(-)280.16
ഇപ്പോൾ പ്രഖ്യാപിച്ച അധിക ചെലവ്	(-)1081.00
നികുതി ഇളവുകൾ	(-)2.00
അധിക വിഭവ സമാഹരണം	602.00
വർഷാന്ത്യ റൊക്ക ബാക്കി	(-)761.16

471. 2022-23-ലെ ഈ ബഡ്ജറ്റ് സഭയുടെ അംഗീകാരത്തിനായി ഞാൻ സമർപ്പിക്കുന്നു. 2022-23 സാമ്പത്തിക വർഷത്തെ ആദ്യ നാല് മാസത്തേയ്ക്കുള്ള (2022 ഏപ്രിൽ മുതൽ ജൂലൈ വരെയുള്ള) വോട്ട് ഓൺ അക്കൗണ്ടും സഭയുടെ അംഗീകാരത്തിനായി സമർപ്പിക്കുന്നു.

എന്റെ ബഡ്ജറ്റ് പ്രസംഗത്തിന്റെ അച്ചടിച്ച കോപ്പിയിലുൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള വളരെ കുറച്ചഭാഗങ്ങൾ ഒഴിവാക്കിയാണ് ഞാൻ നിയമസഭയിൽ വായിച്ചത്. വായിക്കാതെ വിട്ട ഭാഗം കൂടി എന്റെ പ്രസംഗത്തിന്റെ ഭാഗമായി പരിഗണിച്ച് സഭാരേഖകളിലുൾപ്പെടുത്താൻ നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് ബഹുമാനപ്പെട്ട സ്പീക്കറോട് അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നു.

മി. സ്പീക്കർ: ബഡ്ജറ്റ് രേഖകളെല്ലാം നിയമസഭ വെബ്സൈറ്റിൽ അപ്ലോഡ് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്; അവ വെബ്സൈറ്റിൽ ലഭ്യമായിരിക്കും. ബഡ്ജറ്റ് പ്രസംഗത്തിന്റെ കോപ്പികൾ ബഹുമാനപ്പെട്ട അംഗങ്ങൾക്കും മാധ്യമ പ്രതിനിധികൾക്കും ഇപ്പോൾ സഭയിൽ വിതരണം ചെയ്യുന്നതാണ്.

ബഡ്ജറ്റ് രേഖകൾ അംഗങ്ങൾക്ക് നിയമസഭാ ഹോസ്റ്റലിലെ മുറികളിലും മന്ത്രിമാർക്ക് അവരുടെ ഓഫീസുകളിലും മാധ്യമ പ്രവർത്തകർക്ക് ടേബിൾ വിഭാഗം അണ്ടർ സെക്രട്ടറിയുടെ 407-ാം നമ്പർ മുറിയിൽനിന്നും വിതരണം ചെയ്യുന്നതാണ്.

(ബഡ്ജറ്റ് പ്രസംഗത്തിന്റെ കോപ്പികൾ വിതരണം ചെയ്തു.)

ബഡ്ജറ്റ് രേഖകൾ പ്രിന്റ് ചെയ്ത് ലഭ്യമാക്കുന്ന തിരുവനന്തപുരം ഗവൺമെന്റ് പ്രസ്സിൽ സംഭവിച്ചതായി പറയുന്ന ചില സാങ്കേതിക തകരാറുകൾ കാരണം ഇപ്പോൾ ബഹുമാനപ്പെട്ട അംഗങ്ങൾക്കും പത്രമാധ്യമ പ്രതിനിധികൾക്കും നൽകാനുള്ള കോപ്പി മാത്രമേ ലഭ്യമായിട്ടുള്ളൂ. തകരാർ പരിഹരിച്ച് ആവശ്യത്തിന് കോപ്പി എത്രയും പെട്ടെന്ന് ലഭ്യമാക്കുമെന്ന് അറിയിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ഓർഡർ... ഓർഡർ.... സഭ ഇപ്പോൾ പിരിയുന്നതും തിങ്കളാഴ്ച രാവിലെ 9.00 മണിക്ക് വീണ്ടും സമ്മേളിക്കുന്നതുമാണ്.

(2022 മാർച്ച് മാസം 14-ാം തീയതി തിങ്കളാഴ്ച രാവിലെ 9.00 മണിക്ക് വീണ്ടും സമ്മേളിക്കുന്നതിലേയ്ക്കായി സഭ രാവിലെ 11.25-ന് പിരിഞ്ഞു.)

(ബഡ്ജറ്റ് പ്രസംഗത്തിന്റെ ഇംഗ്ലീഷ് പരിഭാഷ അനുബന്ധമായി ചേർത്തിട്ടുണ്ട്.*)

*

അനുബന്ധം

(ബഡ്ജറ്റ് പ്രസംഗത്തിന്റെ ഇംഗ്ലീഷ് പരിഭാഷ)

PART - I**PREFACE**

1. It gives me great pleasure to begin the budget speech for the Financial Year 2022-23 with an optimism outlook.
2. We have begun to move forward again after facing acute and multiple crises. The survival and recovery of our society is a reality we are witnessing now. Public life is returning to normalcy as seen in the daily life of people travelling in carriages, moving across streets, children going to school or people indulging in daily activities in places of worship, hotels, cinemas etc... We are confident that this transition from solitude to togetherness will reflect in economic activity leading to wealth creation and increased income for people and the state. When compared to the previous years we believe that in the year 2022-23 the state's domestic production, employment opportunities and tax collection will grow at an increased rate. I am happy to inform this august house that the average GST collection in the months of January-February 2022 has recorded a growth of 14.5%. This is a strong indication of economic recovery. However, this does not mean that the crisis has come to an end. There is still

a possibility of a fourth wave of Covid; The current Russia-Ukraine conflict may spin off as a serious crisis of inflation and result in other economic challenges for the state. However, today we can confidently say that Kerala can face any crisis and succeed.

3. While the challenges of climate change and natural disasters are receding, the threat of war and price rise are confronting the peace world over. Russia-Ukraine war has pushed the world towards a possible third world war with nuclear weapons. The possibility cannot be ruled out totally even now. The memories of Hiroshima and Nagasaki compel us to work towards peace. It is not possible to give an excuse that 'I am not willing to confront' and adopt an isolationist attitude. Each one of us has to contribute our small bit. Let the first announcement in the Budget for 2022-23 be towards this good gesture. Prominent peace workers and thinkers across the world will be assembled through seminars and discussions will be convened. **Towards this ₹ 2 crore is earmarked. As the travel restrictions are being lifted, institutions in our small state of Kerala will take initiative for convening an in-person 'Global Peace Conference' on nuclear disarmament and world peace.**
4. I need to first point some information about the global economic crisis and its reasons.

5. Before the emergence of the Pandemic, the global economy and India were in the shadow of a recession. The income of common man was stolen and avaricious corporates increased their profit and capital. While the productivity of corporates increased it did not reflect in the income of common man. The major indication of this was the stockpiling of goods and not enough buyers for the same. Indian companies could produce only to a limited extent when compared to their installed capacity. The policy measures taken to overcome this crisis has made the farmers and labourers poorer. It is in this context that we are witnessing the historic protests of the farmers and labourers in India today.
6. Governments continued their corporate appeasement policy even in the time of pandemic. While the economy witnessed unprecedented recession and destruction during the pandemic times, corporates recorded all time high profits. Inequality increased. The policies which make the rich richer and poor poorer were ruthlessly implemented in many nations including India. It was a shameful moment when India ranked high in inequity and poverty indicators.
7. The pandemic has resulted in long run negative consequences in economy and Government's financial capacity. This is known as long economic covid. Almost all nations lost about two years economic growth. India's domestic production has

still not reached the pre-covid levels. India has witnessed unparalleled employment loss during these times. The study conducted by Gulati Institute as per the directions of Government of Kerala has found that Kerala has witnessed large scale loss in employment and revenue during this period.

8. There must be strong Government interventions to compensate the economic loss and decline sustained by the citizens during the pandemic. Demand in economy has to be increased by providing money in the hands of people. Inequity must be alleviated. Support must be extended to micro and small industrial enterprises. There must be large scale investment in the infrastructure sector. Unfortunately, the Central Government is unwilling to take the remedial measures. We all were witness to how disappointing the Central budget of 2022-23 was. Even in the context of inequity rising to an all-time high the Central Government is unwilling to hike the Income Tax, Corporate Tax and Wealth tax. The Central Government is trying to reduce the fiscal deficit by enhancing the indirect taxes by including the surcharges on products like petroleum which affect the common man. Simultaneously, the Central Government is trying to sell out public undertakings including LIC and transfer the public assets to private sector through programmes like National Monetization Pipeline.

9. The Central Government which does not take any measures to overcome economic recession also prevents the State Governments from intervention. The Central State finance relationship has changed in a manner that the resources are for the Central Government while the developmental and welfare responsibilities vest with the State Governments. With the introduction of GST, the State's tax domain shrank significantly. It needs to be mentioned that these transformations that weaken the federal system affects all the states and specifically Kerala in an adverse manner. The achievements of the state in livelihood indexes have been quoted repeatedly to reduce the tax share from the central pool. Additional details about the share of state from the central pool will be mentioned while presenting about the state's economy
10. I had intentionally mentioned about the globalisation policies and Central-State Government relations at the beginning of my address today. These policies are the root cause for most of the problems the economy is witnessing today. A plausible popular alternative could be developed only by reversing such policies. This was the approach adopted by the first Pinarayi Government and continued by the current Government. We are attempting to propagate the 'Kerala Model' as an alternative to the current globalization policies. We all know how the policies of globalization were started which pushed

India into a dangerous path of inequity and poverty and who were its proponents. BJP Government pursued the then started globalization policies with even more vigour.

Inflation and its Remedy

11. With the intensifying of the Russia-Ukraine war the prices of goods are increasing rapidly in various corners of the world. The issue of Inflation is emerging as a high priority issue for the state in 2022-23. The threat of inflation loomed large on the world even before the beginning of the Russia-Ukraine war.
12. It is almost certain that developed nations including America will increase interest rates substantially to tackle inflation. The American Federal Reserve has issued such an alert. International Monetary Fund has also echoed this. If the developed nations raise the interest rates, developing countries including India will witness a capital outflow. This will adversely impact the Indian rupee exchange rate and the stock market. The exchange rate of Indian Rupee is already under great pressure. The depreciation of the Indian Rupee will lead to higher cost of imports including that of crude oil resulting in general inflation.
13. The efficiency of our Public Distribution System in dealing with inflation is praiseworthy. The availability and price stability of daily consumables will be ensured through joint

efforts of various Government and Quasi-Government Agencies. We have the experience of effectively tackling the food inflation during the pandemic by increasing the domestic production of milk, egg, vegetables and fruits. Kerala will adopt an approach which emphasises domestic production and localised product supply. **An amount of ₹ 2,000 crores is set apart in 2022-23 budget for surviving the threat of inflation and ensuring food security.**

14. The escalating cost of petroleum products and their transportation are likely to cause worry. The Central Government is likely to permit petroleum companies to hike the price since elections to various states have just concluded. For the past many years, Kerala has not increased the taxes on petroleum products. When the state demanded for reduction in taxes proportionate to the decrease in crude oil prices the opposition was engaged in organising protests against the State Government. It may be recollected on this occasion that the national leadership of Congress came forward to endorse and support the State Government.
15. It would do no good to any society to disregard the lessons imparted to the human race by the natural calamities and pandemic at a time when we strive forward on the path of resurrection and growth. Along with this, an alternative to globalisation policies that increase inequities and retards the

inclusive economic growth must be found. These two ambitions are not contradictory. Kerala can achieve better growth while ensuring environment conservation, sustainability in development and social justice. This is the objective of 'NAVAKERALA NIRMANAM'. The budget for the year 2022-23 is prepared on the basis of this concept. This is also the central theme of the 14th five year plan of Kerala.

Achievements of Kerala

16. Despite being confronted with extreme adversities, State Government of Kerala received acclaim in national and international circles for its handling of the disasters. International media praised the handling of pandemic by Kerala. As per the fourth edition of NITI Ayog's health indicators Kerala's performance was outstanding. Along with this Kerala is also the leader in achieving Sustainable Development Goals. As per the report of the Public Affairs Centre which examines the indicators of the various states, Kerala has been ranked as the best governed state.
17. This Government is functioning with a long-term objective. Over the next 25 years, the standard of living of the people of Kerala must be raised to that of developed middle income countries. This is not an impossible target for the state. Kerala is a land blessed with nature's bounty. We also have

human resources that can compete with developed countries. We can achieve the goals even earlier than the target, if we can utilize the infinite possibilities of knowledge along with our human resources.

18. I am attempting to present through this budget a new developmental vision which integrates knowledge and production to achieve these goals.

PART - II

19. Government aims at radical changes in Higher Education Sector. The results of researches in Higher Education Institutions should be beneficially utilized for the productive sector of the State. The quality of Higher Education Sector should be enhanced to be beneficial for practical life rather than confining it to mere academic circle. More translational Labs and Incubation Centres that promotes entrepreneurship are to be started. The knowledge economy needs to be strengthened and thereby increase value added production of the State and its domestic income is to be enhanced.
20. Translational Research Centres will be developed in the university campuses of Kerala. Startups and incubation centres will be set up along with these centres. For this, a total amount of ₹ 200 crore comprising ₹20 crore each will be provided to Kerala, Calicut, Mahatma Gandhi, Kannur, CUSAT, Fisheries, Medical, Technical, Veterinary and

Agricultural Universities by including in through KIIFB Project.

21. Special schemes will be allowed to start new short term courses and P.G. Courses in project mode at university campuses. Modern new courses will be designed and conducted with the assistance of existing departments. Under this scheme envisaged for 5 years, 3 projects each will be sanctioned to each university during this year. **An amount of ₹ 20 crore is allotted for this.**
22. This time, Chief Minister's Nava Kerala Post-Doctoral Fellowship is given to 150 persons. Their research will be utilized not only for the creation of Nava Kerala but also for the betterment of the academic research atmosphere in universities and colleges.
23. The inadequacy of hostel facilities for students in university centres in Kerala is constantly being pointed out. We need to construct international hostels along with hostels for boys and girls. A total of 1500 new hostel rooms will be constructed in the campuses of Kerala, Mahatma Gandhi, Cochin, Calicut & Kannur Universities in a time bound manner. Apart from this, 250 international hostel rooms will also be constructed. **An amount of ₹ 100 crore will be made available through KIIFB for this project.**

24. Government have already constituted Commissions to reform university administration, conducting of examinations, academic activities etc. Creative steps will be initiated on the basis of the reports of these Commissions.
25. Mini Industrial Units with modern technical facilities, and Startups can be set up adjacent to Engineering Colleges, Polytechnics, ITIs and Arts and Science Colleges. Through this, along with their studies, students can participate in economic and production process, acquire training and make earnings. Educated people including former students can be associated with these enterprises. Many educational institutions across the globe have similar employment entrepreneurship centres. **A pilot project is announced to start such centres in all 14 districts of Kerala. An amount of ₹ 25 crore is earmarked for this.**

Knowledge Economy and Skill Development

26. The Government started Knowledge Economy Mission for providing 20 lakh employment opportunities under knowledge economy sector. The basic aim of the mission is to establish a strong skill infrastructure ecosystem in the State.
27. District Skill Parks will be established in all districts under the aegis of the Mission in a phased manner. Out of these parks five each will be under the responsibility of ICT Academy of Kerala, and ASAP company Ltd. and the remaining parks

will be under KASE. While the ICT Academy concentrates on IT and ITES courses, the ASAP and KASE will concentrate on their areas of expertise.

28. **An area of 10 to 15 acres of land required for each park** will be acquired utilizing the fund earmarked in KIIFB for acquiring land for basic infrastructure development projects.
29. 50% of the total land area of the skill park will be reserved for prominent firms which that have proved their expertise. It is targeted to provide operational facilities to experienced entrepreneurs through this.
30. Subsidies and other facilities will be extended to future entrepreneurs for the first 5 years for establishing the units. This will help in maintaining the operational stability of the units.
31. The repayment of fund from KIIFB infrastructure land pool will be for 30 years at a subsidized rate of 5%. It will be ensured that the fee collected from trainees and the rent charged from skill providers will be moderate. Fee subsidy will be provided for SC/ST, Fisher folk, differently abled and transgender categories. All the other students will be provided with merit-based scholarship schemes and interest subsidies.
32. An amount of ₹350 crore is earmarked for District Skill Parks through KIIFB.

Skill Courses in Educational Institutions

33. Government will encourage Arts and Science Colleges, Professional Colleges, Polytechnic colleges, ITIs, to undertake skill courses as part of the extension of skill ecosystem in our state. The project is envisaged in such a way that it would be helpful to develop production centres along with educational institutions. This project will be implemented on 'One Constituency- one Institution' basis in all 140 assembly constituencies. Assistance will be provided for setting up basic infrastructure to institutions that take over courses in co-operation with K-DISC by partnering with Knowledge- Economy Mission. **An amount of ₹140 crore will be earmarked from KIIFB for this.**

Medical Technology Consortium

34. To create a medical entrepreneurial ecosystem in Kerala, a consortium will be constituted by linking all the allied institutions related to medical technology. **An amount of ₹100 crore is provided through KIIFB for setting up Medical Tech Innovation Park at Thiruvananthapuram.** The main operation of the innovation park will be incubation.

Kerala Genomics Data Centre

35. K-DISC has initiated steps to establish a 'Kerala Genome Data Centre' (KGDC) in line with international models like 'UK Biobank' to generate, curate and publish Genomic Data

related to medical, agricultural and livestock sectors. This will be beneficial for health care, study on critical genetic disorders and to improve the productivity of primary sector.

36. A high capacity data centre which is capable of storing and processing large genomic data will be set up in collaboration with Kerala University and it would be a crucial platform for various research institutes, hospitals, bioinformatics and diagnostic startups and biotech companies. This five year project is expected to be complete with an expenditure of ₹500 crore. **An amount of ₹50 crore is earmarked in the Budget for the first phase of this project.**

Centre of Excellence of Microbiomes

37. 'Microbiome' is one of the sectors that has recently attracted key attention in the research realm at international level. 'Microbiome' is the sum total of the interventions of microbial organisms and their genetic components in a special environment. Studies on microorganisms in human body, skin & soil influence positively on the progress in the areas like health care, agriculture, bio informatics and pro-biotics. Microbiome is an important key to understand the inter-relationship among human beings, animals and environment. This has more relevance in the back drop of Covid-19 pandemic. Researches on microbiome aims to resolve the issues related to ageing and increasing ailments. Under the

aegis of K-DISC steps have already been taken to form a Centre of Excellence (COE) and a strategic programme on Microbiome, integrating various research institutes, within a year. **An amount of ₹5 crore is set apart for the initial expenses of the centre.**

Centre of Excellence in Nutraceuticals

38. A substance that is food or part of it which helps to prevent and treat ailments is defined as "Nutraceuticals". Scientists and health care experts opines that it is beneficial to ensure healthcare and to improve living standards of the society. This new knowledge sector integrates the nutrition and pharmaceutical sciences with traditional knowledge and medical practices imparted by aboriginal communities around the world. K-DISC will facilitate a programme to integrate research centres, startups and other institutes in the field. An expert committee will be formed to prepare a blue print for this nutraceutical project in Kerala. **An amount of ₹25 lakh is provided for the preparation of a detailed project report for establishing a Centre of Excellence in Nutraceuticals in Kerala.**

Graphene- Future's Amazing Substance

39. The scientific world observes Graphene as a substance having the potential to make revolutionary changes in human life. It is described as amazing substance of the future. Graphene is

an extremely thin substance, but 40 times stronger than diamond and 200 times than steel. Graphene is transparent and at the same time a good electric conductor having extraordinary physical, thermal, electrical and optical specificities. Hence Graphene can bring about unbelievable changes in electronic, industrial and construction sectors. Many researches relating to Graphene are going on across the globe. 'India Innovation Centre for Graphene' is a project jointly implemented by Kerala Government and Ministry of Electronics and Information Technology with Tata Steel Limited as industrial partner and C-MET and Digital University as implementing agencies. It will be developed as a Centre of Knowledge conducting experimental researches on the new technology of Graphene. Central Ministry has given Administrative Sanction for this scheme. The State Government earmarks ₹15 crore for this as first instalment.

Information Technology and Digital Sector

5G Leadership Package

40. 5th Generation networks are new generation mobile networks operating on new radio technology. It provides improved services and facilities such as reduced latency, high capacity, support for large number of connections in mobile sector etc. In the union budget speech 2022, various type of incentives were announced to expand the 5G networks in the

country. The Government will initiate expeditious steps to bring 5G system to the state and rapidly move forward in service sector. There are unique favourable factors which help our State to reach to the forefront of 5G revolution.

41. Kerala is in the forefront after national capital Delhi in terms of internet mobile expansion. Almost 60% of the Keralites have smartphones. Mobile network service is available in 100% area of the State. With the commissioning of K-FON, Kerala will become the State with the highest highspeed fiber data connectivity.
42. The Government aims to make Kerala a leading state in the country in 5G global revolution. K-FON backbone infrastructure, that connects the 5G towers has to be utilized by the state. For this, a package will be prepared, comprising the preparation of a special pricing model for K-FON users, facilitating construction of tower infrastructure through quick sanction, utilizing buildings of Government and public sector undertakings for deploying antennae and providing electricity at moderate rate through viability gap funding for a specific period.
43. The 5G leadership package will be introduced first in the extended IT Corridors between Thiruvananthapuram-Kollam, Ernakulam-Koratty, Ernakulam-Cherthala and Kozhikode-Kannur. To prepare 5G leadership package a high-level

committee comprising Secretaries of Information Technology, Power and Finance departments will be constituted.

IT Corridor Extension

44. Kerala is one of the few places in the world which effectively managed the Covid pandemic. When compared with other cities in India, cities in Kerala are behind in facilities like large shopping malls, recreational areas, and night life facilities. The relevance of these urban factors is decreasing in the post Covid world. But internet connectivity, availability of electricity, civil infrastructure, availability of quality health care and clean atmosphere are the crucial factors for business growth.

45. Information technology sector is one of the sectors that has continuously prospered during the pandemic period. We have witnessed a surprising growth in job opportunities and a surge of salary in various job sectors there. Considering this, Government intends to set up four IT Corridors parallel to the NH 66 which is being developed as a four lane. These four corridors will begin from the existing IT centres in Kerala. Proposed corridors are Technopark IIIrd phase to Kollam, Ernakulam to Koratty, Ernakulam to Cherthala and Kozhikode to Kannur. IT industry will have great scope since the airport at Kannur has been developed. **A new IT park will be set up in Kannur. For IT Corridor extension, IT**

facility covering an area of 5,00,000 sq.ft will be set up in Kollam. Satellite IT parks will be established in 15 to 25 acres of land which will be purchased at premium rates through land acquisition on the proposed corridor having easy access via NH 66 from Ernakulam, Kozhikode and Technopark Phase III.

46. 20 small parks with area of 50,000 to 2 lakh sq.ft are intended to be built in the acquired land.
47. Connectivity between parks will be ensured by high speed optical fiber cable of K-FON through IT corridor. All the facilities of 5G leadership package that I announced earlier, will be made available first in these four corridors.
48. The studies show that we can double the current export of IT products and related services by the next 5 years. At least 2 lakh new job opportunities can be created in the existing IT parks. As a part of developing basic infrastructure facilities for this purpose, Technopark, Technocity, Infopark and many other IT centres will be expanded. Necessary infrastructure facilities for the purpose have to be developed. Technopark, Techno City, Info Park and other IT Centres will be expanded. **An amount of ₹100 crore will be additionally provided for the project through KIIFB.**

49. **An amount of ₹1000 crore will be earmarked from KIIFB land acquisition pool for acquiring land to set up IT parks in Kollam, Kannur and parks in other areas. Construction of the parks will commence as and when the required land is acquired.**
50. Industrialists raise the concern that they are not getting enough trained people for the needs of IT as well as for Non-IT industries. It is pointed out that there are limitations in providing required training to job seekers through skill training centres and finishing schools. Therefore, it is intended to implement 6 months internship training programme for educated candidates in IT and other industrial institutions. The interns will be provided a monthly stipend of an amount up to ₹5000 as Government contribution and appointing institution should also bear at least the same amount. On completion of the internship, the institutions can appoint the competent people. Thereby, this can be transformed into a good training programme. In the current year, assistance will be provided to 5000 people for internship. A common facilitation programme will be implemented in Technopark and Info Park, which is capable of providing the training required for companies. Along with this, a pool of teachers /trainers will be prepared. This will help to provide the required type of training to the institutions. **₹20 crore is set apart for this project.**

Work Near Home Scheme

51. The concept of work from home may prevail and continue on a large scale even in post-Covid period too. We may utilize the possibility of working online from villages and small towns for companies across the globe. Like 'work from home', 'work near home' concept is also getting acceptance. When IT based employment centres become operational across the state, the educated, including house wives, can engage in jobs. **An amount of ₹50 crore is earmarked for this project.**

Industrial Facilitation Parks

52. The Government intends to attract private investment in line with the Government policy of augmenting considerable industrial growth of the State. The Government formulating a project for industrial facilitation parks under PSUs for providing necessary technical assistance and areal facility to private entrepreneurs. Each Industrial Facilitation Park (IFP) will have a building with 25000-50000 sq. ft. area and basic industrial facilities. The beneficiaries will be allowed to use the facilities without hindering the functioning of the PSUs. **A corpus fund of ₹200 crore will be set apart under KIIFB for the construction of these Industrial Facilitation Parks.** The pilot project of this scheme will be implemented in United Electrical Industries Ltd., Kollam.

Four Science parks with an investment of ₹1000 crore

53. The advancements in Science and Technology Sector will open plethora of new industrial opportunities. In order to effectively utilize these possibilities, four Science Parks are being established in the state at an investment of ₹1000 crores. Double block science parks will be setup near the International Airports at Thiruvananthapuram, Kochi and Kannur. In addition to this, a Digital Science Park will be established adjacent to the digital university.
54. **Each science park will have an investment of ₹200 crore and an area of 10 lakh sq. ft. in two blocks.** The project will be completed within 3 years.
55. These parks will be established either in IT parks of the state or in other parks which are in the acquisition phase. If such facilities are not available, 10 acres of land will be acquired for setting up of these parks.
56. Special accommodation will be provided in parks for 100 clients from business, research and educational sectors.
57. Centres will be setup in parks for various areas of applied scientific research. Microbiomes, Genomics, fluid mechanics and aero dynamics, hydrogen, emerging fuel and fuel cells, waste to resources, bio-energy, biomolecules, electric and hybrid vehicles, renewable energy technology, photonics,

optical sciences, imaging science and technologies, agri-tech, systems control and robotics, flexible and printed electronics, sensor technologies, medical device and technologies, anthropology, archeology, museum science and cognitive science are some of the potential areas of applied scientific research.

- a. Each centre will be provided one floor with an area of an approximately one lakh sq.ft.
- b. An equipment procurement fund of ₹200 crore will be formed for facilitating these parks. Investment will be sought from private industrial units and Central Government for procurement of equipments.
- c. Each centre will be set up on a PPP model in collaboration with industrial region, universities in Kerala, research organizations and two researchers who are experts in the field. A facility Management Company on the CIAL model will be set up under the name 'Kerala Science Parks Company Ltd.' to facilitate the overall facilities. Infrastructure management of the facilities in the science park will be through designated agencies providing external services.

58. As double block towers have been suggested, each floor can be completed using appropriate construction techniques in a

phased manner and they can be brought into service at the time of completion itself.

Global Science Festival

59. **An amount of ₹4 crore is earmarked for conducting Global Science Festival at Thiruvananthapuram under the aegis of Science and Technology Department with an aim to introduce modern techniques and findings of science and technology to people and to make science more popular.**

Agriculture and Value-Added Products

60. Popular models in production of value-added products from agricultural resources are going on successfully across the state.
61. The activities undertaken by the consortium of Amballoor-Vattanathra Service Co-operative banks of Alagappa Nagar panchayat in Thrissur to help the turmeric farmers are exemplary. In June 2017, 16 tons of 'Prathibha' variety of turmeric seeds having high curcumin content were distributed to 52 farmers who cultivated it over 26 acres of land. After 6 months, the turmeric weighing 17 times (272 tonnes) was harvested. The same was marketed as turmeric seeds as well as turmeric powder. It turned out to be an endeavor with return ranging from rupees sixty thousand to seventy five thousand per acre. Schemes will be formulated to extend this

people's model of shifting from yellow powder to turmeric powder by integrating Co-operative banks and panchayats.

62. Right in front of us we have the success story of a startup having achieved a turnover of about ₹12 crore by making healthy products from jackfruit, which is aplenty in Kerala. The Government is committed to provide encouragement to these entrepreneurs. Effective steps will be taken for fast-track provision of getting permissions for standardization certificate, clinical trial facilities for entrepreneurs. Subsidy under simplified terms and loans with interest subvention will be made available to this sector.
63. There are successful enterprises producing and exporting value added products in the fisheries sector across the state. The Government will provide encouragement for value added products developed from food and non-food agricultural produces.
64. Steps will be taken to produce value added products such as ethanol and beverages with low alcoholic content by making use of fruits and various agricultural produces. **An amount of ₹2 crore is set apart for the project meant for production and other value-added products from tapioca at Tuber Crops Research Institute, Thiruvananthapuram on a pilot basis.**

65. The Government is going ahead with activities in the mission made for promoting value added products.

Value Added Agriculture Mission (VAAM)

66. Value Added Agricultural Mission will be constituted for fulfilling the aim of increasing the state's domestic production by producing value added products from agricultural resources. As a part of this, five working groups will be constituted to formulate working strategies - 1) Agricultural productivity, Agricultural inputs, 2) Agri Industries and Technology, 3) Training Support, 4) Marketing, 5) Finance. These five working groups will formulate extensive schemes and device an integrated scheme thereafter. **An amount of ₹5 crore is earmarked for the initial activities of Value-Added Agricultural Mission.**
67. Seven Agritech facility centres in seven districts will be established under Agriculture Department for encouraging Value Added Farming and Value-Added Agricultural produce and thereby transforming agriculture sector into an efficient economic engine of our state. These centres will be established in 5 to 10 acres of land owned by Agriculture Department.
68. These centres will be handed over to farmer collectives (Committee comprising of FPOs and representatives of farmers).

69. Services will be provided to the farmers and farming initiatives on no loss no profit basis. Packing facilities including tetra packing of special value added products, tools for examination and certification will be made available through these centres.
70. An amount of ₹175 crore will be provided as financial assistance for these service centres from the share set apart for agricultural parks under KIIFB.

Food Processing Park

71. **Additional** facilities for processing and value additions of agricultural resources should be created. We can create a large market that can receive attention even at the international level. **An amount of ₹ 100 crore is allocated from KIIFB for starting 10 Mini Food Parks having facilities to produce and market Kerala's own produces.**

Company for Marketing

72. A marketing company on the model of CIAL with a capital of ₹100 crore will be established for improving the marketing of agriculture value added products with the co-operation of industrial – commercial entrepreneurs and others including expatriates working in various fields. The company will carry out various responsibilities including marketing, quality assurance and branding of products. **An amount of Rs.20 crore is earmarked for this project.**

Plantation

73. A major intervention is needed to solve the crisis in plantation sector. We need to continue the efforts for renewal of ASEAN agreement and retraction of existing import regime.
74. In addition to rubber, coffee and tea which are already included in the extent of definition of plantation, new crops need to be included. Plantation laws are to be updated by bringing relevant amendments to include pomiculture in plantation. The objectives of land reform acts need to be preserved. The Government will go forward in taking steps to help the farmers of this sector. **An amount of ₹ 500 crore is set apart for providing subsidy in rubber sector.**
75. At this stage when the rubber sector is facing a severe crisis, steps are to be formulated to increase price, production and consumption of rubber simultaneously. Steps will be taken to construct more rubberized roads. For the construction of roads undertaken by PWD and KIIFB, the method of adding rubber mixture to tar will be adopted. **An amount of ₹ 50 crore is set apart for the promotion of this scheme.**

Agricultural Machineries & Labour Groups

76. The prevailing method of carrying out agricultural labour in the traditional way with high physical effort needs to be changed. Physical effort and working time ought to be simplified by utilizing minor agricultural implements and

tools specifically suited to the nature of agricultural land of Kerala. Through this, more youths can be attracted to the agricultural sector. We may adopt the model of minor agricultural implements of South East Asian countries including Vietnam, Malaysia, Thailand, Taiwan and Sri Lanka.

77. A new scheme is announced for providing loans up to ₹50 lakh on simplified terms to self-employed agricultural groups for purchasing agricultural implements and machines and to provide them with a subsidy of ₹10 lakh or 25%, whichever is less. **An amount of ₹20 crore is set apart for this.**
78. A scheme will be formulated to enable the farmers of the state to understand the best practices in agriculture by undertaking farm visit in India and abroad where profitable farming is practiced with the use of modern techniques. We can increase the yield and income manifold by adopting successful farming methods of different countries. **An amount of ₹2 crore is earmarked for this scheme.**
79. Kerala Agro Machinery Corporation (KAMCO) is an institution manufacturing various equipments in agricultural field such as tillers and mini tractors. **This profit-making institution is provided with a capital investment of ₹5 crore for acquiring latest technical know how and for the manufacturing and marketing of modern equipments.**

80. Well planned efforts are required to resolve unemployment in Kerala and to fetch new areas of productive employment. Lakhs of educated experts have returned to our state during the Covid pandemic period. This includes well-trained and long-term experienced persons. Bringing them together with the youth will revolutionize the labour sector. About 25 lakh people are working in Kerala from outside state. This is a proof that we are having favorable job opportunities and work atmosphere.
81. A project will be formulated to create a work force at local level in the construction sector comprising 50-100 persons and to provide loans to purchase modern equipment. A scheme will be started to provide a loan of ₹1 crore for purchasing innovative machineries required for construction sector and also to give subsidy of 25 % or ₹20 lakh, whichever is less. Selected self-help groups will get the assistance through this scheme. **An amount of ₹20 crore is allocated as first phase for this scheme.**

Towards Environment friendly Kerala

82. Kerala is one of the locations where the adversities of global warming and climate change affect the most. There are many places in our land that lies below sea level.

Net Zero Carbon Emission By 2050

83. Countries have reached on a consensus under Paris Agreement to achieve a long term target of reducing the global warming by 1.5°C through reduction of emission of greenhouse gases. The Central Government aims to achieve net zero carbon emission rate in the country by 2070. With the co-operation of various national and international funding agencies, other related institutions, Central Government departments, expert groups and industrial organizations and with planned projects, achieving the aim of net zero carbon emission by 2050 is the target of the state Government, thereby to become a role model for the nation. The state Government will take steps to achieve this.
84. Aditya, the first solar ferry in India was inaugurated and launched by Hon'ble Chief Minister. During the last five years, Aditya could travel a distance of 43000 km and commute 15 lakhs passengers. By this, about 400 tonnes of Carbon dioxide emission and 1.5 lakh litres of diesel use could be avoided. 50% of Ferry boats will be converted to solar in the next five years.
85. Local Governments possess major role in formulating eco-friendly projects and its effective implementation. Intervention of Perinjanam Grama panchayat in Thrissur District, in energy sector has become a role model. With the

help of a co-operative bank of that locality, Solar Energy Corporation of India and KSEB Ltd., Perinjanam has become the first Grama panchayat in India to install solar panels in houses. Honourable Chief Minister had inaugurated this no-cost project 'Perinjanorjam' in 2019. Such models are to be extended to the whole state. For this, local self governments needs to join hands with co-operative banks.

86. Interest subsidy will be given to loans availed by consumers for installing solar panels in their houses in Kerala. **An amount of ₹15 crore is earmarked for giving interest subsidy for a loan of ₹500 crore.**
87. Along with the activities for diminishing global warming the waste accumulated in our water bodies are to be removed. Parts of the storage capacity of streams, rivers, lakes, and dams have been filled with sand, dirt and silt. By cleaning this, water bodies and rivers can accommodate more water and there by prevent floods.
88. A scheme is now being implemented to deepen the lakes, rivers and dams by removing the accumulated sand and dirt. Speedy implementation of this is not possible due to the practical difficulties. Funds will be provided for the procurement of necessary machineries for this. A grand action plan will be implemented for this with the people's participation.

89. Some schemes of this nature are being carried out in various locations in the state as part of the Nava Kerala Mission. The projects for cleaning the Vamanapuram and Pambayar rivers are in progress. **An amount of ₹2 crore will be allocated for clearing the Vamanapuram River. An amount of ₹20 crore is provided for cleaning activities of Ashtamudi and Vembanad lakes. An amount of ₹1 crore will be provided for the protection and cleaning of Sasthamkotta lake.**
90. An amount of ₹10 crore will be earmarked for the purchase of machineries for sand mining in dams.
91. As per the study report of the United Nations Organization, if the present situation remains unaltered, by 2030 the deposit of plastic wastes will become double in water bodies. By 2040, the accumulation of plastic waste will be three-fold in oceans. It is also warned that 23 to 37 million metric tonnes plastic wastes will accumulate in oceans.
92. Situation prevails for large scale accumulation of plastic waste in the lakes and sea beds of Kerala. This also adversely affects the fish wealth. **Suchithwa Sagaram Scheme for the removal of plastic waste in water bodies will be extended all over Kerala. An amount of ₹10 crore is earmarked for this.**

93. Scarcity of construction materials and environmental problems are adversely affecting the construction sector. By scientific re-use of waste materials, environmental hazards can be reduced considerably and thereby ensure the availability of raw materials. Researches are being conducted in Highway Research Institute for the re-use of waste materials in road construction. The scope of re-use of waste materials in building construction should also be explored. Universities, Research Centres and agencies in construction sector should take up further research and studies. Schemes will be conceived for the utilization of sand and silt obtained while deepening rivers and lakes.
94. Studies are to be carried out on the utilization of reinforced naturally obtained materials instead of wood. Schemes will be formulated to produce good quality furniture using reed, bamboo and rubber. The scope of making use of coir, fibre and husk in construction sector will be explored. An amount of ₹10 crore is earmarked for the study on the possibilities of reuse of waste materials, development of new products and for conducting research.

Environment Budget

95. Kerala is committed to observe the environment friendly Green Protocols even in financial management. It is intended to ensure more transparency and credibility in connection

with the measures against climate change. From 2023-24 a document named 'Environment Budget' depicting the environment related expenses will be presented. By this Kerala will become a state that makes an important environment friendly advancement.

Part - III

Agriculture Sector

96. New projects in addition to the extension of the existing projects are put forth through this budget for the development of Agriculture Sector. **The total allocation of agriculture Department is ₹ 881.96 crore which is 48 crore rupees more than that of previous year.**

Farm Plan

97. This approach aims to enhance the agricultural production and income by taking farm as the basic unit and maximum utilization of the available resources scientifically. Priority will be given to integrated multi-crop system by shifting from the current single crop based approach. This novel developmental approach will achieve the target through three new schemes viz, i) Farm Plan Based Production programmes ii) Technical support and development of producer groups iii) Development of supply/value chain.

98. A total amount of ₹ 29 crore is earmarked for these schemes.

99. For collection of precise and accurate data about the extent of crop damage and details of pest infestation, startups will be encouraged for production and utilization of drones.

'We too into agriculture'

100. A popular campaign 'We too into agriculture' is being started. In this campaign, individuals of various sectors of society such as students, women, labourers, professionals and celebrities will be included.
101. The extent of paddy cultivation in Kerala has considerably increased during the last five years due to the wholehearted support of the Government. Thousands of acres of barren lands were cultivated afresh during the Covid pandemic under the 'Subhiksha Keralam Project'. A total amount of ₹ 60 crore has been set apart for the development of sustainable paddy cultivation. This include the provision for production input at the rate of ₹ 6500/- per hectare and for royalty at the rate of ₹ 3000/- per hectare to the paddy field owners. **Including this, an amount of ₹ 76 crore is allocated for paddy development.**
102. The minimum support price for paddy is enhanced to ₹ 28.20. An amount of ₹ 50 crore is earmarked for this.
103. By efficient handling of water management system in the entire Kole area thereby protecting Kole sector from flooding

and to enhance the productivity of the paddy cultivation, **an amount of ₹10 Crore is earmarked.**

104. It is essential to attain self-sufficiency in vegetable production and to promote the production of safe-to-eat vegetables. The Vegetable Development Mission will be carried out in a mission mode involving all the stake holders of the sector.
105. **For promoting vegetable cultivation, the allocation of VFPCCK is enhanced from ₹14 crore to ₹ 25 crore.**
106. A chain of eco shops will be established for selling farmer's produce.
107. **An amount of ₹10 crore is earmarked for strengthening cold chain** facility which will facilitate delivery of undamaged vegetables and fruits produced in hilly regions to the end users.
108. **An amount of ₹ 73.9 crore is earmarked for coconut development.** 'Kera- Raksha week' will be celebrated during June - July period in 2022 with the help of local self-government institutions and national employment guarantee schemes.
109. It is aimed to expand the area under fruit cultivation including indigenous and exotic fruits like rambutan, litchi, avocado, mangosteen etc. Support will be made available for

production and productivity enhancement of fruit crops. **An amount of ₹ 18.92 crore is earmarked for the scheme.**

110. Considering the impact of climate change in agriculture, support will be provided to promote carbon neutral practices in a scientific manner. **An amount of ₹ 6 crore is set apart for this during the financial year 2022-23.**

Krishisree Centres

111. The objective of the scheme is to develop single point delivery system by strengthening Agro Service Centres, 'Karshika Karma Senas' and Custom Hiring Centres. It is also envisaged to integrate these three institutions as sustainable Self-Help Groups in the farming sector named 'Krishisree Centres'. **₹ 19.81 crore is earmarked for this scheme in 2022-23.**
112. Participation of vocational students is imperative to the mechanization of agricultural sector and for the prosperity of agriculture. As the first step, students pursuing final year VHSE in Agriculture-Organic Farming courses and those who have completed these courses will be engaged for internship programme for a period of 6 months with an incentive of ₹ 2500 per month. An amount of ₹ 2.8 crore is allocated for implementing practical training programme.

113. The share for insurance coverage for farmers and crops is enhanced to ₹30 crore. Apart from this, **₹7.5 crore is earmarked for providing emergency relief in case of crop damage** due to natural calamity and others.

Irrigation

114. The total outlay for Irrigation Department is ₹552.45 crore. Fund is provided for the timely completion of work and commissioning of Karapuzha, Banasurasagar and Idamalayar projects by 2025. By enhancing the plan provision from ₹5 crore to ₹10 crore, Pazhassi Project can be completed at the earliest. **An amount of ₹ 8 crore is earmarked for the repair and maintenance of CADA canals.**
115. **An amount of ₹100 crore is earmarked for the new scheme to protect the coastal area from soil erosion and climate change.** During 2022-23 the total expenditure of this EAP project will be ₹333 crore.
116. An amount of ₹4 crore is earmarked for the stabilization of hilly regions by adopting scientific soil water conservation activities.
117. An amount of ₹10 crore is earmarked for Micro Irrigation Schemes.
118. 15 dams are selected for phase II of 'Dam Safety and Rehabilitation' project, which has received in principle

approval of Central Water Commission. **An amount of ₹30 crore is allocated for undertaking the work of this project for the year 2022-23.**

119. During rainy season, the excess water needs to be drained through Thottappally spillway to sea in order to protect the adjacent areas from flooding. **An amount of ₹5 crore is allocated for flood control measures of Pamba river basin near Thottappally.**
120. An amount of ₹1 crore is set apart for establishing an Irrigation Museum at Idukki.

Animal Husbandry

121. The total outlay of Animal Husbandry Department is ₹392.64 crore. It is ₹91.33 crore more than the allocation of the previous year.
122. A three-tier health care system is envisaged to improve the standards of Animal Husbandry sector. The District Veterinary Centres and Multispeciality Veterinary Hospital at Kudappanakkunnu, Thiruvananthapuram will act as the district level referral unit. Veterinary Polyclinic at the taluk level and the veterinary hospital/dispensary at the panchayat level will be functioned. **An amount of ₹34 Crore is set apart for this.**

123. An amount of ₹9.80 crore is earmarked for the scheme for providing emergency veterinary services at farmer's door steps at night as well.

Poultry Development

124. An amount of ₹7.5 crore is set apart for Poultry Development Corporation, which aims to attain self-sufficiency in production as well as in consumption of egg and meat in the State.
125. An amount of ₹40.22 crore is allocated for Kerala Co-operative Milk Marketing Federation. Of this, **₹32.72 crore will be utilized for completing a milk powder production centre at Moorkkanadu in Malappuram district with the help of RIDF Scheme.**

Fisheries

126. An amount of ₹240.60 crore is earmarked for various schemes in the fisheries sector, which is ₹37 crore more than the allocation of the previous year.

Sea Safety

127. It is imperative to enhance sea safety and the efficacy of sea rescue operations. 75% of fund will be provided as grant to procure modern communication equipments. Including this, **₹5.50 Crore is allocated for sea safety.**

1. The allocation will be enhanced for providing better social security system to marine fishermen and also to encourage inland fish farming.
2. **An amount of ₹16 crore will be provided for 'Punargeham Project'**. Apart from this, ₹72 crore is set apart for infrastructure development and human resource development of fisher folk.
3. An amount of ₹50 lakh is allocated to Kerala Aqua Ventures International Limited (KAVIL) for Fish Seed Certification. **The allocation for Ornamental Fish Farming is enhanced to ₹5 crore.**

128. Aquaculture Extension Service Programme aims to conduct various programmes for organizing aquaculture extension activities, provide technical instructions, conduct IEC-Human Resource development activities among fish farmers, institute demonstration farming award etc... Project co-ordinators appointed on internship basis will be given a stipend of ₹30,000/- per month. **An amount of ₹7.11 crore is allocated for this scheme.**

Co-operation

129. The total outlay of Co-operative Department is ₹196.23 crore.
- 1) The intervention of Co-operative societies in Agriculture

Sector, especially in procurement, marketing and value addition, has to be strengthened. Providing an allocation of ₹22.50 crore, a new scheme named, 'Co-operative Initiative in Technology-driven Agriculture' is being introduced. The objective of the scheme is to setup at least one local market in every panchayat having the prerequisites such as procurement with modern facilities, classification as per quality, cold storage facilities, connecting with eNAM and encouraging farm producer groups.

- 2) Co-operative initiative for Agricultural Infrastructure in Kerala (CAIK) project, which was announced in the previous budget, that leads infrastructure refinance loans through Kerala Bank from NABARD will be continued.
- 3) Fund is earmarked for all Primary Agricultural Credit Societies (PACS) of the state for setting up a unified software.
- 4) An allocation of Rs.14 crore is provided for the modernization of SC / ST Co-operative Societies.
- 5) It is planned to change the prevailing system of disbursement of subsidy to farmers. It has been noticed that whenever cash subsidy is paid to farmers directly, it may reach the ineligible hands many a times. Instead of this, PACS system will be implemented, wherein the agricultural implements will be sold

to farmers in every village at a fixed subsidized rate. **An amount of ₹77.20 crore is earmarked for this scheme.**

130. Five Youth Co-operative Societies will be formed under Co-operation Department. An amount of ₹2 crore is earmarked for these groups to set up 'startups' related to event management and catering service.

Forestry & Wild Life Protection

131. The outlay provided for forestry and wild life for the year 2022-23 is ₹281.31 crore, which is ₹30.11 crore more than the allocation of the previous year.
132. **An amount of ₹26 crore is set apart for various projects** which envisages improvement of the forest ecosystem and bio diversity by undertaking various activities such as survey and demarcation of forest boundaries, afforestation activities and ensuring participation of inhabitants of forest fringes in forest conservation activities.
133. An amount of ₹10 crore is allocated for infrastructure development and maintenance of ecotourism centres.
134. Crop destruction, killing of human beings and cattle by wild animals in forest fringes is a serious problem. **An amount of ₹25 crore is allocated for formulating long term solution to the problems in the areas of man-animal conflict. Out of this, ₹7 crore is set apart for providing**

compensation for those who are killed or injured in wild life attacks.

Rural Development

135. The total outlay for rural development sector is ₹6096.30 crore which is ₹130 crore more than the previous year's allocation.

136. **An amount of ₹260 crore is set apart for various activities of Kudumbasree.** The important among them is given below.

- 1) Employment to two lakhs individuals through various employment generation schemes.
- 2) **Employment to 8 lakh youths in the next 5 years** by imparting them with necessary job oriented skill training with the co-operation of Local Self Government under 'Naipunya Keralam' project.
- 3) Employment to 500 youths of Attappadi, Thirunelli and Marayoor and such tribal areas which requires special attention, through free job oriented skill development schemes.
- 4) Sustainable product distribution chain will be established for finding markets for Kudumbasree Products. In the first phase, the scheme is planned to start in Thiruvananthapuram and Kochi Corporation limits.
- 5) Micro Enterprise Resource Centres (MERC) will be opened in 14 blocks. Three Regional Facility Management Centres will also be established.

- 6) District level transgender forum will be established in all 14 districts with an aim to create a space at district level for addressing the problems and ensure welfare of transgender individuals.
  - 7) In order to eradicate the inequality against women, activities at various level will be implemented as a part of 'Women Oriented Nava Keralam' project by including members of neighbourhood groups, Auxiliary group members and general public.
  - 8) With an aim to create a society based on equal justice, gender clubs will be started on school and college basis.
  - 9) A grouping named 'Bodhana' will be organized to bring back alcohol addicted people to normal life and to ensure mental, social and economic support to their families.
137. Kudumbashree could formulate auxiliary group to engage the youth with the activities of kudumbashree, bring them to main stream, create awareness on social, economic and women empowerment subjects and to create a common platform imparting knowledge about various employment opportunities. Through these auxiliary groups Kudumbashree could enroll 306790 young ladies as members. **Loan to the tune of ₹500 crore will be made available to the members of these auxiliary groups with a low rate of interest for earning their livelihood, developing local economy and poverty alleviation. An amount of ₹18 crore is provided for giving this interest subsidy.**

Kerala Institute of Local Administration (KILA)

138. **An amount of ₹33 crore is earmarked for KILA** for completing projects including survey works related to decentralization which was started in 2020-21. KILA will be transformed into an environment friendly solar campus.
139. A total of 10.23 crore man days could be generated under Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Scheme in the previous year. **A special drive will be organized to generate 12 crore man days in the financial year 2022-23.** A central share of ₹3827.69 crore is expected for this including other components.
140. However in the union budget 2022-23, the allocation for the Mahathma Gandhi National Rural Employment Guarantee Programme has been slashed by ₹25000 crore. This is a matter of grave concern. The Central Government's stand of not allocating funds in time will weaken the project.

NABARD-RIDF Projects

141. The NABARD-RIDF scheme, which marked its beginning in 1995-96, currently follows a pattern of implementing projects on small scale basis through various Departments. There is an inordinate delay in implementing the small projects. It is also common that the institutions which received NABARD-RIDF fund is showing reluctance for repayment. **In NABARD-RIDF scheme, it is intended to implement mega projects**

with an estimate worth ₹100 crore or more, which has probability of commercial success and income assurance instead of small scale projects.

Grameen Bank

142. The State Government holds 15% share in Kerala Grameen Bank. The Central Government holds a 50% share and Canara Bank as a sponsor bank has 35% share. As per the Rescue Bank Norms, the recapitalization of ₹ 611.69 crore is required to maintain the CRAR ratio of the Bank at 9%. **For this the State Government provides an additional allocation of ₹91.75 crore.**
143. Kerala's approach is different from the Central policy of selling Public Sector Undertakings. CIAL (Cochin International Airport Limited) a world class initiative of the Government of Kerala. The board of directors has decided to increase the working capital. An amount of ₹200 crore is sanctioned to ensure the rights capital of the Government of Kerala in CIAL.

Special Programmes for Area Development

Second Kuttanadu Package

144. **An amount of ₹140 crore is allocated in this package for flood control and infrastructure development works of Kuttanadu by including it in second Kuttanadu Development Package.**

145. Infrastructure development works of various paddy fields included in Ramankary, Edathwa, Chambakkulam, Neelamperoor, and Kainakiry panchayats will be implemented through RIDF scheme.
146. A new project is envisaged to enhance the agricultural output of lower kuttanadu region by undertaking various activities such as deepening of canals, construction of outer bunds, construction of protection wall, construction of engine floor, and engine shed in various paddy fields. **An amount of ₹ 20 crore is earmarked for this scheme in 2022-23.**
147. An amount of ₹ 54 crore is set apart for enhancing the rice production of Kuttanadu paddy fields by minimizing crop loss.
148. An amount of ₹ 33 crore is set apart for implementing projects intended for mitigating the threats of flood in Alappuzha and Kottayam districts.
149. For Idukki, Wayanadu and Kasaragod packages, an allocation of ₹75 crore each is earmarked.

Sabarimala Master Plan

150. Various projects under Sabarimala Master Plan is being implemented ensuring conservation of nature and by protecting livelihood of local inhabitants. **An amount of ₹30**

crore is set apart for undertaking activities related to Sabarimala Master Plan.

Energy

151. **An amount of ₹1152.93 crore is earmarked in energy sector this year.** Out of this, ₹44.44 crore is for Agency for Non-conventional Energy and Rural Technology (ANERT).
152. It is planned to install 300 KW capacity Micro Grids in unelectrified remote tribal areas located in the forest lands. An amount of ₹3 crore is earmarked for this.
153. **Solar pushcarts with battery and other equipments for lighting and operational facility of electrical gadgets, will be provided to street vendors.** The solar PV capacity of each push cart will range from 500 to 600 watts. Demonstration projects of 100 such vehicles is aimed.
154. One kilo watt Solar-Small Wind Hybrid Power System will be set up on pilot basis in fishing boats engaged in deep water fishing, to get backup power and to save fuel. The scheme will be extended based on the successful demonstration and evaluation of the project.
155. It is intended to implement 3 mega watt demonstration projects in pilot mode exploring the scope of utilizing new or non-utilized energy resources. This scheme will be implemented as a joint venture by KSEBL, EMC and

developers through sponsorship. An amount of ₹4.5 crore is earmarked for this project.

156. The first ever 25 kilowatt capacity Hydro Kinetic Turbine Project of Kerala will be installed in **Moolathara left bank canal under Chittoor Irrigation** Project which is a joint venture initiative of KSEBL and Energy Management Centre. The capacity of this will be enhanced to 3 megawatt in future. For the activities including this, an **allocation of ₹ 9.14 crore is set apart for Energy Management Centre.**
157. Viability Gap Fund will be launched for strengthening the production of household non-conventional green energy including solar energy. **₹32 crore is earmarked for this initiative.**

Industrial Sector

158. Previous year's Budget provision for Industries Sector was ₹1058.38 crore which now stands enhanced to ₹1226.66 crore.
159. Kerala is to be transformed into an eco friendly, productive and investment friendly destination for industrial development. Thereby it is aimed to create new employment opportunities and to ensure sustainable economic growth of the state. The emphasis of current year will be on industrial

infrastructure development, Capital availability, entrepreneurship and use of modern technologies.

160. 'Responsible Industry - Responsible Investment' is the motto of industrial development.
161. Emphasis will be given to Medical, costly electronic equipments, agriculture value added production and Eco Friendly "Green Mobility Tech".
162. For industrial production, basic infrastructure facilities like power, water supply, effluent treatment plant, fire safety etc. are to be ensured. Multistoried estates are flat type buildings which includes such facilities. **₹10 crore is earmarked for this purpose.**
163. Emphasis will be given to Viability Gap Fund to Local Self Institutions for developing Industrial Parks on PPP mode. **An amount of ₹5 crore is provided for the development of 25 such parks.**

Entrepreneurship

164. In order to rejuvenate the covid stricken state economy and to escalate production and job opportunities and to increase revenue of the state, entrepreneurships are to be encouraged. Various schemes are put forward for this. The important among them is the creation of two hubs.

- i) An amount of ₹28 crore is earmarked for creating an Electronic Hardware Technologies Hub.
  - ii) A Green Mobility Technology Hub will be established for developing electric automobile components in association with K-disc, KEL-EML Ltd, KELTRON, KEL, Auto Cast and KAL.
165. The year 2022-23 will be celebrated as "Entrepreneurship year" with the motto "My enterprise, Nations' pride".
166. It is targeted to create one lakh new enterprises by the joint effort of various departments and around 3 to 5 lakh job opportunities can be provided. For this, **an amount of ₹120 crore is earmarked.**
167. An amount of ₹7 crore is provided for 'One Family One Enterprise' Scheme.
168. An amount of ₹7 crore is provided to Innovation Acceleration Programme.
169. An amount of ₹20 crore is allocated for providing various support to small scale food processing units.
170. An amount of ₹11.40 crore is earmarked for financial assistance to upgrade micro units to small units and small units to medium units.
171. Nano-enterprises are to be promoted in the state. It is planned to provide margin money grant to loan linked projects of such

entrepreneurs. Margin Money Grant will be provided for the projects with a working capital upto ₹10 lakh. Priority will be given to differently abled persons, Ex-service men and those belong to Scheduled Caste/Scheduled Tribe communities.

172. An amount of ₹2.25 crore is provided for margin money grant to nano units and ₹1 crore for the interest subvention.
173. An amount of ₹2.30 crore is provided for assistance for export promotion.
174. It is imperative to start more job parks in the state to create more employment opportunities. Current needs cannot be materialized by Government parks alone. As a solution to this, it intends to promote private industrial parks. **An amount of ₹20 crore is earmarked for this.**
175. An amount of ₹7 crore is earmarked for creating infrastructure facilities for local market.
176. An amount of ₹6.5 crore is allocated for construction works of startups.
177. An amount of ₹4.4 crore is earmarked for the State Assisted Cluster Development Programme.
178. ₹15 crore is earmarked for the revival programme of Texfed.

Traditional Industries

179. Government is determined to provide utmost priority to traditional sector despite suffering huge revenue loss due to Covid-19 pandemic.
180. Small and medium scale cashew factories are struggling due to loss of livelihood. Assistance is to be provided in the form of work capital, Capital grants for modernization and interest subvention. **₹7 crore is provided for the revival of small & medium scale cashew factories.**
181. **An amount of ₹58 crore is provided for the sector** which includes ₹6 crore for Kerala State Cashew Development Corporation, ₹4 crore for CAPEX, ₹7.15 crore for Kerala State Agency for Expansion of Cashew Cultivation and ₹40.85 crore to Kerala Cashew Board. An amount of ₹ 7 lakhs will be allocated for a new project on pilot basis for adoption of Ultra High Density Cashew Plantation Method.
182. **An amount of ₹30 crore is set apart for encouraging the cashew industry by giving subsidy to loans and implementing incentive schemes on providing employment.** These projects will be helpful in fully operationalizing private cashew industry sector.
183. In the last budget, **₹112 crore was allocated for Coir Industry sector. It is being enhanced to ₹117 crore.**

184. Coir industry sector will be made capable to meet the global demand of diversified coir products of superior quality withstanding price competition from other fiber products. To achieve this aim, **a total amount of ₹42 crore is earmarked in which ₹10 crore is provided for Public Sector Units of coir sector, ₹12 crore for Co-operative Sector and ₹20 crore for entrepreneurs.**
185. An amount of ₹8 crore is provided in the current year for Technical Research & Development activities in Coir sector.
186. An amount of ₹10 crore is earmarked as assistance for marketing, publicity and for trade exhibition for establishing a marketing centre.
187. Steps will be taken for the direct procurement of raw materials used for coir products. **Price Stability Fund to ensure price stability of coir fibre, yarn and coir products. An amount of ₹38 crore is earmarked for the same.**

Khadi & Village Industries

188. 30% of total sales of Khadi products in Kerala is Khadi Silk. But Khadi Silk production in the state is considerably low. A plan for strengthening of existing Khadi Silk weaving units will be prepared.

189. An amount of ₹16.10 crore is allocated for the comprehensive development of Khadi industries.

Handloom and Power Loom Sector

190. Handloom - Power loom sector requires technology upgradation and thereby achieve value added production on a large scale. It is aimed to provide marketing incentive to promote marketing of products. To attain these targets, ₹40.56 crore is earmarked for Handloom sector and **₹16.17 crore is provided for Power Loom sector. Apart from this, ₹140 crore is set apart for handloom school uniform scheme.**

Kerala State Industrial Development Corporation (KSIDC)

191. **An amount of ₹113 crore is provided for KSIDC, in this financial year. This amount includes the projects given below.**
- i) An amount of ₹14 crore is for Ease of Doing Business initiatives and online clearance mechanisms.
  - ii) An amount of ₹25 crore to complete the current works of Medical Device Park.
  - iii) An amount of ₹5 crore to provide physical facilities for incubation and Tech Business Incubator.
192. **Financial assistance has been announced to the tune of ₹2 crore per applicant through KSIDC under Chief Minister's Special Assistance Scheme to at least 100**

startups and MSMEs. An amount of ₹6 crore is earmarked for providing 3% interest subvention for this project.

193. An amount of ₹2.5 crore will be provided to KSIDC, Kasaragod to start new industry in their 1.99 Acre land.
194. ₹2.5 crore is set apart for the industrial units, start-ups and incubators located near District Industries Centre, Kozhikode.
195. Total project outlay of Life Science Park at Thonnakkal is ₹374 crore. The Ministry of Bio Technology, Government of India has approved funding support of ₹12 crore for establishing a "BioTech Incubation Centre" at Life Science Park, Thonnakkal.

Kerala Industrial Infrastructure Development Corporation (KINFRA)

196. An amount of ₹332.53 crore is earmarked for KINFRA during the financial year 2022-23 for various activities.
197. Investment to the tune of ₹10,000 crores is expected through two Industrial nodes, named Industrial Corridor and Gift City which are included in Kochi - Palakkad HighTech Industrial Corridor. It is expected to provide direct employment to 22,000 and indirect employment to 80,000 individuals. Out of 2000 acres of land, required for the project, 1000 acres of

land will be acquired through State Plan and the remaining 1000 acres will be through financial assistance of KIIFB.

Public Sector Units

198. 5 point programme is put forth for the revival and rejuvenation of Public Sector Units.

- i) The Industries Department, through 'RIAB', has identified PSU's including textile sector which require revival through strategic one-time capital assistance. An amount of ₹ 262.01 crore is provided in current year for the completion of projects that were commenced and ongoing between 2017-18 and 2021-22.
- ii) An amount of ₹23 crore is earmarked to Thiruvananthapuram Travancore Titanium Products for developing technology to make value added products from its effluents.
- iii) ₹15 crore is provided to KELTRON for new projects such as Power Electronics, Defence Electronics System and for Intelligent Traffic Management System.
- iv) **₹20 crore is provided to Kerala Paper Products Limited** for the restarting of news print production and diversification that includes production of premium paper products.
- v) Awards will be given to the best Public Sector Units under State Industries Department and to the best media reporting on industrial sector.

199. **An amount of ₹60 lakh is earmarked for presenting awards to Public Sector Units. An amount ₹20 lakhs is earmarked for individual awards.**

Information Technology

200. **An amount of ₹559 crore is provided for Information Technology sector, during 2022-23, which is ₹34 crore more than the previous years allocation. This includes ₹31.08 crore as NABARD assistance for KSITIL.**
201. **An amount of ₹131.62 crore is earmarked for Kerala State IT Mission for providing IT infrastructure to undertake major e-governance initiatives of the State.**
202. **An amount of ₹3.75 crore is set apart in the current financial year for the remaining work of 55,000 sq.feet e-governance centre.**
203. **An amount of ₹127.47 crore is earmarked to Kerala State IT Mission for the following projects.**
204. **An amount of ₹53 crore is provided for the functioning of two Data Centres of the State.**
205. **An amount of ₹17 crore is set apart to Kerala State Wide Area Network (KSWAN), which provides government to government, government to citizen services through a secure intranet.**
206. **For increasing the reach of Government services to the citizen, 2000 Wi-Fi hotspots across the state will be established. Bringing more services through K-Fi network,**

increasing the Wi-Fi coverage, establishing Wi-Fi hotspots in coastal fishing villages and backward tribal hamlets across the state are the major objectives of the project. At present, 2023 Wi-Fi hotspots have been established across the State by which a maximum of 44000 beneficiaries could use upto 8 TB data per day. An amount of ₹16 crore is allocated for this project.

207. It is proposed to form virtual IT cadre teams in various departments for imparting extensive and exclusive IT and e-governance training to employees, preparing, implementing and take forwarding e-governance initiatives in the Government departments. An amount of ₹44 lakh is earmarked for the scheme.
208. The Digital University was setup with the objective of fostering innovative research and strengthening of Co-operation of educational and industrial sectors through digital techniques. **An amount of ₹26 crore is earmarked for the Digital University.** This includes an amount of ₹22 crore meant for establishing 11 new Centres of Excellence under Digital University.

IT Parks

209. An amount of ₹26.60 crore is set apart for the comprehensive development of Technopark.

210. An amount of ₹35.75 crore is earmarked for land acquisition, infrastructure development and marketing of Infopark.
211. An amount of ₹12.83 crore is set apart for various works at Cyberpark.
212. An amount of ₹201.09 crore is provided to KSITIL for various activities.
213. **Government has assigned 20 acres of land at Techno City, Pallippuram, Thiruvananthapuram to KSITIL for the creation of a Centre of Excellence in aero space and defence related products and services. An amount of ₹50.59 crore is earmarked for the above scheme.**
214. K-FON is the core infrastructure project aimed to provide high speed connectivity to around 30000 Government institutions & citizens and offer free internet to the economically backward people in the State. First phase of K-FON will be completed by 30th June 2022. Total project outlay is ₹1532 crore. Out of this ₹823 crore is KIIFB share. Remaining expenditure will be borne by the State Government and KSEBL. **During 2022-23 an amount of ₹125 crore is provided as matching share for the project.**

Kerala Startup Mission

215. During 2022-23, an amount of ₹90.52 crore is earmarked to Kerala Startup Mission, in which an amount of ₹20 crore is for Kochi Technology Innovation Zone and ₹70.52 crore is for Youth Entrepreneurship Development Programme.
216. As per the statistics of Niti Ayog, Kerala stands first in the performance of startups in the country. Majority of the startups in the state are IT based. The Government aims to encourage startups in manufacturing sector.
217. Considering Kerala's inherent strength in diverse sectors it is proposed to raise a Venture Capital Fund in Green Shoe for startups with a limit of ₹250 crore.

Government Market for Startup Products

218. As a part of strengthening the startup mission, the startups will be given preference for procurement in Government departments. For this necessary amendments to Store Purchase Manual will be considered. A web portal will be developed under Store Purchase Department for procurement of startup products.

Sector Based Fund of Fund Formation

219. The existing fund of fund system will be expanded based on different sectors. An amount of ₹20 crore is set apart for

creating separate Fund of Fund for sectors such as Agriculture, Food Processing, Health, Hardware Production and Space Technology.

Working Capital Assistance to Startups

220. A new scheme will be formulated for working capital requirement of startups. Fund will be allotted under simplified terms with the co-operation of KFC, KSFE and Kerala Bank.

Transport

221. **The total budget outlay for Transport sector is enhanced from ₹ 1444.25 crore to ₹ 1788.67 crore.** ₹ 80.13 crore is set apart for ports, light houses and shipping sector. Out of this ₹ 69.03 crore will be the share from Ports Department.

Coastal Shipping Development

222. Coastal shipping is the flagship project implemented by Government of Kerala targeting to divert 20% of the cargo from roads to coastal shipping. The provision for coastal passenger transportation development is enhanced to ₹10 crore.
223. ₹ 41.51 crore is set **apart for the** infrastructure development for the sustainable movement of cargo and passenger transportation in Azhikal, Beypore, Kollam, Vizhinjam & Ponnani ports.

224. An amount of ₹ 10 crore each is earmarked for the development of Vizhinjam Cargo Port and Thankasserri Port.
225. An amount of ₹ 2.5 crore is set apart for the upgradation of Alappuzha port into a marine tourism destination with coastal passenger terminal.
226. Beypore is Kerala's second largest port with respect to volume of cargo and passengers handled per annum. An amount of **₹ 15 crore is earmarked** for the construction of godown at Kovilakom, dredging of channel and basin and construction of a 200 m warf.

Public Works

Thiruvananthapuram Outer Ring Road

227. Thiruvananthapuram Outer Ring Road which starts from NH 66 at Navaikulam near Parippally and ending at Vizhinjam Bypass, connects the main carriage way with all leading radial and arterial roads of Thiruvananthapuram city. This 78.880 km long road which includes Thekkada-Mangalapuram link road as well is initially being designed as a four lane carriage way but is expandable upto 6 lanes in future. National Highway Authority of India has approved the project to be undertaken under 'Bharatmala Paryojana'. **The project is estimated to cost ₹ 4500 crore, of which, the State Government has committed to meet 50% of the**

land acquisition cost amounting to ₹ 1000 crore. This will be provided through KIIFB.

Roads & Bridges

228. An amount of ₹ 1207.23 crore is earmarked for Roads & Bridges. ₹ 62.5 crore is set apart for the development and maintenance of major district roads.
229. It is proposed to start a 'rest stop' near State/National Highways with international standards, which is the first project of Overseas Keralites Investment & Holding Ltd, a State Government undertaking company. This facility includes stations, vehicle maintenance centres & clinics. An amount of ₹ 2 crore is provided for the project during 2022-23.
230. Granuled waste plastics are used in road construction as a part of adopting modern technologies. In the last three years, 298 km of roads have been constructed using 421 tonnes of plastic and 1700 km road using rubberized bitumen. Apart from this, 19.1 km road was constructed by consolidating soil using geo-textile technology. These types of innovative technologies will continue to be utilized in road constructions.
231. With a long term perspective, an Output and Performance Based Road Maintenance Contract (OPBRMC) will be implemented. Such contracts ensure free maintenance upto 7

years. Similarly running contract system is being carried out for pothole filling and maintenance works after Defect Liability Period.

232. As a part of E-governance in the Public Works Department all project implementation related matters are currently handled through "PRICE software". This has increased the efficiency of the Department. It is also intended to bring file transfers related to projects into the PRICE software. This will make file movement more transparent and avoid delay. In addition a project monitoring software will be developed in the Public Works Department for project reviews and proper management.
233. New technologies like pre-fab technology will be used for building construction. Considering the climatic and geographical peculiarities of Kerala, architectural practices will be improved.
234. It is essential to ensure quality and safety of all construction works carried out by Government departments. It is aimed to conduct technical evaluation using independent agencies in various stages of implementation such as designing, technical sanction, construction and completion.
235. **Bridges damaged in the flood will be reconstructed using ₹ 92.88 crore.** Complaints regarding undue escalation

of construction cost and exorbitant estimates will be addressed.

236. 20 junctions in the state which experience huge traffic jam will be identified. Detailed projects will be prepared and implemented for these junctions. **KIIFB will provide assistance for land acquisition and project implementation. For this, ₹ 200 crore will be earmarked this year.**
237. Traffic surveys will be conducted to identify the traffic chalk points in major urban/rural spots. It helps to determine the major roads which require bypasses. **An amount of ₹ 200 crore is earmarked in KIIFB this year for the land acquisition and construction of six bypasses.**

National Highway Development

238. The total distance of National Highway through Kerala is 1782 km, of which, 1624 km distance is under the control of National Highway Authority of India. Of this, 361 km road is under construction with an estimated cost of ₹ 25912 crore. Sanction has been obtained for the construction of 188.69 km road at a cost of ₹ 23114 crore. It is expected to obtain sanction for 904 km road work at a cost of ₹ 66635 crore in 2022-23. Including this, various road construction works worth ₹1.31 lakh crore are being completed under National Highway Authority. In these works, 25% of land acquisition

cost for those road which are directly under the control of National Highway Authority and 50% of land acquisition cost in case of other roads are borne by State Government.

239. **An amount of ₹ 1500 crore will be allotted through KIIFB for the development of Thiruvananthapuram-Angamali MC road and Kollam Chengotta road.**

KSRTC

240. Major challenge before Government is to emerge KSRTC as a profit making entity by implementing effective steps for increasing the revenue and curtailing in its unnecessary expenditure. During the current financial year, till date, Government has provided support of ₹ 1822 crore to KSRTC, which suffered severe crisis after Covid. Steps will be taken to reduce operational loss of KSRTC, once public transport is reinstated completely after Covid. **An amount of ₹1000 crore is earmarked for the revival of KSRTC.**
241. An amount of ₹ 30 Crore is earmarked for the renovation of various KSRTC Depots and increasing amenities for public and employees.
242. ₹ 20 crore is set apart for GPRS system, implementation of inventory, asset and fleet management modules, intelligent transport management system & installation of CCTV in KSRTC.

243. In order to increase non ticket revenue, KSRTC will start 50 new petrol, diesel pumps in the name of 'KSRTC Yathra Fuels' in collaboration with Public Sector Oil Companies, which will be open for public also.
244. As part of eco-friendly transport initiatives, an amount of ₹ 50 crore is earmarked for the conversion of Highspeed Diesel / CNG / LNG Buses to Electrical Buses.
245. During 2022-23, an amount of ₹ 44 crore is earmarked for Motor Vehicles Department which includes ₹ 5 crore provided for the infrastructure development & modernization of the check posts.

e-Mobility Promotion Fund

246. **Assistance will be given to rollout 10000 e-auto in selected places of the state by providing incentives ranging from ₹25000 to ₹30000 per vehicle. A retro fitment subsidy of ₹15000 per vehicle will be provided for converting existing I.C. auto engines to e-auto. 50% of the beneficiaries of this scheme will be women. An amount of ₹15.55 crore is set apart for this scheme.**
247. All public transport vehicles will be monitored 24 hrs a day via location tracking systems / emergency buttons. With the view for ensuring women and girl security, an amount of ₹4 crore is set apart for the implementation of NIRBHAYA

vehicle location tracking platform under the guidance of NIRBHAYA frame work.

Inland Water Transport Department

248. Including an amount of ₹29.79 crore provided for State Water Transport Department; ₹8.31 crore to Kerala Shipping & Inland Navigation Corporation Ltd. and ₹103.56 crore for Coastal Shipping and Inland Navigation Department, a total amount of ₹141.66 crore is earmarked for the developmental activities of the Inland Water Transport sector.
249. An amount of ₹24 crore is set apart for the State Water Transport Department for the expansion of the ferry system and for the purchase of passenger-cum-tourist vessels, solar vessels, new passenger vessels with adequate safety standards.
250. An amount of ₹76.55 crore is set apart for the activities related to Inland Canal Scheme.
251. The Kochi Water Metro Project is being implemented by the Kochi Metro Rail Corporation. The total project cost for this scheme is expected to be ₹682.01 crore. The project envisages the development of 76 KM waterways in 16 routes covering 38 jetties in Kochi. An amount of ₹150 crore is provided for this project.

252. **An amount of ₹10 crore is earmarked for the 'Ro-Ro' system for the improvement of transportation facilities in Kochi.**

K - Rail Project

253. Initial activities of 529.4 km long Semi-High speed railway line 'Silver Line', from Thiruvananthapuram to Kasaragod has been started at an estimated cost of ₹63941 crore which is to be implemented by the Union Ministry of Railways and State Government with Public equity participation and using bilateral loan. It is hoped that the Central Government will approve this project as soon as possible as it will bring huge development boom in the State. Electric Railway System is the most eco-friendly travel system available today.
254. The funds required for the implementation of the scheme for this financial year will be re-appropriated from the outlay provided under the head of account "Major Infrastructural Developmental Projects" (MIDP) depending on the actual requirement. **An amount of ₹2000 crore will be provided through KIIFB.**
255. An amount of ₹200.58 crore is provided for other transport services to be implemented during the period 2022-23.

Air Strips in Idukki, Wayanad & Kasaragod

256. Technical and economic studies are required for this project which is in conceptual stage. Assistance from Government of India under UDAN scheme is also expected. For the initial works, DPR preparations and for land acquisition, an amount of ₹4.51 crore is earmarked.

Green field Airport Sabarimala

257. Sabarimala Green field Airport Scheme also needs on techno economic studies and environmental impact studies. An amount of ₹2 crore is provided for preliminary works of DPR preparation and feasibility study.

Air Strips at Tourism Sector

258. Initiatives will be started for establishing an airstrip network for the air travellers of our state who intend to fly from one domestic tourist spot to another, by using 20-40 seater planes, helicopters, and for drone based transportation.

259. An amount of ₹ 125 crore is the anticipated expenditure for each airstrip with terminal buildings. Fund for terminal and airstrip will be met from KIIFB. This project will be implemented through PPP model. Expression of interest (EOI) will be invited to find suitable investors who could materialize the project. An amount of ₹ 5 crore is set apart for preparing the pre-engineering feasibility report.

Tourism

260. Covid pandemic had caused a massive collapse in tourism sector. Steps are being taken to get tourism more active and strengthen infrastructure. Interest-less loans and revolving funds were arranged for small & medium scale initiatives in tourism sector. Biodiversity Tourism Circuit & Literary Circuit have started functioning which was announced in the last budget.
261. **An amount of ₹362.15 crore is earmarked for planning and implementation of initiatives like Tourism Hubs, Destination challenge.** This earmarked amount is ₹42 crore more than the previous year's provision. **25 eco-friendly and self-sufficient tourism hubs will be set up in the state within 5 years.**
262. An amount of ₹81 crore is provided for formulating marketing strategies and other promotional activities of the tourism sector.
263. An amount of ₹29.30 crore is provided for training activities in the tourism sector.
264. **An amount of ₹132.14 crore is earmarked for the schemes like 'One Panchayat - One Destination', viability gap funding to attract private entrepreneurs to**

tourism sector and renovation/rejuvenation of existing destinations/products.

265. A project will be prepared to avail ₹1000 crore loan for the rejuvenation and development of tourism sector. An amount of ₹ 20 crore is earmarked for interest subvention.

Champions Boat League

266. Vallamkali (Boat race), the traditional tourism attraction of Kerala is getting more active now. **₹15 crore is set apart to transform the Champions Boat League** into an Indian PreLeague model world class sport with twelve venues.
267. Project like caravan tourism has already been started in order to attract new tourists. **An amount of ₹5 crore is set apart for starting up of caravan parks and to provide basic amenities there.**
268. **Pilgrim tourism circuits will be strengthened.** Detailed plan will be prepared for pilgrim tourism circuits such as Sabarimala, Achankovil, Aryankavu, Kulathupuzha, Kottarakkara, Panthalam, Chengannur and Erumeli.
269. Land, lakes and forest are being actively included in our tourism plans. However, apart from beach tourism, marine travels are also to be included in our tourism plans with much more importance.

270. Launch of cruise tourism connecting Kovalam, Kollam, Kochi, Beypore, Mangalore and Goa will give impetus to tourism sector. An amount of ₹ 5 crore is provided for this project.

Environment

271. **During the current financial year, an amount of ₹27.45 crore is earmarked in the budget for various schemes in the environment sector.**
272. Projects such as construction of model houses in Munroe Island where houses are prone to sink due to climatic changes, for ₹ 2 crore, constructing special houses as a pilot project in Kuttanad region for ₹ 2 crore, studies in climatic changes and interventions, for ₹ 5 crore will be implemented.
273. An amount of ₹10 crore is set apart for the project that conserves and sustainably utilize the bio-diversity of Kerala.
274. Global warming and climate change adversely affect Kerala. In this context extensive programmes will be implemented on environmental friendly activities and to create awareness on such adverse effect. **The total outlay earmarked for scientific services and research is ₹220.77 crore.**

Public Distribution

275. A total of ₹2063.64 crore is earmarked for Civil Supplies sector for the year 2022-23. This includes plan share of ₹75.41 crore.

Mobile Ration Shops

276. Mobile Ration Shops will be opened in major centres of all legislative assembly constituencies in the State. Door step distribution of ration items will be made available through mobile ration shops at the areas where population density of fishermen and scheduled category is high.

Education

277. The State plan outlay set apart for the Education Sector during 2022-23 is ₹2546.07 crore. Out of this, ₹1016.74 crore is for School Education, ₹452.67 crore to Higher Education and ₹245.63 crore for Technical Education. Also an amount of ₹831 crore is expected from Centrally Sponsored Schemes.

278. 'Pothu Vidyabhyasa Samrakshana Yajnam' is progressing successfully in the State. During the last six years 10.48 lakh students have newly enrolled in public schools. ₹70 crore is earmarked for infrastructure development of public schools.

279. ₹15 crore is earmarked for making differently abled friendly infrastructure facilities in the school premises.

280. An amount of ₹2 crore is set apart for the activities of Kerala Educational History Museum cum Training Centre.
281. During 2022-23 an amount of ₹342.64 crore is provided as state share for the Mid-Day Meal Scheme. Out of this, ₹150 crore is earmarked as the proportionate state share of Central Assistance and ₹192.64 crore is set apart for the additional expenses including supply of milk and egg.

Higher Education

282. The 'Green Campus' scheme aims at establishment and maintenance of solar roof top panels in all the colleges and other institutions to meet the energy needs, waste management and promotion of horticulture/floriculture in vacant spaces to promote greenery. An amount of ₹5 crore is provided for the scheme.
283. An amount of ₹14 crore is provided to Collegiate Education for the maintenance & renovation of Government Colleges, hostels, buildings, compound walls, play grounds and conservation of heritage value of the colleges.
284. Augmented Reality/Virtual Reality labs will be established in ASAP Skill Parks at Kazhakuttam and Kalamassery. An amount of ₹35 crore is set apart for the scheme.

Rashtriya Uchchatar Shiksha Abhiyan (RUSA)

285. RUSA scheme aims to increase the Gross Enrolment ratio of citizens aged between 18 to 23 at various educational institutions from the present 19.4% to 32% within the next 5 year and to contribute improvement in the performance of teachers and educational institutions through enrolment, equity, excellence and implementation of exam reforms. **An amount of ₹50 crore is earmarked as State Share for this.**
286. Former students are being involved in the developmental activities of schools and colleges. This has to be strengthened. A programme called "Alumni Week" (Former students week) is planned to be conducted every December.
287. An amount of ₹7 crore is earmarked to Sree Narayana Guru Open University, established in 2020, for its major activities such as preparation of study materials, renovation of academic block, establishment of cyber centre, regional centres and study centres. **Construction of the headquarters of the University will commence in 2022-23.**
288. Provision is allocated in MIDP for the construction of headquarters of Sree Narayana Guru Open University, Kerala Technical University and Malayalam University.

289. An amount of ₹ 3 crore is provided to Centre for Professional and Advanced Studies (CPAS), Kottayam for the construction of Drug Testing Laboratory.

Centre for Latin American Studies

290. Latin America has a great influence on the socio-political, cultural and agricultural spheres of Kerala. Latin American crops have been cultivated here since the arrival of Portuguese in Kerala. Due to geographical similarities crops and farming are also suitable for Kerala. Therefore, it is necessary to formulate plans that will utilize the potential of Kerala and Latin America.
291. Such comparative studies and researches will be encouraged under the guidance of Centre for Latin American Studies at University of Kerala. The relationship with Latin America needs to be strengthened through projects including student exchange programme. **An amount of ₹2 crore is earmarked in the budget for the study, research and follow up projects of the Latin American Centre.**

Technical Education

292. An amount of ₹22.80 crore is earmarked for the developmental activities of educational institutions under Institute of Human Resource Development (IHRD) and IHRD

College at Pinarayi. ₹10 crore is set apart for academic extension activities and incubation units.

293. ₹37.60 crore is allocated for the developmental activities of Engineering Colleges.

294. Allotment for the development of Polytechnic colleges is ₹ 42 Crore. This amount includes the share for establishing the material testing and certification centre at Government Polytechnic Colleges having civil engineering branch.

Kerala Development & Innovation Strategic Council (K-DISC)

295. K-DISC is an agency working with the broad objective of continuously improving and innovating educational skill development. **An amount of ₹200 crore is set apart for various schemes under K-DISC.**

Art & Culture

296. **The outlay provided for the development of art and culture sector is ₹175.09 crore.**

297. **An amount of ₹19.6 crore is earmarked for various activities under Archaeology Department.**

298. The total outlay provided in the budget for Kerala State Archives Department is ₹16.85 crore. This includes ₹6.5 crore for International Archival Study and Heritage Centre at

Kariyavattom Campus, Thiruvananthapuram and ₹ 3 crore for setting up of Palm Leaf Museum.

Museums and Zoo

299. An amount of ₹28.6 crore is earmarked for various activities of museums, galleries and Zoological Park at Thiruvananthapuram and for Art Gallery & Krishna Menon Museum at Kozhikode.
300. Although there are many museums in Kerala under the department of Archaeology, Archives and Museums; there have been complaints from various quarters that there is no museum in Kerala that gives us a unique picture of 'Kerala - Now & Then'. Considering this, 'Kerala State Museum' will be established at Thrissur, the cultural capital of Kerala - emphasizing on education, research and entertainment. An amount of ₹ 30 lakh is earmarked for the initial expenditure of the same.
301. An amount of ₹16 crore is earmarked to Kerala State Film Development Corporation.
302. A Malayalam film museum will be set up to provide comprehensive information on the growth and development of the Malayalam film industry. An amount of ₹ 12 crore is set apart for Chalachitra

Academy for various schemes and activities including International Film Festival of Kerala.

303. **The State Government will ensure a monthly award of ₹ 10000/- to young artists who are eligible for fellowship after graduating from recognized institutions in the state the awardees and an additional amount of ₹5000/- will also be given to them by Local Self Government Institutions. An amount of ₹ 13 crore is earmarked to Culture Department for implementing the scheme. Out of this, ₹4.55 crore is set apart exclusively for women.**
304. **Certain villages having rich cultural heritage and where people engaging in manufacturing of traditional craft items will be declared as 'Heritage Villages'. These villages are intended to preserve and disseminate the traditional artistic heritage of Kerala to the next generation along with the development of their infrastructure facilities. An amount of ₹ 2 crore is earmarked for Culture Heritage Villages.**

P. Krishna Pillai Memorial

305. **Comrade P Krishna Pillai was a leader of renaissance, freedom fighter and an undisputed leader of Communist Party. He was one among the leading fighters of Guruvayoor Sathyagraha. An amount of ₹ 2 crore is sanctioned for the construction of 'P Krishna Pillai Renaissance Study Centre' at Vaikom, the birthplace of P. Krishna Pillai.**

Kottarakkara Thampuran Kathakali Learning Centre

306. Kottarakkara Thampuran is the creator of Kathakali, the proud art form of Kerala. A Kathakali learning centre will be setup in the name of Kottarakkara Thampuran, at Kottarakkara, the birthplace of Kathakali. **₹ 2 crore is set apart for Kottarakkara Thampuran Kathakali Learning Centre.**

Cherusseri Memorial

307. Cherusseri Namboothiri is prominent among the ancient triumvirate poets of Malayalam. 'Krishnagatha' written by Cherusseri is considered to be the first epic poem written in pure Malayalam. **₹2 crore is earmarked for setting up a cultural centre, in the name of Cherusseri at Chirakkal in Kannur.**
308. An amount of ₹ 1 crore is allocated for 'Chavara Cultural Research Centre' at Mannanam in memorial of St. Chavara Achan.
309. An amount of ₹ 1 crore is allocated for developing the research centre at Tirur Thunjan Parambu where the memorial of our father of language is situated.
310. An amount of ₹1 crore is earmarked for the construction of a deserving memorial of beloved musician of Malayalam M.S.Viswanathan.

Pandit Karuppan Monument

311. Pandit Karuppan, a great Sanskrit scholar, poet, teacher, social reformer and member of Kochi Legislative Assembly has a prominent role in the history of Kerala. A memorial hall including statue of Pandit Karuppan will be constructed at 'Akathattu Purayidam', near Al-Farukhya School, Cheranallur. **An amount of ₹ 30 lakh is earmarked for this purpose.**

Sports and Youth Affairs

312. One percentage of State GDP is from sports sector. We should be able to enhance this to 3-4 percentage as there are lakhs of people indulging in sports and sports lovers. Government will take measures to strengthen the production of sports equipments with the participation of private sector. New entrepreneurship in this field will be encouraged.
313. An amount of ₹130.75 crore is earmarked for sports and youth affairs sector. Considering the current popularity of e-sports, training centres will be established, through Sports Kerala Foundation, to equip youths to pursue e-sports. In addition to this, ₹6.5 crore is earmarked for implementing various schemes such as "Healthy Kids", Grass root training programmes for Football, Basket Ball, Athletics and for implementing New Sports Policy.

Rural Play Grounds

314. A project will be implemented to achieve the target of having 'One Sport Facility/Play ground in every panchayat' with Sports Kerala Foundation being the implementing agency. Half of the expenditure of the scheme will be met from MLA SDF / through LSGI and PPP. School play grounds will also be included in purview of this scheme. An amount of ₹4 crore is earmarked for the initial activities of the project.
315. A total of ₹ 2.5 crore will be spent in the two tracks program of setting up of academies on Government owned stadiums utilizing the expertise of private sector and ensuring Government fund for the development of private sector academies.
316. **G.V.Raja Centre of Excellence will be setup at Menamkulam, Thiruvananthapuram and an international sports complex will be setup at high altitude training centre, Munnar.**
317. **An amount of ₹19 crore is provided for the activities of the Youth Welfare Board.**
318. The stadiums that have functioned as First Line Treatment Centres for Covid-19 treatment will be made functionable after carrying out maintenance work. An amount of ₹2 crore is set apart for this purpose.

Public Health

319. Kerala has a renowned public health system. It has shown its extraordinary caliber to face covid-19 pandemic. This health emergency was prevented by the tireless striving of thousands of health workers. The role played by our health sector has been elaborated in the previous budget speech. I salute the whole fraternity in the public health system on behalf of the people of our state.
320. The outlay provided in the Medical and Public Health Sector during the financial year 2022-23 is ₹2629.33 crore. This is ₹288 crore more than the previous year's allotment. An amount of ₹742.2 crore is expected from centrally sponsored schemes as Central Share. An amount of ₹484.8 crore and ₹10 crore is earmarked as state share for National Health Mission and National Ayur Mission respectively.

Institute of Advanced Virology

321. The Institute of Advanced Virology, Thonnakkal established at a cost of ₹202 crore in par with international standards is envisioned for research, diagnosis and control of viral diseases. An amount of ₹50 crore is provided for arranging modern laboratory facilities, developing vaccines based on Neuclic Acid and for developing Monoclonal Antibody.

Cancer Prevention

322. It is estimated that about 70000 people are newly diagnosed with cancer in Kerala every year. On analysing the data for the period 2012-19, it is seen that incidence of breast cancer has increased by 42% and thyroid cancer by 22%.
323. Based on the successful implementation of District Cancer Control programme in three districts by the Health Departments in collaboration with the Local Governments, the state cancer control strategy will be introduced in Kerala in 2022-23 with community participation. It aims to create scientific awareness about cancer prevention among the community and to provide more cancer treatment facility in Government hospitals. Apart from this, a software called 'Cancer Care Suite' that include information on cancer patients, Bone-marrow donors and other comprehensive cancer control strategies will be developed through e-health system.
324. Against the backdrop of increasing incidence of cancer, effective cancer prevention activities are being carried out through various cancer treatment centres including RCC, Thiruvananthapuram.

Regional Cancer Centre, Thiruvananthapuram

325. A total amount of ₹81 crore is earmarked for the current financial year to the Regional Cancer Centre,

Thiruvananthapuram. Steps including the upgradation of Regional Cancer Centre to State Cancer Centre will be taken.

Cochin Cancer Research Centre

326. As part of Cancer Control Project, CCRC will be developed as an Apex Cancer Centre in central Kerala. The First phase of CCRC with 360 bed strength will be completed in 2022-23. **An amount of ₹14.5 crore is allocated to CCRC for 2022-23.**

Malabar Cancer Centre

327. Second phase development of Malabar Cancer Centre and building construction and related works as part of upgradation of the centre as post graduate institute of oncology / sciences and research, are being progressed through KIIFB project with an estimate of ₹ 427.39 crore. **An amount of ₹ 28 crore is earmarked for Malabar Cancer Centre in the financial year 2022-23.**

Palliative Care

328. In the field of palliative care distinct activities are being carried out in our State. Active participation of voluntary organizations and political parties in the field of palliative care is highly commendable.

329. More effective training has to be imparted to the palliative volunteers. Schemes will be formulated to start novel courses and to attract more people to the field of palliative care.
330. Comprehensive schemes will be formulated by integrating different voluntary organizations in the field of palliative care and institutions. **An amount of ₹5 crore is earmarked for this.**
331. **An amount of ₹500 crore is provided as state share for PM-JAY Scheme** and also for the families not covered under Government of India scheme but included in the State Scheme (Karunya Arogya Suraksha Scheme) during 2022-23. Under this scheme, a total of 41.59 lakhs families will be benefited, including 19.56 lakhs families whose premium amount is fully borne by the Government under CHIS scheme.
332. **An amount of ₹250.70 crore is earmarked for the development of Medical Colleges in the State and Regional Institute of Ophthalmology at Thiruvananthapuram.**

Kerala Digital Health Mission

e-Health Programme

333. Kerala is in the forefront for utilizing digital technology in the health sector. The new project 'Kerala Digital Health Mission' envisages to utilize information technology. The main aim of the mission 'One citizen-One electronic health card'. Technical Co-operation of Startups will be sought for doing this. **An amount of ₹ 30 crore is earmarked during 2022-23.** An amount of ₹ 5 crore is set apart for conducting studies on post covid conditions and to develop suitable medical practices.

Local Governments

334. The people's plan, which has been formulated as part of decentralization of power has successfully completed quarter century. The models of this project that received worldwide attention have been adopted in the country. The role of Local Governments in Kerala in successfully overcoming two major floods and Covid pandemic through people's participation is exemplary. It is aimed to raise the strength and effectiveness of the Local Governments to a new level by including in 14th Five Year Plan. **A total amount of ₹12903 crore including the grant for local bodies sanctioned by the 15th Finance Commission is allocated to Local Governments in the financial year 2022-23.** This includes ₹8048 crore as development fund share from annual plan, ₹1850 crore as general purpose fund and ₹3005 crore as maintenance fund.

Extreme Poverty Alleviation

335. It is for the first time in India that a project has been announced by a State Government for eradication extreme poverty. 64352 families in the State are beneficiaries under this project which envisages to identify and protect those unable to sustain themselves and suffering from extreme poverty. Family based micro plans will be implemented for the survival and livelihood of these families in extreme poverty. The development fund share of local Governments will also be utilized for implementing this project. An amount of ₹100 crore is earmarked as state share for preliminary activities.

Life Mission - Total Housing Scheme

336. "LIFE" is one of the four missions announced by Government of Kerala under 'Nava Kerala Karma Padhathi' (NKKP). A total number of 2,76,465 houses have been completed under Life mission. Houses with good facilities are being constructed through this scheme. **The mission aims to complete 1,06,000 individual houses and 2950 flats in 2022-23 by utilizing HUDCO loan. The total outlay of Life Mission is ₹ 1871.82 crore which includes ₹ 327 crore of the central share of PMAY scheme.**

337. Kerala Solid Waste Management Programme is a World Bank assisted project formulated with the objective of addressing a

permanent solution to the issues related to waste management and sanitation which are the major challenges faced by the cities in the State. Corporations / Municipalities can be made capable for executing their duties in waste management by facilitating with human resource, technology, advice and directions through this project. ₹2100 crore is the outlay for this project which is aimed to be implemented in 5 years. **An amount of ₹100 crore is earmarked for the project as the share for 2022-23.**

Rebuild Kerala Initiative

338. Rebuild Kerala Initiative is a comprehensive project planned and implemented with the assistance of the World Bank and the United Nations for rebuilding Kerala. In connection with the Rebuild Kerala Initiative, Administrative Sanction for an amount of ₹7824 crore was issued in 13 departments till 18th December 2021. Out of which ₹1185 crore has been disbursed to 12 departments. **An amount of ₹ 1600 crore is earmarked for this project.**

339. **Major projects proposed to be implemented through Rebuild Kerala Initiative.**

- Digital re-survey is going on in 1550 villages in Kerala. This will enable the comprehensive details of the land to be prepared and stored under a single network system from which the required information will be made available to the

beneficiaries.

- A unified register will be prepared and maintained for disbursement of funds to the beneficiaries through DBT, in case disasters like natural calamities occur.
- An improved resilient road network is being built through the reconstruction of more than 1260 km of roads devastated by the flood. This includes 31 State Highways, District Roads and 6 Bridges.
- Financial assistance has been provided to two lakh people affected by the floods. In addition, steps are being taken to provide livelihood to 1.60 lakh people.
- Full support will be extended to the local bodies for the treatment of non-biodegradable waste using innovative methods.
- 29 Anganawadi Centres devastated by the flood across 6 districts are being reconstructed. Through this the beneficiaries of the Anganawadis like children below 6 years, pregnant women, lactating mothers and adolescent girls will get benefits.
- A map platform called MAPATHON is being implemented in Kerala to expedite disaster relief operations covering important places such as rivers, roads, hospitals, ponds, quarries and schools.
- 1400 Integrated Farming Units will be set up for enhancing the livelihood of farmers.
- A digital platform - 'Kerala Water Resource Information System' (KWRIS) comprising the complete information on water availability and water resources is being developed. It is

designed to facilitate water audit, water conservation and flood control activities.

340. **A total amount of ₹ 507 crore is set apart for 10 major infrastructure development projects of the state such as Vizhinjam deep sea International Transshipment Terminal, Kochi Metro Rail System, Kannur Airport, Annuity Scheme for 35th National Games, Kochi Integrated Water Transport System, Infrastructure Development of Judiciary, Projects taken over by Kerala Rail Development Corporation including 'Silver Line' and Kollam Alappuzha bypasses.**

Water Supply and Waste Water Treatment

341. **A total amount of ₹1405.71 crore is earmarked for drinking water supply and waste water treatment systems in the State.**
342. **For the implementation of Jalajeevan Mission an amount of ₹500 crore is earmarked as State share to Kerala Water Authority and Jalanidhi. Central share of ₹500 crore is also expected for this project.**
343. **An amount of ₹405.71 crore is earmarked for implementing other projects of Jalanidhi and Kerala Water Authority.**

344. **An amount of ₹10 crore is provided for 'Operation Breakthrough' Project to resolve the water logging problem in Ernakulam city.**

Working Women's Hostel

345. It is intended to construct three storied Working Women's Hostel with 115 beds in the revenue land at Mattannur in Kannur District. An amount of ₹2.25 crore is earmarked for this.

Urban Development

346. **A total amount of ₹1795.26 crore is earmarked for Urban Development Sector.**
347. As part of re-organization of Local Governments 28 new Municipalities were formed in 2015. **An amount of ₹8 crore is earmarked for constructing office buildings for the new Municipalities.**

Ayyankali Urban Employment Guarantee Scheme

348. It is a unique scheme of Kerala that can be set as a model at national level and for other states as well. This scheme will help minimising the unemployment and shortage of man days in Urban Community. This scheme ensures atleast 100 labour days in an year for the adults in each household who are willing to do unskilled labour. Under the scheme, modelled on the Mahatma Gandhi National Rural Employment

Guarantee Scheme, 50% of the beneficiaries will be women. **An amount of ₹125 crore is earmarked for the scheme which creates 50 lakh man days per year.**

Smart City Mission

349. This scheme is being implemented with equal share from Central and State Governments. Kochi City has been selected in the first phase of the project while Thiruvananthapuram in the third phase. An amount of ₹292 crore is expected as Central Share. **An amount of 5 crore is provided to prepare DPR for various road development projects in Cochin and Kozhikode cities.**

Information and Publicity

350. **An amount of ₹40.43 crore is earmarked** for various schemes of Information and Public Relations Department which includes ₹7.40 crore for Media Academy, ₹70 lakh for press facilities scheme to improve the basic amenities of media persons, and ₹2.60 crore for the renovation of the Trivandrum Tagore Theatre.

Labour and Labour Welfare

351. The State is committed to protect the welfare and interests of the labourers. **A total allocation of ₹482.16 crore is earmarked** for various activities of labour and labour welfare sector.

352. Income support is ensured to workers in traditional sector through the schemes implemented by various departments and Welfare Fund Boards. 75% of the labourers engaged in traditional sectors are women. **An amount of ₹86 crore is earmarked** for various activities in the sector and evaluation of the scheme.
353. Infrastructure development will be implemented at residential places like layam / paddies in the plantation areas. **An amount of ₹ 10 crore is set apart for this.**
354. **An amount of ₹2 crore is earmarked for Studio Apartment Scheme for women working in urban areas.**

Non-Resident Keralites Affairs Department (NORKA)

355. NORKA Department which has been formed for the welfare of Non-resident Keralites, all over the world implements various schemes directly and through NORKA ROOTS which is a public sector undertaking under the department. **During 2022-23 a total amount of ₹147.51 crore is earmarked for NORKA Department.**
356. **An amount of ₹50 crore is earmarked to the newly designed 'Pravasi Co-ordination Reintegration Scheme'.**
357. 'Santhwana' is a time bound financial assistance scheme meant for NRK returnees who served two or more years abroad. **An**

amount of ₹33 crore is earmarked for this scheme in current financial year.

358. **An amount of ₹9 crore is earmarked for Non Resident Keralites Welfare Fund Board.**

Ukraine Crisis

359. Those stranded in various places of Ukraine including students, during the Russia - Ukraine conflict, have been safely brought back to homeland through Norka. As a part of this, 3123 persons have been safely brought to homeland using various flights including 15 chartered flights. Those who have lost certificates and other valuable documents should be able to recover them and continue their studies. The State Government will provide necessary assistance. Special intervention by the Central Government is required to facilitate the resumption of studies of students returned home due to the Russia - Ukraine Conflict. Special efforts will function under the leadership of NORKA to co-ordinate these activities. **An amount of ₹ 10 crore is earmarked for this purpose.**
360. The data bank of Malayalee students studying abroad will be prepared by NORKA Department soon.

Kerala Athidhi Mobile App

361. The guest workers who came to Kerala for working will have to register either through the web portal or through the mobile app and obtain a Unique Identification Number. An amount of ₹40 lakhs is provided for Kerala Athidhi Mobile App Scheme.

Kerala Academy for Skill Excellence (KASE)

362. **An amount of ₹37 crore is provided** to Kerala Academy for Skill Excellence for various skill development programmes of Industrial Training Department.
363. **An amount of ₹30.5 crore is earmarked for the modernization of ITIs.**

Scheduled Caste Development

364. **A total amount of ₹ 1935.38 crore is earmarked for land, housing and other development projects of Scheduled Castes.** An amount of ₹180 crore is to purchase land for the construction of houses to landless families, ₹205 crore for the completion of partially constructed houses, renovation of dilapidated houses and construction of study rooms and ₹50 crore for the developmental activities for the vulnerable sections among Scheduled Caste have been provided.
365. An amount up to ₹ 1,25,000/- will be given as marriage finance assistance to the parents of Scheduled Caste girls

having an annual income upto ₹1 lakh. **For this an amount of ₹ 83.39 crore is earmarked.**

366. **An amount of ₹325.61 crore is provided for educational assistance, purchase of land to construct buildings for model residential school and hostel etc.** This includes the allotment of ₹70 crore meant for the construction of Palakkad Government Medical College and its allied activities.

Pre-Matric, Post-Matric Hostel Mess Allowance

367. The mess allowance provided by the Government for the students in pre-metric hostels, Post-metric hostels, model residential schools, Ayyankali Memorial Model Residential Sports Schools run by Scheduled Caste Development Department is hiked. Monthly mess allowance for students in pre-metric hostels and pre-metric model residential schools, post-metric hostels and post-metric model residential schools is enhanced from ₹ 2500/- to ₹ 3125/- and from ₹ 2875/- to, ₹3575/- respectively. The daily mess allowance for Ayyankali Memorial Model Residential Sports School is also enhanced from ₹ 200/- to ₹ 250/-.
368. **An amount of ₹49 crore is set apart for training, employment and human resource development of the Scheduled Caste Youth.** Scheme for skill development and employment will be integrated with Kerala Knowledge Economy Mission and implemented through K-DISC.

Short Term Appointment and Training for Technical Experts

369. A project for appointing those belonging to Scheduled Caste / Scheduled Tribes not exceeding 35 years having degree/diploma/ITI qualification in Civil Engineering, as accredited engineers/overseers for a period of 2 years on contract basis will be implemented by Scheduled Caste/Scheduled Tribe Departments and Local Self Government Department under special component project for supervising and making timely interventions in project constructions requiring engineering expertise. 300 persons will be appointed in Scheduled Caste Department and 200 persons in Scheduled Tribe Department, at the rate of ₹ 18,000/- per month. After two years, they will be replaced by new people. SC/ST people, who completed the studies, will get better job opportunities by acquiring training, work experiences and certificate of experience working in Government System.

Scheduled Tribe Development

370. **A total amount of ₹735.86 crore is earmarked for the welfare activities of the Scheduled Tribes. This is ₹57.28 crore more than the previous year's allocation.**
371. Scheduled Tribe Department has already established a Tribal Cultural Hub at Foreshore in Ernakulam for exhibiting and facilitating sale of tribal products. This hub will function as

the centre for performing arts and training. An amount of ₹2.2 crore is earmarked for information, Education and Communication projects and various activities of the hub.

372. An amount of ₹ 1.5 lakh each will be given as marriage financial assistance to Scheduled Tribe girls. The marriage assistance given to the girls whose parents expired is ₹2 lakh. An amount of ₹4.13 crore is earmarked for this scheme in the financial year 2022-23.

Kerala Tribal Plus

373. A new scheme 'Kerala Tribal Plus' is being implemented under Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Scheme by Scheduled Tribe Development Department for providing additional labour days to Scheduled Tribe families. In addition to the 100 days employment presently provided through Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Scheme, employment for 100 more days will be provided through this scheme. Special drive will be conducted by Schedule Tribe Department in association with Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Scheme, to enroll more tribal families in tribal populated districts like Wayanad, Palakkad, Idukki, Kasaragod and Kannur. **An amount of ₹35 crore is provided for this new scheme.**

Edamalakkudi Comprehensive Development Package

374. A special targeted programme 'Edamalakkudi Comprehensive Development Package' is envisaged to resolve the developmental issues faced by Edamalakkudi, the first tribal grama panchayat in the state and to achieve development goals. **In 2022-23 ₹15 crore is earmarked** for materializing the basic necessities such as housing, electricity, road, livelihood and also for expansions of different activities envisaged in the existing Integrated Edamalakkudi Development Plan.
375. **A total amount of ₹57.2 crore is set apart** in the financial year 2022-23 for completing the construction of incomplete houses taken over by Scheduled Tribe Department before the commencement of LIFE Mission and for repairing old houses.
376. A one term financial assistance of ₹2 lakh each will be provided to the families of Sickle Cell Anemia patients for enhancing their life income. An amount of ₹ 3.78 crore is earmarked for the scheme.
377. During 2022-23, **an amount of ₹ 16.50 crore is earmarked for Janani Janmaraksha Scheme** which is envisaged for extending financial assistance of ₹2000 per month for a period of 18 months to pregnant and lactating women.

378. Beneficiaries will be selected with the assistance of KIRTADS for financial assistance to Tribal Healers Project which provides an amount of ₹10 thousand as financial assistance to traditional tribal healers. An amount of ₹50 lakh is earmarked for this scheme.
379. Special emphasis will be given to address the mal-nutrition of women and children in Attappadi tribal area. **An amount of ₹25 crore is earmarked during current year for the food security programme for women and children in tribal areas.**
380. ₹53.33 lakh is earmarked as state share for the project implemented through KIRTADS for the construction of new museum for Tribal Freedom Fighters, renovation and reconstruction of tribal museum at Kozhikode and renovation of Aadikalakendram.

Welfare of Other Backward Classes

381. **The total outlay for other backward classes is ₹183.84 crore.**
382. An amount of ₹1 crore is earmarked in 2022-23 to provide special scholarship to girl students from other backward classes who have lost either one or both parents.
383. An amount of ₹16 crore is provided as capital share to Kerala State Backward Classes Development Corporation. A

maximum amount of ₹50000 at 4% interest will be made available as loan to street vendors below 65 years of age who belongs to other backward classes.

384. For the Christian converts from Scheduled Castes and other recommended communities **an amount of ₹5.7 crore is earmarked for the Kerala State Development Corporation for Christian Converts and the Recommended Communities** to provide financial assistance for construction / revamping of houses, marriage, medical/engineering entrance coaching etc.
385. An amount of ₹50 crore is earmarked for providing educational assistance to pre-matric and post matric students who belongs to Other Eligible Community (OEC).
386. An amount of ₹2.30 crore is earmarked for Overseas Scholarship Scheme for OBC students.
387. Prof. Joseph Mundassery Scholarship ranging from ₹10000 to ₹15000 for Talented Minority Students will be provided to talented students from Minority Communities below poverty line who secure A+ grade in SSLC or +2 exams, 80% marks in graduation and 75% marks in postgraduation. An amount of ₹6.52 crore is earmarked for providing various scholarships including this.

388. An amount of ₹ 82 lakh is earmarked for giving Dr. A.P.J. Abdul Kalam Scholarship to the students belonging to Minority Communities below poverty line and doing 3 year diploma courses.
389. **An amount of ₹38.05 crore is earmarked to the State Forward Communities Welfare Corporation for implementing various schemes.** Out of this, ₹5 crore is the assistance from the Government towards the capital of the Corporation.
390. **In the 'Social Security and Welfare sector', an amount of ₹679.92 crore is earmarked for various departments and agencies.**
391. An amount of ₹18.93 crore is set apart provided to the National Institute of Speech and Hearing (NISH), Thiruvananthapuram for Neuro Development Science Programme, Academic Programmes and Higher Education Foundation Programme.
392. An amount of ₹17 crore is earmarked for the Comprehensive Endosulfan Package out of this 80% will be beneficial to women beneficiaries.

Transgender

393. The State already has plans to ensure the welfare, health and employment of transgender people. But there are also

situations where transgenders find it difficult to work. More schemes will be effectively implemented to create job opportunities and to provide social security to them. **An amount of ₹ 5 crore is set apart for the rainbow project for transgenders.**

Geriatric Care

394. The ratio of senior citizens in the population of our State is increasing every year. As per census presumption it would rise to 16.5% in 2021. It is inevitable to ensure geriatric care and their healthy life. In many places and on various occasions there are instances of their marginalization from public life. Schemes are to be envisaged to motivate Senior citizens having multifaced talents to be active in public sphere and various fields instead of confining them in houses. In addition to the existing "Vayomithram" scheme, new scheme will also be formulated for the assistance of the Geriatric having health issues. Government aims to implement geriatric friendly projects at par with international standards. Different courses and training schemes will be introduced for geriatric care. **An amount of ₹ 10 crore is earmarked for the formulation of schemes meant for the welfare and protection of senior citizens.**

395. **An amount of ₹27.50 crore is earmarked to Vayomithram project in the current financial year.**

396. An amount of ₹50 lakh is set apart for starting special geriatric clinics for the elderly.

Women and Child Development

397. The activities of Nirbhaya aim at eliminating violence against women and girls. Total outlay of ₹24 crore is provided for various programmes. Out of this, ₹9 crore is earmarked for Nirbhaya, ₹1 crore for gender awareness and ₹14 crore for women empowerment.
398. An amount of ₹10 crore is earmarked for the activities of Gender Park which is envisaged as a platform where the state, academic community and the civil society unite for learning and doing research on gender equality.

Gender Budget

399. **During 2022-23, the total outlay for Gender Budget is enhanced to ₹ 4665.20 crore.** This comes to 20.90% of State's total plan outlay. Apart from continuing the existing scheme, 16 new schemes will be commenced for ensuring social security of women, children and transgender. Some of these scheme include 'SAMAM' a cultural initiative for gender equality, 'Vehicle Tracking Platform' in Nirbhaya Scheme, Art & culture programme for women and transgenders, special package for MSMEs etc. The major objectives of 2022-23 Gender Budget are Gender -friendly amenities and secure shelter for women.

Inclusion of Egg and Milk in Anganwadi Menu

400. In order to improve the nutritional standards of children in Kerala and to achieve sustainable development goal of 'Hunger Free Childhood', it has been decided to include milk and eggs two days in a week in the anganawadi menu. **An amount of ₹61.5 crore is provided for this project.**
401. **₹188 crore is earmarked for Integrated Child Development Scheme.**
402. A comprehensive rehabilitation package has already been announced to assist the children who lost either one or both parents due to Covid-19 pandemic. The three components under this package are:
- 1) An amount of ₹ 3 lakh will be deposited in the name of the child.
  - 2) Each child will be provided ₹ 2000 per month till he attains the age of 18 years.
  - 3) Other emergency assistances
403. An amount of ₹2 crore is provided in 2022-23 for this new scheme.

Children's Home

404. A Children's Home will be started in Idukki district. An amount of ₹1.30 crore is earmarked for this.

Building for District Planning Offices

405. **An amount of ₹15.42 crore is earmarked for making necessary infrastructure facilities for District Planning Offices and D.P.C buildings.**

KIIFB

406. **The State of Kerala perceives KIIFB as a system for achieving the goal of augmenting financial growth by enhancing capital investment. The previous Government had announced that funds would be provided through KIIFB to implement infrastructure development projects to the tune of ₹ 50,000 crore. KIIFB has already given approval for schemes in various sectors like roads, bridges, IT, education, health, drinking water supply, irrigation, transport, tourism, sports and energy. Thus 955 infrastructure development projects worth ₹ 50,762.05 crore and seven other projects including 'Land Acquisition Pool' worth ₹ 20,000 crore were sanctioned. Total number of 962 projects with the estimate to the tune of ₹ 70,762.05 crore have so far been sanctioned through KIIFB funding.**
407. **An amount of ₹ 17,052.89 crore has been expended for the approved projects till date. Unlike during the first wave of Covid-19, the construction activities of projects with KIIFB funding progressed without any hindrance during the second**

wave and during the highly intensive third wave as well. This undoubtedly improved the financial performance of the State.

408. Majority of the KIIFB funded coastal protection works announced in the budget speeches of previous Government are nearing completion. The renovation and reconstruction works of ruined sea walls and groynes at Chellanam, announced in the previous budget speech, have been started, utilizing KIIFB fund with the technical support of NCCR and NIOT. Another announcement in the previous budget that one Isolation Ward in each assembly constituency would be constructed utilizing MLA fund and KIIFB assistance, is also being materialized. Now many such projects are at different stages of construction. KIIFB has given approval for Anakkampoyil-Kalladi-Meppadi Tunnel road project in Kerala with a cost of ₹ 2134.50 crore. Konkan Rail Corporation Limited will be the implementing agency of this project.

409. As part of the development of Kochi-Bengaluru Industrial Corridor (KBIC) KINFRA has started to take up Industrial Manufacturing Cluster covering 1351 acres utilizing KIIFB funding. Now it has been proposed to develop a project with the name 'Global Industrial Finance Trade' (GIFT) City as part of KBIC. GIFT City will be developed as a non-manufacturing cluster as well as a business centre at

Angamali. KIIFB has agreed to provide loan with interest to acquire 144.9759 hectares of land (358.24 Acres) for the project.

410. The six line road of NH-66 that stretches 600 km from Thalappadi in Kasaragod District to Karode in Thiruvananthapuram District could be realized only because 25% of the land acquisition cost was shared by KIIFB. **For this KIIFB has sanctioned ₹6769.01 crore and ₹ 5311 crore has already been disbursed to National Highway Authority of India.**

Kerala Lotteries

411. A special cell will be set up to take action against illegal lotteries such as written lotteries in the lottery sector.
412. Individuals who receive large sums of money as prizes through lotteries will be trained by the department in financial management in collaboration with financial experts on how to utilize this amount.
413. The sales tracking system will be implemented along with the timely completion of the second version update of the software used in the Lottery Department.
414. Lottery tickets will be incorporated with better security features.

415. The lotteries stopped during Covid will be restored. Steps will be taken to bring the structure and activities of lotteries back to the pre-covid stage.

Treasury

416. **In order to ensure additional security of financial transactions, IFMS application will be controlled so as to make it available only in treasury networks.** It will be integrated with SPARK, giving access to the system only through employee's PEN and OTP. Controls will be introduced to generate OTP for transactions only if the employee is present in the office. Additional security measures such as IP based security, access denial on holidays, attendance based transactions, auto-deactivation at the time of retirement and transfer will be implemented.
417. For ensuring complete security in treasury transactions Aadhaar Based Bio-metric Authentication system (AEBAS) will be introduced with effect from 01.04.2022.

e-Wallet System

418. An e-wallet system for the customers will be implemented by integrating TSB online portal with e-treasury from next financial year onwards and thereby utility payments will be made possible.

Door Step Service - Pension Adalath

419. In order to avoid the difficulties of the aged pensioners while visiting treasuries for mustering and as the first step to introduce Door Step service in Treasury Department, steps will be taken to conduct mustering of pensioners at their houses. It is planned to introduce Door-Step-Service to the pensioners above the age of 80 years for various pensionary services, including life mustering as the first step.

KSFE

420. As envisaged in 'Vision 2025' by KSFE, the number of branches will be increased to 1000, the number of customers to 1 crore and the turnover to 1 lakh crore by 2025. As part of this, three regional offices, 50 new branches and 15 micro branches will be opened in 2022-23. Reforms and new loan schemes will be launched to elevate KSFE as a loan hub that will cater to all the needs of the public.

Kerala Financial Corporation

421. KFC has become the most efficiently functioning State financial institution in the country through its committed service during the last five years. The Non Performing Asset percentage of 10.75 in 2015-16 could be reduced to 3.5%. The loan disbursement to the tune of ₹838.36 crore in 2015-16 rose more than to ₹1040 crore in 2021-22. Besides

the repayment of loan ₹758.26 crore in 2015-16 surged to ₹ 2150 crore in 2021-22.

422. Within next two years, it is aimed to enhance the total credit asset of Kerala Financial Corporation to ₹ 10,000 crores. At present, the corporation has 16 branches. It is intended to extend the presence of Kerala Financial Corporation to other areas of Kerala. For this purpose, the number of branches of corporation needs to be increased in a phased manner. Five new branches of KFC will be started in various places of Kerala this year.

Startup Kerala

423. The startup Kerala scheme of Kerala financial corporation will be reformulated in such a way as to provide support during all stages of growth including conceptualization, product manufacturing, product testing, commercialization and expansion of start-up enterprise. It is planned to implement this scheme in such a way as to provide a loan upto ₹ 10 crore on simplified terms without providing collateral security by including it in Startup guarantee fund in the form of purchase order and venture debt. **KFC will earmark an amount of ₹ 250 crore for Start-up enterprises.**

Chief Minister's Entrepreneurship Development Programme (CMEDP)

424. Chief minister's entrepreneurship development programme is a project implemented by the Government to start at least 500 small, medium enterprises to provide employment to 10 people directly and 10 people indirectly in each enterprise in addition to the entrepreneur himself. This scheme is implemented in such a way to provide with a loan upto ₹ 1 crore at 5% interest rate for each enterprise. This scheme will be reformulated in such way to provide loan upto ₹ 500 crore by enhancing the loan limit to ₹ 2 crore. An amount of ₹ 18 crore is earmarked as interest subvention under this scheme.

Kerala MSME Bill Discounting Platform (KMBDP)

425. KFC will implement a new scheme for Public Sector Undertakings to discount the bills of the enterprises in Small scale and Medium entrepreneurial sector. The scheme is envisaged in a way to discount the bills on simple condition and at reduced interest rate. **An amount of ₹1000 crore is earmarked for MSME bill discounting scheme.**

Working Capital for Small and Medium Industrial Enterprises

426. Lack of working capital is the main problem faced by Small and Medium Scale Industrial Enterprises. KFC will start a virtual working capital loan scheme for small and medium

scale industrial enterprises. All the small and medium enterprise businessman with Udyam registration will be brought to the limit of this working capital loan. An amount of ₹ 500 crore is earmarked by KFC as the working capital loan for MSME.

Loan for Agriculture Sector

427. KFC will envisage a new scheme for promoting agricultural industries, agri-startups, processing, marketing, trading of agricultural products, food processing units, warehouse, godowns, cold storages. Loan upto ₹10 crore will be provided at 5% interest. **For this KFC has earmarked ₹250 crore. An amount of ₹3 crore is earmarked for providing interest subsidy.**

Kerala State Audit Department

428. Kerala State Audit Department will develop a digital platform namely 'Comprehensive Data Analysis and Reporting Management System' for providing comprehensive information to local administrators in time about the utilization of local fund.

429. The existing 'Audit Information Management System (AIMS)' will be renovated for the complete automation of the audit related activities.

Institute of Management in Government (IMG)

430. State Training Policy (STP) is one of the most important activities of IMG. Around one thousand training programmes are carried out in an year as part of this policy. ₹19.8 crore is earmarked for this scheme.

Kerala Public Service Commission

431. Kerala Public Service Commission decided to construct own buildings for all its district offices. In order to improve the infrastructure facilities of Kerala Public Service Commission, an amount of ₹ 6 crore is earmarked. **An amount of ₹ 10 crore is earmarked for constructing regional offices of Kerala Public Service Commission.**

Police

432. Initiatives has been taken to implement innovative schemes based on information technology to modernize the Police Department. It aims to increase the efficiency field level personnel and improve the quality of services provided by the Department. **An amount of ₹149.47 crore is earmarked for the various schemes of the Police Department.**

Setting up of POCSO Court

433. It is intended to setup 28 new Fast Track Special Courts in 2022-23, in addition to the existing 28 courts for the disposal

of the cases registered under POCSO Act. An amount of ₹8.5 crore is provided for this.

Fire and Rescue Department

434. An amount of ₹77 crore is provided for the modernization of Fire and Rescue Department. Out of this 72.5 crore is provided for the purchase of various equipments for the department.

Modernization of Jails

435. An amount of ₹ 13 crore is provided for the renovation and infrastructure development of jails.

Welfare of the Prisoners

436. Vocational Training Programmes and welfare activities will be organized in Central Jails, Open Jails, District Jails and in all jails which cater to the repentance and rehabilitation of the prisoners. For this an amount of ₹8 crore is earmarked. Vocational training, Seminars, refresher courses etc. will be organized for the prisoners.

Excise

437.

1. As part of promoting the Agricultural Sector, Small Scale Manufacturing Units will be encouraged for making wine and other minor alcoholic beverages from fruits and crops other than food grains.

2. Amnesty scheme will be implemented for collecting the Abkari arrears. Waving of interest and penal interest will be considered to those who withdraw court cases. By reintroducing Amnesty Scheme, steps will be taken to collect Abkari arrears effectively by disposing Abkari cases. One time settlement Amnesty Scheme will be implemented with special conditions.
  3. One Counselling Centre and two De-addiction centres will be started in each district. Rehabilitation centres will be started for the drug addicts.
  4. As part of awareness against drugs, 'Unarvu' scheme aiming the youth to attract in sports and other activities will be extended to all districts.
  5. Old sugar mills at Thiruvalla and Chittur will be rejuvenated and innovative products will be made by retaining them in public sector. More employment opportunities will be created through this.
438. As part of the modernization of Excise Department, an amount of ₹10.5 crore is earmarked in the budget for establishing wireless system, purchase of new vehicle, purchase of hand guns and the construction of Excise range Offices and complexes.

Vimukthi - De Addiction Centre

439. An amount of ₹8.18 crore is earmarked for Vimukthi, the anti-narcotics campaign launched to augment the preventive activities against the evils in society created by narcotics including liquor.

Revenue Department

Smart Revenue Offices

440. **An amount of ₹ 48 crore is provided for the construction of smart buildings with modern facilities at District Collectorates, Revenue Divisional Offices / Sub Collector offices, Taluk Offices and Village Offices to enable faster delivery of services to the citizens.**
441. **An amount of ₹23 crore is earmarked for the computerization of Revenue Department.**

State Goods and Service Tax Department

442. SGST Department has taken strong steps to implement the modernization on tax sector in the changing scenario of tax laws and technological innovations. To make this fruitful, the department has taken advantage of Information Technology possibilities like model 2 GSTN solution. Apart from this, the Department will introduce Tax Payers Profile Card that will enable the tax payers to pay accurate tax and there by to avoid tax loss. **100% digitalization will be implemented to empower the department technically.**
443. An amount of ₹2.92 crore is allocated for the expansion of Information Technology facilities of the State Goods and Service Tax Department.

444. **₹3.5 crore is earmarked for constructing a state GST Complex at Kannur.**
445. State GST Department will be reorganized to make the services of the department useful to the public and the department itself. Better service will be ensured to the public. As part of re-organisation, it is expected to ensure better taxation and its collection. For this, the department will be made available the basic infrastructure such as buildings, vehicles and IT related basic amenities.

Lucky Bill App

446. A new mobile application named Lucky Bill App will be introduced for submitting tax returns. GST invoices can be uploaded by the public through this application. The selected users will be given gifts. State Goods and Service Tax Department can examine the status of the tax return filings. This application will help to ensure the taxation rules are strictly followed. **An amount of ₹ 5 crore is allocated for Lucky Bill App.**

PART - IV

Tax Proposals

Revenue

447. It is required to revise the Basic Land Tax which is the central element in land records management. The Basic Land

tax would be revised by the introduction of a new slab above 40.47 Ares in Grama Panchayats, Municipalities and Corporations. The Basic Land Tax rates would be increased in a calibrated manner in all the slabs. It is expected that this will result in additional revenue of about ₹ 80 crores. Government is simultaneously bringing in projects to introduce state of art technological changes in the land record management which includes a state wide digital land survey project worth ₹ 339 crore in the first phase.

448. The Fair value of land is not in tune with the current market values in many areas of our State. Government has undertaken massive infrastructure projects like National Highway expansion, Metro Rail project, Core Road network extension etc... as a result of which the market values of land have increased manifold in the neighbouring areas. To address the issues of anomalies in the Fair value, Government will constitute a high-level committee to look into this issue and ensure that fair values reflect the actual ground realities.
449. A one-time increase of 10% will be implemented in Fair Values across all segments. It is expected that will result in additional revenue of about ₹ 200 crores.

State GST Department

450. A comprehensive amnesty scheme was implemented in 2020 to settle pending arrears under the legacy acts, and the Scheme

was continued in 2021-22. The Scheme was applicable to arrears under KGST Act, CST Act, Surcharge on Taxes Act, Kerala Tax on Luxuries Act, Kerala Agricultural Income Tax Act and KVAT Act. New arrears have arisen under the legacy Acts, consequent to fresh assessment proceedings. This Amnesty scheme will continue this year also, on the same terms and conditions, with the following two changes.

- To settle arrears under the scheme, the options shall be submitted by 31st August 2022, and the payment shall be completed by 31st December 2022.
- KGST arrears relating to 2021-22 financial year will also be included in the scheme.

451. The bar hotels which were closed as per Government policy and obtained licenses subsequently could not file the return for the relevant period due to software-related issues and later on due to Covid. In the previous budgets, such bar hotels were provided with an option to pay tax based on compounding pattern for the period up to 31st December 2020. As the Covid related crisis continued till recently, the date of filing option will be extended to 31st March 2022, and the payment of arrears shall be completed before 30th April 2022.

452. In the wake of the unprecedented flood in 2018, the Kerala Flood Cess was introduced w.e.f. 01.08.2019 for two years.

The taxpayers who have made excess payments of Kerala Flood Cess by mistake are not able to get the amount refunded as there is no provision in Kerala Flood Cess laws for a refund of the amount paid along with the Kerala Flood Cess return. Therefore, necessary amendments will be made to resolve the issue.

453. The amendments to the Kerala State Goods and Services Tax Act, 2017, will be made corresponding to the amendments incorporated in the Central Goods and Services Tax Act, 2017, as per the Union Finance Bill 2022, which have been made on the recommendation of the GST Council.

Motor Vehicle Department

454. The one-time motor vehicle tax on Motor Cycles costing up to ₹ 2 lakhs is increased by 1%. This is expected to bring in revenue of about ₹ 60 crores per year.
455. **Green Tax:** Central Government has introduced scrapping policy to address the issues of pollution due to old vehicles. It is also necessary to discourage the use of diesel vehicles and encourage electric vehicles. The green tax imposed on the old vehicles (above 15 years) is increased by 50%. In addition, Green tax will also be levied on the following categories of diesel vehicles except motor cycles: three wheeler vehicle, private motor vehicles, medium motor vehicles, heavy motor

vehicles and other diesel vehicles. It is expected it will result in additional revenue of about ₹ 10 crores.

456. The one-time settlement scheme to pay the pending arrears on motor vehicle tax will be continued this year also. It is expected it will result in additional revenue of about 2 crores.
457. As part of the Caravan Tourism Project; the trimonthly tax rate stipulated in the KMVT Act 1976 will be amended and reduced conditionally from ₹ 1000 per square meter to ₹500 per square meter for the rented and contract caravans of Tourism Department. This will be effective from the date of contract.

Registration

458. Government had announced Compounding scheme for settling the undervaluation cases reported up to 31/03/2017 in the 2018-19 Budget Speech. The scheme is extended by various orders and is now in force up to 31st March, 2022. Through the said scheme ₹ 51.18 cores is collected from 1.20 lakh cases. But there are 2.10 lakh cases reported up to 31/03/2017 that are pending to be settled. To settle the pending cases, the compounding scheme is being extended for next financial year also. It is expected it will result in additional revenue of about ₹ 50 crores.

Guarantee Ceiling Amendment Act

459. The current Guarantee ceiling was finalised through an amendment in 2018. The present ceiling on Govt guarantee is 5% of the GSDP of state as calculated by the Dept of Economics and Statistics for the respective financial year. Government would amend this limit as: 'The total outstanding Govt guarantee as on the first day of April of any year shall be 100% of the total revenue receipts as per the annual financial statement of the state in the preceding year or at 10% of the GSDP, whichever is lower'

Fiscal Position

460. The economic policies of the Union Government are pushing the State Governments into severe financial crisis. Burden is being imposed on States by denying eligible fiscal share, increasing indirect taxes and curtailing the percentage of eligible share from the divisible pool. As for Kerala there is sharp decline of fiscal share from the Centre. Against the policies of Central Government in taking away the rights of the state, Kerala will take initiative to put up a staunch defense by bringing together other states in the country.

461. The main source of revenue receipt of the state is the share of central taxes and transfer of resources through other Centrally Sponsored Schemes. As I mentioned earlier, Kerala's eligible share from the Centre has been declining over the last few

years. The reduction in share of taxes is reflected in many ways. (i) On the one hand, tax relief is being given favoring dominant corporates but on the other hand the Centre is making large scale resource mobilization by way of cess and surcharge which need not be distributed among States. As a result of this policy, States do not get their due share. (ii) There is a decline in the ratio of States' share of the divisible pool from the centre. While the 14th Finance Commission had recommended 42%, the current 15th Finance Commission reduced it to 41%. (iii) In addition to this there has been significant reduction in the share of Kerala from the divisible pool. It was 3.875% during the 10th Finance Commission and then gradually declined to 2.5% during 14th Finance Commission. That has now been declined to just 1.925%.

462. Kerala is going to have a shortfall of around ₹11000 crore in GST compensation after June 2022. The Central Government is going to dispense with the system of GST compensation.
463. Similar situation prevails in the case of Centrally Sponsored Schemes also. Kerala receives only one percentage of share as part of Centrally Sponsored Schemes. Political pressure needs to be exerted at national level to enhance central share either through special packages considering the socio-economic achievements and peculiarities of Kerala or through need based projects.

464. In short the change in policy of the Central Government in allocating the resources to the state is mainly pushing Kerala into financial difficulties.
465. The pandemic has not only affected public life but also the fiscal position of the Governments. All Governments across the globe faced problems of declining revenues, escalating expenditure and rising public debt. In the case of Kerala, this financial crisis has experienced more severely. Government of Kerala has not adopted an evasive policy of curtailing expenditure in times of crisis. Government has adopted a policy of more pro-active intervention to resolve issues.
466. Challenge of the era has been undertaken by providing free medical treatments, establishing community kitchen, distributing food kits, enhancing welfare pensions, giving protection to workers, increasing public capital investment and ensuring fiscal availability through special packages. A financial assistance of ₹5000 per month for a period of 36 months was given to those families below poverty line where the breadwinners died of Covid. If this system of popularly managed fiscal administration had not been adopted, revenue deficit and fiscal deficit would have remained within the targets set earlier.

Conclusion

467. The Government in Kerala is determined to fulfill the responsibilities even in times of crisis. The LDF Government under the leadership of Sri. Pinarayi Vijayan is leading the State forward without any reduction in the developmental and welfare activities. We could boldly face the crises created by Nipa, Covid-19 and flood and subsequent income loss. We could go forward without closing the treasury even for a single day. The Government have taken care to protect all the section, giving due consideration. We have witnessed an era in which the Government have proved its policy of not evading from responsibilities for reducing expenditure, but having the approach of supporting everybody. But the Central Government is stealing the power and resources of the States and destroying democratic structure and federal values. On this occasion all of us should stand united against the negligence of Central Government. This regarding all then differences.
468. We are having different political stands. But it should not be a restriction to protect the common interests of the state. I am confident that all the political parties, including the ruling and opposition friends will stand united to protect the common interest of the State.

469. We can lead Kerala to more progress and strengthen its economy by utilizing the possibilities of new sectors and technologies. Let us unitedly march towards this objective. We will surely succeed in this attempt.
470. Now let me present the abstract of the Revised estimates of 2021-22 and Budget Estimate of 2022-23.

Revised Budget Estimate for 2021-22

(Rs. in crore)

Revenue Receipts	117888.16
Revenue Expenditure	149803.21
Revenue Deficit*	(-)23176.05
Capital Expenditure (Net)	(-)12183.51
Loans & Advances (Net)	(-)2296.91
Public Debt (Net)*	26633.31
Public Account (Net)	10980.00
Overall Deficit	(-)43.16
Opening balance at the beginning of the year	(-)206.42
Closing balance at the end of the year	(-)249.58

* The receipt of Rs. 8739 crore as loan from Government of India during 2021-22 (Revised estimate) was in lieu of GST compensation and therefore its repayment is not State's obligation. Hence for the calculation of fiscal indicators this amount may be treated as revenue grant.

Budget Estimate for 2022-23

(Rs. in crore)

Revenue Receipts	134097.80
Revenue Expenditure	157065.89
Revenue Deficit	(-)22968.09
Capital Expenditure (Net)	(-)14841.16
Loans & Advances (Net)	(-)1307.36
Public Debt (Net)	27856.03
Public Account (Net)	11230.00
Overall Deficit	(-)30.58
Opening balance at the beginning of the year	(-)249.58
Closing balance at the end of the year	(-)280.16
Additional Expenditure announced	(-)1081.00
Tax Relaxation	(-)2.00
Additional resource mobilization	602.00
Cumulative Deficit at the end of the year	(-)761.16

471. Let me present this budget for the approval of August House. Also presenting the vote on account for the next four months (2022 April to July) of next financial year for the approval of August House.

*****